

โครงการ “ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี”
The potential management of agro-tourism. Chanthaburi.

โดย
เปรมปรีดา ทองลา และเพ็ญศิริ สมารักษ์

กุมภาพันธ์ 2561

เลขที่สัญญา RDG5950077

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

โครงการ “ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี”
The potential management of agro-tourism. Chanthaburi.

คณะผู้วิจัย

1. เปรมปรีดา ทองลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. เพ็ญศิริ สมารักษ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ชุดโครงการ การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี
สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)
(ความเห็นรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช. สกว. ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัย เรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ซึ่งได้รับทุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) คณะผู้วิจัยจึงขอขอบคุณสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) สำหรับการสนับสนุนงบประมาณ ขอขอบคุณ ดร.เบญจวรรณ สร้างนิทร ดร.สุนันทา ชูตินันท์ ดร.อดิษฐ์ ชัยรัตนานนท์ คุณศรีวิการ์ เมฆธวัชชัยกุล และคุณสุเทพ เกื้อสงฆ์ ผู้ทรงคุณวุฒิผู้ให้คำชี้แนะต่างๆ ที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างแท้จริงสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ตั้งแต่เริ่มโครงการวิจัย จนเสร็จสิ้นกระบวนการวิจัย รวมทั้งข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษาโครงการทุกท่าน ที่ชี้แนะแนวทางในการดำเนินงานวิจัย ช่วยรับฟัง และแก้ไขปัญหาดังกล่าวในการดำเนินงานวิจัย ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

นอกจากนี้คณะผู้วิจัยขอขอบคุณกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ คือ เจ้าของสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 สวน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี สวนป่าแกลบ สวนสละเหี้ยถัก สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย สวนวดี สวนรินรดี สวนภูทิพย์ธารา สวนลุงฉัตร สวนลุงฉลุย สวนเคพี การ์เด็น สวนสาวสุดใจ สวนประนอม สวนโถทอง และสวนเจริญชัย รวมถึงหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 หน่วยงาน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานระยอง-จันทบุรี) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัย ขอขอบคุณทีมงานนักวิจัยทุกท่านที่ร่วมแรง ร่วมใจ จัดทำโครงการวิจัยชิ้นนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คณะผู้วิจัย

บทสรุปผู้บริหาร

ชื่อโครงการ : ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
 ชื่อนักวิจัย : เปรมปรีดา ทองลา และ เพ็ญศิริ สมารักษ์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ความสำคัญและที่มาของงานวิจัย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นการท่องเที่ยวที่เน้นให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และได้รับประสบการณ์ในการทำเกษตรในรูปแบบต่างๆ ซึ่งการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการจัดโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน Fruits Festival” ที่มีการเชื่อมโยงเส้นทางสวนผลไม้ของจังหวัดในภาคตะวันออก ทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในภาคตะวันออกเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ทั้งนี้จังหวัดจันทบุรีเป็นหนึ่งในจังหวัดที่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นเมืองที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ และมีทรัพยากรการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นภูเขา ทะเล น้ำตก รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีบทบาทอย่างมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดจันทบุรีมากขึ้นจนเกินขีดความสามารถในการรองรับของแต่ละพื้นที่ ทำให้เกิดปัญหาการขาดระบบบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อส่งเสริมและรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ให้มีคุณภาพควรค่าต่อการเยี่ยมชมต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่ สวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 สวน

ขอบเขตด้านประชากร มีกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา 2 กลุ่ม คือ หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และเจ้าของสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพทำการศึกษาภาคสนาม โดยการสำรวจเชิงพื้นที่ การประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล และการประชุมกลุ่มย่อย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา เสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

สรุปผลการวิจัย

1. บริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี สวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดจันทบุรีทั้งหมด 14 สวน ทำการเกษตรแบบผสมผสาน มีการปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน

มังคุด เงาะ ลองกอง สละ แต่ละสวนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น บุฟเฟ่ต์ผลไม้ การเที่ยวชมสวน ผสมเกสรสละ อีกทั้งยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม เช่น ผู้นำชม ที่นั่งพัก ห้องน้ำ บริการน้ำดื่ม และการจำหน่ายผลไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร

2. การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า

- 1) ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
- 2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
- 3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
- 4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในระดับดี

3. มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี มี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 5) ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรีให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามเกณฑ์ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรีทั้ง 5 ด้าน เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ มีการสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวบรวมองค์ความรู้ทางการเกษตร เกร็ดความรู้ การเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวให้หลากหลาย สามารถจัดการการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี มีความพร้อมในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ทั้งการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การให้บริการที่ดีแก่นักท่องเที่ยวและการจำหน่ายผลผลิตที่มีคุณภาพ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ ความรู้ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเกิดความประทับใจ

ผลสำเร็จและความคุ้มค่าของงานวิจัย

1. ทราบข้อมูลเชิงลึกที่เป็นข้อเท็จจริงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี
2. ทราบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
3. ได้มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี ที่เหมาะสมกับศักยภาพและเป็นที่ยอมรับของชาวสวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี
4. ทราบแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
5. การดำเนินงานของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีทิศทางการทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากการเข้าร่วมประชุมหาคุณค่าของจังหวัดจันทบุรี เพื่อใช้เป็นทิศทางการทำงานเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

6. เจ้าของสวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว มีแนวทางในการจัดการและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตนให้ดีขึ้น ทั้งในด้านการบริหารจัดการ การบริการ การดึงดูดใจ และการรองรับได้ของพื้นที่

7. ได้เส้นทางการเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทอื่น รวมทั้งแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆภายในจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้สามารถจัดการการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

การนำผลงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

มีการนำไปใช้ประโยชน์ในการนำเสนอในงาน “สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มทักษะเกษตรกรในการจัดทำแผนบริหารจัดการท่องเที่ยววิถีเกษตร” ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงแรมเคพีแกรนด์ จันทบุรี เพื่อให้หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทราบทิศทางการดำเนินการเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากมีกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้เข้าร่วมงานสัมมนา อาทิเช่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 สวน ได้แก่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี สวนป่าแกลบ สวนสละเฮียถึก สวนอิสริย์ฟาร์มม้าไทย สวนวดี สวนรินรดี สวนภูทิพย์ธารา สวนลุงฉัตร สวนลุงฉลวย สวนเคพี การ์เด็น สวนสาวสุดใจ สวนประนอม สวนโถทอง และสวนเจริญชัย และหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง จำนวน 9 หน่วยงาน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานระยอง-จันทบุรี) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สถานีอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

เนื่องจากเป็นกิจกรรมการนำไปใช้ประโยชน์ทำร่วมกันกับแผนงาน จึงมีส่วนของผลการดำเนินเกี่ยวกับทั้งแผนและโครงการย่อย 3 โครงการ โดยมีหัวข้อดังนี้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรม รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีที่นักท่องเที่ยวต้องการ ส่วนเกินผู้บริโภคของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีที่ตอบสนองความต้องการของตลาด ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี รูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี และการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถนำข้อค้นพบต่างๆของโครงการวิจัยนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ได้มาตรฐาน ตามที่กรมการท่องเที่ยวกำหนด ทั้งนี้เพื่อให้กระบวนการจัดการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้รับการอนุรักษ์และพัฒนาเจ้าของสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ ได้พัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และได้รายได้เพิ่มมากขึ้น นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ประสบการณ์แปลกใหม่ ความสนุกสนานเพลิดเพลิน และรวมถึง หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนต่างๆ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านการวางนโยบายการทำงาน แผนการดำเนินงาน รวมถึงแนวทางการปฏิบัติงานได้

รหัสโครงการ : RDG5950077
 ชื่อโครงการ : ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
 ชื่อนักวิจัย : เปรมปรีดา ทองลา และ เพ็ญศิริ สมารักษ์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
 E-mail Address : gift-tee312@hotmail.com
 ระยะเวลาโครงการ : วันที่ 1 มิถุนายน 2559 ถึง วันที่ 31 พฤษภาคม 2560

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพประกอบไปกับการศึกษาภาคสนาม โดยการสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey) การประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด จากนั้นทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่า

1. บริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี กลุ่มเกษตรกรผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวในสวน จังหวัดจันทบุรีทั้งหมด 14 สวน มีการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวได้เข้าเที่ยวชม โดยในพื้นที่มีการปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน มังคุด ลองกอง มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ชมสวนผลไม้ บุกเฟต์ผลไม้ ผสมเกสรสละ และยังมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวตามความเหมาะสม เช่น บ้านพักที่ผ่านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ผู้นำเที่ยว ที่นั่งพักผ่อน บริการนำดื่ม ห้องน้ำ และยังมีการจำหน่ายผลไม้ในสวนและผลิตภัณฑ์แปรรูปเพื่อเป็นของที่ระลึก

2. การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ผลการประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พบว่า

1. ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในระดับดี

3. มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี ซึ่งมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี คือ การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ผ่านมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามเกณฑ์ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี โดยเน้นการให้ความรู้ สร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และความสนุกสนานเพลิดเพลิน ให้แก่นักท่องเที่ยว โดยผ่านกระบวนการสื่อความหมายของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกี่ยวกับองค์ความรู้ทางการเกษตรต่างๆ ภายในสวน และสร้างเครือข่ายกับทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (The potential of attractions) การจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี (Agro-tourism of Chanthaburi)

Project Code : RDG5950077
 Project Title : The potential management of agro-tourism. Chanthaburi
 Researchers : Prempreeda Tongla and Pensiri Samarak
 Rambhai Barni Rajabhat University
 E-mail Address : gift-tee312@hotmail.com
 Project Duration : 1 June 2016 to 31 May 2017

Abstract

The objectives of this qualitative study were: to survey the agro-tourism attractions of Chanthaburi, to investigate the potential of agro-tourism attractions, to present the appropriate tourism standards toward the attractions of Chanthaburi province and to propose the solutions for developing the potential of agro-tourism attractions of Chanthaburi province.

The research methods implemented in this study were relied heavily on the qualitative approach consisting of a field study such as the area frame survey, the evaluation on the potential of agro-tourism attraction management, structured interviewing, in-depth interviewing and a focus group discussion. Moreover, the content analysis was employed as the mainstream for data analysis so as to promote the development of agro-tourism potential of Chanthaburi province.

The results revealed the significant issues as follows:

1. To the contexts of agro-tourism of Chanthaburi, there were 14 agricultural groups contributing to the tourists services. And, there was a visit to many types of orchards such as durian, mangosteen and langsat. In addition, the activities during the visit were: sightseeing in the orchards, a fruit buffet activity, and Zalacca pollination. Moreover, to the tourist facilities, there were convenient places such as Thai standard homestays with tourist guides, recreation places, a drinking-water service, and restrooms. Also, the tourists would be able to buy fruits from the orchards as well as other processed products and souvenirs.

2. To the potential evaluation of agro-tourism in Chanthaburi province—according to the evaluation manual by the Bureau of Tourism Development, Department of Tourism, Ministry of Tourism and Sports, it resulted with the following issues:

1. The potential of managing agro-tourism attraction—failed
2. The potential of tourist capacity in the attraction—passed
3. The potential of tourist services in the attraction—failed
4. The potential of attracting tourists—passed

To conclude, it showed that the potential of agro-tourism management of Chanthaburi province have passed the standard with at 'good' level.

3. Based on the standards of agro-tourism attractions being suitable for Chanthaburi province, there were 5 main components as follows: 1) The potential of managing agro-tourism attractions, 2) The potential of tourist capacity in the attractions, 3) The potential of tourist services in the attraction, 4) The potential of attracting tourists and 5) The potential of agro-tourism attraction values

4. According to the pathways for developing the potential of agro-tourism attractions in Chanthaburi, it could be achieved by the several attempts such as promoting knowledge, new experiences, and enjoyment to tourists via the processes of meaning and knowledge transfer—based on agricultural matters and also the establishment of connection among related external networks.

Keywords: The potential of attractions, tourism management, agro-tourism, agro-tourism of Chanthaburi

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข
บทคัดย่อ	จ
สารบัญ	ฉ
สารบัญภาพ	ฎ
สารบัญตาราง	ฏ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและที่มาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของโครงการ	5
ขอบเขตการวิจัย	5
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	8
กรอบการวิจัย	9
ประโยชน์ที่ได้รับ	10
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	12
เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	32
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย	38
ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	40
การเก็บรวบรวมข้อมูล	42
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย	44
ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 1	44
ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 2	101
ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 3	111
ผลการวิจัยที่ตอบวัตถุประสงค์ข้อ 4	139
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	186
สรุปผลการวิจัย	186
อภิปรายผล	199
ข้อเสนอแนะ	208
บรรณานุกรม	211
ภาคผนวก	214

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ก แบบสำรวจ	214
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	220
ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ เอกชน	224
ภาคผนวก ง แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	227
(คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)	
ภาคผนวก จ แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	246
ภาคผนวก ฉ รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	269
ภาคผนวก ช ภาพการลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์	286
ภาคผนวก ซ ภาพการลงพื้นที่ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	289
ภาคผนวก ฌ ภาพการประชุมกลุ่มย่อย	292
ภาคผนวก ญ ภาพกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์	294
ภาคผนวก ณ ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนได้ และกิจกรรมที่ดำเนินการมาและผลที่ได้รับตลอดโครงการ	311

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 แผนที่แนวเส้นทางท่องเที่ยว ถนนเฉลิมบูรพาชลทิต	3
1.2 เส้นทางท่องเที่ยวสวนผลไม้ โครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน”	4
1.3 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย	10
2.1 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	12
2.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก	15
2.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่และแหล่งเกษตร	15
2.4 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงข่ายการท่องเที่ยว	16
4.1 สวนชุมชนเขาบายศรี	44
4.2 สวนป่าแกลบ	46
4.3 สวนสละเหี้ยถึก	48
4.4 สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	49
4.5 สวนวดี	51
4.6 สวนรินรดี	52
4.7 สวนลุงฉวย	54
4.8 สวนเคพี การ์เด็น	56
4.9 สวนภูทิพย์ธารา	57
4.10 สวนโถทอง	59
4.11 สวนลุงฉัตร	60
4.12 สวนสาวสุดใจ	61
4.13 สวนเจริญชัย	63
4.14 สวนประนอม	65
4.15 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนชุมชนเขาบายศรี	156
4.16 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนป่าแกลบ	157
4.17 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสละเหี้ยถึก	157
4.18 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	158
4.19 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนวดี	159
4.20 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนรินรดี	159
4.21 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสาวสุดใจ	160
4.22 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนประนอม	161
4.23 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเจริญชัย	161
4.24 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนลุงฉัตร	162
4.25 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนภูทิพย์ธารา	163
4.26 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนลุงฉวย	163
4.27 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเคพี การ์เด็น	164
4.28 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนโถทอง	165

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1.1	จำนวนนักท่องเที่ยวภาคตะวันออก	2
1.2	แผนการดำเนินวิจัย	6
4.1	ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี 14 สวน	67
4.2	กิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี 14 สวน	96
4.3	ผลการประเมินศักยภาพด้านการบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	101
4.4	ผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	104
4.5	ผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	106
4.6	ผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	108
4.7	สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี	110
4.8	องค์ประกอบด้านที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี	114
4.9	คะแนนรวมของการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	123
4.10	ระดับคะแนนการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	123
4.11	ตัวอย่างแบบและวิธีการประเมิน	124
4.12	ผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	139
4.13	แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	153
4.14	เกณฑ์และตัวชี้วัด ประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย	170
5.1	องค์ประกอบด้านที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี	192

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

...เมืองไทยนี้ต้องพึ่งเกษตรกรเป็นสำคัญ เพราะว่าเกษตรกรเป็นประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศและต้องยึดอาชีพนี้มาและไม่ใช้เพราะเหตุอื่นเท่านั้นเอง แต่ว่าประเทศหนึ่งประเทศใดจะอยู่ได้ก็เพราะว่ามีกิจกรรม การประกอบอาชีพ ในด้านผลิตผลที่ได้จากธรรมชาติ ทั้งในด้านที่จะเป็นการปลูกข้าว ปลูกพืชไร่ ปลูกผลไม้ หรือทำมาหากินในด้านปศุสัตว์หรือประมง... (สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่อง มาจากพระราชดำริ, 2558) จากบทความข้างต้นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชดำรัสในโอกาสที่คณะกรรมการสหกรณ์การเกษตร สหกรณ์นิคมสหกรณ์ ประมง และสมาชิกผู้รับนมสดเข้าเฝ้าฯ ณ โครงการสวนพระองค์ สวนจิตรลดาเมื่อวันที่ 8 พฤษภาคม 2530 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของอาชีพชาวเกษตรกรเป็นอย่างมาก ดังนั้นในปัจจุบันจึงมีหลากหลายหน่วยงานที่ให้ความสำคัญเพื่อตอบรับพระราชดำรัส อาทิเช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้กำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 ได้มีการกล่าวถึงการวางยุทธศาสตร์ความเข้มแข็งของภาคเกษตร ความมั่นคงของอาหารและพลังงาน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคเกษตรให้เข้มแข็งและยั่งยืน เร่งรัดการจัดให้มีองค์กรและระบบบริหารจัดการที่ดินให้เป็นรูปธรรมโดยเร็ว พัฒนาทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นฐานการผลิตภาคการเกษตร พันธุ์และส่งเสริมค่านิยม วัฒนธรรมที่ดี และวิถีชีวิตทางการเกษตรที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับการทำงานของหน่วยงานภาครัฐที่ให้การสนับสนุน การผลิตทางการเกษตรที่สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ควบคุมและกำกับดูแลให้มีการนำเข้า และใช้สารเคมีทางการเกษตรที่ได้มาตรฐาน สำหรับการสร้างมูลค่าเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรตลอดห่วงโซ่การผลิต สนับสนุนการผลิต และบริการของชุมชนในการสร้างมูลค่า เพิ่มสินค้าเกษตร อาหาร และพลังงาน ส่งเสริมสถาบันการศึกษาในพื้นที่ให้ร่วมทำการศึกษาวิจัยกับภาคเอกชน สนับสนุนเกษตรกรและผู้ประกอบการนำองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมบนฐานความคิดริเริ่มสร้างสรรค์มาใช้ในการสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้า ผลิตภัณฑ์เกษตรและอาหาร ยกย่องคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหาร มาตรฐานระบบการผลิตสินค้าเกษตรให้เทียบเท่าระดับสากล และยิ่งมุ่งพัฒนาระบบการสร้างหลักประกันรายได้ของเกษตรกรให้มีความมั่นคงและครอบคลุมเกษตรกรทั้งหมด พัฒนาระบบประกันภัยพืชผลการเกษตร ส่งเสริมระบบการทำเกษตรแบบมีพันธะสัญญาที่เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย ยกย่องคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ของเกษตรกร สร้างแรงจูงใจให้เยาวชน เกษตรกรรุ่นใหม่ และแรงงานที่มีคุณภาพเข้าสู่อาชีพเกษตรกรรม และสำหรับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ พันธุ์ และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งรักษาและฟื้นฟูพื้นที่ป่าและเขตอนุรักษ์ พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการองค์ความรู้ให้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2558) และจากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยด้านการท่องเที่ยวที่ต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชนบทของ Nevin, A. (2005) ศึกษาเรื่อง “Rural women and agro-tourism in the context of sustainable rural

development: A case study from Turkey” พบว่า ในประเทศกำลังพัฒนานั้น การเกษตรยังคงเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาชนบท โดยที่ผู้หญิงชนบทเป็นแรงงานหลักในภาคเกษตร แต่กลุ่มคนเหล่านี้ยังเป็นผู้เสียเปรียบทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์จากภาคเกษตร ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นกิจกรรมทางเลือกหนึ่งในกระบวนการพัฒนาชนบท โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเกษตรและการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและ การจัดสรรผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งกรอบวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยว โดยมีการกำหนดกรอบการวิจัยเพื่อบูรณาการพื้นที่ท่องเที่ยวหลักเพื่อกระจายโอกาสทางการท่องเที่ยวและสร้างการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยเน้นการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ สินค้าทางการท่องเที่ยวใหม่ และการสนับสนุนเกื้อกูลกันเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวร่วมกันและในปี 2559 ขอบเขตด้านพื้นที่ที่สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติให้การสนับสนุนมีหลากหลายกลุ่ม หนึ่งในนั้นคือกลุ่มภาคตะวันออก หรือกลุ่มท่องเที่ยวแอกทีฟ ปีช ได้แก่ ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด (สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2558) ซึ่งเป็นภูมิภาคที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจเดินทางมาเยี่ยมชมมากขึ้นเรื่อยๆ

ตารางที่ 1.1 จำนวนนักท่องเที่ยวภาคตะวันออก ปี พ.ศ.2555-2556

จังหวัด	จำนวนนักท่องเที่ยว (คน)		การเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยต่อปี	
	ปี พ.ศ. 2556	ปี พ.ศ. 2555	จำนวน (คน)	อัตราร้อยละ
ชลบุรี	11,736,488	10,592,980	1,143,508	10.79
ระยอง	5,643,531	5,347,954	295,579	5.53
จันทบุรี	1,645,811	1,559,370	86,441	5.54
ตราด	1,685,537	1,625,918	59,619	3.67
รวม	20,711,369	19,126,222	1,585,147	8.29

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยวและจากการคำนวณ : สรุปสถานการณ์การท่องเที่ยว, 2558)

จากตารางที่ 1.1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวภาคตะวันออก ปี พ.ศ.2555-2556 แสดงให้เห็นถึงจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ซึ่งแสดงถึงควมมีประสิทธิภาพของทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกที่มีความโดดเด่น มีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นเมืองเก่าริมน้ำ หมู่เกาะ ทะเล น้ำตก วัด และโบราณสถานงดงาม อุดมไปด้วยอาหารทะเลสดใหม่ นอกจากนั้นยังมีหน่วยงานกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม ได้ดำเนินการจัดสร้างถนนเฉลิมบูรพาชลทิตมีระยะทางทั้งสิ้น 111 กิโลเมตร ได้รับฉายาว่า “Scenic Route” จัดสร้างโดยกรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม เพื่อให้ทางเส้นนี้ช่วยลดจำนวนรถที่คลาคล่ำบนทางหลวงหมายเลข 3 หรือถนนสุขุมวิทและยังมีวัตถุประสงค์ให้ถนนเฉลิมบูรพาชลทิตเป็นเส้นทางท่องเที่ยวเลาะเลียบบายทะเลตะวันออก โดยเริ่มตั้งแต่อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี ผ่านเข้าสู่จังหวัดระยองบริเวณอ่าวไข่ จากนั้นก็เข้าสู่จังหวัดจันทบุรี แล้วไปสิ้นสุดที่บ้านแหลมสิงห์ อำเภอลแหลมสิงห์ และปัจจุบันกำลังดำเนินการ

ก่อสร้างต่อไปจนถึงจังหวัดตราด (กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม , 2555) ซึ่งใน 4 จังหวัดภาคตะวันออกใช้เวลาในการเดินทางเชื่อมกันไม่มากนัก สามารถใช้เป็นเส้นทางเชื่อมโยงการท่องเที่ยวในแต่ละจังหวัดได้ และจากการตรวจสอบเอกสารงานวิจัยของพลีรักษ์ ณรงค์ (2557) ศึกษาเรื่องโครงการการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนแบ่งออกเป็น 8 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 ทำบุญไหว้พระ-ชมวัฒนธรรม มีระยะทางรวม 13.36 กิโลเมตร เส้นทางที่ 2 ตามรอยนิทานตามหาพระรถเมรี มีระยะทางรวม 23.61 กิโลเมตร เส้นทางที่ 3 เที่ยวเมืองระยอง นอนเมืองจันทน์ มีระยะทางรวม 121.81 กิโลเมตร เส้นทางที่ 4 ย้อนรอยเส้นทางทัพ สัมผัสวัฒนธรรมชายฝั่งทะเล มีระยะทางรวม 219.66 กิโลเมตร เส้นทางที่ 5 เรียนรู้วิถีชีวิต-วัฒนธรรม-ธรรมชาติ มีระยะทางรวม 122.17 กิโลเมตร เส้นทางที่ 6 มหัศจรรย์แห่งธรรมชาติ มีระยะทางรวม 137.43 กิโลเมตร เส้นทางที่ 7 ความหลากหลายชายฝั่งบูรพาวิถี มีระยะทางรวม 321.85 กิโลเมตร และเส้นทางที่ 8 เส้นทางธรรมชาติ มีระยะทางรวม 108.69 กิโลเมตร ดังนั้น 4 จังหวัดภาคตะวันออก (ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด) จึงเป็นเมืองที่มีความเชื่อมโยงกันทางด้านการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และที่สำคัญความเชื่อมโยงของกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกันในแต่ละแหล่ง ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 แผนที่แนวเส้นทางท่องเที่ยว ถนนเฉลิมบูรพาชลทิต
ที่มา : (กรมทางหลวงชนบท กระทรวงคมนาคม, 2558)

นอกจากนี้ทางภูมิภาคตะวันออกยังได้รับการสนับสนุนจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภูมิภาคตะวันออก จังหวัดระยอง เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยในปี 2557 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภูมิภาคตะวันออก จังหวัดระยอง ได้จัดโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน Fruits Festival 2557” ที่มีการเชื่อมโยงเส้นทางสวนผลไม้ของจังหวัดในภาคตะวันออก ให้นักท่องเที่ยวได้

สัมผัส เทียวชม เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ให้เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวต่อไป (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภูมิภาคตะวันออก จังหวัดระยอง, 2557)

ภาพที่ 1.2 เส้นทางท่องเที่ยวสวนผลไม้ โครงการ “อร่อยทุกละ ชิมไปทุกสวน”
ที่มา : (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภูมิภาคตะวันออก จังหวัดระยอง, 2557)

จากโครงการดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีบทบาทอย่างมากในการดึงดูดนักท่องเที่ยว เพราะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เน้นให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ ได้รับประสบการณ์แปลกใหม่ อาทิเช่น การทำสวนผลไม้ สละ พุเรียน มังคุด ลองกอง ฯลฯ ทำนาทำไร่ ทำการประมง ซึ่งสำหรับจังหวัดทางภาคตะวันออกที่มีความพร้อมทางด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่โดดเด่น หนึ่งในนั้นคือ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกของประเทศไทย เป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติทั้งในดินและในน้ำ อาทิเช่น กสิกรรม ป่าไม้ การประมง ฟาร์มปศุสัตว์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตท้องถิ่นภาคการเกษตร รวมทั้งยังมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เอื้ออำนวยต่อการทำการเกษตร โดยเฉพาะการเพาะปลูกผลไม้ที่ขึ้นชื่อของจังหวัด ได้แก่ พุเรียน เงาะ มังคุด ลองกอง สละ และพืชผลทางการเกษตรอื่นๆ เช่น พริกไทย และยางพารา เป็นต้น ส่วนบริเวณชายฝั่งก็มีทำการประมง จึงเป็นเมืองที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยอาหารทะเลนานาชนิด ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางท่องเที่ยวภายในจังหวัดจันทบุรีมากขึ้นและในอีกแง่มุมหนึ่ง จันทบุรีคือ ศูนย์กลางธุรกิจด้านอัญมณีที่มีชื่อเสียงแพร่หลายไปทั่วโลก เป็นแหล่งรวมช่างฝีมือในการเจียระไนอัญมณีและทำเครื่องประดับต่างๆ ทั้งยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงามหลายแห่ง และมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่น่าสนใจมากมาย ทั้งศาสนสถาน โบราณสถาน และโบราณวัตถุ จึงทำให้จันทบุรีเป็นจังหวัดท่องเที่ยวที่สำคัญอีกแห่งหนึ่งของประเทศในปัจจุบัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2558) เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งกสิกรรม ป่าไม้ การประมง ฟาร์มปศุสัตว์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตท้องถิ่นภาคการเกษตร และจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อการทรัพยากรทางการท่องเที่ยว บุคลากร ชาวชุมชน รวมทั้งนักท่องเที่ยว ในด้านการเดินทางท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับได้ของแต่ละพื้นที่ ส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรม ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวถูกทำลาย การบริการทางการท่องเที่ยวไม่

ทั่วถึง และที่สำคัญขาดระบบการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ จากปัญหาข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงศึกษาเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อส่งเสริมและรักษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ให้มีคุณภาพควรค่าต่อการเยี่ยมชมต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของโครงการ

- 1.2.1 เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 1.2.2 เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 1.2.3 เพื่อนำเสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี
- 1.2.4 เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

- 1.3.1.1 บริบทพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 1.3.1.2 ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 1.3.1.3 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 1.3.1.4 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

1.3.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา โดยการเลือกเจาะจงศึกษาเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มาแจ้งกับสำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี และมีรายชื่อตามทำเนียบรายชื่อของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

1.3.3 ขอบเขตด้านประชากร

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จากการจำแนกบุคคลสำคัญ (Key-persons) โดยอาศัยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ต่างคน ต่างสถานที่ ต่างเวลา ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากประเภทของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความหลากหลาย โดยการส่งเสริมและพัฒนาก่อให้เกิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักงานพัฒนาเกษตรกรรม กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้แบ่งประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ 5 ประเภท ได้แก่ ประเภทกิจกรรม ประเภทป่าไม้ ประเภทการประมง ประเภทฟาร์มปศุสัตว์ และประเภทวัฒนธรรมและประเพณี แต่พบว่าจังหวัดจันทบุรีมีความโดดเด่นในเรื่องการทำสวนผลไม้ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในจังหวัดจันทบุรี คณะผู้วิจัยจึงได้เลือกเจาะจงพื้นที่ใช้ในการศึกษาคือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทกิจกรรมเฉพาะสวนผลไม้ เพื่อให้ได้เป็นต้นแบบของการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี และมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนผลไม้ จังหวัดจันทบุรี ดังนี้ 1) เป็นสมาชิกภาคีเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดจันทบุรี โดยเฉพาะกรณีสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ.2559 2) เป็นสมาชิกชมรมสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี 3) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 4) เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีโดยตรง และ5) มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลและยินดีร่วมทำกิจกรรมตลอดโครงการเพื่อศึกษาการเป็นต้นแบบของรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนผลไม้ จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าตามเกณฑ์มีทั้งหมดมี 14 สวน ดังนี้

ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 สวน ดังนี้ 1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี 2. สวนป่ากล้วย 3. สวนสละเสียดีก 4. สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย 5. สวนวดี 6. สวนรินรดี 7. สวนภูทิพย์ธารา 8. สวนลุงฉัตร 9. สวนลุงฉนวน 10. สวนเคพี การ์เด็น 11. สวนสาวสุดใจ 12. สวนประนอม 13. สวนโถทอง และ 14. สวนเจริญชัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1.3.3.1 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี
- 2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง
- 3) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี
- 4) สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี
- 5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี
- 6) ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี
- 7) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 8) สมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี
- 9) สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

1.3.3.2 ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีทั้งหมด 14 สวน ดังนี้

1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี 2. สวนป่ากล้วย 3. สวนสละเสียดีก 4. สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย 5. สวนวดี 6. สวนรินรดี 7. สวนภูทิพย์ธารา 8. สวนลุงฉัตร 9. สวนลุงฉนวน 10. สวนเคพี การ์เด็น 11. สวนสาวสุดใจ 12. สวนประนอม 13. สวนโถทอง และ 14. สวนเจริญชัย

ซึ่งงานวิจัยนี้เน้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 14 สวน เป็นต้นแบบในการสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทอื่นๆ เช่น กสิกรรม ป่าไม้ การประมง ฟาร์มปศุสัตว์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตท้องถิ่นภาคการเกษตร เป็นต้น มีการศึกษาเพื่อใช้ในการสร้างความเชื่อมโยงจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรีให้มีความหลากหลายมากขึ้น

1.3.4 ขอบเขตด้านเวลา

ในการดำเนินโครงการวิจัย คณะผู้วิจัยได้กำหนดระยะเวลาดำเนินการ 12 เดือน โดยมีแผนการดำเนินงาน ดังนี้

ตารางที่ 1.2 แผนการดำเนินวิจัย

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย	วัน/เวลาดำเนินการ	ผลที่คาดหวัง
1. เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	- เอกสาร สื่อต่างๆ - การสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์	- แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	เดือนที่ 1 - 2	- ทราบถึงข้อมูลพื้นฐาน ข้อเท็จจริงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	- แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี - ประเมินโดยผู้เกี่ยวข้องจาก - นักวิชาการ - เจ้าหน้าที่ - หน่วยงานการท่องเที่ยว - นักท่องเที่ยว -ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว - ตัวแทนจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร - ประชุมกลุ่มย่อยประเด็นการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	- นักวิชาการทางการท่องเที่ยว - เจ้าหน้าที่หน่วยงานการท่องเที่ยว - นักท่องเที่ยว -ผู้ประกอบการทางการท่องเที่ยว - ตัวแทนจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	เดือนที่ 3 - 6	- ทราบถึงศักยภาพในการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 1.2 (ต่อ)

วัตถุประสงค์	ระเบียบวิธีวิจัย	กลุ่มเป้าหมาย	วัน/เวลาดำเนินการ	ผลที่คาดหวัง
3. เพื่อสร้างมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	- การประชุมกลุ่มย่อยประเด็นการสร้างมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	- ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร - หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง	เดือนที่ 7 - 12	มาตรฐานการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
4. เพื่อนำเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	- การประชุมกลุ่มย่อยประเด็นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	- ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร - หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง	เดือนที่ 7 - 12	แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

1.4 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว (The potential of attractions) หมายถึง ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละแห่งของจังหวัดจันทบุรี และความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว โดยพิจารณาจากปัจจัยต่างๆ เช่น ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม คุณค่าและความสำคัญ การตอบรับของประชาชนในท้องถิ่น การจัดการของแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อมาเยี่ยมชม ฯลฯ

การจัดการการท่องเที่ยว (Tourism Management) หมายถึง กระบวนการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี นอกจากนั้นคุณภาพชีวิตของชาวเกษตรกรรมมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น วิถีชีวิตชาวชุมชนไม่เปลี่ยนแปลง และทรัพยากรทางการท่องเที่ยวได้รับการอนุรักษ์ให้คงอยู่ยั่งยืนสืบไป

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro-tourism) หมายถึง การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้วิถีเกษตรกรรม โดยอาจให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ควบคู่กับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (Agro-tourism of Chanthaburi) หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตร และได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ภูมิภาคนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ควบคู่กับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง เจ้าของสวน กลุ่มเกษตรกรหรือกลุ่มวิสาหกิจชุมชน หรือหัวหน้าหน่วยงานในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดจันทบุรี

ผู้นำชม หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นำนักท่องเที่ยวชม บรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

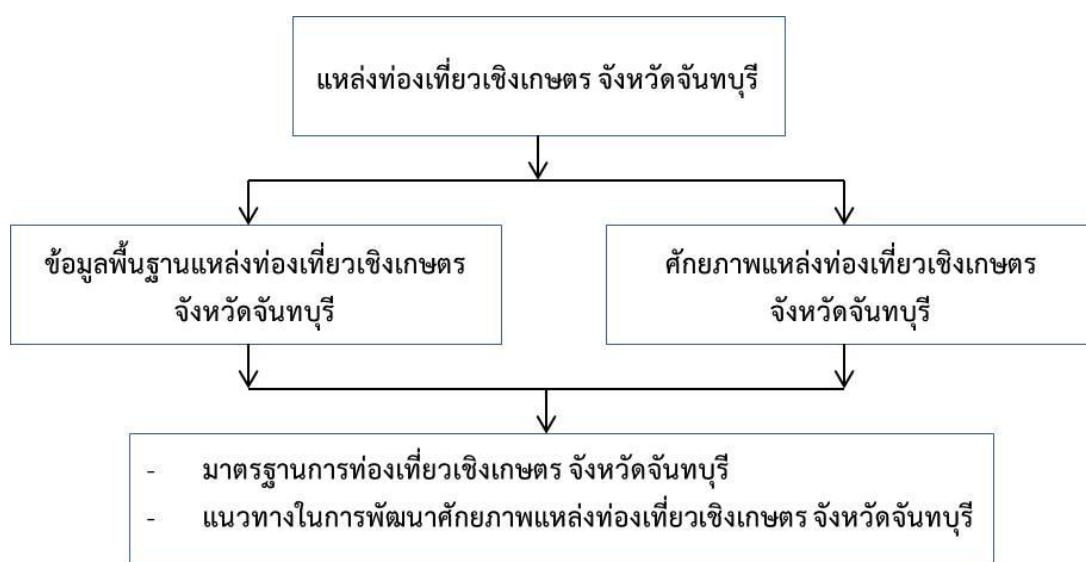
ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี เช่น จัดเตรียมผลไม้ ให้บริการน้ำดื่ม เป็นต้น

1.5 กรอบการวิจัย

การวิจัยเรื่องศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มีกรอบแนวคิดในการดำเนินงานวิจัยดังนี้ เริ่มจากการศึกษาถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีทั้งหมดมี 14 สวน ดังนี้ 1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี 2. สวนป่าเกลบ 3. สวนสละเฮียถึก 4. สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย 5. สวนวดี 6. สวนรินรดี 7. สวนภูทิพย์ธารา 8. สวนลุงฉัตร 9. สวนลุงฉวย 10. สวนเคพี การ์เด็น 11. สวนสาวสุดใจ 12. สวนประนอม 13. สวนโถทอง และ 14. สวนเจริญชัย ซึ่งผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้ง 14 สวน เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยตรง

จากนั้นทำการศึกษาถึงข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 14 สวน โดยการสำรวจและการสัมภาษณ์ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อทราบถึงข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 14 สวน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ดำเนินงานวิจัยต่อไป ขณะเดียวกันยังศึกษาถึงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร (แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 14 สวน) ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการประเมินศักยภาพแต่ละแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยคณะผู้ประเมินที่มาจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งใช้แบบประเมินจากคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละแห่งได้ทราบถึงความพร้อม ข้อดี ข้อเสีย ข้อควรปรับปรุงของตนเอง เพื่อแก้ไขและพัฒนาต่อไปในอนาคต จากนั้นทำการรวบรวมข้อมูล นำมาวิเคราะห์ เพื่อร่วมกันจัดมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี และหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยการจัดการประชุมกลุ่มย่อย ซึ่งงานวิจัยนี้เน้นศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 14 สวน เป็นต้นแบบในการสร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิง

เกษตรของจังหวัดจันทบุรี และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทอื่นๆ เช่น กลสิกรรม ป่าไม้ การประมง ฟาร์มปศุสัตว์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิตท้องถิ่นภาคการเกษตร มีการศึกษาเพื่อใช้ในการสร้างความเชื่อมโยงจัดเป็นเส้นทางท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรีให้มีความหลากหลายมากขึ้น ดังแสดงในภาพที่ 1.3

ภาพที่ 1.3 กรอบแนวคิดในการทำวิจัย
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ประโยชน์ต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรง คือ ชุมชนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มีดังนี้

1.6.1.1 ชาวชุมชนทราบถึงศักยภาพของชุมชนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

1.6.1.2 ชาวชุมชนเกิดความภาคภูมิใจ รัก และหวงแหนทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ภายในจังหวัดจันทบุรี

1.6.1.3 ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีได้รับการปกป้อง อนุรักษ์และพัฒนาเพื่อความยั่งยืนสืบไป

1.6.2 ประโยชน์ต่อหน่วยงานที่ใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัย มีดังนี้

1.6.2.1 จังหวัดจันทบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี และหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้อง สามารถนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ ยุทธศาสตร์ และนโยบาย ของหน่วยงาน เพื่อเป็นการอนุรักษ์ พัฒนาและประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ให้มีความยั่งยืนสืบไป ภายใต้การมีส่วนร่วมของ สมาคมส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยว, องค์การบริหารส่วนตำบล และเทศบาล ตำบล ภายในจังหวัดจันทบุรีหรือพื้นที่ใกล้เคียง

1.6.2.2 รัฐบาลสามารถออกกฎหมายหรือข้อบังคับเพื่อคุ้มครองทรัพยากรทางการท่องเที่ยวประเภทการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ออกพระราชบัญญัติเกี่ยวกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยมีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืน ฯลฯ เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวและวิถีชีวิตเกษตรกรรมอันทรงคุณค่าเหล่านี้ไว้ให้ยาวนานที่สุด

1.6.3 ประโยชน์ทางวิชาการ มีดังนี้

1.6.3.1 ผลของงานวิจัยนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดอื่นๆต่อไป

1.6.3.2 ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเชิงลึกของชุมชนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ถูกเก็บรวบรวมในงานวิจัยชิ้นนี้ สามารถเป็นประโยชน์ต่อสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี เทศบาลทุกเทศบาลในจังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนตำบลทุกตำบลในจังหวัดจันทบุรี กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในจังหวัดจันทบุรี รวมถึงนักวิชาการ หรือบุคคลที่สนใจใช้เป็นข้อมูลในการขยายผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องครั้งต่อไป

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศึกษา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1.2 แนวคิดศักยภาพและการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

2.1.3. แนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.1.4 แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

2.1.5 แนวคิดด้านการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

2.2 เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.1.1 แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2.1.1.1 ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นแนวคิดที่ขยายมาจากแนวคิดของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ จัดให้นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ด้านเกษตรกรรม เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมและ เรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตร นักวิชาการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้นิยามความหมายของการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ดังนี้

ณรงค์ แก้วพิพัฒน์ (2547) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ว่า การ เดินทางท่องเที่ยวไปในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการเกษตร ทำให้เกิดความเพลิดเพลินชื่นชมธรรมชาติใน ชนบท ได้มีโอกาสเรียนรู้วิถีชีวิต ชนบทธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชาวชนบท ศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรม ซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งเกษตรกรรมในรูปแบบดั้งเดิมและแบบ ก้าวหน้าทันสมัย รวมถึงได้ชมทัศนียภาพที่สวยงามตามธรรมชาติของชุมชนนั้นๆ โดยเกษตรกรและ ชุมชนนั้นๆ จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้วยตนเอง

ธินิกานต์ ประไกรวัน (2549) อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า การ เดินทางที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนรู้ หรือพักผ่อนในแหล่งที่มีกิจกรรมอันเกี่ยวข้องกับวิถีการเกษตร โดยเกษตรกรและชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนของกระบวนการผลิต การจำหน่ายสินค้า และบริการทาง การเกษตรอย่างเป็นระบบ อันเป็นความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปสัมผัสวัฒนธรรมการเกษตรได้ จากการใช้ชีวิตจริงจากเจ้าของพื้นที่เป็นการสัมผัสประสบการณ์ตรง ภายใต้อาการร่วมมือในการรักษาสภาพแวดล้อมทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมของแหล่งท่องเที่ยว

นิออน ศรีสมยง (2552) ได้อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นทรัพยากรท่องเที่ยวหลักสามารถดึงดูดความสนใจนักท่องเที่ยว โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อเป็นการสร้างรายได้ให้แก่เกษตรกรในชุมชนให้ผู้คนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเต็มตัว ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนับว่าเป็นหนึ่งในรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ราณี อิศัยกุล (2556) นิยามความหมายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ทั้งวิถีชีวิตดั้งเดิม จนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกรรวมทั้งการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม

จากนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ดังนี้ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปในพื้นที่ที่มีกิจกรรมการเกษตร ทำให้เกิดความเพลิดเพลินชื่นชมธรรมชาติในชนบท ได้มีโอกาสเรียนรู้วิถีชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชาวชนบท ศึกษาหาความรู้ และประสบการณ์ในเรื่องเกษตรกรรม โดยเกษตรกรและชุมชนเป็นพลังขับเคลื่อนของกระบวนการผลิต การจำหน่ายสินค้า และบริการทางการเกษตรอย่างเป็นระบบ มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกรรวมทั้งการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม

2.1.1.2 องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นิออน ศรีสมยง (2552) ได้อธิบายองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีส่วนที่สำคัญ 3 ส่วน คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร ตลาดการท่องเที่ยว และบริการการท่องเที่ยว กล่าวคือ

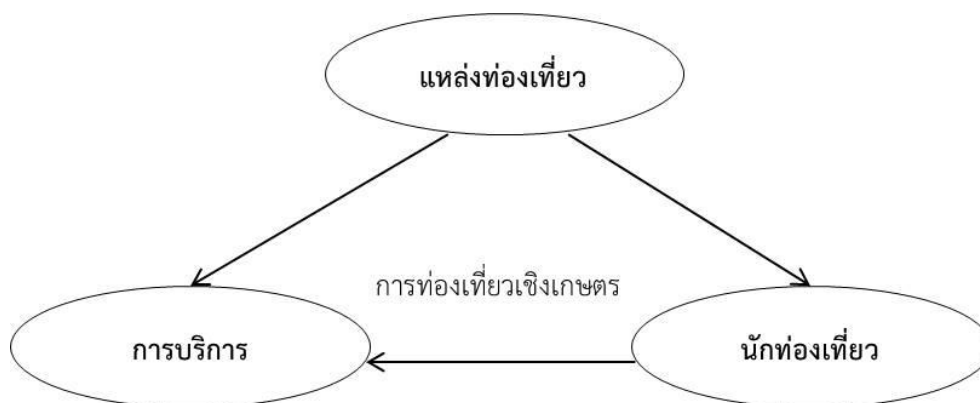
1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร คือ ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตผลิตผลทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น แสงแดด ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ เป็นต้น หรือการจัดการโดยมนุษย์ เช่น เครื่องมือทางการเกษตรต่างๆ เทคโนโลยีการเกษตร เป็นต้น

2) ตลาดการท่องเที่ยว เนื่องจากตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ (niche market) จึงทำให้การจัดการด้านการตลาดมีลักษณะที่เจาะจงเฉพาะกลุ่ม โดยต้องเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจกิจกรรมทางการเกษตร ต้องการที่จะเรียนรู้ประเพณีและวัฒนธรรมท้องถิ่น

3) บริการการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร การบริการนาเที่ยว จะต้องเกี่ยวกับการเกษตรชนบท ตัวอย่างบริการที่ชัดเจน คือ ที่พักตามบ้าน (Homestay) และที่พักตามสวนเกษตรต่างๆ (Farm stay)

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น 2) ตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งต้องทำการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูด/โน้มน้าวนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 3) บริการการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก พร้อมแก่นักท่องเที่ยว

ได้รับความรู้ ประสบการณ์แปลกใหม่ ซึ่ง 3 ส่วนนี้เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพที่ 2.1 องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ที่มา : (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543)

จากภาพที่ 2.1 แสดงถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3 ประการ ดังนี้ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543)

1) แหล่งท่องเที่ยวหรือสิ่งดึงดูดใจ คือ แหล่งท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเอง ตามธรรมชาติ หรือเป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นมา มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันออกไป ดึงดูดใจให้ผู้เข้าไปเยี่ยมชม

2) การบริการ คือ สิ่งที่จัดไว้รองรับนักท่องเที่ยว เพื่อสนองความต้องการและให้บริการ อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้าต่างๆ เป็นต้น

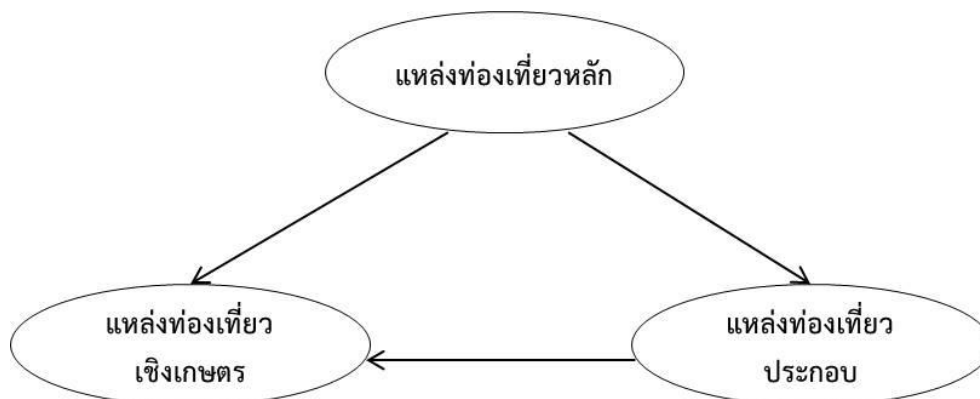
3) นักท่องเที่ยว คือ ผู้ที่ต้องการได้รับความเพลิดเพลิน ได้รับความรู้ประสบการณ์ มีอำนาจในการใช้จ่ายเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

จากองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรข้างต้น การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีแหล่งท่องเที่ยวที่โดดเด่นสามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องมีรูปแบบการบริการที่เหมาะสม สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้ โดยเมื่อนักท่องเที่ยวมาเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้วต้องได้รับความรู้และประสบการณ์ใหม่ๆ กลับไปด้วย

2.1.1.3 การจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สถาบันวิจัยแห่งประเทศไทย (2543) อธิบายถึงการจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรว่า มีการพิจารณาจากสภาพของแหล่งท่องเที่ยวและตลาดการท่องเที่ยวสามารถ จัดประเภทได้ดังนี้

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ถูกพัฒนาขึ้นในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวหลัก นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเพื่อท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวประกอบ ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงไม่จำเป็นต้องมีขนาดใหญ่หรือมีศักยภาพในการดึงดูดนักท่องเที่ยวสูง

ภาพที่ 2.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก
ที่มา : (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543)

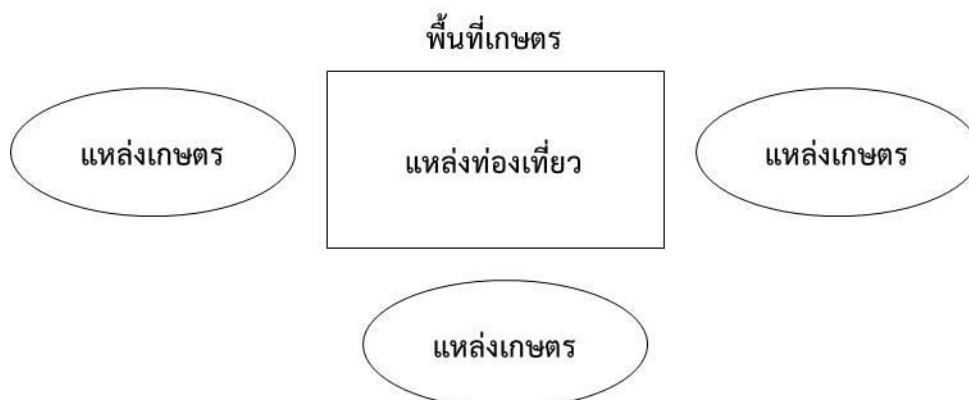
จากภาพที่ 2.2 แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) ได้อธิบายแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวหลักดังนี้

1.1) สินค้าการท่องเที่ยว จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประกอบหรือแหล่งท่องเที่ยวเสริม

1.2) การจัดการการท่องเที่ยว สามารถจัดเป็นการเดินทางไปท่องเที่ยวช่วงสั้นๆ ลักษณะไปเช้า เย็นกลับ

1.3) แนวทางการดำเนินการ ต้องมีการเตรียมความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวในด้านต่างๆเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว

2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่เกษตรและแหล่งเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ถูกพัฒนาขึ้นมาเพื่อเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยสมบูรณ์ มีการผลิตผลผลิตทางการเกษตรและมีกระบวนการขายเต็มรูปแบบ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงมีลักษณะที่เด่นเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว สามารถพัฒนาให้เป็นตลาดการท่องเที่ยวที่มีความสนใจ

ภาพที่ 2.3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่และแหล่งเกษตร
ที่มา : (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543)

จากภาพที่ 2.3 แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่และแหล่งเกษตร โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) ได้อธิบายแนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่และแหล่งเกษตร ดังนี้

2.1) สินค้าการท่องเที่ยว จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลัก เป็นจุดหมายในการเดินทางมาท่องเที่ยว

2.2) การจัดการท่องเที่ยว สามารถจัดเป็นลักษณะการท่องเที่ยวที่มีระบบครบวงจร โดยมีทั้งสถานที่ท่องเที่ยวจัดมืองค์กรเฉพาะพื้นที่เพื่อกำหนดนโยบายและควบคุมการใช้ที่ดินเพื่อเกษตรเป็นหลัก

3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงข่ายการท่องเที่ยว เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ตั้งอยู่ตามบริเวณต่างๆ มีศักยภาพเพียงพอที่จะถูกพัฒนาให้เป็นโครงข่ายการท่องเที่ยวโดยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวเดียวกัน

ภาพที่ 2.4 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงข่ายการท่องเที่ยว
ที่มา : (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543)

จากภาพที่ 2.4 แสดงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงข่ายการท่องเที่ยว โดยสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) ได้อธิบายแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรูปแบบแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงข่ายการท่องเที่ยวมีดังนี้

3.1) โครงข่ายการท่องเที่ยวจัดเป็นจุดท่องเที่ยว

3.2) การจัดการท่องเที่ยวสามารถจัดเป็นที่พักแวะในเส้นทางท่องเที่ยว

3.3) แนวทางการดำเนินการสามารถกำหนดเป็นจุดแวะพักในกิจกรรมการเกษตร

4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉพาะ เป็นเขตพื้นที่ทางการเกษตรที่มีลักษณะเด่นและสามารถดึงดูดให้คนมาท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวตามรูปแบบแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉพาะ ดังนี้

4.1) สินค้าการท่องเที่ยวจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม

4.2) การจัดการการท่องเที่ยวสามารถจัดเป็นการท่องเที่ยวเพื่อเสริมศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

4.3) แนวทางการดำเนินการ สามารถกำหนดให้มีการบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการพิจารณาจากสภาพของแหล่งท่องเที่ยวและตลาดการท่องเที่ยว สามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแหล่งท่องเที่ยวหลัก 2) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่เกษตรและแหล่งเกษตร 3) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในโครงข่ายการท่องเที่ยว และ 4) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเฉพาะ ซึ่งการจัดประเภทแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นต้องพิจารณาถึงองค์ประกอบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยเช่นกัน

2.1.1.4 ความหมายและประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตร ควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับไปสู่ภูมิสำเนา

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลัก (ราณี อธิชัยกุล, 2556) ดังต่อไปนี้

1) แหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นำเสนอประวัติศาสตร์ ความเป็นมา ภาพความต่อเนื่องทางวัฒนธรรม หรือสังคมวัฒนธรรมทางการเกษตร ภูมิปัญญา เครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร อาจเป็นพิพิธภัณฑ์ทางการเกษตรแต่ละประเภทในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละประเภท ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1.1) เกษตรกรเฉพาะราย หมายถึง แหล่งเกษตรที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่เกิดจากหน่วยเกษตรเป็นฟาร์ม หรือเกษตรกรเป็นรายย่อยและตั้งอยู่โดดเดี่ยว เพื่อช่วยเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของการพัฒนาการเกษตร เช่น เพื่อการเผยแพร่ชื่อเสียงสินค้าเกษตร วัฒนธรรมการเกษตร และการสร้างรายได้เสริม เป็นต้น โดยจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เอกชนสามารถดำเนินการได้เอง ภายใต้การสนับสนุนของรัฐ โดยการส่งเสริมให้เข้าสู่ระบบและให้ความช่วยเหลือทางด้านวิชาการ การตลาด และเงินทุน

1.2) หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งเกษตรที่มีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยวที่เกิดจากหน่วยเกษตรหลายรายในพื้นที่เดียวกันหรือเป็นหมู่บ้าน หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรผ่านการรับรองของชุมชนและอยู่ในความดูแลของหน่วยงานของรัฐและท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

1.3) ย่านการเกษตร หมายถึง แหล่งเกษตรที่มีความต่อเนื่องของพื้นที่แหล่งเกษตรและมีความดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว เกิดจากพื้นที่ขนาดใหญ่ต่อเนื่องกันหลายหมู่บ้าน และมีลักษณะการท่องเที่ยวเป็นระบบเดียวกัน รวมถึงปรากฏการณ์ทางการเกษตรที่เกิดขึ้นตามฤดูกาลของพื้นที่เกษตรขนาดใหญ่ ย่านการเกษตรควรจัดให้เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีความสำคัญสูง และมีความสมบูรณ์ทั้งเชิงองค์ประกอบที่นำมาพัฒนาเป็นสินค้าท่องเที่ยวเชิงเกษตร การผลิต วิถีชีวิต และธรรมชาติ โดยอาจจัดให้มีแผนรองรับเพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ทางการเกษตร

2) โครงการศึกษาและสถานีวิจัยของรัฐ หมายถึง แหล่งเกษตรที่เป็นโครงการหรือสถานีวิจัยด้านการเกษตรของรัฐ ที่มีความดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และมีวัตถุประสงค์ให้นักท่องเที่ยวเข้าศึกษาหาความรู้ หรือเพื่อความเพลิดเพลิน รวมทั้งโครงการตามพระราชดำริที่มีความ

ดึงดูดใจด้านการท่องเที่ยว และสามารถให้บริการแก่นักท่องเที่ยวเข้าศึกษาหาความรู้ หรือเพื่อความเพลิดเพลินได้

3) งานเทศกาลการเกษตร หมายถึง การจัดให้มีการแสดงผลผลิตทางการเกษตรตามฤดูกาล เพื่อมุ่งส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตร การเผยแพร่ความรู้ด้านการเกษตรที่เป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการจัดทำข้อมูลพื้นฐานทางวิชาการ เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ของนักท่องเที่ยว จัดระบบท่องเที่ยวในพื้นที่ที่มีปรากฏการณ์และเทศกาลการเกษตร โดยจัดให้มีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ที่จอดรถ ห้องน้ำ บริการอาหารและเครื่องดื่ม รวมทั้งป้ายจุดชมปรากฏการณ์ และป้ายธรรมชาติของปรากฏการณ์ในแต่ละพื้นที่ การจัดงานเทศกาล/ปรากฏการณ์ทางการเกษตรแต่ละปีตามฤดูกาล ควรมีการประชาสัมพันธ์ล่วงหน้าให้กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวทราบ เพื่อการวางแผนดำเนินการ ตัวอย่างเช่น งานเทศกาลผลไม้ของจังหวัดต่างๆ งานวันทุเรียนโลก เป็นต้น

4) ตลาดสินค้าเกษตร หมายถึง พื้นที่จัดให้เป็นที่พักประหว่างผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าทางด้านการเกษตรเป็นการเฉพาะ อาจเป็นการถาวรหรือชั่วคราวตามฤดูกาล และเป็นที่สนใจของนักท่องเที่ยว ควรมีการจัดเตรียมการให้ตลาดสินค้าเกษตรรองรับการท่องเที่ยว โดยการวางกลุ่มเป้าหมายนักท่องเที่ยว และจัดให้มีบริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่นำสินค้าเกษตรมาขาย เพื่อแนะนำและสร้างชื่อเสียงทางการเกษตร อีกทั้งการปรับปรุงสินค้าเกษตร เพื่อให้เหมาะสมกับการเป็นของฝาก ของที่ระลึก หรือนำติดตัวกลับบ้าน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถแบ่งออกเป็น 4 ประเภทหลัก ได้แก่ 1) แหล่งผลิตหรือพื้นที่เฉพาะทางการเกษตร ซึ่งประกอบด้วย เกษตรกรเฉพาะราย หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร และย่านการเกษตร 2) โครงการศึกษาและสถานีวิจัยของรัฐ เป็นแหล่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวที่ต้องการศึกษาหาความรู้ หรือเพื่อความเพลิดเพลิน 3) งานเทศกาลการเกษตร เป็นการจัดงานเพื่อมุ่งส่งเสริมการตลาดสินค้าเกษตรให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายมากที่สุด และ 4) ตลาดสินค้าเกษตร เป็นการอำนวยความสะดวกให้ผู้ซื้อและผู้ขายสินค้าทางด้านการเกษตร ได้มีโอกาสขายและเลือกซื้อสินค้าทางการเกษตรที่หลากหลายมากขึ้น

2.1.1.5 รูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การจำแนกรูปแบบของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสามารถกำหนดได้หลายวิธี (ราณี อธิชัยกุล, 2556) ดังนี้

1) การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะของการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร สามารถแบ่งได้ ดังนี้

1.1) การกสิกรรม คือ การประกอบพืชไร่ และพืชสวน จำแนกได้ ดังนี้

1.1.1) รูปแบบการทำนา ในประเทศที่มีวัฒนธรรมการปลูกข้าว เช่น ประเทศไทย และประเทศในเขตแถบร้อน ที่ยังคงมีวัฒนธรรมดั้งเดิมในการเพาะปลูกข้าว โดยใช้โค กระบือไถนา การเก็บเกี่ยวและการนวดโดยใช้แรงงานคน วัฒนธรรมการทำนาแบบนี้ สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวจากเมืองหลวงหรือจากต่างประเทศ และเป็นหนึ่งในทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ รวมทั้งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับข้าว และพิธีกรรมเกี่ยวกับข้าวและเพลงพื้นบ้านในการทำนา

1.1.2) รูปแบบเกษตรผสมผสาน ได้แก่ การปลูกผักร่วมกับผลไม้ หรือ การทำนาควบคู่ไปกับการเลี้ยงปลา

1.1.3) รูปแบบสวนผลไม้ เป็นการเพาะปลูกไม้ผลต่างๆ ทั้งไม้ผลเมืองร้อน เช่น มะม่วง ทุเรียน มังคุด เงาะ ส้มโอ เป็นต้น ไม้ผลเมืองหนาว เช่น สตรอเบอร์รี่ แอปเปิ้ล เป็นต้น ซึ่งสามารถจัดเป็นเทศกาลผลไม้ของแต่ละท้องถิ่น หรือให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมสวนและเก็บผลไม้ด้วยตัวเอง

1.1.4) รูปแบบสวนไม้ดอกไม้ประดับ เป็นการเพาะปลูกไม้ดอกทั้งเมืองร้อนและเมืองหนาว เพื่อส่งขายและส่งออก โดยสามารถจัดให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชมได้อีกด้วย เช่น สวนกล้วยไม้ สวนกุหลาบ เป็นต้น

1.1.5) รูปแบบสวนพืชผักสวนครัว เป็นการปลูกพืชผัก เครื่องเทศที่หลากหลาย และให้สำหรับปรุงอาหารไทยให้มีรสชาติที่อร่อยยิ่งขึ้น ซึ่งอาหารไทยมีรสชาติอร่อยและมีชื่อเสียงในต่างประเทศ ทำให้นักท่องเที่ยวต่างประเทศสนใจท่องเที่ยวในสวนที่ปลูกพืชผักสวนครัวเพื่อการศึกษาและบริโภค

1.1.6) รูปแบบสวนสมุนไพร เป็นการปลูกสวนสมุนไพรเพื่อใช้ในการประกอบอาหารเพื่อรักษาโรคหรือเพื่อใช้ในการปรุงยา หรือการป้องกันไม่ให้เกิดโรคโดยการสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ เนื่องจากประเทศไทยมีการแพทย์แผนไทยที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่อยู่กับคนไทย ซึ่งการบริโภคสมุนไพร เพื่อสร้างเสริมสุขภาพและรักษาโรค มีการตรวจสอบรับรองคุณภาพและง่ายต่อการบริโภคมากขึ้น ทำให้นักท่องเที่ยวสนใจศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับลักษณะ ชนิด สรรพคุณของสมุนไพร และซื้อสมุนไพรที่มีไว้จำหน่ายด้วย

1.1.7) รูปแบบศูนย์ศึกษาและศูนย์วิจัยทดลอง ซึ่งอาจเป็นของหน่วยราชการหรือเอกชน สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ ตัวอย่างเช่น ศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยราชการต่างๆ ในประเทศไทย เช่น กรมประมง กรมป่าไม้ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

1.1.8) รูปแบบตลาดการเกษตร คือ ตลาดที่มีผลผลิตทางการเกษตรจำหน่าย อาจมีลักษณะของผลผลิตทางการเกษตรที่เด่นแตกต่างกันไป เช่น ผักสวนครัว ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น ในประเทศแถบหนาวตลาดการเกษตรจะเป็นที่นิยมมากในฤดูร้อน มีตลาดการเกษตรกลางแจ้งมากมายที่เกษตรกรจะนำผลผลิตมาจำหน่ายด้วยตนเอง

1.2) การประมง มีกิจกรรมทั้งการเพาะเลี้ยงและการจับสัตว์น้ำทั้งประมงน้ำจืด และประมงน้ำเค็ม กิจกรรมที่เกี่ยวข้องต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้านการประมงแบ่งได้ ดังนี้

1.2.1) การเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมงหรือเยี่ยมชมแหล่งผลิตสัตว์น้ำ เป็นการท่องเที่ยวบริเวณหมู่บ้านชาวประมง ศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ หรือไปเยี่ยมชมแหล่งผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เช่น ฟาร์มกุ้ง บ่อเลี้ยงปลา ฟาร์มหอยนางรม หอยมุก เป็นต้น

1.2.2) การบริโภคผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เช่น อาหารทะเลในประเทศ แถบชายทะเล ปลาแซลมอนอบแห้ง ไข่ปลาแซลมอน ที่มีชื่อเสียงของประเทศแคนาดา เป็นต้น

1.2.3) นันทนาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประมง เช่น การตกปลา การจับปลาหมึก การดำน้ำชมโลกใต้ทะเล เป็นต้น

1.3) การปศุสัตว์ แบ่งเป็น การเลี้ยงสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ ม้า เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์เล็ก เช่น สุกร แพะ แกะ กระต่าย เป็นต้น การเลี้ยงสัตว์ปีก เช่น ไก่ เป็ด นก เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงสัตว์ป่า เช่น จระเข้ เสือ กวาง นกกระเจียวเทศ ม้า เป็นต้น ซึ่งสามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าเยี่ยมชมในฟาร์ม ได้ศึกษาดูกิจการการเลี้ยงสัตว์ การเพาะพันธุ์สัตว์ อีกทั้งยังสามารถนำผลผลิตจากสัตว์เหล่านี้จำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยวได้อีกด้วย

1.4) การป่าไม้ คือ การทำสวนป่าเศรษฐกิจพร้อมกับการจัดเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ป่าสัก เป็นต้น โดยจัดสิ่งอำนวยความสะดวก ที่พัก ร้านอาหารให้กับนักท่องเที่ยว อีกทั้งยังสามารถจัดแบ่งแปลงขายให้กับนักท่องเที่ยวที่สนใจได้อีกด้วย

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะของการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร มีดังนี้ 1) ด้านการกลีกรม แบ่งได้ 8 รูปแบบ ดังนี้ รูปแบบการทำนา รูปแบบเกษตรผสมผสาน รูปแบบสวนผลไม้ รูปแบบสวนไม้ดอกไม้ประดับ รูปแบบสวนพืชผักสวนครัว รูปแบบสวนสมุนไพร รูปแบบศูนย์ศึกษาและศูนย์วิจัยทดลอง รูปแบบตลาดการเกษตร 2) การประมง การเยี่ยมชมวิถีชีวิตของชาวประมง การบริโภคผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ และนันทนาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมประมง 3) การปศุสัตว์ และ 4) การป่าไม้ ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีความแตกต่างกันไปตามองค์ประกอบของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ลักษณะพื้นที่/แหล่งท่องเที่ยว การบริการ และนักท่องเที่ยว

2) การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามรูปแบบการจัดการ สามารถแบ่งได้ ดังนี้ (นิออน ศรีสมยง, 2545)

2.1) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบทั่วไป (Conventional Tourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นการเยี่ยมชมพื้นที่เกษตรกรรมและการซื้อสินค้าการเกษตร เช่น การเที่ยวชมสวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนผลไม้ เยี่ยมชมการทำนา เยี่ยมชมไร่่องุ่นและชมกรรมวิธีผลิตไวน์ เทียวงานการเกษตร หรือซื้อสินค้าจากตลาดการเกษตร เป็นต้น

2.2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงอนุรักษ์ (Conservational Tourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มุ่งส่งเสริมและอนุรักษ์ขนบธรรมเนียมประเพณี วิถีชีวิตของคนท้องถิ่น เกษตรกรท้องถิ่น เช่น การเที่ยวชมและพักแรมในฟาร์ม (farm stay) การพักแรมกับชาวบ้าน (home stay) มีการทำกิจกรรมร่วมกับเกษตรกร เป็นต้น

2.3) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงนิเวศ (Ecotourism) คือ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เน้นศึกษาการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศเดิมที่มีอยู่ในบริเวณที่ทำการเกษตรกรรมนั้นๆ ศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการประกอบกิจกรรมทางการเกษตร

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามรูปแบบการจัดการ มี 3 รูปแบบดังนี้ 1) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบทั่วไป 2) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงอนุรักษ์ และ 3) การท่องเที่ยวเชิงเกษตรรูปแบบเชิงนิเวศ ซึ่งทั้ง 3 รูปแบบนี้ มุ่งเน้นการเยี่ยมชมพื้นที่การเกษตรและสินค้าทางการเกษตร รวมถึงการอนุรักษ์วิถีชีวิตเกษตรกรท้องถิ่น และเน้นการรักษาระบบนิเวศเดิม เพื่อความยั่งยืนของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3) การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยว แบ่งออกได้ ดังนี้ (คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2554)

3.1) รูปแบบกิจกรรมรายบุคคล ได้แก่ การนำเที่ยวชมสวนของเกษตรกร รายบุคคลที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ เช่น สวนทุเรียน มังคุด สวนไม้ดอกไม้ประดับ ฟาร์มเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น ทั้งนี้ผู้เยี่ยมชมจะได้รับความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต การจัดการ การตลาด และยังสามารถซื้อผลผลิตต่างๆ ที่ทางสวนจัดขึ้นอีกด้วย

3.2) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือเทศกาล เช่น การจัดงานวันทุเรียนโลก งานวันเงาะโรงเรียน ฟุ้งทานตะวันบาน ฟุ้งดอกปทุมมา เป็นต้น ซึ่งการท่องเที่ยวแบบนี้จะมีขึ้นเฉพาะในช่วงที่มีการจัดนิทรรศการเกี่ยวกับการเกษตรเท่านั้น

3.3) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวตามชุมชนหรือหมู่บ้านเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรในชุมชน ร่วมกันจัดตั้ง บริหาร และจัดการท่องเที่ยว โดยกรมส่งเสริมการเกษตรให้ความร่วมมือสนับสนุนในการจัดทำโครงสร้างทางกายภาพ การจัดภูมิทัศน์ การให้แนวความคิดในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับพื้นที่และความสามารถของเกษตรกรในชุมชน

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามลักษณะกิจกรรมท่องเที่ยว มี 3 รูปแบบดังนี้ 1) รูปแบบกิจกรรมรายบุคคล 2) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวตามฤดูกาลหรือเทศกาล และ 3) รูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวตามชุมชนหรือหมู่บ้านเกษตรกร ซึ่งแต่ละกิจกรรมนั้นจะเน้นการเที่ยวชมสวนที่ประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ การจัดงานเกษตรตามเทศกาลต่างๆ และการเน้นความร่วมมือของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในชุมชน เพื่อรักษาวิถีชีวิตเกษตรกรไว้ให้ยาวนานสืบไป

4) การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามกิจกรรมเชิงธุรกิจ แบ่งได้ ดังนี้

4.1) การกสิกรรม ได้แก่ เกษตรกรรมที่เกี่ยวกับการปลูกพืชและ กระบวนการผลิตต่อเนื่อง ทั้งที่เป็นพืชเชิงเดี่ยวหรือแบบผสมผสาน เช่น การทำนา ทำไร่ การทำสวนผลไม้ สวนไม้ดอกไม้ประดับ สวนพืชผัก สวนสมุนไพร รวมทั้งสวนป่า เป็นต้น

4.2) การปศุสัตว์ ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวกับการเลี้ยงสัตว์ ทั้งที่เป็นสัตว์พาหนะ สัตว์ใช้แรงงาน สัตว์ที่เป็นอาหาร สัตว์สวยงาม เช่น การเลี้ยงช้าง ม้า โค กระบือ กวาง แพะ แกะ กระต่าย ฝั่เสื่อ ฝั่และไหม เป็นต้น สัตว์ปีก เช่น นก ไก่ฟ้า เป็ดพันธุ์ต่างๆ เป็นต้น รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์ป่า

4.3) การประมง ได้แก่ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการจับและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ เช่น การเลี้ยงกุ้ง ปู ปลา และหอย เป็นต้น ทั้งที่เลี้ยงในธรรมชาติ ในฟาร์ม ในกระชัง และในสถานที่เพาะเลี้ยงหรือพื้นที่อนุรักษ์ในแหล่งน้ำหรือทะเล

4.4) เทคโนโลยีการเกษตรและการเกษตรผสมผสาน ได้แก่ กิจกรรมการศึกษา วิจัย ทดลอง พัฒนา และสาธิตนวัตกรรมทางการเกษตร เช่น โครงการศูนย์ศึกษาและพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา

4.5) การส่งเสริมการตลาด ได้แก่ กิจกรรมเพื่อให้ผู้ผลิตหรือเกษตรกรได้พบกับผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยว โดยจัดให้มีการแสดงผลผลิต การติดต่อธุรกิจ รวมทั้งการจำหน่ายสินค้าที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การจัดงานเทศกาลทางการเกษตรของหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และสถาบันการศึกษา การจัดตลาดเพื่อการเกษตร เช่น ตลาดนัดเพื่อจำหน่ายไม้ดอกไม้ประดับ ผลไม้ เป็นต้น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจำแนกรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามกิจกรรมเชิงธุรกิจ เช่น การกสิกรรม การปศุสัตว์ การประมง เทคโนโลยีการเกษตรและการเกษตรผสมผสาน การส่งเสริมการตลาด เป็นต้น ซึ่งแต่ละรูปแบบจะมีลักษณะเด่นหรือเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันออกไป สามารถใช้เป็นจุดดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวชมได้ แต่ทั้งนี้ต้องพิจารณาองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มเติมด้วยเช่น แหล่งท่องเที่ยว/สิ่งดึงดูดใจ การบริการนักท่องเที่ยว เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณภาพควรแก่การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว

2.1.2 แนวคิดศักยภาพและการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

2.1.2.1 ความหมายและหลักเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

สุภาภรณ์ หาญทอง (2543) อธิบายความหมายของศักยภาพว่า ศักยภาพ หมายถึงความสามารถหรือความพร้อมในสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา และการปรับปรุงใดๆ ฉะนั้นแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่งจึงมีศักยภาพต่างกันตามความมุ่งหวัง หรือวัตถุประสงค์ของการจัดการแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพสูงจะถูกจัดการเป็นลำดับแรก ดังนั้นการกำหนดปัจจัยการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ มีการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมและน่าเชื่อถือ เพื่อจะนำไปใช้ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างแม่นยำ และแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีการจัดการที่เหมาะสมต่อไป

วิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (2550) ได้เสนอหลักเกณฑ์การพิจารณาและการกำหนดศักยภาพหรือความสำคัญของแหล่งท่องเที่ยวไว้ดังนี้

- 1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ความสวยงามลักษณะเด่นในตัวเองความเก่าแก่ทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญทางลัทธิและศาสนา บรรยากาศ สภาพภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและวิถีชีวิต
- 2) ความสะดวกในการเข้าถึง ได้แก่ สภาพของเส้นทางท่องเที่ยว ลักษณะการเดินทางระยะเวลาจากตัวเมืองไปยังแหล่งท่องเที่ยว
- 3) สิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ที่พักแรม ร้านอาหาร เครื่องดื่ม สถานบริการต่างๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และการรักษาความปลอดภัย
- 4) สภาพแวดล้อม ได้แก่ สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ ระบบนิเวศ และสภาพอื่นๆ ของแหล่งท่องเที่ยว
- 5) ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ ข้อจำกัดด้านพื้นที่ ด้านบริการ สาธารณูปโภค ปัญหาความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว

6) ความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ได้แก่ ความเป็นที่รู้จักของแหล่งท่องเที่ยว และจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว

จากข้อความข้างต้นการพิจารณาและการกำหนดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมีเกณฑ์พิจารณาดังนี้ ความมีคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน ซึ่งส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวมีคุณค่า สามารถสร้างองค์ความรู้ ประสบการณ์แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว

วิภา ศรีระทุ (2551) การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจะครอบคลุมองค์ประกอบการท่องเที่ยวทั้ง 4 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านพื้นที่ คือ การดึงดูดนักท่องเที่ยวด้วยทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีลักษณะเฉพาะ หรือมีความเป็นเอกลักษณ์ ประวัติศาสตร์ โบราณวัตถุสถานที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ วัฒนธรรมประเพณีในท้องถิ่น รวมทั้งต้องมียุทธศาสตร์ที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ ได้แก่ ลักษณะภูมิทัศน์ ความสะดวกในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เช่น สภาพของเส้นทาง ฤดูกาล ระยะทางจากศูนย์กลางการท่องเที่ยวในพื้นที่ เป็นต้น

2) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการจัดการ คือ ความปลอดภัยในการท่องเที่ยวในพื้นที่และบริเวณใกล้เคียง การจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกในการเข้าถึง เช่น ถนน ไฟฟ้า แหล่งน้ำ เป็นต้น การจัดการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวในพื้นที่ท่องเที่ยวไม่ให้เกินขีดความสามารถในการรองรับ การจัดการควบคุมกิจการท่องเที่ยวในพื้นที่

3) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ คือ การพิจารณาถึงความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่ โอกาสในการสร้างจิตสำนึก และการให้การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

4) เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาว่าองค์กรท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการควบคุมดูแลแหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบใดบ้าง และประชาชนในท้องถิ่นมีความพอใจ หรือสนใจที่จะให้แหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่นของตนได้รับการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวหรือไม่

จากที่กล่าวมาการพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมี 4 ด้าน ดังนี้ เกณฑ์การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ครอบคลุมองค์ประกอบด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งแตกต่างจากการพิจารณาและการกำหนดศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของวิวัฒน์ชัย บุญยภักดี (2550) ซึ่งมีเกณฑ์การพิจารณาจากคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความสะดวกในการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงในปัจจุบัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นข้อการพิจารณาในทุกๆด้านต่างก็มีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันคือการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวให้มีคุณค่าแก่การเข้าชมของนักท่องเที่ยว

2.1.2.2 การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) มีแนวคิดว่าการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 4 ส่วนหลัก คือ

1) ธรรมชาติ มีจุดเด่น คือ ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งสามารถพัฒนาหรือสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะเที่ยวชม

2) วิถีชีวิต จัดเป็นธรรมชาติประเภทหนึ่งของพื้นที่ มีจุดเด่นคือ วัฒนธรรมชุมชนที่เป็นเอกลักษณ์ ไม่ว่าจะเป็นวัฒนธรรมการดำรงชีพ วัฒนธรรมการเกษตรสามารถประยุกต์ให้เกิดการบริการการท่องเที่ยว ในรูปแบบการบริการที่พักในบ้านของชาวบ้าน

3) กระบวนการผลิต ปัจจัยดึงดูดหรือเสน่ห์ของเกษตรกรรม คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือการใช้เทคโนโลยีพื้นบ้าน ซึ่งสามารถสร้างให้เป็นจุดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว และสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงรูปแบบการบริหารจัดการท่องเที่ยวในลักษณะการดูงาน ทัศนศึกษา และการฝึกอบรม

4) การตลาด ส่วนใหญ่เป็นผลผลิตการเกษตร ซึ่งอาจมีความเหมือนและแตกต่างจากพื้นที่อื่น ผลผลิตดังกล่าวส่งผลโดยตรงต่อการตลาดในรูปแบบการสร้างรายได้จากการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย

1) ธรรมชาติมีจุดเด่นที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ 2) วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเกษตรกรที่สร้างประสบการณ์แปลกใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว และ 3) กระบวนการผลิตซึ่งมาจากฝีมือชาวเกษตรกรเองมีความสดใหม่และปลอดภัย และการตลาดที่ส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น สามารถใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงได้

2.1.2.3 องค์ประกอบของเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

องค์ประกอบที่จะนำมาเป็นเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว (ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร, 2542) มีดังนี้

1) ปัจจัยจูงใจหลักของการท่องเที่ยว พิจารณาจากสถานที่ตั้ง และลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวนั้นต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวหลายๆ ด้าน เช่น ความต้องการในด้านความสงบในการพักผ่อน ความสนุกสนาน การหาประสบการณ์ ซึ่งปัจจัยจูงใจหลักแบ่งได้ 3 ชนิด ได้แก่ ปัจจัยจูงใจด้านธรรมชาติ ปัจจัยจูงใจด้านประวัติศาสตร์และศาสนา และปัจจัยจูงใจทางด้านกิจกรรมที่มนุษย์สร้างขึ้น

2) ปัจจัยประกอบ ได้แก่ คุณค่าดึงดูดใจจากสภาพแวดล้อม ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ และลักษณะภูมิทัศน์ที่เป็นเอกลักษณ์ ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สิน สภาพเศรษฐกิจ สังคม ภัยธรรมชาติ และการเมือง

3) ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกที่ได้มาตรฐานด้านที่พักและอาหาร การสื่อความหมาย ข้อมูลข่าวสาร การให้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ ตลอดจนสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น ร้านจำหน่ายของที่ระลึก เป็นต้น

4) ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ต้องพิจารณาถึงโครงข่ายการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ บริการสาธารณะ เช่น ไฟฟ้า น้ำ การระบายน้ำ การกำจัดขยะ ตลอดจนระบบการสื่อสารคมนาคม

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า องค์ประกอบที่จะนำมาเป็นเครื่องบ่งชี้ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ปัจจัยจูงใจหลักของการท่องเที่ยว ปัจจัยประกอบ ปัจจัยสนับสนุนและสิ่ง

อำนวยความสะดวก ปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม ซึ่งเป็นปัจจัยที่สามารถสร้างความประทับใจและดึงดูดนักท่องเที่ยวได้ ทั้งเรื่องความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน และการคมนาคมและโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

2.1.2.4 การจัดการศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว

ไบเพิร์น วงษ์บัวงาม และมุขสุตา พูลสวัสดิ์ (2556) การจัดการศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว มีการพิจารณาองค์ประกอบดังนี้

1) คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งที่เป็นแก่นแท้จริงของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว และเป็นสิ่งตอบสนองความสนใจ หรือความต้องการของนักท่องเที่ยว ลักษณะคุณค่าเหล่านี้ในแต่ละแหล่งท่องเที่ยวจะมีมากน้อยไม่เท่ากัน

2) ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง สิ่งหรือส่วนประกอบของสถานที่ที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่เลือกเดินทางมาสู่แหล่งท่องเที่ยว แม้ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวจะไม่ใช่อะไรดึงดูดใจ หรือตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว แต่ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลในการตัดสินใจเลือกเดินทาง ประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้

2.1) สภาพการเข้าถึง หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยวที่มีความสะดวกสบาย เหมาะกับการเดินทางมากน้อยเพียงใด พิจารณาจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวมาสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น รถยนต์ส่วนตัว รถโดยสารประจำทาง เป็นต้น สภาพเส้นทางที่เอื้ออำนวยต่อการเดินทาง เช่น ถนนคอนกรีต ถนนลาดยาง ถนนลูกรัง เป็นต้น

2.2) สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว เช่น สถานที่พัก ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานบริการอื่นๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานพยาบาล สถานีตำรวจ ระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ต้องพิจารณาทั้งด้านปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไป ถ้าแหล่งท่องเที่ยวนั้นไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกครบถ้วน ก็จะพิจารณาถึงความสะดวกและความใกล้เคียงที่จะไปใช้บริการจากแหล่งชุมชนใกล้เคียงมากน้อยเพียงใด

2.3) สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งรอบตัวของแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่สภาพทางภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ สภาพอื่นๆ เช่น สภาพกายภาพ สภาพอากาศ กลิ่น เสียง ควัน แหล่งน้ำ ชุมหรือใสสะอาด รวมทั้งความสะดวกอื่นๆ บริเวณแหล่งท่องเที่ยวและบริเวณข้างเคียง หากสภาพแวดล้อมเกิดเป็นปัญหา ย่อมส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดสภาพเสื่อมโทรม ลดคุณค่า และลดความประทับใจต่อนักท่องเที่ยว

2.4) ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว หมายถึง อุปสรรคหรือสิ่งกีดขวางในการใช้สถานที่แหล่งนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่ไม่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละมากๆ เนื่องจากสถานที่พักและการบริการการท่องเที่ยวไม่เพียงพอ เป็นต้น

2.5) การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว หมายถึง มาตรการหรือการดำเนินการด้านการท่องเที่ยว ในรูปแบบของการจัดบุคลากรด้านการท่องเที่ยว ระบบการให้ความรู้ การสื่อความหมาย การโฆษณาประชาสัมพันธ์

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดการศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว มีการพิจารณาถึง คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว สภาพการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว และสร้างคุณค่าให้แหล่งท่องเที่ยว เพื่อความยั่งยืนสืบไป

2.1.3 แนวคิดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

2.1.3.1 ความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) อธิบายถึงความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็กที่มีการจัดการอย่างดีเยี่ยม เพราะสามารถดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยวให้มีความดึงดูดใจอย่างไม่เสื่อมคลาย และธุรกิจมีการปรับปรุงคุณภาพให้ได้ผลกำไรอย่างเป็นธรรม โดยมีนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมอย่างสม่ำเสมอ แต่มีผลกระทบทางลบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดอย่างยั่งยืนยาว

วิภารัตน์ สุราลัย (2556) อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงชุมชนและสภาพแวดล้อมเป็นหลัก โดยการท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อชุมชน มีการจัดการที่ดี กระจายรายได้อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน มีการสร้างประสบการณ์ที่ดีในการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังการท่องเที่ยวที่ดีให้นักท่องเที่ยว

จากที่กล่าวมาสามารถสรุปนิยามของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนได้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การท่องเที่ยวที่ให้ความสำคัญต่อชุมชนและสภาพแวดล้อม เพื่อดำรงไว้ซึ่งทรัพยากรการท่องเที่ยว และไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อชุมชน มีการกระจายรายได้แก่คนในชุมชนอย่างเป็นธรรม ทั้งยังก่อให้เกิดประสบการณ์ท่องเที่ยวที่ดีแก่นักท่องเที่ยว และทำให้นักท่องเที่ยวและชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างกัน

2.1.3.2 หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

ราไพพรรณ แก้วสุริยะ (2559) อธิบายถึงหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ไว้ดังนี้

- 1) อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี หมายถึง ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องมีวิธีการจัดการใช้ทรัพยากรทั้งมรดกทางธรรมชาติและมรดกทางวัฒนธรรมที่มีอยู่อย่างดั้งเดิมอย่างเพียงพอ หรือใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้อย่างประหยัด ต้องคำนึงถึงต้นทุนอันเป็นคุณค่าและคุณภาพของธรรมชาติ ต้นทุนทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญประกอบด้วย การอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยว หมายถึง การสงวนรักษาคุณภาพของทรัพยากรให้มีคุณค่าต่อชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุข รู้วิธีการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ปรับปรุง บำรุงให้เกิดประโยชน์ได้นาน เพิ่มพูนและเสริมสร้างไว้ให้มีมากเพียงพอต่อการใช้เพื่อการดำรงชีวิตอย่างเหมาะสม การปรับปรุงและฟื้นฟูทรัพยากรนั้นต้องคงความเป็นเอกลักษณ์อย่างดั้งเดิมไว้ให้มากที่สุด เกิดผลกระทบอันเป็นผลเสียน้อยที่สุด โดยการใช้ภูมิปัญญาพื้นบ้านประยุกต์กับเทคโนโลยีแบบใหม่ การใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด อย่างเหมาะสม และสามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างยาวนาน

2) ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดการก่อของเสีย ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องร่วมกันวางแผนกับผู้เกี่ยวข้อง จัดการการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพ หรือจัดหาทรัพยากรอื่นที่มีคุณสมบัติ มีคุณภาพเหมือนกันหรือใช้ทดแทนกันได้ เพื่อลดการใช้ทรัพยากรที่หายาก

3) รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก

4) ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ แต่ต้องประสานแผนการพัฒนากับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

5) ต้องนำการท่องเที่ยวขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องประสานงานกับองค์กรปกครองท้องถิ่น และหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวในท้องถิ่น โดยสรรหาความโดดเด่นของทรัพยากรในท้องถิ่นนำไปประชาสัมพันธ์และส่งเสริมการขายการท่องเที่ยว เพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปเที่ยวให้มากขึ้น เป็นการสร้างรายได้กระจายสู่ประชากรที่ประกอบธุรกิจในท้องถิ่น อันเป็นนโยบายของรัฐบาลเพื่อการขยายฐานสร้างรายได้เสริมในท้องถิ่น

6) การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวควรร่วมกับท้องถิ่นแบบองค์รวม โดยเข้าร่วมทำในลักษณะหน่วยงานร่วมจัด นอกจากนั้นยังต้องประสานเครือข่ายระหว่างองค์กรและท้องถิ่น เพื่อยกระดับคุณภาพของการจัดการท่องเที่ยวในท้องถิ่นด้วย

7) ประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องประสานกับทุกภาคี ได้แก่ ชุมชนหรือประชาคมในพื้นที่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษา สถาบันการศาสนา หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบในพื้นที่ เพื่อร่วมประชุมปรึกษาหารือ ทั้งการเพิ่มศักยภาพให้กับแหล่งท่องเที่ยว การประเมินผลกระทบการท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และด้านการตลาด โดยจัดการประชุมกันอย่างสม่ำเสมอเพื่อร่วมปฏิบัติในทิศทางเดียวกันเป็นการลดข้อขัดแย้งในผลประโยชน์ที่ต่างกัน

8) การพัฒนาบุคลากร โดยการให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว

9) การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมกับผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว

ข่าวสารบริการการขายให้พร้อม มีเพียงพอต่อการเผยแพร่ ซึ่งอาจจัดทำในรูปสื่อทัศนูปกรณ์แบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ เป็นต้น

10) ประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย ความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่า รวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบและการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบถามเห็นจากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุง และแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

จากที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน แบ่งออกเป็น 10 กระบวนการ ได้แก่ อนุรักษ์และใช้ทรัพยากรอย่างพอดี ลดการบริโภคและใช้ทรัพยากรที่เกินความจำเป็นกับการลดการก่อของเสีย รักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม ประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ต้องนำการท่องเที่ยวขยายเศรษฐกิจในท้องถิ่น การมีส่วนร่วม การสร้างเครือข่ายพัฒนาการท่องเที่ยวกับท้องถิ่น ประชุมและปรึกษาหารือกับผู้เกี่ยวข้องที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน การพัฒนาบุคลากร การจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม และประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย ความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่า รวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว เมื่อชุมชนดำเนินการตามกระบวนการดังกล่าวจะส่งผลให้ทรัพยากรการท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าวมีการพัฒนาสู่การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน ทำให้ชุมชนได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยวในระยะยาว โดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคม วัฒนธรรม วิถีชีวิตเดิมของชุมชนดังกล่าว

2.1.4 แนวคิดองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว

ดิคแมน (1996) กล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลักหรือองค์ประกอบ 5A คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมต่างๆ (Activity) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1.4.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) จัดเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นสิ่งที่ดึงดูดใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวสามารถแบ่งแยกเป็นสถานที่สำคัญทางศาสนา หาดทราย ชายหาด ภูเขา อุทยานแห่งชาติ เทศกาลต่างๆ หรือสถานที่ที่มีความสวยงามเป็นเอกลักษณ์และเป็นที่โด่งดัง และโดยทั่วไปแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงมักจะมีสิ่งดึงดูดใจมากกว่า 1 อย่าง

2.1.4.2 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) ความสะดวกสบายทำให้นักท่องเที่ยว หรือคนเดินทางเข้าไปถึงสถานที่ได้รวดเร็ว ปลอดภัย และสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น แหล่งท่องเที่ยวต้องมีระบบขนส่ง ซึ่งประกอบด้วย เส้นทาง พาหนะ สถานี และผู้ประกอบการขนส่ง มีวัตถุประสงค์ในการลำเลียงคนและสิ่งของไปยังจุดหมายปลายทาง

2.1.4.3 สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity) หมายถึง สิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานต่อนักท่องเที่ยว เช่น สาธารณูปโภคน้ำประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ ห้องสุขา และสิ่งอำนวยความสะดวกที่นักท่องเที่ยวมีความจำเป็นต้องใช้ เช่น โรงพยาบาล ธนาคาร สำนักงาน ไปรษณีย์ การบริการในกรณีฉุกเฉิน ก็มีความสำคัญเช่นกัน

2.1.4.4 ที่พัก (Accommodation) แหล่งท่องเที่ยวควรมีจำนวนที่พักที่เพียงพอ พร้อมทั้งมีความหลากหลายด้านราคา และการบริการที่เหมาะสมต่อสถานที่ และที่พักควรอยู่ไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวมากนัก

2.1.4.5 กิจกรรมต่างๆ (Activity) ที่นักท่องเที่ยวสามารถกระทำในช่วงเวลาที่พำนักและท่องเที่ยว ณ สถานที่นั้น เพื่อให้การท่องเที่ยว และช่วงเวลาพักผ่อนของนักท่องเที่ยวน่าสนใจมากขึ้น และกิจกรรมต่างๆ ควรมีความหลากหลาย และตรงกับความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมที่เกี่ยวกับการจับจ่ายใช้สอย กิจกรรมทางทะเล เช่น ดำน้ำ ว่ายน้ำ เป็นต้น

จากองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่กล่าวมาข้างต้น แหล่งท่องเที่ยวจำเป็นต้องมี 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ สิ่งดึงดูดใจ สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่พัก และกิจกรรมต่างๆ กล่าวคือ แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ หรือมีสถานที่อันเป็นเอกลักษณ์ให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ควรมีระบบขนส่งที่สามารถนำนักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย ในแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกและสาธารณูปโภคพื้นฐานให้บริการแก่นักท่องเที่ยว มีที่พักและบริการที่เหมาะสม และควรมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการแก่นักท่องเที่ยว เพื่อให้การท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ ทำให้การท่องเที่ยวสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างยั่งยืน

2.1.5 แนวคิดด้านการจัดเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว

2.1.5.1 เส้นทางท่องเที่ยวในเมือง

เส้นทางท่องเที่ยวโดยการเดินเท้าเป็นวิธีการท่องเที่ยวที่ใช้ได้สำหรับเมืองเกือบทุกเมือง และเป็นวิธีที่ค่อนข้างอิสระ สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ เนื่องจากการเดินเท้าไม่มีการกำหนดระยะเวลา นักท่องเที่ยวสามารถหยุดแวะตามจุดสนใจได้ตามต้องการ และหยุดพักนานเท่าใดก็ได้ ทำให้สามารถเห็นรายละเอียดของสภาพบ้านเมือง วิถีชีวิตของผู้คนเมืองต่างๆ เป็นวิธีการที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะแก่เมือง และเป็นการออกกำลังกายด้วย ในขณะเดียวกันการจัดทำทางเดินเท้าในเมืองสามารถทำได้ง่าย ใช้พื้นที่ไม่มาก ลงทุนน้อย และประชากรของเมืองได้รับประโยชน์จากการมีทางเดินเท้า (เดชา บุญล้ำ, 2539) เหตุผลสำคัญในการพัฒนาทางเดินเท้าในเมือง คือ การขยายและพัฒนาพื้นที่ในบริเวณศูนย์กลางการจับจ่ายใช้สอย หรือสร้างภาพพจน์ใหม่ให้กับเมือง ก่อให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น นิทรรศการ การแสดง เทศกาล และกิจกรรมอื่นๆ เป็นต้น โดยต้องเตรียมพื้นที่อำนวยความสะดวก ได้แก่ ทางเดินเท้า ที่นั่งพักผ่อน ประติมากรรม น้ำพุ ร้านอาหาร ร้านค้า และกิจกรรมยามค่ำคืน ทางเดินเท้า หากได้รับการออกแบบและวางแผนที่ดี จะช่วยปรับปรุงสภาพแวดล้อม สังคม และพื้นที่เกี่ยวเนื่องให้ได้รับการพัฒนาด้วยเช่นกัน

ประโยชน์ของเส้นทางเดินเท้า (Richard K. Untermann, 1984) มีดังนี้

1) สงวนรักษา พื้นฟูเศรษฐกิจ และป้องกันไม่ให้น่านใจกลางเมืองขยายตัวออกไปยังชานเมืองใช้ในการวางแผนพัฒนาเมืองเพื่อปรับปรุงการเข้าถึงย่านใจกลางเมือง และรักษาสภาพแวดล้อมเมือง

2) ช่วยให้เกิดความปลอดภัยแก่ผู้เดินเท้า รวมถึงส่งเสริมให้เกิดการจับจ่าย

3) ลดปัญหาจราจร และปัญหาการกีดขวางทางสัญจรของยานพาหนะ

4) ช่วยปรับปรุงลักษณะทางจิตภาพของชุมชนเมืองให้สวยงามและชัดเจน

ยิ่งขึ้น

5) ลดมลภาวะทางเสียง และมลภาวะทางอากาศที่เกิดจากการจราจรบน

ถนน

6) รองรับปริมาณนักท่องเที่ยว และนำนักท่องเที่ยวเข้าสู่สถานที่ได้อย่างสะดวก และใกล้ชิดยิ่งขึ้น

7) ส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมภายในเมืองให้บริการสาธารณะและกิจกรรมต่างๆ ของประชาชน เช่น การพบปะสังสรรค์ การแสดงต่างๆ เป็นต้น

8) ส่งเสริมการอนุรักษ์โบราณสถาน อาคารทางประวัติศาสตร์ ป้องกันไม่ให้โบราณสถาน ทراثิโอมอันเนื่องจากแรงสั่นสะเทือนของรถยนต์ เป็นต้น

2.1.5.2 เส้นทางประวัติศาสตร์

การท่องเที่ยวในเมืองประวัติศาสตร์ คือ รูปแบบการท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมสูงในปัจจุบัน เนื่องจากเมืองประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมเหล่านี้ได้รับการวางแผนในด้านอนุรักษ์ตลอดจนการพัฒนาให้เกิดกิจกรรมที่หลากหลายขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ เทศกาล การจัดแสดงแสงสีเสียง เพื่อเพิ่มความน่าสนใจแก่นักท่องเที่ยว

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ มีดังนี้

1) นำเสนอวัฒนธรรม ความเชื่อ วิถีชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงธรรมเนียม ประเพณี การแต่งกาย ระเบียบแบบแผนในการดำรงชีวิต ศาสนา การได้เข้าไปมีส่วนร่วมในวิถีของท้องถิ่น

2) นำเสนอศิลปะท้องถิ่น เช่น ดนตรี การละเล่น การฟ้อนรำ และศิลปหัตถกรรมที่ผลิตขึ้น เช่น ภาพวาด งานประติมากรรม เครื่องมือเครื่องใช้ นอกจากนี้รูปแบบทางสถาปัตยกรรมก็เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยวที่สำคัญ

3) นำเสนอกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จากการสำรวจความคิดเห็นด้านการท่องเที่ยวที่ประสบความสำเร็จนั้น มีผลจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่น่าสนใจของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ เช่น การแสดงช้างในป่าเขตร้อนชื้น เทศกาลล่าสัตว์ งานแสดงสินค้าเกษตรกรรม เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเทคนิคในการจัดการของแหล่งท่องเที่ยว การเที่ยวชมอุตสาหกรรมท้องถิ่น ตลาด ชุมชน ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมาก และเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ถูกจัดอยู่ในโปรแกรมการท่องเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวทั่วไป

4) นำเสนอรูปแบบทางวัฒนธรรมผ่านทางพิพิธภัณฑ์ เป็นการบอกกล่าวเล่าเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ อารยธรรม ชาติพันธุ์ งานศิลปะท้องถิ่น หรือแม้กระทั่งความก้าวหน้าทาง

วิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี โดยวัตถุประสงค์หลักของพิพิธภัณฑ์นั้นเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนในเมือง และดึงดูดนักท่องเที่ยวต่างชาติ

5) นำเสนอประเพณี เทศกาลท้องถิ่น ความเชื่อ ค่านิยมในท้องถิ่น หรือ อธิพจน์ทางศาสนา ประเพณี และเทศกาล สิ่งเหล่านี้ล้วนก่อให้เกิดฤดูกาลท่องเที่ยวจากความนิยมของนักท่องเที่ยว

2.1.5.3 เส้นทางธรรมชาติ

เส้นทางธรรมชาติเป็นเส้นทางสำคัญสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เพราะนอกจากการทำหน้าที่เชื่อมโยงจุดท่องเที่ยวแล้ว ยังช่วยรักษาทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยวจากผลกระทบของการเหยียบย่ำ และกิจกรรมการใช้ประโยชน์ต่างๆ ได้อีกด้วย สามารถเป็นสื่อกลางที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้ เพื่อสร้างความเข้าใจ และซาบซึ้งต่อธรรมชาติอย่างใกล้ชิดมากขึ้น

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ มีดังนี้

- 1) เส้นทางเดินชมธรรมชาติ มีวัตถุประสงค์เพื่อนำนักท่องเที่ยวเข้าไปชื่นชมธรรมชาติระหว่างในการใช้เส้นทางอาจมีการศึกษาเรียนรู้ธรรมชาติบ้าง
- 2) เส้นทางเดินป่าระยะไกล เป็นเส้นทางเดินชมธรรมชาติ เพื่อเสริมสร้างความแข็งแรงของร่างกาย หรือเพื่อการเรียนรู้ และเข้าใจความเป็นไปของธรรมชาติ
- 3) เส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติ เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อการสื่อความหมาย ให้ความรู้และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว มีระยะยาวไม่มาก ควรเป็นเส้นทางแบบวงรอบ ซึ่งจุดเริ่มต้นและจุดสิ้นสุดเส้นทางควรมาบรรจบอยู่บริเวณเดียวกัน เส้นทางสื่อความหมายนี้สามารถแบ่งเป็นเส้นทางสื่อความหมายที่มีบุคคลนำ หรือเส้นทางสื่อความหมายโดยให้ศึกษาธรรมชาติด้วยตนเอง
- 4) เส้นทางเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยว หรือสิ่งอำนวยความสะดวก เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์หลักในการนำนักท่องเที่ยวจากจุดหมายหนึ่งไปยังอีกจุดหมายหนึ่งในแหล่งท่องเที่ยว มักออกแบบให้เป็นระยะทางที่สั้นที่สุด เพื่อไปถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการอย่างรวดเร็วที่สุด

2.1.5.4 เส้นทางแบบผสมผสาน

หลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสาน มีดังนี้ (เดชา บุญค้ำ, 2539)

- 1) การกำหนดเส้นทาง ควรสำรวจ และสังเกตการณ์จากพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว ประกอบกับแนวโน้มที่ควรจะเป็นในการจัดเส้นทาง เริ่มต้นจากการพิจารณาดำเนินการของแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่างๆ จัดลำดับความสำคัญ และความน่าสนใจ จากนั้นจึงพิจารณาจากความสามารถในการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกัน
- 2) การจัดเส้นทางในลักษณะวงจรบรรจบ ทำให้นักท่องเที่ยวได้พบเห็นสิ่งแปลกใหม่ เกิดความเพลิดเพลินตลอดเส้นทาง โดยไม่ต้องย้อนกลับไปเส้นทางเดิม
- 3) การจัดเส้นทางให้มีความแตกต่าง การกำหนดเส้นทางอาจทำขึ้นหลายเส้นทาง หรือหลายระบบก็ได้ เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับนักท่องเที่ยวที่มีเวลาต่างกัน ความแตกต่างกันอันเนื่องมาจากความสนใจของนักท่องเที่ยว เช่น เส้นทางสำหรับผู้สนใจศิลปะ และวัฒนธรรมอาจหา

นักท่องเที่ยวไปตามแม่น้ำลำคลองเพื่อดูวิถีชีวิต และสภาพบ้านเมือง หรืออาจเป็นเส้นทางที่มีความหลากหลาย และมีความน่าสนใจหลายด้านอยู่ร่วมกัน

4) การจัดประเภทพาหนะตามสภาพภูมิประเทศ และภูมิอากาศ แต่ละเส้นทางอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน ทำให้เกิดความน่าสนใจแตกต่างกัน ตามสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และลักษณะเฉพาะของเมืองนั้นๆ

5) ความต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง เส้นทางท่องเที่ยวไม่ควรจำกัดอยู่เพียงภายในเมืองเท่านั้น แต่ควรต่อเนื่องกับเส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมืองในแหล่งธรรมชาติด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวในเมือง เส้นทางท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ เส้นทางธรรมชาติ และเส้นทางผสมผสาน ซึ่งเส้นทางสัญจรเพื่อการท่องเที่ยวแต่ละประเภทมีหลักการแตกต่างกัน กล่าวคือ เส้นทางท่องเที่ยวในเมืองจะอาศัยการเดินทางเป็นหลัก นักท่องเที่ยวจะเกิดความสะดวกและมีอิสระในการท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถแวะเยี่ยมชมสถานที่ที่สนใจ หรือเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทำให้เกิดการเรียนรู้และสัมผัสวิถีชีวิตของคนในชุมชนต่างๆ เส้นทางประวัติศาสตร์เป็นการนำเสนอวัฒนธรรม ศิลปะท้องถิ่น กิจกรรมทางเศรษฐกิจ รูปแบบทางวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตของแต่ละท้องถิ่น ผ่านทางกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การจัดนิทรรศการ เทศกาล เป็นต้น เส้นทางธรรมชาติมีหลายชนิด ได้แก่ เส้นทางเดินชมธรรมชาติ เส้นทางเดินป่าระยะไกล เส้นทางสื่อความหมายธรรมชาติ และเส้นทางเชื่อมโยงจุดท่องเที่ยว เส้นทางดังกล่าวเป็นสื่อกลางให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเรียนรู้ธรรมชาติ เพื่อสร้างความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในแหล่งท่องเที่ยว เส้นทางแบบผสมผสาน การกำหนดเส้นทางจะพิจารณาจากตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกันในลักษณะวงจรบรรจบ มีการจัดเส้นทางหลายเส้นทางให้แตกต่างกัน แต่ละเส้นทางอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน เพื่อเป็นทางเลือกให้นักท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวจะมีความต่อเนื่องจากเส้นทางในเมืองไปสู่เส้นทางท่องเที่ยวภายนอกเมือง

2.2 เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริรัตน์ หอมาน (2547) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ พบว่า หมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีความพร้อมในระดับมากในด้านการเข้าถึง มีความพร้อมในระดับปานกลางในด้านสิ่งดึงดูดใจ ความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว และพื้นที่ในการบริหารจัดการนักท่องเที่ยว และมีความพร้อมในระดับน้อยในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และการมีส่วนร่วมของชุมชนในแนวทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จุดแข็งของศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรคือ เป็นหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ฯ ที่มีกิจกรรมการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเกษตร และนอกรเกษตร ส่วนจุดอ่อนคือ อุปสรรคในการทำการเกษตร ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ควรมีการพัฒนาในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และคนในชุมชนควรมีส่วนร่วม ในการ

บริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตลอดจนประสานความร่วมมือระหว่างชุมชนในท้องถิ่นและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

เกวลิน มะลิ (2549) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลบางรักน้อย อำเภอมะนัง จังหวัดน่าน พบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลบางรักน้อย มีระดับค่าคะแนนการประเมินศักยภาพที่ 23.5 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบกับระดับศักยภาพที่กำหนดแล้ว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลบางรักน้อยมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับปานกลาง ปัจจัยเกื้อหนุนต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การมีพื้นที่อยู่ใกล้กรุงเทพฯ การคมนาคมที่สะดวก อยู่ใกล้กับเกาะเกร็ดซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียง และการได้รับการสนับสนุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ปัจจัยจำกัด คือ การขาดบุคลากรในการต้อนรับและนำชมพื้นที่ สภาพอากาศที่แปรปรวน การปล่อยน้ำเสียลงคลองของภาคธุรกิจ การเติบโตอย่างรวดเร็วของธุรกิจท่องเที่ยวอื่นๆ และการท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่เป็นที่นิยมของคนไทย ในด้านศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการ ผู้ประกอบการมีศักยภาพในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร แต่ต้องเน้นการทำตลาด นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น เช่น เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลบางรักน้อยในมิติของนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวและบริการที่ได้รับ แต่ยังไม่พึงพอใจในด้านการประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลบางรักน้อย

วุฒิชัย คุณเจตน์ (2553) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนรักษ์เขาบายศรี อำเภอน้ำหนาว จังหวัดจันทบุรี ผลการประเมินศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามองค์ประกอบในระบบการท่องเที่ยว พบว่า คะแนนบ่งชี้ศักยภาพรวมเท่ากับ 66.53 คะแนน ซึ่งพิจารณาจากผลรวมของคะแนนศักยภาพของผู้ประกอบการ 35.5 คะแนน และคะแนนศักยภาพของนักท่องเที่ยว 31.03 คะแนน ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของระบบการท่องเที่ยว พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนรักษ์เขาบายศรีมีคะแนนบ่งชี้ศักยภาพด้านทรัพยากรการท่องเที่ยวเท่ากับ 16 คะแนน ด้านการบริการการท่องเที่ยวเท่ากับ 12.99 คะแนน ด้านการตลาดการท่องเที่ยว 10.12 คะแนน และคะแนนสิ่งแวดล้อมรอบระบบ 17.42 คะแนน จากผลคะแนนดังกล่าว ทำให้ทราบว่า ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ควรเป็นองค์ประกอบแรกที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีการเพิ่มช่องทางประสานงานบริการข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนากิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวด้วยการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งควรมีการประเมินผล และตรวจสอบผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว

ลินจง โพชาริ (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านชำตารมย์ ตำบลตระกาจ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านชำตารมย์ ตำบลตระกาจ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านการบริการจัดการ 10 ตัวชี้วัด ด้านการรองรับ 7 ตัวชี้วัด ด้านการให้บริการ 9 ตัวชี้วัด และด้านการดึงดูดใจ 8 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวไทย รูปแบบการ

จัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขององค์ประกอบที่ 1 ถึงองค์ประกอบที่ 4 มีความเหมาะสมกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และการวิเคราะห์ยืนยันอันดับสอง ตัวชี้วัดทุกตัวสามารถวัดองค์ประกอบหลักได้ ผู้นำชุมชนได้ประเมินรูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยรวมและรายด้าน มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากและแนวทางในการพัฒนาการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี 29 แนวทาง 41 กิจกรรม

คมพล สุวรรณภูมิ (2554) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเสริมสร้างรายได้ภาคเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดระยอง พบว่า องค์ประกอบหลักในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเสริมสร้างรายได้ภาคเกษตรกรรมมี 5 ประการ คือ 1) คน/บุคลากรที่ใช้ในการต้อนรับ 2) สถานที่ที่ใช้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว 3) คุณภาพและความเพียงพอของผลผลิตที่ใช้ในการรองรับนักท่องเที่ยว 4) กิจกรรมและการบริการ และ 5) การสนับสนุน/ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเสริมสร้างรายได้ภาคเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดระยองจำแนกได้ 3 รูปแบบ คือ 1) รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเน้นการทำงานแบบเครือข่าย/กลุ่ม 2) รูปแบบโฮมสเตย์ “สอดคล้องวิถีชีวิต อิงแอบธรรมชาติ” และ 3) รูปแบบ “การตลาดเชิงรุก”

ทศพล ถาวร (2554) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนบ้านปางบง มีภูมิประเทศเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ ชุมชนส่วนใหญ่ปลูกชา กาแฟ และไม้เมืองหนาว เป็นอาชีพหลัก ชุมชนมีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวกับการเกษตร ตลอดจนประเพณี และกิจกรรมดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ทำให้ชุมชนมีศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นอาชีพเสริม โดยประชากรภายในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมาก และมีศักยภาพความพร้อมของทรัพยากรที่จำเป็นในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศักยภาพอยู่ในระดับมาก ส่วนความต้องการในด้านพัฒนาทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในระดับมากเช่นกัน

วารุณี เกตุสะอาด และปรณ สุวานิช (2554) ศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขตทิววัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า มีแหล่งเกษตรกรรมที่มีผลการประเมินศักยภาพรวมในระดับสูงถึงร้อยละ 67 และมีแหล่งเกษตรกรรมที่มีผลการประเมินศักยภาพรวมในระดับต่ำเพียงร้อยละ 37 สำหรับการประเมินผลในภาพรวมทั้ง 8 ราย พบว่า มีศักยภาพสูงในด้านความเชื่อมโยง ความใกล้ชิดกับแหล่งท่องเที่ยวหลัก ด้านความปลอดภัยของแหล่งเกษตร และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ตามลำดับ และศักยภาพต่ำที่จะต้องปรับปรุงในด้านป้ายบอกทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการบริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านความรู้และงบประมาณจากภาครัฐในการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน และการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว การจัดการพื้นที่ลานจอดรถ ห้องน้ำ การจัดทำป้ายบอกทาง และสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น และเกษตรกรรมมีรายได้จากการขายสินค้าเกษตรมากขึ้น พบว่า ชุมชนมีความพร้อม และความต้องการทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อีกทั้งมีทรัพยากรการเกษตรเป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว

วรการ สุตาแก้ว (2555) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจระดับปานกลางในเรื่องของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เกษตรกรส่วนใหญ่มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากการวิเคราะห์ทั้งปัจจัยภายนอกและภายในสรุปได้ว่า จุดแข็งคือ เกษตรกรสามารถถ่ายทอดความรู้แก่

นักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเกษตรกรมีความต้องการในการปรับตัวสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนจุดอ่อนคือ เกษตรกรไม่มีเงินทุนเพียงพอในการปรับตัวสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และหน่วยงานภาครัฐยังไม่มียกงบประมาณในการช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยตรง

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร ภาควิชา ภูมิ ภาควิชา และชนกฤต บุญรังษี (2557) ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนบนพื้นที่สูง อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ : สวณกุลลาบ พบว่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรบนพื้นที่สูง : สวณกุลลาบ อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยมีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม สิ่งแวดล้อม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 และด้านการมีส่วนร่วม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55 กิจกรรมสำคัญในการสร้างคุณค่าให้กับชุมชนเชิงเกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนบนพื้นที่สูง ได้แก่ กิจกรรมสืบสานประเพณีชนเผ่า อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม การใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับรู้เข้าใจแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และร่วมกันปลูกต้นไม้ ดูแลทรัพยากรธรรมชาติ แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ควรมุ่งเน้น 2 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านความรับผิดชอบต่อสังคม โดยสร้างจิตสำนึกคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และธรรมาภิบาล และให้ความตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสังคมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ทุกๆ ฝ่าย ทั้งภายนอกและภายในองค์กร และ 2) ส่งเสริมการสร้างประสบการณ์เชิงพื้นที่ ผ่านการสื่อสารข้อมูลด้านศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีการดำเนินชีวิตที่จะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนด้วยกิจกรรมต่างๆ ในการอนุรักษ์ท้องถิ่น

พลีรักษ์ ณรงค์ (2557) ทำการศึกษาเรื่องโครงการการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคตะวันออก : ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อจัดทำฐานข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน สำรวจพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวชุมชน และจัดทำ Web Map Services เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด โดยการประยุกต์ระบบสารสนเทศทางภูมิศาสตร์ (Geographic Information System: GIS) และระบบกำหนดตำแหน่งบนโลก (Global Positioning System: GPS) จากการสำรวจพบว่าใน 4 จังหวัดมีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนรวมทั้งสิ้น 132 แห่ง จำแนกเป็นจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด เท่ากับ 57, 28, 25 และ 22 แห่ง ตามลำดับ จากการประเมินความเป็นไปได้ในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวชุมชนของแต่ละจังหวัด มีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนทั้งสิ้น 25 แห่งที่มีคะแนนน้อยกว่า 18 คะแนน อยู่ในจังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด เท่ากับ 17, 2, 1 และ 5 แห่ง ตามลำดับ เช่น วัดวังคีรีวนาราม อำเภอบ่อทอง จังหวัดชลบุรี วัดเหมืองแร่ อำเภอเขาชะเมา จังหวัดระยอง ป้อมไพร่พิณาส อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และวัดสะพานหิน อำเภอเมืองตราด จังหวัดตราด ส่วนแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่มีค่าคะแนนสูงที่สุด ได้แก่ น้ำตกชันตาเถร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เท่ากับ 32 คะแนน รองลงมา คือ ศูนย์กสิกรรมธรรมชาติมาบเอื้อง อำเภอบ้านบึง จังหวัดชลบุรี เท่ากับ 31 คะแนน และวัดญาณสังวรารามวชิราร อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี และวัดเขาแก้ว อำเภอสอยดาว จังหวัดจันทบุรี เท่ากับ 30 คะแนน เส้นทางท่องเที่ยวชุมชนแบ่งออกเป็น 8 เส้นทาง ได้แก่ เส้นทางที่ 1 ทำบุญไหว้พระ-ชมวัฒนธรรม มีระยะทางรวม 13.36

กิโลเมตร เส้นทางที่ 2 ตามรอยนิทานตามหาพระรถเมรี มีระยะทางรวม 23.61 กิโลเมตร เส้นทางที่ 3 เทียวเมืองระยอง นอนเมืองจันทน์ มีระยะทางรวม 121.81 กิโลเมตร เส้นทางที่ 4 ย้อนรอยเส้นทางทัพสัมพันธมิตรธรรมชายฝั่งทะเล มีระยะทางรวม 219.66 กิโลเมตร เส้นทางที่ 5 เรียนรู้วิถีชีวิต-วัฒนธรรม-ธรรมชาติ มีระยะทางรวม 122.17 กิโลเมตร เส้นทางที่ 6 มหัศจรรย์แห่งธรรมชาติ มีระยะทางรวม 137.43 กิโลเมตร เส้นทางที่ 7 ความหลากหลายชายฝั่งบูรพาวิถี มีระยะทางรวม 321.85 กิโลเมตร และเส้นทางที่ 8 เส้นทางธรรมะ มีระยะทางรวม 108.69 กิโลเมตร การสอบถามนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความรู้และประสบการณ์การท่องเที่ยวชุมชนเพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวชุมชน โดยแบ่งออกได้เป็น 4 แนวทาง ได้แก่ กระตุ้นและส่งเสริมการท่องเที่ยวชุมชน สร้างความประทับใจและภาพลักษณ์ที่ดีให้กับแหล่งท่องเที่ยวชุมชน การปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวชุมชน และการประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ส่วนการพัฒนา Web Map Services เพื่อเผยแพร่ข้อมูลการท่องเที่ยวชุมชนนั้น URL ของเว็บไซต์ คือ www.gi-cbt.buu.ac.th เว็บไซต์แบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลัก ได้แก่ ส่วนการแสดงผลหน้าเว็บ (Web Interface) และส่วนการเก็บข้อมูลหลังเว็บไซต์ (Database Backend) โครงสร้างของเว็บไซต์ประกอบด้วย 5 เมนูหลัก ได้แก่ หน้า แรก แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ค้นหาเส้นทาง ข้อมูล 4 จังหวัด และเกี่ยวกับโครงการวิจัย

รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร (2558) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน : โครงการหลวงปางตะ พบว่า ศักยภาพชุมชนมีความพร้อมในการพัฒนาด้านทรัพยากรท่องเที่ยวด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งประกอบไปด้วยแหล่งท่องเที่ยวประเภทเกษตรและวิถีชีวิตท้องถิ่น ส่วนองค์ประกอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะต้องมีการพัฒนาต่อไป โดยแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน ควรมุ่งเน้น 1) ต้องจัดในรูปแบบของกิจกรรมชุมชน การบริหารงานต้องมีความโปร่งใส มีกฎเกณฑ์ ระเบียบที่ยอมรับและรับรู้กันโดยทั่ว สามารถตรวจสอบได้ มีการเปลี่ยนแปลงผู้บริหารเป็นระยะเพื่อไม่ให้เกิดการผูกขาดอำนาจ 2) พัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืนให้เหมาะสม โดยส่งเสริมให้มีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่หลากหลาย หาเอกลักษณ์หรือจุดเด่นของชุมชน รูปแบบเชิงเกษตรเฉพาะตัวให้เป็นเอกลักษณ์ของชุมชน ทั้งในด้านสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อสร้างความแตกต่างกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3) แสวงหาโอกาสในการขยายตลาดเพื่อเพิ่มรายได้ โดยเฉพาะตลาดในประเทศ และขยายเครือข่ายการตลาดจากตลาดในประเทศและต่างประเทศ

Pleumarom, A. (1999) ศึกษาเรื่อง “The hidden cost of the “new” tourism-a focus on bio-piracy” ซึ่งให้เห็นถึงผลกระทบการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศกำลังพัฒนาว่ารัฐบาลต่างๆ ของประเทศกำลังพัฒนาในเอเชียผลักดันให้เกิดรูปแบบการท่องเที่ยวใหม่ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (Eco-tourism) การท่องเที่ยวที่เป็นมิตรกับความหลากหลายทางชีวภาพ (Bio-diversity friendly tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro-tourism) และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (health tourism) เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ การท่องเที่ยวรูปแบบใหม่นี้ก่อให้เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้ ในกลุ่มคนยากจนในพื้นที่ชนบท และสร้างความสมดุลระหว่างการพัฒนากับการอนุรักษ์ แต่ในขณะเดียวกันการส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติของท้องถิ่น โดยเฉพาะก่อให้เกิดการลักลอบค้าขายพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ท้องถิ่นอย่างผิดกฎหมาย มีนักท่องเที่ยวต่างชาติ จำนวนมากที่ทำธุรกิจผิดกฎหมายเหล่านี้

Scialabba, N. และ Williamson, D. (2004) ศึกษาเรื่อง “The Scope of Organic Agriculture, Sustainable forest Management and Ecoforestry in Protected Area Management” ได้นำเสนอกรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในประเทศอิตาลี ที่ประสบความสำเร็จในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการใช้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเครื่องมือปกป้องพื้นที่อนุรักษ์ กล่าวคือ การทำเกษตรอินทรีย์ในประเทศอิตาลีหรือใกล้เคียงกับพื้นที่อนุรักษ์นั้น เกษตรกรจะมีรายได้จากกิจกรรมการท่องเที่ยวในลักษณะให้การศึกษา ด้านเกษตรและสิ่งแวดล้อม กิจกรรมของฟาร์มเหล่านี้ส่งผลต่อทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การเพิ่มขึ้นในเรื่องจิตสำนึกในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของผู้มาเยือน การรักษาคุณภาพของดิน ทุ่งหญ้า และหลีกเลี่ยงการใช้เคมีในการเกษตร และป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร

Nevin, A. (2005) ศึกษาเรื่อง “Rural women and agro-tourism in the context of sustainable rural development: A case study from Turkey” พบว่า ในประเทศกำลังพัฒนานั้น การเกษตรยังคงเป็นปัจจัยหลักในการพัฒนาชนบท โดยที่ผู้หญิงชนบทเป็นแรงงานหลักในภาคเกษตร แต่กลุ่มคนเหล่านี้ยังเป็นผู้เสียเปรียบทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ยังไม่ได้รับความเป็นธรรมในการจัดสรรผลประโยชน์จากภาคเกษตร ดังนั้นการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเป็นกิจกรรมทางเลือกหนึ่งในกระบวนการพัฒนาชนบท โดยเป็นการเชื่อมโยงระหว่างการเกษตรและการท่องเที่ยว เป็นกระบวนการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและการจัดสรรผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจและสังคม

Brseiae, K. (2006) ศึกษาเรื่อง “The impact of agro-tourism on agricultural production” ชี้ให้เห็นว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นกิจกรรมทางเลือกหนึ่งที่ดำเนินการโดยครัวเรือนเกษตรกรเพื่อหวังผลทางธุรกิจ แต่กิจกรรมดังกล่าวนี้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคมและช่องว่างในชนบท งานวิจัยนี้ต้องการหาคำตอบว่าการท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่งผลกระทบต่อ การเพิ่มขึ้นของผลผลิตทางการเกษตรหรือไม่ โดยทำการศึกษาในประเทศโครเอเชีย พบว่า การพัฒนา กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่ได้ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อการเพิ่มขึ้นของผลผลิตทางการเกษตร

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้องและการลงสำรวจพื้นที่จริง โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ตามขั้นตอนดังนี้

- 3.1 ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- 3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล
- 3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรในการศึกษา

ประชากรในการศึกษา คือ บุคลากรหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและตัวแทนคนในพื้นที่ที่มีหน้าที่ และความรับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

จากการลงสำรวจพื้นที่ผู้วิจัยสามารถแบ่งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1.2.1 หน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะมีจำนวนน้อยรายและมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีโดยตรง ซึ่งมีจำนวน 9 หน่วยงาน ดังนี้

- 1) ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี
- 2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานระยอง-จันทบุรี)
- 3) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี
- 4) สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี
- 5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี
- 6) ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี
- 7) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 8) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี
- 9) สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

3.1.2.2 กลุ่มแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ คือ กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลที่สำคัญ จากการจำแนกบุคคลสำคัญ (Key-persons) โดยอาศัยเทคนิคสามเส้า (Triangulation Technique) ต่างคน ต่าง

สถานที่ ต่างเวลา ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากประเภทของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความหลากหลาย โดยการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักงานพัฒนาเกษตรกร กรมส่งเสริมการเกษตร (2559) ได้แบ่งประเภทของสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรไว้ 5 ประเภท ได้แก่ ประเภททาสีกรรม ประเภทป่าไม้ ประเภทการประมง ประเภทฟาร์มปศุสัตว์ และประเภทวัฒนธรรมและประเพณี แต่พบว่า จังหวัดจันทบุรีมีความโดดเด่นในเรื่องการทำสวนผลไม้ที่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือนในจังหวัดจันทบุรี คณะผู้วิจัยจึงได้เลือกเจาะจงพื้นที่ใช้ในการศึกษาคือการท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภททาสีกรรมเฉพาะสวนผลไม้ เพื่อให้ได้เป็นต้นแบบของการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี และมีการกำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนผลไม้ จังหวัดจันทบุรี ดังนี้ 1) เป็นสมาชิกภาคีเครือข่ายแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในจังหวัดจันทบุรี โดยเฉพาะกรณีสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี ปี พ.ศ.2559 2) เป็นสมาชิกชมรมสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี 3) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เข้าร่วมโครงการ “อ้อยทุกลไร่ ชิมไปทุกลสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 4) เป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีโดยตรง และ 5) มีความพร้อมในการให้ความร่วมมือในการจัดเก็บข้อมูลและยินดีร่วมทำกิจกรรมตลอดโครงการเพื่อศึกษาการเป็นต้นแบบของรูปแบบการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในพื้นที่การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนผลไม้ จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าตามเกณฑ์มีทั้งหมดมี 14 สวน ดังนี้

ผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมโครงการ “อ้อยทุกลไร่ ชิมไปทุกลสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กอปรกับเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยตรง ซึ่งมีทั้งหมดมี 14 สวน ดังนี้

- 1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี
- 2) สวนป่าเกลบ
- 3) สวนสละเสียดัก
- 4) สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย
- 5) สวนวดี
- 6) สวนรินรดี
- 7) สวนภูทิพย์ธารา
- 8) สวนลุงฉัตร
- 9) สวนลุงฉวย
- 10) สวนเคพี การ์เด็น
- 11) สวนสาวสุดใจ
- 12) สวนประนอม
- 13) สวนโถทอง
- 14) สวนเจริญชัย

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 แบบสำรวจเชิงพื้นที่ (Area Frame Survey)

สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ทั้ง 14 สวน ที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ในประเด็น ข้อมูลทั่วไปของพื้นที่มาวิเคราะห์เพื่อดำเนินงานวิจัยต่อไป ซึ่งแบบสำรวจประกอบไปด้วย 2 หมวด ดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หมวดที่ 2 ข้อมูลความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

3.2.2 การสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview)

การสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.2.2.1 ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 สวน ได้แก่

1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี 2) สวนป่าเกลบ 3) สวนสละเสียดีก 4) สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย 5) สวนวดี 6) สวนรินรติ 7) สวนภูทิพย์ธารา 8) สวนลุงฉัตร 9) สวนลุงฉลุย 10) สวนเคพี การ์เด็น 11) สวนสาวสุดใจ 12) สวนประนอม 13) สวนโถทอง และ 14) สวนเจริญชัย ทำการสัมภาษณ์ในประเด็นการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้ทราบข้อมูลเชิงลึกในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแต่ละสวน ซึ่งแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 5 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

ตอนที่ 2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 4 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัด

จันทบุรี

3.2.2.2 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง 9 หน่วยงาน ได้แก่

1) ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง

3) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี

4) สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี

5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

6) ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

7) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

8) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

9) สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

ซึ่งทำการสัมภาษณ์ในประเด็น เกี่ยวกับนโยบายหรือแนวทางการสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อหาแนวทางหรือโอกาสในการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีต่อไป และสุดท้ายนำมาวิเคราะห์เพื่อดำเนินงานวิจัยต่อไป ซึ่งแบบสัมภาษณ์ประกอบไปด้วย 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

3.2.3 แบบประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำหรับงานวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ใช้คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรีในแต่ละพื้นที่นี้ จะทำให้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีแต่ละแห่งทราบถึงศักยภาพของตนเองทั้งข้อดีและข้อเสีย รวมถึงข้อควรปรับปรุง เกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งแบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- 1) ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วิธีการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ใช้แบบประเมินเป็นเครื่องมือในการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 34 ตัวชี้วัด และจะต้องประเมินผ่าน ทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก แต่ละองค์ประกอบหลัก ถูกกำหนดให้มีความสำคัญเท่ากัน หรือ คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากันรอบตัวชี้วัดศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 34 ตัวชี้วัด กำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) มี 3 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน 1 หมายถึง สูงกว่ามาตรฐาน

ค่าคะแนน 0.5 หมายถึง ได้มาตรฐาน

ค่าคะแนน 0 หมายถึง ต่ำกว่ามาตรฐาน

- 2) เกณฑ์การแปลความหมายของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีดังนี้
ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีเยี่ยม มีคะแนนรวม ตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป
ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 71-80 คะแนน
ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 61-70 คะแนน
* ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีคะแนนรวม ต่ำกว่า 61 คะแนนลงมา

3.2.4 การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group)

การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 14 สวน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในประเด็นมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี และแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่เหมาะสมกับศักยภาพ และเป็นที่ยอมรับของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณภาพและข้อมูลที่ได้รับจะเป็นข้อเท็จจริงมากที่สุด จึงมีขั้นตอนของการรวบรวมข้อมูลเพื่อดำเนินงานวิจัย ดังนี้

3.3.1 ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปัจจุบันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 ส่วน ที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อให้ผู้วิจัยทราบข้อมูลพื้นฐานก่อนลงสำรวจในพื้นที่จริง

3.3.2 ประสานงานกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเรื่องของหน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อขอเข้าพบและทำการแนะนำตนเองและคณะผู้วิจัยในการดำเนินงานต่างๆ ที่เข้าไปในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งจะเป็นพื้นฐานความรู้จักและพัฒนาความไว้วางใจกันในอนาคตที่จะทำงานด้วยกันในระยะต่อไปและพัฒนานำไปสู่ความไว้วางใจ เพื่อง่ายต่อการดำเนินงานวิจัย

3.3.3 เดินทางสำรวจและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่จริงร่วมกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นการเริ่มต้นเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเรียนรู้ผู้คน เรียนรู้ระบบการจัดการสวน พร้อมไปกับการรวบรวมข้อมูล ศึกษาและรวบรวมกลุ่มคนที่อยู่ในความสนใจของการดำเนินการวิจัย พร้อมทั้งขอข้อมูลหมายเลขโทรศัพท์ ชื่อและนามสกุล เพื่อใช้ในการติดต่อดำเนินงานครั้งต่อไป

3.3.4 ประสานงานกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีทั้ง 14 ส่วน เพื่อจัดทำหนังสือขอเข้าสัมภาษณ์ ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว และประชุมกลุ่มย่อย นัดหมายวันเวลา และสถานที่ในการดำเนินงานให้เรียบร้อย เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลด้านศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

3.3.5 เตรียมเอกสารแนะนำคณะผู้วิจัย แนะนำโครงการ และแนะนำกลุ่มผู้เกี่ยวข้องต่างๆ ให้กลุ่มตัวอย่างได้รู้จัก รวมทั้งจัดเตรียมเครื่องมือวิจัย อุปกรณ์ต่างๆ เพื่อการเก็บข้อมูล เช่น กล้องถ่ายภาพ วิดีโอบันทึกภาพ ภาพถ่าย ต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อง่ายต่อการเข้าใจและเป็นการสร้างสีสันในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.6 ดำเนินการเตรียมแบบสัมภาษณ์ เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ เช่น เครื่องอัดเสียง ภาพถ่าย กล้องถ่ายภาพ ของที่ระลึก ฯลฯ และดำเนินการเข้าสัมภาษณ์ตามวัน เวลาและสถานที่ที่นัดหมายไว้ โดยผู้วิจัยต้องไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลาเพื่อเตรียมความพร้อม

3.3.7 ดำเนินการนัดหมายและทำหนังสือเชิญผู้ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 14 ส่วน ทั้งนี้มีการนัดหมายและชี้แจงถึงการประเมินให้กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ได้รับทราบและยินยอมให้มีการประเมินด้วย

3.3.8 ลงพื้นที่ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 14 ส่วน พร้อมกับผู้ประเมินในการประเมินจะมีการแจ้งผลการประเมิน และแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างคณะผู้วิจัย คณะผู้ประเมิน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.3.9 เตรียมการประชุมกลุ่มย่อย โดยการจัดทำหนังสือขออนุญาตเชิญประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) จากทางมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี คณะวิทยาการจัดการ เพื่อเป็นการแจ้ง วัน เวลา และสถานที่ในการประชุมกลุ่มย่อยให้กลุ่มตัวอย่าง เตรียมเครื่องมืออุปกรณ์ในการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) เช่น เทปบันทึกเสียง กล้องอัดวิดีโอ กล้องถ่ายภาพ สมุดจดบันทึก ดินสอ ปากกา และที่สำคัญแบบคำถามประกอบการสนทนาตามประเด็นต่างๆให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.3.10 ดำเนินการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) พร้อมทั้งมีการบันทึกและเก็บรวบรวมข้อมูล มีการผสมผสานวิธีการหลายๆแบบ ทั้งการถ่ายภาพ การบันทึกเทป และการวาดภาพประกอบการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ที่สำคัญคือ การเน้นกระบวนการปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมอย่างเปิดเผยของกลุ่มตัวอย่าง

3.3.11 ในการดำเนินการเก็บข้อมูลทุกวิธี เช่น การสำรวจ การสัมภาษณ์ การประเมินศักยภาพและการประชุมกลุ่มย่อย จะมีการทำการบันทึกและตรวจสอบข้อมูลทันที เพื่อให้ข้อมูลมีความครบถ้วน ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์งานวิจัยที่สุด

3.3.12 นำข้อมูลที่ได้จากระเบียบวิธีวิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษา ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นการรวบรวมองค์ความรู้ ข้อมูลต่างๆ ที่ทำการศึกษา ได้แก่ ข้อมูลบริบทพื้นที่ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากการสำรวจและสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 ส่วน ข้อมูลศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากการสัมภาษณ์และการประเมินศักยภาพโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 8 ท่าน ข้อมูลมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี และข้อมูลแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากการประชุมกลุ่มย่อยของกลุ่มตัวอย่าง โดยข้อมูลที่ได้จากกระบวนการทางการวิจัยตามเครื่องมือต่าง ๆ นั้น จะทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยการศึกษา ทบทวนแนวคิด ทฤษฎี ข้อมูลจากหนังสือ ตำรา เอกสาร บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้มาซึ่งแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์เนื้อหาดังนี้

3.4.1 รวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ การสัมภาษณ์ การประเมิน การประชุมกลุ่มย่อย การอัดวิดีโอ การบันทึกเสียง และการถ่ายภาพ

3.4.2 นำข้อมูลจากการสำรวจ การสัมภาษณ์ การประเมิน การประชุมกลุ่มย่อย เทป บทสนทนา เนื้อความจากเอกสาร ภาพถ่าย ฯลฯ ที่รวบรวมได้มาที่เรียบเรียงเป็น ร้อยแก้ว และดำเนินการจัดแบ่งประเภทของข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

3.4.3 ตรวจสอบข้อมูลเพื่อดูความถูกต้องของเนื้อหา หากข้อมูลใดสามารถจัดรวมเข้ากลุ่มเดียวกันได้สามารถรวบเนื้อหาเข้าด้วยกันเพื่อง่ายต่อการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล

3.4.4 ทำการวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจสอบกับข้อมูลที่ได้จากแหล่งอื่นๆ เช่น วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องงานวิจัยที่ผ่านมา

3.4.5 สรุปผลการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อให้ได้มาซึ่ง มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี ที่เหมาะสมกับศักยภาพและเป็นที่ยอมรับของชาวสวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี และแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี

3.4.6 นำเสนอผลการวิจัยและถ่ายทอดข้อมูลเพื่อเป็นประโยชน์ต่อกลุ่มตัวอย่าง และหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 4

ผลการการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ สํารวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยอื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงดำเนินการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ดังนั้นในบทนี้จึงขอสรุปผลการวิจัย ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

- 4.1 บริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 4.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 4.3 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี
- 4.4 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

4.1 ผลการวิจัยบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ทำการศึกษาโดยการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 สวน ที่เข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผลการศึกษาบริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 สวน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี

ภาพที่ 4.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.1.1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี

จากการสัมภาษณ์ พบว่า กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี ตั้งอยู่ที่ 11/1 หมู่ 4 ตำบลเขาบายศรี อำเภอกาฬสินธุ์ จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณนงลักษณ์ มณีรัตน์ เป็นประธานกลุ่ม ดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เข้ามาให้

ความรู้ในการทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเปิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมายาวนาน เริ่มทำมาแล้ว 9 ปี (เริ่ม พ.ศ. 2550) มีขนาดพื้นที่ 60-70 ไร่ (พื้นที่ 3 สวน) ในสวนมีผลไม้ ประกอบด้วย ทูเรียน มังคุด ลองกอง สละ กล้วย สวนผักสวนครัว เป็นชุมชนโบราณที่ทำการเกษตรมายาวนาน สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสวนและได้รับความรู้ในการทำสวน เช่น การเก็บทุเรียน การบำรุงรักษาต้นไม้ผล กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการเดินชมสวน โดยมีผู้นำชม คือ เจ้าของบ้านและสมาชิกในครอบครัว หากถึงฤดูกาลเก็บเกี่ยวผลผลิตจะมีการสาธิตการตัดทุเรียน การเก็บผลไม้จากต้น และหากเป็นการทานผลไม้แบบบุฟเฟต์จะมีการจัดสถานที่ให้นักท่องเที่ยวนั่งทานผลไม้ โดยจัดผลไม้ใส่ตะกร้ามาบริการให้ที่โต๊ะ นักท่องเที่ยวไม่สามารถเลือกหยิบเองได้ เมื่อต้องการเพิ่มสามารถขอเพิ่มได้จากผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยว มีแต่เพียงทุเรียนที่จำกัดจำนวนการให้บริการ นอกจากนั้นยังมีการจำหน่ายผลไม้ นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับหรือนั่งรับประทานที่สวนได้เลย และผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร เช่น ทุเรียนทอด ทอฟฟี่ทุเรียน ทุเรียนกวน และก่อนท่องเที่ยวภายในสวนผลไม้จะมีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวควรเดินชมสวนตามเส้นทางที่กำหนดไว้ และห้ามเด็ดผลไม้จากต้น รับนักท่องเที่ยวได้ไม่เกินครั้งละ 150 คน โดยมีอัตราค่าใช้จ่าย ดังนี้

- 1) เดินชมสวนอย่างเดียว ราคาค่าบริการ 50 บาทต่อคน
- 2) เดินชมสวนและบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน
- 3) บ้านพักได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย (ที่พัก + อาหารเช้า + ชมสวนและบุฟเฟต์ผลไม้) ห้องพักมี 2 ประเภทคือ ห้องแอร์ ราคาค่าบริการ 650 บาทต่อคน (ที่พักคนละ 350 บาท + ค่าชมสวนกินผลไม้บุฟเฟต์ 300 บาท และมีบริการข้าวต้มและกาแฟเป็นอาหารเช้า) และห้องพัดลม ราคาค่าบริการ 600 บาทต่อคน (ที่พักคนละ 300 บาท + ค่าชมสวนกินผลไม้บุฟเฟต์ 300 บาท มีบริการข้าวต้มและกาแฟเป็นอาหารเช้า)

สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวนเกษตร ได้แก่ บ้านพักได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทย ผู้นำชม ที่นั่งพักในโรงเรือนมีหลังคา มีบริการน้ำดื่ม ห้องน้ำ ถนนคอนกรีต การเข้าถึงสวนมีป้ายบอกทางชัดเจน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงสวนได้โดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ รถบัสนำเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า สิ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้รับเมื่อมาท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และความรู้ในการทำเกษตร เช่น การเพาะ ปลูกผลไม้ การดูแลรักษา การเก็บผลไม้ มีความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยว ทั้งบริษัทนำเที่ยวภายในและภายนอกประเทศ ทำให้มีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวตลอดปี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติ โดยรถบัสนำเที่ยว นอกจากนี้ยังมีคณะที่เดินทางมาศึกษาดูงาน และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงมีดังนี้ หาดเจ้าหลาวและแหลมเสด็จ เนินนางพญาและหาดคังวิมาน วัดเขาสุทิม สวนชุมชนเขาบายศรียังไม่มีสื่อการประชาสัมพันธ์เป็นของตนเองหาแต่มีหน่วยงานต่างๆ สนับสนุนประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่างๆ เช่น เฟสบุ๊ก รายการโทรทัศน์ การประชาสัมพันธ์ ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง จันทบุรี และเครือข่ายกับบริษัทนำเที่ยว

4.1.1.2 ข้อดีของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี

- 1) สวนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเปิดให้บริการมาหลายปี

2) มีการรับรองคุณภาพของทุเรียน โดยมีสติ๊กเกอร์สวนเกษตรติดที่ขั้วทุเรียน ระบุวันที่สามารถรับประทานได้

3) มีการรวมกลุ่มของสวนในพื้นที่ใกล้เคียงกัน ทำให้มีผลไม้หลายชนิดบริการนักท่องเที่ยว

4) ที่พักโฮมสเตย์ผ่านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

4.1.1.3 ข้อเสียของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษะเขายาศรี

1) ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยไม่สามารถให้บริการนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง (นักท่องเที่ยวมีจำนวนมากและมีความต้องการที่หลากหลาย)

2) มีที่จอดรถไม่เพียงพอ นักท่องเที่ยวต้องจอดรถริมถนน

3) บางครั้งผลผลิตในสวนมีไม่เพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องซื้อผลผลิตจากภายนอกสวนซึ่งไม่สามารถควบคุมคุณภาพได้

4.1.1.4 แนวทางการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษะเขายาศรี

สำหรับในอนาคตแนวทางการพัฒนา คือ ต้องมีการรักษามาตรฐานบ้านพักโฮมสเตย์ให้ได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยอย่างต่อเนื่อง และทำการปรับจากการให้บริการแบบบุฟเฟต์เป็นการบริการแบบอิมละ และให้นักท่องเที่ยวทำการจองล่วงหน้า และจ่ายเงินมัดจำก่อนทุกครั้ง หากในกรณีผลไม้ที่นักท่องเที่ยวซื้อไปไม่มีคุณภาพหรือเสียหาย ทางสวนจะจัดส่งผลไม้ให้ใหม่ โดยไม่คิดค่าใช้จ่ายเพิ่ม

4.1.2 สวนป่าแกลบ

ภาพที่ 4.2 สวนป่าแกลบ

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.2.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนป่าแกลบ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนป่าแกลบ ตั้งอยู่ที่ 4/3 หมู่ 8 ตำบลเขายาศรี อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณสุวรรณ บุญสวัสดิ์ เป็นประธานกลุ่ม โดยจดทะเบียนร้านค้าเป็นบริษัทจำกัด สำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร OTOP 5 ดาว ทั้งตราสินค้าป่าแกลบ และตราสินค้าอื่น เช่น ทุเรียนทอด มังคุดกวน สลวยแกล้ว ข้าวเกรียบทอด น้ำผลไม้ เป็นต้น มีขนาดพื้นที่ 13 ไร่ ซึ่งการเปิดสวนทำให้มีลูกค้าเพิ่มขึ้นจากการโปรโมทของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ปัจจุบันดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3 ปี มีผลิตภัณฑ์แปรรูป Otop ห้าดาว และ

ได้รับเลือกเป็น ออ. ชุมชนต้นแบบ ทำให้มีผู้มาศึกษาดูงานเป็นประจำ ในสวนมีผลไม้ ประกอบด้วยทุเรียน มังคุด ลำไย มะม่วง นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ในเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น การทำทุเรียนทอด ทอฟฟี่ทุเรียน ทุเรียนกวน และอาจได้ทดลองห่อทอฟฟี่ทุเรียน โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมชบวน การแปรรูปผลิตภัณฑ์โดยไม่เสียค่าใช้จ่ายการเข้าชมชบวน การแปรรูปผลิตภัณฑ์สามารถเข้าชมได้ครั้งละไม่เกิน 10 คน ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี กิจกรรมภายในสวนป่าแกลบคือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลไม้แปรรูป OTOP 5 ดาว ชมขั้นตอนการแปรรูปผลไม้ เช่น ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน เป็นต้น ชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมสวนได้ โดยไม่มีผู้นำชม (ไม่คิดค่าบริการ) จำหน่ายผลไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูปหน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ โดยแต่ละกิจกรรมมีกฎ กติกา ดังนี้ นักท่องเที่ยวที่จะเข้าชมชบวน การแปรรูปผลิตภัณฑ์จะต้องเปลี่ยนรองเท้าและสวมหมวกตามกฎระเบียบของสถานที่ นักท่องเที่ยวที่เดินชมสวนจะต้องเดินตามเส้นทางที่กำหนดไว้ ห้ามเด็ดผลไม้ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยว คือ ห้องน้ำ ที่จอดรถ ถนนลาดยาง การเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทางชัดเจน ผลไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูปจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว และบริการน้ำดื่ม สิ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้รับเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวสวนป่าแกลบ คือ นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กระบวนการแปรรูปผลไม้ เช่น การทำทุเรียนทอด การทำทอฟฟี่ทุเรียน ทุเรียนกวน ในบางโอกาส นักท่องเที่ยวจะได้ทดลองห่อทอฟฟี่ทุเรียน และสวนป่าแกลบมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวได้คือหาดเจ้าหลาวและแหลมเสด็จ เนินนางพญาและหาดคังวิมาน วัดเขาสุกิม ด้านการประชาสัมพันธ์สวนป่าแกลบมีการประชาสัมพันธ์ผ่าน เว็บไซต์การท่องเที่ยวต่างๆ เฟสบุ๊ค และการประชาสัมพันธ์ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง จันทบุรี

4.1.2.2 ข้อดีของสวนป่าแกลบ

- 1) สวนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก เนื่องจากเป็นแหล่งผลิตสินค้า Otop จังหวัดจันทบุรี
- 2) มีผลิตภัณฑ์แปรรูป OTOP ห้าดาว และได้รับเลือกเป็น ออ. ชุมชนต้นแบบ
- 3) เป็นศูนย์องค์ความรู้ด้านการแปรรูปสินค้าทางการเกษตร
- 4) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอัธยาศัยดี เป็นกันเอง

4.1.2.3 ข้อเสียของสวนป่าแกลบ

- 1) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่มีเวลาบริหารจัดการสวน ทำให้ไม่มีการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวน แต่เน้นการแปรรูปผลิตภัณฑ์ และจำหน่ายผลไม้หน้าสวน
- 2) จำนวนผลไม้ไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้ต้องซื้อผลไม้จากพื้นที่ใกล้เคียงมาจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว

4.1.2.4 แนวทางพัฒนาของสวนป่าแกลบ

แนวโน้มนการพัฒนาในอนาคตคือ การเพิ่มพื้นที่ร้านจำหน่ายสินค้า OTOP และจำหน่ายผลไม้หน้าสวน โดยให้นักท่องเที่ยวทำการจองล่วงหน้า ผู้ประกอบการจะได้เตรียมผลไม้ให้เพียงพอับความต้องการของนักท่องเที่ยว และจัดทำสมุดเยี่ยมให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นและแจ้งปัญหาให้ทราบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไข

4.1.3 สวนสละเฮียถึก

ภาพที่ 4.3 สวนสละเฮียถึก,
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.3.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนสละเฮียถึก

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนสละเฮียถึก ตั้งอยู่ที่ 25 หมู่ 9 ตำบลเขาวัว อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี โดยมีเฮียถึกหรือคุณดนัย ฉวีวรรณ และภรรยา คุณสุวรรณา ฉวีวรรณ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกสละ มีผลผลิตสละทั้งปี และมีผู้มาศึกษาดูงานอยู่ตลอดทั้งปี มีขนาดพื้นที่ 40 ไร่ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุดประมาณ 100 คน การเข้าถึงสวนสละเฮียถึก นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาสวนโดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถบัสส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า และมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางไปท่องเที่ยวต่อได้ คือ วัดเขาสุกิม พระบาทพลวง และน้ำตกกระทิง สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนพฤษภาคมของทุกปี ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาแล้ว 3 ปี ภายในสวนมีผลไม้ ประกอบด้วยทุเรียน สละ เงาะ ลองกอง นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการเที่ยวสวนสละ และได้รับความรู้ในการปลูกสละ เช่น การบำรุงรักษา การผสมเกสรสละ เป็นต้น สำหรับการให้บริการบุฟเฟต์ผลไม้กลางสวนสละ นักท่องเที่ยวสามารถหยิบผลไม้รับประทานได้ด้วยตนเอง โดยเลือกผลไม้ใส่ตะกร้าที่สวนจัดเตรียมไว้ ยกเว้นทุเรียนมีการจำกัดจำนวน โดยการออกบัตรแก่นักท่องเที่ยว กำหนดเวลาในการให้บริการประมาณ 2 ชั่วโมง โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว คือ ศาลาและที่นั่งจำนวนมาก ให้บริการนักท่องเที่ยวกลางสวนสละ ห้องน้ำหลายห้องเพียงพอแก่นักท่องเที่ยว ป้ายสื่อความหมาย ป้ายบอกทางชัดเจน บริการน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน และมีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยว ก่อนท่องเที่ยวภายในสวนสละ คือ นักท่องเที่ยวห้ามเด็ดผลไม้จากต้น โดยมีอัตราค่าบริการ ดังนี้

- 1) บุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน ให้เวลาบริการประมาณ 2 ชั่วโมง (จำกัดจำนวนทุเรียน)
- 2) การเดินชมสวน ไม่มีผู้นำชม และไม่คิดค่าบริการ
- 3) จำหน่ายผลไม้หน้าสวน ให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับ หรือสามารถนั่งรับประทานที่สวนได้

4.1.3.2 ข้อดีของสวนสละเสียดีก

1) มีที่นั่งให้บริการแก่นักท่องเที่ยวจำนวนมาก และให้บริการบุฟเฟต์ผลไม้
กลางสวนสละ

2) ให้อิสระนักท่องเที่ยวในการเดินชมสวน และหยิบผลไม้รับประทานด้วยตนเอง

3) มีการสร้างห้องน้ำหลายห้องเพื่อให้บริการนักท่องเที่ยว

4) มีผลไม้ตลอดทั้งปี เช่น สละ

4.1.3.3 ข้อเสียของสวนสละเสียดีก

1) ที่จอดรถไม่สะดวก ต้องจอดริมถนน

2) ไม่มีที่พักค้างคืน

4.1.3.4 แนวทางพัฒนาของสวนสละเสียดีก

ในฤดูกาลต่อไป สวนจะมีแนวทางพัฒนาคือ พัฒนาสวนให้มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาด และปลอดภัย รวมถึงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว สำหรับราคาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (สวนผลไม้) จะมาจากการประชุมการกำหนดของกลุ่มการท่องเที่ยว และหากผลไม้บางชนิดมีคุณภาพ ไม่แน่นอน เช่น ทุเรียน เมื่อนักท่องเที่ยวซื้อไปอาจเกิดปัญหา ซึ่งนักท่องเที่ยวจะติดต่อกลับมาแจ้ง ปัญหาแก่สวนผ่านทางโทรศัพท์ หรือทางแอปพลิเคชันไลน์ แก้ไขปัญหาโดยการให้ทานผลไม้ฟรี

4.1.4 สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย

ภาพที่ 4.4 สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย
ที่มา (นักวิจัย, 2549)

4.1.4.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย

จากการสัมภาษณ์พบว่า สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย ตั้งอยู่ที่ 36/1 หมู่ 10 ตำบลเขาบายศรี อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โดยมีคุณแวศศิริ ฤทธิโยธี เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการมีความชอบในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีแรงจูงใจอยากมีรายได้เพิ่ม และต้องการเพิ่มมูลค่าผลผลิต ในสวนมีผลไม้ ประกอบด้วย ทุเรียน ลองกอง มังคุด องุ่น สวนเกษตรผสมผสาน และมีการเลี้ยงม้า และชันโรง ดำเนินธุรกิจส่วนตัวมีเจ้าของคนเดียว บริหารงานโดยคนในครอบครัว และมีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว 4-5 คน สวนมีพื้นที่ 200 ไร่ ปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด องุ่น มีเส้นทางท่องเที่ยวโดยรอบสวน สามารถใช้รถรางนำเที่ยว

หรือรถกระบะนำชมในสวนได้ ภายในสวนมีคอกเลี้ยงม้า และกรงสัตว์นานาชนิด ด้านหน้าสวนมีลานกว้างสำหรับให้บริการขี่ม้าอาชาบำบัด มีจุดถ่ายภาพเป็นที่ระลึก ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาแล้ว 3 ปี สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น มีรถรำนำชมสวนพร้อมมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ มีกิจกรรมขี่ม้าอาชาบำบัด ผลิตผลิตภัณฑ์ เนื่องจากใช้ระบบอินทรีย์ในการกำจัดแมลงศัตรูพืช การเก็บผลไม้ การรับประทานผลไม้ในสวน มีการนำอุ้งนบราซิลมาทำน้ำผลไม้ปั่นเพื่อจำหน่ายเป็นเอกลักษณ์ของสวน นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ เส้นทางในสวนเป็นถนนลูกรัง มีรถนำชมหรือรถกระบะให้บริการนำเที่ยวภายในสวน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาสวนโดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถบัสนำเที่ยว และมีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงคือ วัดเขาสุกิม พระบาทพลวง และน้ำตกกระทิง สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีบริการนักท่องเที่ยว คือ รถไฟบริการนำเที่ยว ผู้นำชม ที่นั่งพักในศาลากลางสวนบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ถนนลาดยางเข้าถึงสวน บริการนำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน และที่จอดรถ โดยมีอัตราค่าบริการดังนี้

1) บริการรถรำนำเที่ยวชมสวน พร้อมผู้นำชม ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง (ถ้านักท่องเที่ยวชมสวนอย่างเดียวคิดค่าบริการ 50 บาทต่อคน)

2) บุปเฟต์ผลไม้ และนั่งรถรางชมสวน ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน นักท่องเที่ยวจะนั่งรถรางจากบริเวณจุดรับนักท่องเที่ยวเข้าไปในสวน โดยมีผู้นำชมบรรยาย และเมื่อถึงจุดบริการ (นำผลไม้ใส่เรือ ให้นักท่องเที่ยวหยิบรับประทานเองตามอัธยาศัย) มีที่นั่งพักกลางสวน นักท่องเที่ยวสามารถใช้เวลาเลือกผลไม้ที่ผู้ประกอบการจัดเตรียมไว้ให้ใส่ตะกร้า (จำกัดจำนวนทุเรียน) ไปรับประทานในสถานที่ที่จัดไว้ให้ภายในสวน จากนั้นนั่งรถไฟกลับบริเวณจุดรับนักท่องเที่ยว รวมใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง

3) ขี่ม้า และถ่ายรูปกับม้า ราคาค่าบริการ 40 บาทต่อรอบ หรือ 400 บาทต่อชั่วโมง

4) จำหน่ายผลไม้หน้าสวนให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับ หรือนั่งรับประทานที่สวนได้

5) มีบริการที่พักโฮมสเตย์ คีโนละ 900 บาท พร้อมอาหารเช้า (ปิดปรับปรุง)

4.1.4.2 ข้อดีของสวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย

1) มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น มีรถรำนำเที่ยว มีบริการขี่ม้าอาชาบำบัด ชมสวน รับประทานผลไม้ เป็นต้น

2) ผลิตผลิตภัณฑ์ เนื่องจากใช้ระบบอินทรีย์ในการกำจัดแมลงศัตรูพืช

3) มีร้านอาหารให้บริการนักท่องเที่ยว

4.1.4.3 ข้อเสียของสวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย

1) ผู้นำชมมีจำนวนน้อย

2) ที่พักค้างคืนไม่พร้อมให้บริการนักท่องเที่ยว เนื่องจากผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย

4.1.4.4 แนวทางพัฒนาของสวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย

ในอนาคตสวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย มีแนวทางจะจัดการท่องเที่ยวโดยการจำหน่ายผลไม้เป็นตะกร้า นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรับประทานที่สวนหรือซื้อกลับบ้านได้ พัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลาย ให้นักท่องเที่ยวทำการจองล่วงหน้าและมัดจำ และจัดให้เข้าชมเป็นรอบๆ

เพื่อจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวติดป้ายชี้แจงกฎระเบียบในการเที่ยวชมสวนให้นักท่องเที่ยวทราบ ทำการชี้แจงรายละเอียดและราคาปัจจุบันให้นักท่องเที่ยวผ่านทางโทรศัพท์หรือทางเฟสบุ๊ค นักท่องเที่ยวสามารถแสดงความคิดเห็นหรือสอบถามข้อมูลได้

4.1.5 สวนวดี

ภาพที่ 4.5 สวนวดี
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.5.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนวดี

จากการสัมภาษณ์พบว่า สวนวดีตั้งอยู่ที่ 44/1 หมู่ 10 ตำบลเขาบายศรี อำเภอบางบาล จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณมยุรี เกษราธิกุล เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีขนาดพื้นที่ 20 ไร่ เป็นสวนเกษตรที่มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติ เช่น มีลำธารที่ไหลผ่านสวน เป็นต้น สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละไม่เกิน 50 คน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเป็นกันเองในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และเป็นผู้นำชมด้วยตนเองใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากมีผู้ชักชวน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความชื่นชอบอยากทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภายในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทูเรียน ลองกอง มังคุด สละ เป็นต้น มีเส้นทางเดินชมสวนเป็นเส้นทางธรรมชาติ ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจำนวน 2 ปี (เริ่มต้นปี พ.ศ. 2558) นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาถึงสวนโดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถบัสส่วนตัว เส้นทางภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์และความรู้ในการทำเกษตร เช่น การเพาะปลูกผลไม้ การดูแลรักษา การเก็บผลไม้ มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงคือ วัดเขาสุกิม พระบาทพลวง และน้ำตกกระต๊อง สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม มีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยวก่อนทุกครั้ง เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ดผลไม้จากต้น เป็นต้น การทานบุฟเฟต์ผลไม้ นักท่องเที่ยวจะรับประทานผลไม้ที่ผู้ประกอบการจัดใส่ตะกร้ามาให้ เมื่อนักท่องเที่ยวต้องการผลไม้เพิ่มสามารถขอเพิ่มเติมได้ โดยไม่จำกัดจำนวนผลไม้ อีกทั้งมีจำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแคะทุเรียน โดยภายในสวนมีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยวคือ ศาลาและที่นั่งให้บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ ถนนลาดยางเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทางชัดเจน ผู้นำชม บริการน้ำดื่ม บริการปอกผลไม้ เช่น ทูเรียน และจำหน่ายผลไม้หน้าสวน โดยมีอัตราค่าบริการ ดังนี้

1) ค่าบริการชมสวน 50 บาทต่อคน โดยมีผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นผู้นำชม ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง

2) ชมสวนและบุฟเฟ่ต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน

3) จำหน่ายผลไม้หน้าสวน ราคาค่าบริการ ตามชนิดของผลไม้

4.1.5.2 ข้อดีของสวนวดี

1) ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ หลากหลาย เช่น ลำธารไหลผ่านสวน เป็นต้น

2) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอสังหาริมทรัพย์ที่ดี

4.1.5.3 ข้อเสียของสวนวดี

1) ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีไม่เพียงพอให้บริการนักท่องเที่ยว

2) ไม่เป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เนื่องจากขาดทักษะด้านเทคโนโลยี และการประชาสัมพันธ์

3) ที่จอดรถมีน้อย ต้องจอดรถริมถนน

4) ที่นั่งรับรองนักท่องเที่ยวมีน้อย และไม่มีที่พักให้บริการ

4.1.5.4 แนวทางพัฒนาของสวนวดี

ในอนาคตมีแนวทางการพัฒนาจัดสวนให้เป็นระเบียบ สะอาด และปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวทำการจองและมัดจำก่อนล่วงหน้า หาผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวเพิ่ม และมีแนวทางอยากพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์สวนให้หลากหลายมากขึ้น และจัดทำที่จอดรถเพิ่ม

4.1.6 สวนรินรดี

ภาพที่ 4.6 สวนรินรดี

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.6.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนรินรติ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนรินรติ ตั้งอยู่ที่ 18/7 หมู่ 10 ตำบลเขาบายศรี อำเภอนาทม จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณเสริมวิทย์ มณีกร และคุณมาลี มณีกร เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นสวนเกษตรผสมผสาน มีขนาดพื้นที่ 50 ไร่ เปิดสวนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นปีแรก ในสวนมีผลไม้ ประกอบด้วย ลองกอง เงาะ ทุเรียน มังคุด บริหารงานโดยคนในครอบครัว สวนมีภูมิประเทศที่สวยงาม มีการปลูกพืชผสมผสาน มีการจัดการสวนอย่างเป็นระบบ และมีผู้นำชมซึ่งมีความรู้ทางการเกษตร มีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ดผลไม้จากต้น เป็นต้น การเดินทางเข้าถึงมีถนนลาดยางถึงสวน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาถึงสวนโดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถบัสส่วนตัว เส้นทางภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ภายในสวนมีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว คือ ศาลา และที่นั่งให้บริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ บริการรถสำหรับเดินชมสวน ผู้นำชม บริการนำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน จำหน่ายผลไม้หน้าสวน ที่จอดรถ ถนนลาดยางเข้าถึงสวน สำหรับการเดินชมสวนนั้น จะมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว รับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละ 50 คน โดยคิดค่าชมสวนและบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาหัวละ 300 บาท นักท่องเที่ยวสามารถหยิบรับประทานโดยไม่จำกัดจำนวน

4.1.6.2 ข้อดีของสวนรินรติ

- 1) พื้นที่สวนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สะอาด เป็นระเบียบ
- 2) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอัธยาศัยดี เป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว

4.1.6.3 ข้อเสียของสวนรินรติ

- 1) ไม่มีที่พักให้บริการ
- 2) ช่องทางการประชาสัมพันธ์ยังมีน้อย

4.1.6.4 แนวทางการพัฒนาของสวนรินรติ

แนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาจุดรองรับนักท่องเที่ยวโดยการสร้างอาคารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป พัฒนากิจกรรมให้มีความหลากหลาย สร้างที่พักค้างคืนไว้รองรับนักท่องเที่ยว ให้นักท่องเที่ยวทำการจองล่วงหน้า และจ่ายค่ามัดจำ เพื่อป้องกันการยกเลิกทันทัน และพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

4.1.7 สวนลุงฉลุย

ภาพที่ 4.7 สวนลุงฉลุย
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.7.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนลุงฉลุย

จากการสัมภาษณ์ พบว่าสวนลุงฉลุย ตั้งอยู่ที่ 18/2 หมู่ 7 ตำบลราพัน อำเภอกำแพง จังหวัดจันทบุรี มีคุณนิรุฒ จันทแสง เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีขนาดพื้นที่ 16 ไร่ รองรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุด 150 คน ปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน ลองกอง กระท้อน สละ เป็นต้น มีป้ายสื่อความหมายบอกชื่อ ชนิดของต้นไม้ และป้ายสื่อความหมายให้ความรู้ทางการเกษตร มีการจัดเส้นทางท่องเที่ยวภายในสวน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการเป็นเกษตรกรตัวอย่าง และสวนเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร ทำให้มีผู้เดินทางมาศึกษาดูงานทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และมีรายการโทรทัศน์มาถ่ายทำรายการ ทำให้สวนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 10 ปี เป็นสวนเกษตรผสมผสานแบบเศรษฐกิจพอเพียง และมีการเลี้ยงชันโรง สวนเปิดบริการมานานจึงมีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ผลไม้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเกษตรกรต้นแบบของโครงการพระราชดำริสามารถถ่ายทอดความรู้ทาง การเกษตรแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสวน และได้รับความรู้ในการทำการเกษตรจากผู้นำชมที่มีความรู้ทางการเกษตร มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมาถึงสวนโดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถบัสส่วนตัว เส้นทางภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงคือ หาดเจ้าหลาวและแหลมเสด็จ เนินนางพญาและหาดคังวิมาน สำหรับกิจกรรมภายในสวน คือ การทานผลไม้ เดินชมสวน ชมการเลี้ยงชันโรง และเรียนรู้เกษตรแบบพอเพียง เป็นต้น มีการจ้างกฏระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ดผลไม้จากต้น เป็นต้น สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกที่คอยบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้นำชมนำชมสวนและบรรยายให้ความรู้ในการทำการเกษตร จำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแะทุเรียน มีบริการอาหาร เมื่อนักท่องเที่ยวแจ้งความประสงค์ล่วงหน้า มีบริการที่พัก (มีจักรยานบริการสำหรับนักท่องเที่ยวที่มากักค้างคืน) มีบริการรถเอทีวี (ใช้เวลาประมาณ 45 นาที) ที่นั่งพักผ่อนบริการนักท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกศาลา ห้องน้ำจำนวนหลายห้อง ที่จอดรถ

บริการปอกทุเรียน บริการน้ำดื่ม ถนนลาดยางเข้าถึงสวน และมีป้ายบอกทางชัดเจน และป้ายสื่อความหมายให้ความรู้ทางการเกษตร สำหรับอัตราค่าบริการคือ

- 1) การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชม คิดค่าบริการชมสวนคนละ 50 บาท
- 2) จำหน่ายผลไม้หน้าสวน และสามารถนั่งรับประทานที่สวนได้
- 3) อาหารจำหน่าย ราคาคนละ 100-150 บาท
- 4) บุฟเฟ่ต์อาหารพื้นบ้าน เช่น หมูชะมวง ,ไก่บ้านต้มกระวาน ,ผักน้ำพริก กะปิ ,ไข่เจียวทรง เครื่อง ราคาค่าบริการ อาหาร 3 อย่าง คิดค่าบริการหัวละ 100-150 บาทต่อคน
- 5) ค่าอาหารว่างสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเป็นหมู่คณะ คิดค่าบริการหัวละ 30 บาท ให้บริการขนมน้ำสมุนไพร
- 6) การรับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ คิดค่าบริการหัวละ 200 บาท ให้บริการผลไม้ตามฤดูกาล เช่น สละ มะพร้าว และพาเดินชมสวนโดยผู้นำชม
- 7) มีที่พักเป็นบ้านพัก 5 หลัง โดยพักหลังละ 2 คน ราคาคืนละ 1,400 บาท (ถ้าช่วงผลไม้ราคาคืนละ 2,000 บาท) พร้อมอาหารเช้า ตะกร้าผลไม้ และมีจักรยานบริการนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน
- 8) มีบริการรถเอทีวี ค่าบริการคันละ 300 บาท (ใช้เวลาประมาณ 45 นาที) โดยมีผู้นำชม

4.1.7.2 ข้อดีของสวนลุงฉลวย

- 1) นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และความรู้ในการทำการเกษตร เช่น การเพาะปลูกผลไม้ การดูแลรักษา การเก็บผลไม้ โดยมีผู้นำชมให้ความรู้ทางการเกษตร เป็นต้น
- 2) นักท่องเที่ยวได้รับประทานอาหารพื้นเมืองของจังหวัดจันทบุรี
- 3) ผลไม้มีคุณภาพ
- 4) สวนมีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว
- 5) มีป้ายสื่อความหมายบอกชื่อของต้นไม้ และป้ายสื่อความหมายให้ความรู้ทางการเกษตร

4.1.7.3 ข้อเสียของสวนลุงฉลวย

- 1) ที่จอดรถมีน้อย
- 2) ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว
- 3) เส้นทางเข้าสวนค่อนข้างแคบ และป้ายบอกทางมีไม่มาก และมีขนาดเล็ก

4.1.7.4 แนวทางการพัฒนาของสวนลุงฉลวย

ในอนาคตมีแนวแนวทางการทำแปลงปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อสร้างสีสัน และเพื่อเพิ่มจุดถ่ายรูป สร้างห้องน้ำแบบชกโครกเพิ่มเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวต่างชาติที่ไม่สามารถใช้บริการส้วมซึมได้ เนื่องจากขนาดร่างกายที่ใหญ่กว่าคนไทย มีการจัดทำสมุดเยี่ยมให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็นและแจ้งปัญหาให้ทราบเพื่อนำไปเป็นแนวทางในการแก้ไขต่อไป

4.1.8 สวนเคพี การ์เด็น

ภาพที่ 4.8 สวนเคพี การ์เด็น
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.8.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนเคพี การ์เด็น

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนเคพี การ์เด็น ตั้งอยู่ที่ 22/3 หมู่ 2 ตำบลวังแซ้ม อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณอภิชาติ ศิริวิจิตรกุล เป็นผู้จัดการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 50 ไร่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากผู้ประกอบการต้องการเรียนรู้ระบบ และวิธีการทำสวนเพื่อการท่องเที่ยว และเพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้สนใจทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยว เนื่องจากผู้ประกอบการเป็นเจ้าของโรงแรมเคพีแกรนด์ และมีบริษัทนำเที่ยวของตนเอง ระยะเวลาเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ปี ซึ่งสวนสามารถรับนักท่องเที่ยวสูงสุดประมาณ 100-200 คน โดยมีการจัดเป็นรอบ 1 วันไม่ควรเกิน 4 รอบ ในสวนมีผลไม้ ประกอบด้วยทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ ลำไย สละ เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การเดินชมสวน ปั่นจักรยาน การให้อาหารแกะ การเก็บผลไม้ในสวน การบรรยายให้ความรู้ทางการเกษตรโดยผู้นำชม และมีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ดผลไม้จากต้น เป็นต้น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และความรู้ทางการเกษตรจากการท่องเที่ยว เนื่องจากมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ อีกทั้งยังได้รับความเพลิดเพลินจากการปั่นจักรยานชมสวน และการให้อาหารแกะ มีถนนลาดยางเข้าถึงสวน สามารถเดินทางเข้าถึงสวนโดยรถจักรยานยนต์ รถตู้ และรถส่วนตัวเส้นทางภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า นักท่องเที่ยวสามารถปั่นจักรยานชมรอบสวนได้ และยังมีแหล่งเที่ยวใกล้เคียง คือ ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ (สวนพ่อ) โดยสวนเคพี การ์เด็น มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยวคือ ที่นั่งพักผ่อนบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ จักรยาน ถนนลาดยางเข้าถึงสวน บริการน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน ผู้นำชม จำหน่ายอาหารแกะ จำหน่ายผลไม้หน้าสวน อัตราค่าบริการ คือ

- 1) เดินชมสวน และบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 320 บาทต่อคน
- 2) จำหน่ายผลไม้หน้าสวนให้นักท่องเที่ยวรับประทานในสวนหรือซื้อกลับ

4.1.8.2 ข้อดีของสวนเคพี การ์เด็น

- 1) มีกิจกรรมที่หลากหลาย
- 2) มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว
- 3) มีองค์ความรู้ทางการเกษตรทั้งเกษตรแบบดั้งเดิม และเกษตรสมัยใหม่
- 4) พื้นที่การให้บริการเหมาะกับจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละรอบ

4.1.8.3 ข้อเสียของสวนเคพี การ์เด็น

- 1) ป้ายบอกทางระหว่างการเดินทางมาสวนไม่ชัดเจน มีขนาดเล็ก และมีน้อย
- 2) สวนค่อนข้างอยู่ไกลจากถนนทางหลวง ส่งผลให้การเดินทางของนักท่องเที่ยวเสี่ยงต่อการหลงทาง
- 3) มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวไม่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว

4.1.8.4 แนวทางพัฒนาของสวนเคพี การ์เด็น

แนวทางในการพัฒนาในอนาคตคือ การพัฒนามัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชมบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวภายในสวนและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดจันทบุรี

4.1.9 สวนภูทิพย์ธารา

ภาพที่ 4.9 สวนภูทิพย์ธารา

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.9.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนภูทิพย์ธารา

จากการสัมภาษณ์พบว่า สวนภูทิพย์ธาราตั้งอยู่ที่ 150 หมู่ 2 บ้านบ่อเวฬุ ต.บ่อเวฬุ อำเภอลอง จังหวัดจันทบุรี ดำเนินการในรูปแบบครอบครัว โดยมีคุณภรทิพย์ ศิริเจริญธรรม เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 150 ไร่ มีระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ปี (เริ่มพ.ศ. 2558) สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ภายในสวนมีผลไม้ประกอบด้วย ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ ลำไย สละ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการอยากทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ด้วยมีความพร้อมของคนรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องวิชาการดำเนินธุรกิจ และ

การประชาสัมพันธ์ ผนวกกับญาติผู้ใหญ่มาช่วยดูแลสวน สามารถรับนักท่องเที่ยวสูงสุดไม่เกิน 100 คน เป็นสวนผสมที่มีผลไม้หลากหลายชนิดมีผลผลิตของสละตลอดทั้งปี ทำให้สามารถจัดการท่องเที่ยวได้ตลอดปี สวนมีภูมิประเทศที่สวยงาม มีภูเขา ลำธาร สระน้ำ ฯลฯ สามารถนั่งรถชมรอบสวน และถ่ายรูปชมวิวได้ นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์และความเพลิดเพลินจากการเที่ยวชมสวน เนื่องจากสวนมีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สามารถนั่งรถกระบะชมทิวทัศน์รอบสวนได้ นักท่องเที่ยวจะได้รับรู้จากการสาธิตการเก็บผลไม้ การผสมเกสรสละ การเก็บมังคุด การแปรรูปผลไม้ และในบางโอกาสมีการสาธิตการทำปุ๋ยอินทรีย์ เป็นต้น มีถนนลาดยางเข้าถึงสวน สามารถเดินทางเข้าถึงสวนโดยรถตู้และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า และสามารถขึ้นรถกระบะเที่ยวชมทิวทัศน์รอบสวนได้ มีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ดผลไม้จากต้น เป็นต้น การเที่ยวชมสวนนั้นจะมีผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือผู้นำชมเป็นผู้นำชมสละ จากนั้นพาขึ้นรถกระบะนำเที่ยวชมบริเวณโดยรอบสวน เพื่อบรรยายถึงกระบวนการปลูกผลไม้แต่ละชนิดถึงกระบวนการจำหน่าย การทานบุฟเฟต์ผลไม้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะจัดผลไม้ใส่ตะกร้าให้นักท่องเที่ยวรับประทาน ไม่จำกัดจำนวน มีบริการอาหารกลางวัน ในกรณีที่นักท่องเที่ยวแจ้งความประสงค์ไว้ล่วงหน้า และยังมีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน ให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับหรือสามารถนั่งรับประทานที่สวนได้ สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว คือ ห้องน้ำ รถกระบะนำเที่ยวชมรอบสวน ผู้นำชม ที่นั่งพักผ่อนบริการนักท่องเที่ยวหลายจุด จุดชมวิว และจุดถ่ายภาพ บริการน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน ถนนลาดยางเข้าถึงสวน โดยบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาหัวละ 350 บาท ให้นักท่องเที่ยวหยิบรับประทานไม่จำกัดจำนวน มีการจำหน่ายผลไม้สดหน้าสวนให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับจำหน่ายผลไม้ให้แก่แหล่งรับซื้อ (จำหน่ายส่ง) และจำหน่ายผลไม้โดยการประมูล Online แหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้เคียงคือ น้ำตกตรอกนอง และเขื่อนศรีนครินทร์

4.1.9.2 ข้อดีของสวนภูทิพย์ธารา

- 1) มีผลผลิตตลอดทั้งปี มีผลไม้หลากหลายชนิด
- 2) มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม สามารถนั่งรถชมรอบสวนได้
- 3) เปิดให้บริการเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่นัดหมายไว้ล่วงหน้า

4.1.9.3 ข้อเสียของสวนภูทิพย์ธารา

1) ที่ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมือง และป้ายบอกทางมีจำนวนน้อย ส่งผลให้นักท่องเที่ยวเสี่ยงต่อการหลงทาง

- 2) ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว
- 3) ที่จอดรถมีไม่เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว

4.1.9.4 แนวทางพัฒนาของสวนภูทิพย์ธารา

ในอนาคตมีแนวทางการจัดตกแต่งสวนให้มีความสวยงาม และการปรับเส้นทางท่องเที่ยวภายในสวน ให้เดินผ่านแปลงปลูกลำไย แปลงผักหวาน รวมทั้งจะมีการสาธิตการเลี้ยงไส้เดือน และหากผลไม้ไม่เพียงพอให้บริการนักท่องเที่ยวผลไม้ที่ซื้อมาจากสวนอื่นไม่สามารถควบคุมคุณภาพได้ แก้ไขปัญหาโดยการซื้อตู้คอนเทนเนอร์มาทำห้องเย็นเพื่อเก็บรักษาทุเรียนไว้จำหน่ายได้ตลอดฤดูกาล

4.1.10 สวนโถทอง

ภาพที่ 4.10 สวนโถทอง
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.10.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนโถทอง

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนโถทอง มีที่ตั้งอยู่ที่ 18 หมู่ 10 ตำบลคมบาง อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณฉน โถทอง เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 5 ไร่ เป็นสวนเกษตรผสมผสาน บริหารงานโดยคนในครอบครัว เป็นสวนที่เปิดให้บริการบุฟเฟต์ผลไม้ ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยเป็นรายแรกของจังหวัด ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี อัยาศัยดี ให้ บริการบุฟเฟต์ผลไม้ไม่จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยว สวน ได้รับความรู้จากการชมการสาธิตการแปรรูปผลไม้ เช่น ทูเรียนกวน เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มต้นจากผู้ประกอบการมีเพื่อนเป็นผู้ประกอบการทัวร์พานักท่องเที่ยวมาใช้บริการ ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 18 ปี (เริ่มต้น พ.ศ. 2542) ในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทูเรียน มังคุด เงาะ เป็นต้น สามารถรับนักท่องเที่ยวสูงสุด ไม่เกิน 100 คน สวนเปิดให้บริการ ในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม มีกิจกรรมการท่องเที่ยวคือ การเดินชมสวน (ไม่มีผู้นำชม) มีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ดผลไม้จากต้น เป็นต้น บริการบุฟเฟต์ผลไม้ จำหน่ายผลไม้หน้าสวนซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับได้ สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อนบริการนักท่องเที่ยว ห้องน้ำ บริการน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน ถนนเข้าถึงสวน การเดินชมสวน ไม่คิดค่าบริการ ถ้าเป็นบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะนำผลไม้หลากหลายชนิดวางไว้บนโต๊ะให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานด้วยตนเอง ไม่จำกัดจำนวนค่าบริการอาหารกลางวัน หัวละ 100 บาท (แจ้งล่วงหน้า) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง คือ น้ำตกพลิ้วและน้ำตกคลองนารายณ์

4.1.10.2 ข้อดีของสวนโถทอง

- 1) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอัยาศัยดี ให้บริการดี
- 2) มีถนนเข้าถึงสวนได้หลายเส้นทาง
- 3) บุฟเฟต์ผลไม้ไม่จำกัดจำนวน

4.1.10.3 ข้อเสียของสวนโลหทอง

- 1) ที่จอดรถแคบ
- 2) มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวน้อย
- 3) ที่นั่งพักไม่มีหลังคา ทำให้ไม่สะดวกรับนักท่องเที่ยวเวลาฝนตก
- 4) ไม่มีผู้นำชม บรรยายให้ความรู้นักท่องเที่ยว

4.1.10.4 แนวทางพัฒนาของสวนโลหทอง

แนวทางแก้ไขในอนาคต คือ การให้นักท่องเที่ยวสั่งจองและมัดจำล่วงหน้า หากผลไม้ไม่เพียงพอให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แก้ไขปัญหาโดยการซื้อผลไม้จากสวนที่เป็นเครือข่ายไว้ใจได้เรื่องคุณภาพของผลไม้ เพิ่มจำนวนผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะผู้นำชมให้มากขึ้นเพื่อบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว

4.1.11 สวนลุงฉัตร

ภาพที่ 4.11 สวนลุงฉัตร

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.11.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนลุงฉัตร

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนลุงฉัตรตั้งอยู่ที่ 43/2 หมู่ 3 ตำบลพลับ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณฉัตรไชย ระเบียบโลก เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 7 ไร่ ในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ เป็นต้น ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอัธยาศัยดี มีความเป็นเองกับนักท่องเที่ยว และเป็นผู้นำชมบรรยายและให้ความรู้ทางการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว นำชมสวนฟรีไม่คิดค่าบริการชมสวน นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และได้รับความรู้จากการบรรยายของผู้นำชมที่มีความรู้ทางการเกษตร มีถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเข้าถึงสวน นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางเข้าถึงสวนได้โดยรถตู้ และรถยนต์ส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงคือ น้ำตกพลิ้ว ชายหาดแหลมสิงห์ และวัดขากใหญ่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากผู้สนใจอยากมาเที่ยวชมสวนผลไม้ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเปิดรับนักท่องเที่ยว และดำเนินการเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ระยะเวลา

ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 ปี รับนักท่องเที่ยวได้สูงสุด 50-60 คน สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม การเดินชมสวนจะมีผู้ประกอบการเป็นผู้นำชมและบรรยายให้ความรู้ในการทำเกษตร และจากนั้นมานั่งทานบุฟเฟต์ผลไม้ที่นำผลไม้ใส่ไว้ในขันโตก ถ้านักท่องเที่ยวรับประทานไม่หมด สามารถนำผลไม้กลับบ้านได้ และสิ่งอำนวยความสะดวกคือ ที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำ บ้านพัก ที่จอดรถ บริการน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน ถนนเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทางชัดเจน ผู้นำชม โดยการชมสวนและบุฟเฟต์ผลไม้ คิดค่าบริการ 300 บาทต่อคน มีบริการที่พักเป็นห้องแอร์ มีคาราโอเกะ มีครัว สำหรับหมู่คณะจำนวน 12-15 คน รวมอาหารเช้า ราคาค่าบริการ 3,500 บาทต่อคืน และมีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวนให้นักท่องเที่ยวนั่งรับประทานในสวน หรือให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับบ้านได้

4.1.11.2 ข้อดีของสวนลุงฉัตร

- 1) เป็นสวนที่มีการเริ่มทำเกษตรแบบอินทรีย์บ้างเป็นบางส่วน
- 2) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอัธยาศัยดีมีความเป็นกันเอง

4.1.11.3 ข้อเสียของสวนลุงฉัตร

- 1) ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อย
- 2) ที่จอดรถมีน้อย
- 3) เส้นทางเข้าสวนค่อนข้างแคบ มีป้ายบอกทางมีขนาดเล็กไม่ชัดเจน
- 4) ผลไม้มีไม่เพียงพอให้บริการนักท่องเที่ยว

4.1.11.4 แนวทางพัฒนาของสวนลุงฉัตร

แนวทางในการพัฒนาในอนาคต คือ ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวจำนวนน้อยไม่เพียงพอให้บริการนักท่องเที่ยว ควรเพิ่มผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว โดยใช้แรงงานในครอบครัว และต้องหาเครือข่ายที่มีผลไม้ดีมีคุณภาพเพื่อผลไม้ไม่เพียงพอให้บริการแก่นักท่องเที่ยว

4.1.12 สวนสาวสุดใจ

ภาพที่ 4.12 สวนสาวสุดใจ
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.12.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนสาวสุดใจ

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนสาวสุดใจ ตั้งอยู่ที่ 22/3 หมู่ 1 ตำบลพลั่ว อำเภอสว่างแดนดิน จังหวัดสกลนคร มีคุณอรุณา สุดประเสริฐ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 7 ไร่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มต้นจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และต้องการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิตสวนเกษตรผสมผสาน สวนเปิดให้บริการมานานเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพดี ดูแลลูกค้าด้วยความเป็นกันเอง นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสวนผลไม้ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9 ปี (เริ่มต้น พ.ศ. 2551) ในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทูเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ เป็นต้น สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม รับนักท่องเที่ยวสูงสุดไม่เกินวันละ 400 คน มีถนนลาดยางเข้าถึงสวนได้หลายเส้นทาง สามารถเดินทางเข้าถึงสวนโดยรถจักรยานยนต์ รถตู้ และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงคือ น้ำตกพลั่ว ชายหาดแหลมสิงห์ และวัดซากใหญ่ มีการเดินชมสวนโดยมีผู้ประกอบการเป็นผู้นำชม มีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแคะทุเรียน และจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ทุเรียนทอดกรอบ ทอฟฟี่ทุเรียน มังคุดกวน เป็นต้น นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับได้ สำหรับบุฟเฟต์ผลไม้ จะนำผลไม้หลากหลายชนิดใส่เรือ และให้นักท่องเที่ยวเดินเลือกรับประทานด้วยตนเอง ยกเว้นทุเรียนจะมีการเสิร์ฟให้รับประทานตามโต๊ะ โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวก คือ ที่นั่งพักผ่อน ห้องน้ำ ที่พักผ่อนคั่น ถนนเข้าถึงสวนได้หลายเส้นทาง มีป้ายบอกทางชัดเจน จอดรถสะดวก บริการน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน และผู้นำชม สำหรับอัตราค่าบริการมีดังนี้

- 1) การเดินชมสวน ราคาค่าบริการ 50 บาทต่อคน
- 2) จำหน่ายผลไม้สดหน้าสวน ให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับ จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร เช่น ทอฟฟี่ทุเรียน ,มังคุดกวน ,ทุเรียนทอด เป็นต้น
- 3) บุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 150 - 500 บาทต่อคน ตามชนิดผลไม้ที่รับประทาน
 - บุฟเฟต์ผลไม้ (ไม่ทานทุเรียน) ราคาค่าบริการ 150 บาทต่อคน
 - บุฟเฟต์ผลไม้ (ทุเรียนชนิดจำกัดจำนวน) ราคาค่าบริการ 199 บาทต่อคน
 - บุฟเฟต์ผลไม้ (ทุเรียนหมอนทองจำกัดจำนวน) ราคาค่าบริการ 299 บาทต่อคน
 - บุฟเฟต์ผลไม้ (ทานทุเรียนไม่จำกัด) ราคาค่าบริการ 500 บาทต่อคน

4.1.12.2 ข้อดีของสวนสาวสุดใจ

- 1) สวนมีชื่อเสียง และเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว
- 2) ผลไม้มีคุณภาพและจำนวนที่เพียงพอสำหรับต้อนรับนักท่องเที่ยว
- 3) มีถนนเข้าถึงสวนได้หลายเส้นทาง มีป้ายบอกทางชัดเจน
- 4) ที่จอดรถสะดวก กว้างขวาง

4.1.12.3 ข้อเสียของสวนสาวสุดใจ

- 1) พื้นที่สำหรับเที่ยวชมสวนมีขนาดเล็ก
- 2) ไม่มีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว บางครั้งรับนักท่องเที่ยวเกินขีด

ความสามารถในการรองรับ

4.1.12.4 แนวทางพัฒนาของสวนสาวสุดใจ

ในอนาคตมีแนวทางการพัฒนาสวนผลไม้โดยพัฒนาช่องทางการจำหน่ายผลไม้ออนไลน์ โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ตกแต่งสวนเพื่อเพิ่มความสวยงาม จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และจัดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมเป็นรอบ โดยต้องมีการจองล่วงหน้า ผลผลิตที่จำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว หากเกิดปัญหาจะคืนเงินให้แก่นักท่องเที่ยว ผลผลิตไม่เพียงพอให้บริการนักท่องเที่ยว แก้ปัญหาโดยการซื้อผลไม้จากสวนที่ไว้ใจได้ และจัดทำสมุดบันทึกให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแจ้งปัญหา นอกจากนี้นักท่องเที่ยวสามารถรับทราบข้อมูล แสดงความคิดเห็น และปัญหาผ่านทางเฟสบุ๊คหรือผ่านทางโทรศัพท์โดยตรง

4.1.13 สวนเจริญชัย

ภาพที่ 4.13 สวนเจริญชัย

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.13.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนเจริญชัย

จากการสัมภาษณ์พบว่า สวนเจริญชัย ตั้งอยู่ที่ 87/2 หมู่ 1 ตำบลพลับ อำเภอลำลูกเกด จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณเจริญชัย ศิริไสยาสน์ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 8 ไร่ บริหารงานโดยคนในครอบครัว สวนมีผลผลิตเพียงพอในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ผลไม้ดีมีคุณภาพ ผลไม้ร้อยละ 80 เป็นผลผลิตของสวน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและผู้นำชมมีความรู้ทางการเกษตรสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวสวน โดยมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ทางการเกษตร เช่น การเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากมีคนรู้จักและหน่วยงานราชการแนะนำให้เปิดบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 6 ปี ในสวน

ปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง เป็นต้น สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม รับนักท่องเที่ยวสูงสุดไม่เกินวันละ 400 คน มีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ดผลไม้จากต้น มีถนนลาดยางเข้าถึงสวนได้หลายเส้นทาง สามารถเดินทางเข้าถึงสวนโดยรถบัสนำเที่ยวรถตู้ และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงคือ น้ำตกพลิ้ว ชายหาดแหลมสิงห์ และวัดขากใหญ่ สำหรับการเดินชมสวน มีผู้นำชม บุฟเฟต์ผลไม้ มีการนำผลไม้หลากหลายชนิดวางบนโต๊ะ และให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานด้วยตนเอง ไม่จำกัดจำนวน ยังมีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับหรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ทุเรียนกวน เป็นต้น สิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน ได้แก่ ที่นั่งจำนวนมากทั้งภายในและภายนอกศาลาสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ผู้นำชม ห้องน้ำ ที่จอดรถ วันเสาร์อาทิตย์มีบริการกัวยเตี้ยพหุเสียงและน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน และมีถนนลาดยางเข้าถึงสวน สำหรับการเดินชมสวน ไม่คิดค่าบริการ บุฟเฟต์ผลไม้ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน นำผลไม้หลากหลายชนิดวางบนโต๊ะ และให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานด้วยตนเอง มีบริการกัวยเตี้ยพหุเสียง นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นหมู่คณะโดยรถบัสนำเที่ยวและรถตู้

4.1.13.2 ข้อดีของสวนเจริญชัย

- 1) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีอัธยาศัยดี ให้บริการดี
- 2) มีที่นั่งพักจำนวนมาก
- 3) บุฟเฟต์ผลไม้ไม่จำกัดจำนวน
- 4) มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวจำนวนมาก

4.1.13.3 ข้อเสียของสวนเจริญชัย

- 1) ที่จอดรถแคบ
- 2) ถนนเข้าสวนแคบ ป้ายบอกทางมีขนาดเล็กไม่ชัดเจน

4.1.13.4 แนวทางพัฒนาของสวนเจริญชัย

แนวทางการพัฒนาในอนาคต จะมีการให้บริการท่องเที่ยว โดยให้บริการบุฟเฟต์ผลไม้ หากลูกค้ามาไม่ตรงเวลา ทำให้นักท่องเที่ยวมาพร้อมกันเป็นจำนวนมาก ให้บริการได้ไม่ทั่วถึง แก้ไขปัญหาโดยการพานักท่องเที่ยวเดินชมสวนก่อนมารับประทานบุฟเฟต์ผลไม้ สำหรับคุณภาพของทุเรียนไม่สามารถควบคุมได้ แก้ไขปัญหาโดยการนำทุเรียนที่ไม่ได้คุณภาพมาแปรรูปเป็นทุเรียนกวนแล้วนำมาจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวภายในสวน และหากนักท่องเที่ยวไม่เคารพกติกาของสวน เช่น เด็ดผลไม้ จากต้น แก้ไขปัญหาโดยการชี้แจงกฎระเบียบ ข้อบังคับของสวนให้นักท่องเที่ยวทราบก่อนเดินชมสวน และนักท่องเที่ยวรับทราบข้อมูล แสดงความคิดเห็น และปัญหาผ่านทางเฟสบุ๊ก นอกจากนี้ยังมีแนวทางในการขยายพื้นที่จอดรถ การจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว

4.1.14 สวนประนอม

ภาพที่ 4.14 สวนประนอม
ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

4.1.14.1 ข้อมูลทั่วไปของสวนประนอม

จากการสัมภาษณ์ พบว่า สวนประนอม มีที่ตั้งอยู่ที่ 56 หมู่ 10 ตำบลคมบาง อำเภอมะนัง จังหวัดจันทบุรี โดยมีคุณประนอม โภคสิทธิ์ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากผู้ประกอบการอยากทำการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต เริ่มมีการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1 ปี สวนมีพื้นที่ 10 ไร่ สวนเปิดให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม รองรับนักท่องเที่ยวไม่เกินวันละ 200 คน มีการแจ้งกฎระเบียบแก่นักท่องเที่ยวอย่างชัดเจนโดยทำป้ายติดประกาศไว้หน้าสวน ในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ เป็นต้น สวนมีบริการบุฟเฟต์ผลไม้ และการให้บริการเสริม เช่น ก๋วยเตี๋ยวหมูเลี้ยง ส้มตำ เป็นต้น นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสวนผลไม้ มีถนนลาดยางและถนนคอนกรีตเข้าถึงสวนได้หลายเส้นทาง สามารถเดินทางเข้าถึงสวนโดยรถจักรยานยนต์ รถตู้ และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนเป็นเส้นทางเดินเท้า มีแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงคือ น้ำตกพลิ้ว ชายหาดแหลมสิงห์ และวัดขากใหญ่ มีความร่วมมือกับบริษัทนำเที่ยว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาเป็นครอบครัว โดยรถยนต์ส่วนบุคคล หรือคณะศึกษาดูงานที่เดินทางโดยรถจักรยานยนต์ มีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร เช่น ทอฟฟี่ทุเรียน ,มังคุดกวน ,ทุเรียนทอด นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการปอกเปลือกทุเรียน โดยสิ่งอำนวยความสะดวกในสวน ได้แก่ ที่นั่งพักผ่อนจำนวนมาก ห้องน้ำ ที่จอดรถกว้างขวาง บริการก๋วยเตี๋ยวหมูเลี้ยง และน้ำดื่ม บริการปอกเปลือกทุเรียน และมีถนนเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทางชัดเจน สำหรับการเดินชมสวน ไม่มีผู้นำชม ราคาค่าบริการ 50 บาทต่อคน บุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน นำผลไม้หลากหลายชนิดวางบนโต๊ะ และให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานด้วยตนเอง สำหรับทุเรียนผู้ประกอบการจะทยอยแกะมาบริการนักท่องเที่ยวเอง ในบางวันมีบริการก๋วยเตี๋ยวหมูเลี้ยง หรือส้มตำเพิ่มเติม

4.1.14.2 ข้อดีของสวนประนอม

- 1) มีถนนเข้าถึงสวนได้หลายเส้นทาง
- 2) มีป้ายบอกทางชัดเจน
- 3) ที่จอดรถสะดวกกว้างขวาง

4.1.14.3 ข้อเสียของสวนประนอม

- 1) พื้นที่สำหรับเที่ยวชมสวนมีขนาดเล็ก
- 2) มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวจำนวนน้อย ไม่เพียงพอสำหรับบริการ

นักท่องเที่ยว

4.1.14.4 แนวทางพัฒนาของสวนประนอม

ในอนาคตมีแนวทางการพัฒนาสร้างบ้านพักบริการนักท่องเที่ยว และจัดพื้นที่ให้สะอาด สวยงาม ปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว เพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยว แก้ไขปัญหาโดยการให้นักท่องเที่ยวส่งจองล่วงหน้า เพื่อความสะดวกในการเตรียมผลไม้

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี 14 สวน

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าแกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
1. สถานที่ตั้ง	11/1 ม.4 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	4/3 ม.8 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	25 ม.9 ต.เขาหัว อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	36/1 ม.10 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	44/1 ม.10 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	18/7 ม.10 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	18/2 ม.7 ต.รำพัน อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี
2. ประวัติความเป็นมา	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากนักวิจัยเข้ามาให้ความรู้ในการทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากลูกค้ามาซื้อผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรอยากชมสวน	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความชอบในการให้บริการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อีกทั้งสวนเป็นศูนย์เรียนรู้การปลูกสละ ทำให้มีผู้เดินทางมาศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความชอบในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีแรงจูงใจอยากมีรายได้เพิ่ม และต้องการเพิ่มมูลค่าผลผลิต	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ชักชวน และผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความชื่นชอบอยากทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นสวนเกษตรผสมผสาน	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเกษตรกรตัวอย่างและสวนเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร ทำให้มีผู้เดินทางมาศึกษาดูงานทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง และมีรายการโทรทัศน์มาถ่ายทำรายการ ทำให้สวนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว
3. ระยะเวลาดำเนินการ (ปี)	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9 ปี (เริ่มต้น พ.ศ.2550)	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3ปี	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3 ปี	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3ปี	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ปี (เริ่มต้น พ.ศ. 2558)	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1 ปี	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 10 ปี

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลุย
4. คุณลักษณะ พิเศษของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตรที่ดึงดูด ความสนใจของ นักท่องเที่ยว	1. มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จัก ของนักท่องเที่ยว 2. พื้นที่เป็นสวนผลไม้ โบราณ (เป็นชุมชน โบราณที่ทำการเกษตร มายาว นาน)	1. มีผลิตภัณฑ์แปรรูป Otop ห้าดาว และได้รับเลือกเป็น อย. ชุมชนต้นแบบ ทำให้มีผู้มาศึกษา งานเป็นประจำ 2. นักท่องเที่ยว สามารถเข้าชมขบวน การแปรรูปโดยไม่ เสียค่าใช้จ่าย	1.สวนสละเฮียถึก เป็นศูนย์เรียนรู้การ ปลูกสละ ผู้มาศึกษา ดูงานอย่างต่อเนื่อง ตลอดทั้งปี 2. ผลไม้มีคุณภาพ มี ผลผลิตทั้งปี (สละ)	1. มีกิจกรรมการ ท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น มีรถราง นำเที่ยว มีบริการขี่ ม้าอาชาบำบัด 2. ผลผลิตปลอดสาร พิษ เนื่องจากใช้ ระบบอินทรีย์ในการ กำจัดแมลงศัตรูพืช 3.มีการนำผลองุ่น บราซิลมาทำน้ำ ผลไม้ปั่นเพื่อ จำหน่าย	1. ธรรมชาติในสวน เช่น ลำธารที่ไหล ผ่านสวน	1.นักท่องเที่ยวจะได้ รับความรู้จากผู้นำ ชมที่มีความรู้ทาง การเกษตร 2. สวนมีสภาพแวดล้อม ที่ดี	1. มีชื่อเสียง และ เป็นที่รู้จักของ นักท่องเที่ยว 2. ผลไม้มีคุณภาพ สวนลุงฉลุยมีชื่อเสียง ในการผลิต ทุเรียนคุณภาพและ เป็นที่รู้จักของนัก ท่องเที่ยว
5. ระยะเวลาที่ เหมาะสมต่อการ เข้ามาท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้ง ปี	ท่องเที่ยวได้ตลอด ทั้งปี	ท่องเที่ยวได้ ตลอดทั้งปี (เป็นศูนย์ การเรียนรู้การปลูก สละ)	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือนมิถุนายน ถึงเดือนกรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในเดือนมิถุนายนถึง เดือนกรกฎาคม	สามารถท่องเที่ยว ได้ตลอดปี
6. กิจกรรม ภายในแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตร	1. กิจกรรมเดินชมสวน โดยมีผู้นำชม(การสาธิต การตัดทุเรียน การเก็บ ผลไม้จากต้น) 2. บุฟเฟต์ผลไม้ บุฟเฟต์ผลไม้จะจัด	1.จำหน่ายผลิตภัณฑ์ ผลไม้แปรรูป OTOP 5 ดาว 2. ชมขั้นตอนการ แปรรูปผลไม้ เช่น ทุเรียนทอด ทุเรียน	1. การให้บริการ บุฟเฟต์ผลไม้กลาง สวนสละ นักท่องเที่ยว สามารถหยิบ ผลไม้รับประทานได้ ด้วยตนเอง โดยเลือก	1. บริการรถรางนำ เที่ยวชมสวน ใช้เวลา ประมาณ 1 ชั่วโมง นักท่องเที่ยวจะนั่ง รถรางจากบริเวณจุด รับนักท่องเที่ยวเข้า	1. การเดินชมสวน โดยมีผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นผู้นำชมใช้เวลา ประมาณ 1 ชั่วโมง 2. บุฟเฟต์ผลไม้	1. การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชมให้ ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 2. บุฟเฟต์ผลไม้ นักท่องเที่ยวสามารถ	1. การเดินชมสวน มีผู้นำชมนำชมสวน และบรรยายให้ความ รู้ในการทำ เกษตร 2. จำหน่ายผลไม้

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเสียด็ก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉววย
	สถานที่ให้นักท่องเที่ยว นั่งทานผลไม้ โดยจัด ผลไม้ใส่ตะกร้ามา บริการให้ที่โต๊ะ นักท่องเที่ยว ไม่สามารถเลือก หยิบเองได้ เมื่อต้องการ เพิ่มสามารถขอเพิ่มได้ จากผู้ให้บริการแต่ จำกัดปริมาณของ ทุเรียน 3. จำหน่ายผลไม้ และ ผลิตภัณฑ์แปรรูปทาง การเกษตรบริเวณหน้า สวน นักท่องเที่ยว สามารถซื้อกลับ หรือ นั่งรับประทานที่สวนได้ มีบริการแคะทุเรียน	กวน(นักท่องเที่ยว สามารถเดินชมด้าน นอก) 3. ชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวสามารถ เดินชมสวนได้ โดย ไม่มีผู้ให้บริการนัก ท่องเที่ยวในสวน (ไม่คิดค่าบริการ) 4. จำหน่ายผลไม้ และผลิตภัณฑ์แปรรูป หน้าสวนนักท่องเที่ยว สามารถซื้อ กลับ หรือซื้อแล้วนั่ง รับประทานในสวน	ผลไม้ใส่ตะกร้าที่สวน จัดเตรียมไว้ ยกเว้น ทุเรียนมีการจำกัด ปริมาณโดยการออก บัตรแก่นักท่องเที่ยว กำหนดเวลาในการ ให้บริการ 2 ชั่วโมง 2. การเดินชมสวน สละ โดยไม่มีผู้นำชม 3. จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน โดยนัก ท่องเที่ยวสามารถซื้อ กลับ หรือนั่ง รับประทานใน บริเวณที่จัดไว้ได้ มี บริการแคะทุเรียน	ไปในสวน โดยมีผู้ ให้บริการนักท่องเที่ยว ในสวนบรรยาย 2. บุฟเฟ่ต์ผลไม้ ผลไม้จัดวางไว้ในเรือ ให้นักท่องเที่ยวใช้ ตะกร้าเลือกผลไม้ รับประทานเองตาม อัธยาศัย มีที่นั่งพัก กลางสวน (จำกัดปริมาณ ทุเรียน) ใช้เวลา ประมาณ 2 ชม. 3.บริการขี่ม้า และ ถ่ายรูปกับม้า 4.จำหน่ายผลไม้หน้า สวน	นักท่องเที่ยวจะรับ ประทานผลไม้ที่ผู้ ประกอบการจัดใส่ ตะกร้ามาให้ เมื่อมี ต้องการผลไม้เพิ่ม เติมสามารถขอเพิ่ม เติมได้ โดยไม่จำกัด ปริมาณผลไม้ 3. จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน นักท่องเที่ยว สามารถซื้อ กลับ หรือซื้อแล้วนั่ง รับประทานใน บริเวณที่จัดไว้ได้ มี บริการปอกเปลือก ทุเรียน	เลือกรับประทาน ผลไม้ได้ ไม่จำกัด ปริมาณ 3. จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน ให้นักท่องเที่ยว ซื้อกลับหรือ สามารถนั่งรับ ประทานในสวนได้	หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถ ซื้อกลับ หรือซื้อแล้ว นั่งรับประทานใน บริเวณที่จัดไว้ได้ มี บริการแคะทุเรียน 3. มีบริการอาหาร เมื่อนักท่องเที่ยวแจ้ง ความประสงค์ล่วงหน้า 4. มีบริการที่พัก (มีจักรยานบริการ สำหรับนักท่องเที่ยว ที่มาพักค้างคืน) 5.มีบริการรถเอนวิที (ให้เวลาประมาณ 45 นาที) โดยมีผู้ ให้บริการนักท่องเที่ยว ในสวน
7. กฎระเบียบ/ ข้อห้ามต่างๆ ใน การท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	มีการแจ้งกฎระเบียบ แก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวควรเดินชม สวนตามเส้นทางที่ กำหนดไว้ และห้ามเด็ด	1. นักท่องเที่ยวที่จะ เข้าชมขบวนการแปรรูป ผลิตภัณฑ์จะต้อง เปลี่ยนรองเท้าและ สวมหมวกตามกฎ	มีการแจ้งกฎระเบียบ แก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	มีการแจ้งกฎระเบียบ แก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	มีการแจ้งกฎระเบียบ แก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	มีการแจ้งกฎระเบียบ แก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	มีการแจ้งกฎระเบียบ แก่นักท่องเที่ยว เช่น นักท่องเที่ยวห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉวย
	ผลไม้จากต้น	ระเบียบของสถานที่ 2. นักท่องเที่ยวที่ เดินชมสวนจะต้อง เดินตามเส้นทางที่ กำหนดไว้ ห้ามเด็ด ผลไม้					
8. แหล่งท่องเที่ยว ใกล้เคียง	1. หาดเจ้าหลาวและ แหลมเสด็จ 2. เนินนางพญาและ หาดคู้วิมาน 3. วัดเขาสุกิม	1. หาดเจ้าหลาวและ แหลมเสด็จ 2. เนินนางพญาและ หาดคู้วิมาน 3. วัดเขาสุกิม	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. หาดเจ้าหลาวและ แหลมเสด็จ 2. เนินนางพญาและ หาดคู้วิมาน
9. สิ่งอำนวยความสะดวกที่ รองรับนักท่องเที่ยวของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิง เกษตร	1.บ้านพักได้มาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย สามารถ รับรองนักท่องเที่ยวได้ ประมาณ 40 คน 2.ที่นั้งพักในโรงเรียนมี หลังคา 3. ห้องน้ำ 4. มีถนนคอนกรีต เข้าถึงสวน มีป้ายบอก ทางชัดเจน 5. มีผู้นำชม 6.มีบริการน้ำดื่ม 7.บริการปอกเปลือก	1.ที่นั้งพักในโรงเรียน มีหลังคา 2. มีห้องน้ำ 3. มีที่จอดรถ 4. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน มีป้าย บอกทางชัดเจน 5. มีผลไม้และผลิต ภัณฑ์แปรรูป จำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. มีบริการปอก	1.มีที่นั้งในศาลา จำนวนมากบริการ นักท่องเที่ยวกลาง สวนสละ 2. มีบริการน้ำดื่ม 3. มีห้องน้ำหลาย ห้อง 4. มีถนนลูกรังเข้าถึง สวน มีป้ายบอกทาง ชัดเจน 5. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน	1.มีรถรำนำเที่ยว ชมสวน 2. ผู้นำชม 2. มีที่นั้งในศาลา กลางสวนบริการนัก ท่องเที่ยว 3. มีห้องน้ำ 4. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน เส้นทาง ในสวนเป็นถนน ลูกรัง 5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก	1. มีศาลาและที่นั้ง ให้บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3.มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน มีป้าย บอกทางชัดเจน 4. มีผู้นำชม 5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน	1. มีศาลาและที่นั้ง ให้บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3.มีบริการร่มสำหรับ เดินชมสวน 4. มีผู้นำชม 5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 7. มีที่จอดรถ 8. มีถนนลาดยาง	1. มีบริการที่พัก ราคาคืนละ 2,000 บาท และมีจักรยาน บริการนักท่องเที่ยว ที่มาพักค้างคืน 2.มีบริการรถเอทีวี ค่าบริการคันละ 300 บาท โดยผู้นำชม 3.มีที่นั้งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว ทั้งภายในและ ภายนอกศาลา 4.มีห้องน้ำจำนวน

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเหี้ยถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
	ผลไม้ เช่น ทุเรียน	เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน		เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 7. มีที่จอดรถ		เข้าถึงสวน	หลายห้อง 5.มีที่จอดรถ 6.มีบริการปอก เปลือกผลไม้ 6.มีบริการน้ำดื่ม 7. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน และมี ป้ายบอกทางชัดเจน 8.มีป้ายให้ความรู้ ทางการเกษตร
10. ค่าบริการ ต่างๆ	1. เดินชมสวนอย่าง เดียว ราคาค่าบริการ 50 บาทต่อคน 2.เดินชมสวนและ บุฟเฟต์ผลไม้ ค่าบริการ 300 บาทต่อคน 3. บ้านพักได้มาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย (ที่พัก + อาหารเช้า + ชมสวน และบุฟเฟต์ผลไม้) -ห้องแอร์ ราคาค่า บริการ 650 บาทต่อคน (ที่พักคนละ 350 + ค่า ชมสวนกินผลไม้บุฟเฟต์	1. นักท่องเที่ยวซื้อ ผลไม้และผลิตภัณฑ์ แปรรูป ราคาขึ้นอยู่กับ ชนิดและปริมาณ ผลไม้ที่ซื้อ 2. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ 3.การชมขบวน การแปรรูปผลิตภัณฑ์ และการเดินชมสวน ไม่คิดค่าบริการ	1.บุฟเฟต์ผลไม้ ค่าบริการ 300 บาท ต่อคน ให้เวลา บริการประมาณ 2 ชม. (จำกัดปริมาณ ทุเรียน) 2. การเดินชมสวน ไม่คิดค่าบริการ 3.จำหน่ายผลไม้หน้า สวนให้นักท่องเที่ยว ซื้อกลับหรือสามารถ นั่งรับประทานที่สวน ได้	1.ค่าบริการนั่งรถไฟ เที่ยวชมสวน 50 บาทต่อคน 2.ชมสวนและ บุฟเฟต์ผลไม้ (นั่ง รถไฟเที่ยวชมสวน + บุฟเฟต์ผลไม้) ค่าบริการ 300 บาท ต่อคน 3.ซีม้า และถ่ายรูป กับม้า ค่าบริการ 40 บาทต่อรอบ หรือ 400 บาทต่อชั่วโมง 4.จำหน่ายผลไม้หน้า	1.ค่าบริการชมสวน 50 บาทต่อคน 2.ชมสวนและ บุฟเฟต์ผลไม้ ค่าบริการ 300 บาท ต่อคน 3.จำหน่ายผลไม้หน้า สวน ราคาค่าบริการ ตามชนิดของผลไม้	1.ชมสวนและ บุฟเฟต์ผลไม้ ค่าบริการ 300 บาท ต่อคน ให้นักท่องเที่ยว มารับประทาน ไม่ จำกัดปริมาณผลไม้ 2.จำหน่ายผลไม้สด หน้าสวน ให้ นักท่องเที่ยวซื้อกลับ	1.การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชม ราคา ค่าบริการ 50 บาท ต่อคน 2.จำหน่ายผลไม้สด หน้าสวน ให้นักท่องเที่ยว มารับประทานใน สวนหรือซื้อกลับ ราคาขึ้นอยู่กับผลไม้ ที่ซื้อ 3.บุฟเฟต์อาหารพื้น บ้าน เช่น หมูชะมวง ,ไก่บ้านต้มกระวาน , ผักน้ำพริกกะปิ ,ไข่

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉวย
	300 บาทและมีอาหาร เช้า -ห้องพัสดุ ราคา ค่าบริการ 600 บาทต่อ คน (ที่พักคนละ 300 + ค่าชมสวนกินผลไม้บุฟ เฟต์ 300 บาทและมี อาหารเช้า			สวนให้นักท่องเที่ยว ซื้อกลับหรือสามารถ รับประทานที่สวนได้ 5.มีบริการที่พักโฮม สเตย์ คืนละ 900 บาท พร้อมอาหาร เช้า (ปิดปรับปรุง)			เจียวทรงเครื่อง ค่าอาหาร 3 อย่าง คิดค่าบริการหัวละ 100-150 บาทต่อคน 4. ค่าอาหารว่าง สำหรับนักท่องเที่ยว ที่เดินทางมาเป็นหมู่ คณะ คิดค่าบริการ หัวละ 30 บาท ให้บริการขนมและ น้ำสมุนไพร 5. การรับนักท่องเที่ยว เที่ยวชาวต่างชาติ คิดค่าบริการหัวละ 200 บาท ให้บริการ ผลไม้ตามฤดูกาล เช่น สละ มะพร้าว และพาเดินชมสวน โดยผู้นำชม 4.มีที่พักเป็นบ้านพัก 5 หลัง โดยพักหลัง ละ 2 คน ราคาคืน ละ 1,400 บาท (ถ้า ช่วงผลไม้ราคาคืนละ

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
							2,000 บาท) พร้อม อาหารเช้า ตะกร้า ผลไม้ และมีจักรยาน บริการนักท่องเที่ยว ที่มาพักค้างคืน 5.มีบริการรถ ATV ค่าบริการคันละ 300 บาท (ให้เวลา ประมาณ 45 นาที) โดยมีผู้นำชม
11. ความร่วมมือ กับผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว	มีความร่วมมือกับ บริษัทนำเที่ยว ทั้ง บริษัทนำเที่ยวภายใน และภายนอกประเทศ ทำให้มีนักท่องเที่ยว เดินทางมาท่องเที่ยว ตลอดปี	มีความร่วมมือกับ บริษัทนำเที่ยว มี นักท่องเที่ยวเดินทาง มาท่องเที่ยวตลอดปี เนื่องจากเป็นแหล่ง จำหน่ายผลิตภัณฑ์ แปรรูป และเป็นที่ ศึกษาดูงานการแปรรูป ผลิตภัณฑ์	มีความร่วมมือกับ บริษัทนำเที่ยว ทำให้ นักท่องเที่ยวเข้ามา ท่องเที่ยวในฤดูกาล ผลไม้อย่างต่อเนื่อง	มีความร่วมมือกับ บริษัทนำเที่ยว	ไม่มีความร่วมมือกับ บริษัทนำเที่ยว เนื่องจาก เป็นสวนที่เพิ่ง เปิดให้บริการ ยังไม่ เป็นที่รู้จักของนัก ท่องเที่ยว	ไม่มีความร่วมมือกับ บริษัทนำเที่ยว เนื่องจาก เป็นสวนที่เพิ่ง เปิดให้บริการ ยังไม่ เป็นที่รู้จักของ นักท่องเที่ยว	มีความร่วมมือกับ บริษัทนำเที่ยว ทั้ง บริษัทนำเที่ยวภายใน และภายนอก ประเทศทำให้มี นักท่องเที่ยวเดินทาง มาท่องเที่ยวตลอดปี
12. นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่คือกลุ่ม ใด	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาเป็นหมู่คณะ ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ โดยรถบัสนำเที่ยว	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาเป็น หมู่คณะ โดยรถบัส นำเที่ยว และมีคณะ ที่มาศึกษาดูงานการ	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาเป็น ครอบครัวหรือกลุ่ม เพื่อน โดยรถยนต์ ส่วนบุคคล	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมา ท่องเที่ยวในช่วงวัน เสาร์ อาทิตย์ นักท่องเที่ยวมีทั้ง	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาเป็น ครอบครัวหรือกลุ่ม เพื่อน โดยรถยนต์ ส่วนบุคคล	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาเป็น ครอบครัว โดย รถยนต์ส่วนบุคคล	นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ เดินทางมาเป็น หมู่คณะ ทั้งนักท่องเที่ยว ชาวไทยและ ชาวต่างประเทศโดย

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
	นอกจาก นี้ยังมีคณะที่ เดินทางมาศึกษาดูงาน	ผลิตสินค้า Otop		เดิน ทางมาเป็นหมู่ คณะโดยรถบัส หรือ มาเป็นครอบครัวโดย รถยนต์ส่วนตัว			รถบัสนำเที่ยว นอก จากนี้ยังมีคณะที่ เดินทางมาศึกษาดู งาน
13. สิ่งที่นักท่องเที่ยว จะได้รับเมื่อ เดินทางมาท่องเที่ยว	1. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์และ ความรู้ในการทำการ เกษตร เช่น การเพาะ ปลูกผลไม้ การดูแล รักษา การเก็บผลไม้	1. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์จาก การท่องเที่ยวเชิง เกษตร 2. นักท่องเที่ยวได้รับ ความรู้จากการศึกษา ชมสวนการแปรรูป ผลไม้ เช่น การทำ ทุเรียนทอด การทำ ทอฟฟี่ทุเรียน ทุเรียนกวน ในบาง โอกาสนักท่องเที่ยว จะได้ทดลองทอ ทอฟฟี่ทุเรียน	1. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์จาก การท่องเที่ยวเชิง เกษตรและได้รับ ความรู้ในการปลูก สละ เช่น การดูแล รักษาต้นสละ การ ผสมเกสรสละ การ เก็บผลสละ	1. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์การ ท่องเที่ยว และ ความรู้ในการทำสวน ผลไม้ 2. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์ในการ ขี่ม้าอาชาบาบัต	1. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์และ ความรู้ในการทำการ เกษตร เช่น การ เพาะ ปลูกผลไม้ การ ดูแลรักษา การเก็บ ผลไม้	1. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์และ ความรู้ในการทำการ เกษตร เช่น การ เพาะ ปลูกผลไม้ การ ดูแลรักษา การเก็บ ผลไม้ โดยมีผู้นำชม ให้ความรู้ทางการ เกษตร	1. นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์และ ความรู้ในการทำการ เกษตร เช่น การ เพาะ ปลูกผลไม้ การ ดูแลรักษา การเก็บ ผลไม้ โดยมีผู้นำชม ให้ความรู้ทางการ เกษตร 2. นักท่องเที่ยวได้ รับประทานอาหาร พื้นเมืองของจังหวัด จันทบุรี
14. จำนวนนัก ท่องเที่ยวที่รองรับ ได้สูงสุด	รับนักท่องเที่ยวได้ไม่ เกินครั้งละ 150 คน	การเข้าชมชมสวนการ แปรรูปผลิตภัณฑ์ สามารถเข้าชมได้ ครั้งละไม่เกิน 10 คน	รับนักท่องเที่ยวได้ ครั้งละ 100 -200 คน	รับนักท่องเที่ยวได้ ประมาณ 50 คน/ รอบ	รับนักท่องเที่ยวได้ ครั้งละไม่เกิน 50 คน	รับนักท่องเที่ยวได้ ครั้งละ 50 คน	รับนักท่องเที่ยวได้ สูงสุด 300คน

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉวย
15.แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีลักษณะการจัดการท่องเที่ยวอย่างไร	สวนเกษตรผสมผสาน	สวนเกษตรและจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป Otopห้าดาว	สวนเกษตรผสมผสานเป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกสละ	สวนเกษตรผสมผสาน และมีการเลี้ยงม้า และขี่ม้า	สวนเกษตรผสมผสาน	สวนเกษตรผสมผสาน	สวนเกษตรผสมผสาน และมีการเลี้ยงม้า
16. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีรูปแบบการท่องเที่ยวอย่างไร	ดำเนินการในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน โดยกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรเขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	ธุรกิจส่วนตัว โดยจดทะเบียนร้านค้าเป็นบริษัทจำกัด สำหรับจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร OTOP 5 ดาว ทั้งตราสินค้าป่าเกลบ และตราสินค้าอื่น เช่น ทุเรียนทอด มังคุดกวน สลอลอยแก้ว ข้าวเกรียบทอด น้ำผลไม้	ธุรกิจส่วนตัวเจ้าของคนเดียว บริหารงานโดยคนในครอบครัว	ธุรกิจส่วนตัวเจ้าของคนเดียว บริหารงานโดยคนในครอบครัว และมีคนงาน 4-5 คน	ธุรกิจส่วนตัวเจ้าของคนเดียว บริหารงานโดยคนในครอบครัว และมีคนงาน 2-3 คน	ธุรกิจส่วนตัวเจ้าของคนเดียว บริหารงานโดยคนในครอบครัว	ธุรกิจส่วนตัวเจ้าของคนเดียว บริหารงานโดยคนในครอบครัว และมีเพื่อนบ้านมาช่วย 2 คน

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเหี้ยถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
		เพื่อแปรรูปทุเรียน ทอดซึ่งเป็นโรงงาน ขนาดเล็กที่ได้รับอย. ชุมชนต้นแบบ					
17. แหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะเด่น และสร้างความแตกต่างอย่างไร และมีคุณค่าอย่างไร	สวนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเปิดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมา ยาวนาน พื้นที่เป็นสวนผลไม้โบราณ (เป็นชุมชนโบราณที่ทำการเกษตรมายาวนาน) ผลไม้มีคุณภาพ มีการติดสติ๊กเกอร์รับประกันคุณภาพสินค้า นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสวนและได้รับความรู้ในการทำสวน เช่น การเก็บทุเรียน การบำรุงรักษาดันไม้ผล	สวนเป็นแหล่งผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูปOtopห้าดาวและได้รับเลือกเป็น อย. ชุมชนต้นแบบ ในแต่ละปีมีผู้เข้ามาศึกษาดูงานชววน การแปรรูปผลิต ภัณฑ์ จำนวนมาก นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ในเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ เช่น การทำทุเรียนทอด ทอฟฟี่ทุเรียน ทุเรียนกวน และอาจได้ทดลองท้อทอฟฟี่ทุเรียน	สวนเป็นศูนย์เรียนรู้การปลูกสละ มีผลผลิตสละทั้งปี ผู้มาศึกษาดูงานอย่างตลอดทั้งปี นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการเที่ยวสวนสละ และได้รับความรู้ในการปลูกสละ เช่น การบำรุง รักษาการผสมเกสรสละ	สวนมีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น มีการนำรถโฟมมาเป็นพาหนะในการนำเที่ยวชมสวนพร้อมมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้มีกิจกรรมขี่ม้าอาชาบำบัด ผลผลิตปลอดสารพิษ เนื่องจากใช้ระบบอินทรีย์ในการกำจัดแมลงศัตรูพืช นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้และความเพลิดเพลินจากกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ	สวนมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ เช่น มีลำธารที่ไหลผ่านสวน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความเป็นกันเองในการต้อนรับนักท่องเที่ยว และเป็นผู้นำชมด้วยตนเอง นักท่องเที่ยวจะได้รับรู้จากการทำการเกษตร และได้เดินชมสวนซึ่งมีภูมิประเทศที่หลากหลาย ทั้งลำธารและเนินเขา	สวนสภาพแวดล้อมที่สวยงาม มีการปลูกพืชผสมผสาน มีการจัดการสวนอย่างเป็นระบบ และมีผู้นำชมซึ่งมีความรู้ทางการเกษตร นักท่องเที่ยวได้รับความรู้จากผู้นำชมที่มีความรู้ทางการเกษตร	สวนเปิดบริการมานานจึงมีชื่อเสียงและเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวผลไม้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของนักท่องเที่ยวผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นของโครงการพระราชดำริสามารถถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสวน และได้รับความรู้ในการทำการเกษตรจากผู้นำชมที่

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
							มีความรู้ทางการ เกษตร อีกทั้งมีการ ติดป้ายให้ความรู้ ทางการเกษตร
18. สามารถเข้า ถึงแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรทางใด บ้าง	มีถนนคอนกรีตเข้า ถึงสวนได้หลายเส้นทาง นักท่องเที่ยวสามารถ เดิน ทางเข้าถึงสวนได้ โดยรถยนต์ส่วนตัว รถตู้ รถจักรยานยนต์ เส้นทาง ท่องเที่ยวภายในสวน เป็นเส้นทางเดินเท้า	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน นักท่อง เที่ยวสามารถเดิน ทางมาถึงสวนโดย รถยนต์ส่วนตัว รถตู้ รถจักรยานยนต์ เส้นทาง ท่องเที่ยวภายในสวนเป็น เส้นทางเดินเท้า	มีถนนลาดยาง และถนนลูกรังเข้าถึง สวน นักท่องเที่ยว สามารถเดินทางมา สวนโดยรถยนต์ส่วน ตัว รถตู้ และรถจักรยานยนต์ นำเที่ยวเส้นทาง ท่องเที่ยวภายในสวน เป็นเส้นทางเดินเท้า	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน นักท่อง เที่ยวสามารถเดิน ทางมาสวนโดย รถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถจักรยานยนต์ เส้นทางในสวนเป็น ถนนลูกรัง มีรถไฟ หรือรถยนต์ ให้บริการนำเที่ยว ภายในสวน	มีถนนลาดยาง และถนนคอนกรีต เข้าถึงสวน นักท่อง เที่ยวสามารถเดิน ทางมาถึงสวนโดย รถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถจักรยานยนต์ เส้นทางภายในสวน เป็นเส้นทางเดินเท้า	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน นักท่อง เที่ยวสามารถเดิน ทางมาถึงสวนโดย รถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถจักรยานยนต์ เส้นทางภายในสวน เป็นเส้นทางเดินเท้า	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน นักท่อง เที่ยวสามารถเดิน ทางมาถึงสวนโดย รถยนต์ส่วนตัว รถตู้ และรถจักรยานยนต์ เส้นทางภายในสวน เป็นเส้นทางเดินเท้า
19. ภายในแหล่ง ท่องเที่ยวมีสิ่ง อำนวยความสะดวก ใดบ้าง สำหรับบริการ นักท่องเที่ยว	1.บ้านพักได้มาตรฐาน โฮมสเตย์ไทย สามารถ รับรองนักท่องเที่ยวได้ ประมาณ 40 คน 2.ที่นั้งพักในโรงเรือนมี หลังคา 3. ห้องน้ำ 4. มีถนนคอนกรีต เข้าถึงสวน มีป้ายบอก	1.ที่นั้งพักในโรงเรือน มีหลังคา 2. มีห้องน้ำ 3. มีที่จอดรถ 4. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน มีป้าย บอกทางชัดเจน 5. มีผลไม้และ ผลิตภัณฑ์แปรรูป	1.มีศาลาและที่นั้ง จำนวนมากให้ บริการนักท่องเที่ยว กลางสวนสละ 2. มีบริการน้ำดื่ม 3. มีห้องน้ำหลาย ห้อง 4. มีถนนลูกรังเข้าถึง สวน มีป้ายบอกทาง	1.มีรถไฟบริการนำ เที่ยว 2. ผู้นำชม 2. มีที่นั้งในศาลา กลางสวนบริการนัก ท่องเที่ยว 3. มีห้องน้ำ 4. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน เส้นทาง	1. มีศาลาและที่นั้ง ให้บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน มีป้าย บอกทางชัดเจน 4. มีผู้นำชม 5. มีบริการน้ำดื่ม	1. มีศาลาและที่นั้ง ให้บริการ นักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3. มีบริการร่ม สำหรับเดินชมสวน 4. มีผู้นำชม 5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก	1. มีบริการที่พัก ราคาคืนละ 2,000 บาท และมีจักรยาน บริการนักท่องเที่ยว ที่มาพักค้างคืน 2.มีบริการรถ ATV ค่าบริการคันละ 300 บาท (ให้เวลา ประมาณ 45 นาที)

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
	ทางชัดเจน 5. มีผู้นำชม 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. บริการปอกเปลือก ผลไม้ เช่น ทุเรียน	จำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน	ชัดเจน 5. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน	ในสวนเป็นถนน ลูกรัง 5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 7. มีที่จอดรถ	6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน	เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 7. มีที่จอดรถ 8. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน	โดยมีผู้นำชม 3. มีที่นั่งพักผ่อนทั้ง ภายในและภายนอก ศาลา 4. มีห้องน้ำจำนวน หลายห้อง 5. มีที่จอดรถ 6. มีบริการแกะ เปลือกผลไม้ 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน และมี ป้ายบอกทางชัดเจน 8. มีป้ายให้ความรู้ ทางการเกษตร
20. สภาพแวดล้อมหรือลักษณะ ทางกายภาพ แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรเป็น อย่างไร	สวนที่เปิดบริการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี จำนวน 3 สวน มีพื้นที่ รวมกัน 60-70 ไร่ มี เส้นทางท่องเที่ยว ระหว่างสวนเชื่อมโยง กันทั้งสามสวน แต่ละ สวนเป็นสวนเกษตร ผสม ผสม เช่น สละ	สวนที่เปิดบริการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นพื้นที่ 13 ไร่ เป็น สวนเกษตรผสม ผสาน ปลูกผลไม้ หลายชนิด เช่น ทุเรียน มังคุด ลำไย มะม่วง มีการทำเส้น ทางเดินชมสวนโดยมี	สวนมีที่เปิด บริการท่องเที่ยวเชิง เกษตรมีพื้นที่ 40 ไร่ ปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน สละ เงาะ ลองกอง โดยมี สละเป็นพืชหลัก มี เส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวนที่มีความ	สวนมีพื้นที่ 200 ไร่ ปลูกผลไม้หลาย ชนิด เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด ทุเรียน มีเส้นทางท่องเที่ยว โดยรอบสวนซึ่ง สามารถใช้รถรางนำ เที่ยวหรือรถกระบะ ได้ ภายในสวนมีคอก	สวนมีพื้นที่ 20 ไร่ ปลูกผลไม้หลาย ชนิด เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด สละ มีเส้นทางเดินชมสวน เป็นเส้นทางธรรมชาติ มีลำธารไหล ผ่านสวน มีก้อนหิน ขนาดใหญ่ ทำให้มี	สวนมีพื้นที่ 50 ไร่ ปลูกผลไม้หลาย ชนิด เช่น ลองกอง เงาะ ทุเรียน มังคุด สวนมีสภาพ เรียบร้อย มีการ ตกแต่งสวนอย่าง สวยงาม สามารถ เดินชมสวนได้	สวนมีพื้นที่ 16 ไร่ ปลูกผลไม้หลาย ชนิด เช่น มังคุด เงาะ ทุเรียน ลองกอง กระท้อน สละ มีป้ายบอกชนิด ของต้นไม้ และป้าย ให้ความรู้ทางการ เกษตร มีการจัดเส้น

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
	มังคุด ทุเรียน ลองกอง	เชือกกันเป็นแนวทาง เดิน มีโรงงานแปรรูป ผลิตภัณฑ์การเกษตร ซึ่งเปิดให้บริการเข้า ชมได้โดยไม่คิดค่าใช้จ่าย	ร่มรื่น มีศาลาที่นั่ง พักกลางสวนสละ	เลี้ยงม้า และกรง สัตว์นานาชนิด ด้าน หน้าสวนมีลานกว้าง สำหรับให้ บริการขี่ ม้าอาชาบำบัด มีจุด ถ่ายภาพเป็นที่ระลึก	ทัศนียภาพที่แปลก ตา	โดยรอบ	ทางท่องเที่ยวภายใน สวน ภายในสวนมี การจัดวางที่นั่งใน สวนทั้งภายในและ ภายนอกศาลา
21. มีข้อจำกัดใน การรองรับ นักท่องเที่ยว หรือไม่ อย่างไร	1.บุคลากรในสวนมี จำนวนน้อยไม่สามารถ ให้บริการนักท่องเที่ยว ได้อย่างทั่วถึง (นักท่องเที่ยว มีจำนวนมาก และ มีความต้องการที่ หลากหลาย) 2. ผลผลิตในสวนมีไม่ เพียงพอต่อการให้ บริการนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องซื้อผล ผลิต จากภายนอกสวน 3. มีที่จอดรถน้อย นักท่องเที่ยวต้องจอด รถริมถนน	1.ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่มีเวลาบริหารจัดการสวน 2.ปริมาณผลไม้ไม่ เพียงพอต่อความ ต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้ต้องซื้อ ผลไม้จากพื้นที่ ใกล้เคียงมาจำหน่าย ให้แก่นักท่องเที่ยว 3.ไม่มีบริการที่พัก ค้างคืน	1.ที่จอดรถมีน้อย นักท่องเที่ยวต้อง จอดรถจอดริมถนน 2.ไม่มีที่พักค้างคืน	1.บุคลากรมีจำนวน น้อยไม่เพียงพอ ให้บริการนักท่องเที่ยว 2.ที่พักค้างคืนไม่ พร้อมให้บริการ นักท่องเที่ยว เนื่อง จากขาดบุคลากร ดูแล	1. มีบุคลากรน้อยไม่ เพียงพอให้บริการ นักท่องเที่ยว 2.ไม่เป็นที่รู้จักของ นักท่องเที่ยว 3.ที่จอดรถมีน้อย ต้องจอดรถริมถนน 4.ที่นั่งพักสำหรับ รับรองนักท่องเที่ยว มีน้อย 5.ไม่มีที่พักให้บริการ	1.ยังไม่เป็นที่รู้จัก ของนักท่องเที่ยว เนื่องจากเปิดให้ บริการเป็นปีแรก 2.ไม่มีที่พักให้บริการ 3.ที่จอดรถมีน้อย	1.ที่จอดรถมีน้อย 2.ผู้ให้บริการมี จำนวนน้อยไม่เพียง พอกับจำนวนนัก ท่องเที่ยว 3.เส้นทางเข้าสวน ค่อนข้างแคบ และมี ป้ายบอกทางน้อย
22. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นที่รู้จักของ	1. อินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ และเฟสบุ๊ค 2. รายการโทรทัศน์	1. อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ และเฟสบุ๊ค 2. การประชาสัมพันธ์	1. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ค 2. การประชาสัมพันธ์	1. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ค 2. การประชาสัมพันธ์	1. การประชาสัมพันธ์ ของททท. 2. อินเทอร์เน็ต	1. การประชาสัมพันธ์ ของ ททท. 2. อินเทอร์เน็ต	1.อินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ และเฟสบุ๊ค 2. รายการโทรทัศน์

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเหี้ยถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉวย
นักท่องเที่ยวได้ อย่างไร	3. การประชาสัมพันธ์ ของ ททท. 4. มีเครือข่ายกับบริษัท นำเที่ยว	พันธมิตรของ ททท. 3. สวนมีชื่อเสียงเป็น ที่รู้จัก เป็นแหล่ง ผลิตสินค้า Otop	พันธมิตรของ ททท.	พันธมิตรของ ททท.			3. การประชาสัมพันธ์ พันธมิตรของ ททท. 4. มีเครือข่ายกับ บริษัทนำเที่ยว
23. แหล่งท่องเที่ยว ที่มีโปรแกรม การท่องเที่ยวที่ เชื่อมโยงกับแหล่ง ท่องเที่ยวภายใน นอก เพื่อไว้รองรับ นักท่องเที่ยว หรือไม่ อย่างไร	1. หาดเจ้าหลาวและ แหลมเสด็จ 2. เนินนางพญาและ หาดคั้งวิมาน 3. วัดเขาสุกิม	1. หาดเจ้าหลาวและ แหลมเสด็จ 2. เนินนางพญาและ หาดคั้งวิมาน 3. วัดเขาสุกิม	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. วัดเขาสุกิม 2. พระบาทพลวง 3. น้ำตกกระทิง	1. หาดเจ้าหลาวและ แหลมเสด็จ 2. เนินนางพญาและ หาดคั้งวิมาน
24. ผลกระทบ การท่องเที่ยว ภายในแหล่งท่องเที่ยว ที่มีประเภท ใดบ้าง และมีการ พัฒนาผลิตภัณฑ์ ทางการท่องเที่ยว อย่างไร	1. ผลไม้ตามฤดูกาล 2. ผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ทุเรียนทอด ทอปปิ้ง ทุเรียน ทุเรียนกวน 3. การบริการนำเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยว ใกล้เคียงเช่น หาดคั้ง กระเบน หาดเจ้าหลาว หาดคั้งวิมาน เนินนาง พญา 4. ที่พักโฮมสเตย์	1. ผลไม้ตามฤดูกาล 2. ผลิตภัณฑ์สินค้า Otopหัตถ์ เช่น ทุเรียนทอด ทอปปิ้ง ทุเรียน ทุเรียนกวน น้ำผลไม้	1. ผลไม้ตามฤดูกาล สละมีตลอดทั้งปี	1. ผลไม้ตามฤดูกาล 2. การให้บริการขี่ม้า อาชาบำบัด	1. ผลไม้ตามฤดูกาล	1. ผลไม้ตามฤดูกาล	1. ผลไม้ตามฤดูกาล 2. อาหารพื้นเมือง (เมื่อนักท่องเที่ยว แจ้งความประสงค์ ล่วงหน้า) 3. การให้บริการ เที่ยวชมสวนตลอดปี โดยมีผู้นำชม

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉววย
25. ในอนาคตมี แนวทางในการ พัฒนาการจัดการ ท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่างไร และมีแนวทางใน การรักษาคุณภาพ การจัดการ ท่องเที่ยวอย่างไร	1. การรักษามาตรฐาน บ้านพักโฮม สเตย์ให้ได้มาตรฐาน โฮมสเตย์ไทยอย่าง ต่อเนื่อง 2. ในฤดูกาลต่อไป สวน มีแนวทางจะจัดการ ท่องเที่ยวโดยให้บริการ บุฟเฟต์ผลไม้เหมือน เดิม	1.สวนมีแนวทางจะ เพิ่มพื้นที่ร้าน จำหน่ายสินค้า Otop 2. ในฤดูกาลต่อไป จะให้บริการจำหน่าย ผลไม้หน้าสวน และ ให้นักท่องเที่ยวเดิน ชมสวนฟรี ไม่คิด ค่า บริการ	ในฤดูกาลต่อไป สวน จะมีแนวทางเปิด ให้บริการบุฟเฟต์ ผลไม้เหมือนเดิม ซึ่ง ราคาจะมาจากการ ประชุมการกำหนด ของกลุ่มการ ท่องเที่ยว	ในฤดูกาลต่อไป สวน มีแนวทางจะจัดการ ท่องเที่ยวโดยการ เปิดให้ชมสวน การ ซื้อผลไม้หน้าสวน หรือการจำหน่าย ผลไม้เป็นตะกร้า นักท่องเที่ยวสามารถ นั่งรับประทานที่สวน หรือซื้อกลับบ้านได้	1. มีแนวทางอยาก พัฒนาช่องทางการ ประชาสัมพันธ์สวน ให้หลากหลาย 2. ฤดูกาลต่อไป สวนจะมีแนวทาง จัดการท่องเที่ยวโดย ให้บริการบุฟเฟต์ ผลไม้เหมือนปีที่ผ่านมา	1. มีแนวทางพัฒนา จุดรับนักท่องเที่ยว โดยการสร้างอาคาร เพื่อรองรับ นักท่องเที่ยว และ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ แปรรูป 2. ฤดูกาลต่อไป มี แนวทางให้บริการ นักท่องเที่ยวโดยบุฟ เฟต์ผลไม้เหมือนเดิม	1. มีแนวทางการทำ แปลงปลูกไม้ดอกไม้ ประดับเพื่อสร้าง สีสัน และเพื่อเพิ่มจุด ถ่ายรูป 2. มีแนวทางสร้าง ห้องน้ำแบบชักโครก เพิ่ม 2. ฤดูกาลต่อไป สวน จะแนวทางจัดการ ท่องเที่ยวโดยการ เปิดให้ชมสวน และ จำหน่ายผลไม้หน้า สวน
26. มีปัญหาหรือ อุปสรรคใดบ้างใน การจัดการ ท่องเที่ยวเชิง เกษตร และมีแนว ทางแก้ไขอย่างไร	1.นักท่องเที่ยวจองแล้ว ยกเลิกทำให้ผลไม้ที่ เตรียมไว้ได้รับความ เสียหาย แก้ปัญหาโดย การให้นักท่องเที่ยว จ่ายเงินมัดจำ 2.ผลไม้มีไม่เพียงพอ ให้บริการนักท่องเที่ยว แก้ไข้ปัญหาโดยการซื้อ ผลไม้จากสวนที่ไว้ใจได้	1.ผลไม้มีไม่เพียงพอ ให้บริการนักท่องเที่ยว แก้ไข้ปัญหา โดยการซื้อผลไม้จาก สวนที่ไว้ใจได้ และให้ นักท่องเที่ยวโทรมา จองผลไม้ล่วงหน้า สวนจะได้เตรียม ผลไม้ได้เพียงพอกับ ความต้องการของ	1.ผลไม้บางชนิดมี คุณภาพไม่แน่นอน เช่น ทุเรียน เมื่อ นักท่องเที่ยวซื้อไป อาจเกิดปัญหา ซึ่ง นักท่องเที่ยวจะ ติดต่อกลับมาแจ้ง ปัญหาแก่สวน แก้ไข ปัญหาโดยการให้ ทานผลไม้ฟรี	1.นักท่องเที่ยวจอง แล้วยกเลิกทำให้ ผลไม้ที่เตรียมไว้ ได้รับความเสียหาย แก้้ปัญหาโดยการให้ นักท่องเที่ยวจ่ายเงิน มัดจำ 2.นักท่องเที่ยวเด็ด ผลไม้จากต้น ทำ ให้ผลผลิตได้รับ	1. ผลผลิตมีไม่เพียง พอให้บริการนัก ท่องเที่ยว แก้ไข ปัญหาโดยการซื้อ ผลไม้จากสวนที่ไว้ใจ ได้ 2.ที่จอดรถน้อย นัก ท่องเที่ยวต้องจอดรถ ริมถนน แก้ไข้ปัญหา โดยการจัดทำที่จอด	1.ที่นั่งให้บริการ นักท่องเที่ยวมี จำนวนน้อย แก้ไข ปัญหาโดยการสร้าง อาคารสำหรับรองรับ นักท่องเที่ยว และ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ แปรรูป 2. ผลผลิตมีไม่ เพียงพอให้บริการ	1. ผลผลิตมีไม่เพียง พอให้บริการนักท่องเที่ยว แก้ไข้ปัญหา โดยการซื้อผลไม้จาก สวนอื่นโดยคัด คุณภาพ

ข้อมูล	กลุ่มวิสาหกิจชุมชน รักษ์เขาบายศรี	สวนป่าเกลบ	สวนสละเฮียถึก	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	สวนวดี	สวนรินรดี	สวนลุงฉลวย
	และผลไม้มีคุณภาพดี	นักท่องเที่ยว	2. ผลไม้บางชนิดมี ไม่เพียงพอให้บริการ นักท่องเที่ยว เช่น ทุเรียน แก้ไขปัญหา โดยการซื้อทุเรียน จากสวนที่มีคุณภาพ ดี	ความเสียหาย แก้วไข ปัญหาโดยการแจ้ง กฎระเบียบในการ เที่ยวชมสวนให้ นักท่องเที่ยวทราบ 3. สื่อประชาสัมพันธ์ ไม่ได้อัปเดตราคา ปัจจุบัน ทำให้เกิด ปัญหาในการสื่อสาร กับนักท่องเที่ยว แก้ไขปัญหาโดยการ ชี้แจงรายละเอียด และราคาปัจจุบัน ให้แก่นักท่องเที่ยว	รถเพิ่ม	นักท่องเที่ยว แก้วไข ปัญหาโดยการซื้อ ผลไม้จากสวนที่ไว้ใจ	
27. มีวิธีการ สื่อสารกับ นักท่องเที่ยว เรื่องข้อมูลของ แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรอย่างไร เพื่อให้ นักท่องเที่ยว เข้าถึงข้อมูลของ แหล่งท่องเที่ยว	สวนมีการจัดทำสมุด เยี่ยมให้นักท่องเที่ยวได้ แสดงความคิดเห็นหรือ แจ้งปัญหาที่เกิดขึ้นให้ สวนทราบ ซึ่งสวน สามารถนำไปเป็นแนว ทางในการปรับปรุง ต่อไป	สวนมีการจัดทำ สมุดเยี่ยมให้นักท่องเที่ยว แสดงความคิดเห็นและแจ้ง ปัญหาให้ทราบเพื่อ นำไปเป็นแนวทางใน การแก้ไข	มีช่องทางสื่อสาร กับนักท่องเที่ยวทาง โทรศัพท์ หรือทาง ไลน์ เช่น นักท่องเที่ยว ที่ซื้อผลไม้ไป จะแจ้งปัญหาให้สวน ทราบทางโทรศัพท์ หรือทางไลน์	มีช่องทางสื่อสาร กับนักท่องเที่ยวทาง โทรศัพท์หรือทาง เฟสบุ๊ก นักท่องเที่ยว สามารถแสดงความ คิดเห็นทางเฟสบุ๊ก ของสวน	มีช่องทางสื่อสาร กับนักท่องเที่ยวทาง โทรศัพท์ หรือทาง ไลน์ เช่น นักท่องเที่ยว ที่ซื้อผลไม้ไป จะแจ้งปัญหาให้สวน ทราบทางโทรศัพท์ หรือทางไลน์	มีช่องทางสื่อสาร กับนักท่องเที่ยวทาง โทรศัพท์ หรือทาง ไลน์ เช่น นักท่องเที่ยว ที่ซื้อผลไม้ไป จะแจ้งปัญหาให้สวน ทราบทางโทรศัพท์ หรือทางไลน์	สวนมีการจัดทำ สมุดเยี่ยมให้นักท่องเที่ยว แสดงความคิดเห็นและแจ้งปัญหา ให้ทราบเพื่อนำไป เป็นแนวทางในการ แก้ไข

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี 14 สวน (ต่อ)

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุงฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
1. สถานที่ตั้ง	ม.2 ต.วังแซ้ม อ.มะขาม จ.จันทบุรี	ม.2 บ้านบ่อเวฬุ ต.บ่อเวฬุ อ.ขลุง จ.จันทบุรี	18 ม.10 ต.คมบาง อ.เมือง จ.จันทบุรี	43/2 ม.3 ต.พลั่ว อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	87/2 ม.1 ต.พลั่ว อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	22/3 ม.1 ต.พลั่ว อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	56 ม.10 ต.คมบาง อ.เมือง จ.จันทบุรี
2. ประวัติความเป็นมา	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรการเรียนรู้ระบบ และวิธีการทำสวนเพื่อการท่องเที่ยว เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้ผู้สนใจทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเกิดจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยากทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรด้วยความพร้อมของคนรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องชาวนาการดำเนินธุรกิจ และการประชาสัมพันธ์ผนวกกับญาติผู้ใหญ่มาช่วยดูแลสวน	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มต้นจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีเพื่อนเป็นผู้ประกอบการทัวร์พานักท่องเที่ยวมาใช้บริการ	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากผู้สนใจอยากมาเที่ยวชมสวนผลไม้ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงเปิดรับนักท่องเที่ยวและดำเนินการเป็นการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากผู้รู้จัก และหน่วยงานราชการแนะนำให้เปิดบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มต้นจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสนใจในการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและต้องการเพิ่มมูลค่าให้แก่ผลผลิต	การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเริ่มจากผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอยากทำการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าให้ผลผลิต
3. ระยะเวลาดำเนินการ (ปี)	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ปี	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ปี (เริ่ม พ.ศ. 2558)	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 18 ปี (เริ่มต้น พ.ศ. 2542)	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 ปี	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 6 ปี	ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9 ปี (เริ่มต้น พ.ศ. 2551)	ระยะเวลาดำเนินการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 6 ปี

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุมฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
4. คุณลักษณะ พิเศษของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ดึงดูดความสนใจ ของนักท่องเที่ยว	1. มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวที่ หลากหลาย เช่น กา เดินเที่ยวชมสวน ปิ่นจักรยาน การให้อาหารแกะ 2. สวนมีเครือข่าย กับโรงแรมขนาด ใหญ่ในจังหวัด จันทบุรี	1.เป็นสวนผสม มี ผลไม้หลากหลาย ชนิดมีผลผลิตของ สละตลอดทั้งปี ทำ ให้สามารถจัดการ ท่องเที่ยวได้ตลอดปี 2.มีภูมิประเทศที่ สวยงาม มีภูเขา ลำธาร สระน้ำ ฯลฯ สามารถนั่งรถชม รอบสวน และถ่าย รูปชมวิวได้	1.เป็นสวนที่เปิดให้ บริการบุฟเฟต์ผลไม้ ร่วมกับการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทยเป็นราย แรกของจังหวัด 2.ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีศักยภาพดี ให้บริการดี ให้บริการบุฟเฟต์ ผลไม้ไม่จำกัด จำนวน	1.ผู้นำชมบรรยาย และให้ความรู้ทาง การเกษตรแก่ นักท่องเที่ยว นำชมสวนฟรี ไม่คิด ค่าบริการชมสวน	1.ผู้นำชมบรรยาย และให้ความรู้ทาง การเกษตรแก่ นักท่องเที่ยว 2. ผลไม้มีคุณภาพ ผลไม้อยู่ละ 80 เป็นผลผลิตของสวน	1. สวนเปิดให้ บริการมานานเป็นที่ รู้จักของนักท่องเที่ยว 2. ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร อัยาศัยดี ดูแล ลูกค้าด้วยความเป็น กันเอง	1. การให้บริการ เสริม เช่น ก๋วยเตี๋ยว หมูเลี้ยง ส้มตำ
5. ระยะเวลาที่ เหมาะสมต่อการเข้า มาท่องเที่ยวแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม	สวนเปิดบริการ ในช่วงเดือน มิถุนายนถึงเดือน กรกฎาคม
6. กิจกรรมภายใน แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	1.การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชม บรรยายให้ความรู้ 2.บุฟเฟต์ผลไม้คน ละ 320 บาท 3.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน นักท่อง	1. การเที่ยวชมสวน โดยมีผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นผู้เดินนำชมสวน สละ จากนั้นพาขึ้น รถกระบะนำเที่ยว ชมบริเวณโดยรอบ	1.การเดินชมสวน (ไม่มีผู้นำชม) 2.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน นักท่อง เที่ยวสามารถซื้อ กลับได้ 3.บุฟเฟต์ผลไม้คน	1.การเดินชมสวน โดยมีผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นผู้นำชม และ บรรยายให้ความรู้ใน การทำการเกษตร 2.บุฟเฟต์ผลไม้ (ใส่	1.การเดินชมสวน มี ผู้นำชม 2.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน นักท่อง เที่ยวสามารถซื้อ กลับ หรือซื้อแล้วนั่ง รับประทานใน	1.การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชม 2.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน นักท่อง เที่ยวสามารถซื้อ กลับ หรือซื้อแล้วนั่ง รับประทานใน	1.การเดินชมสวน (ไม่มีผู้นำชม) 2.จำหน่ายผลไม้หน้า สวนนักท่องเที่ยว สามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่ง รับประทานใน

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุนจัตร์	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
	เที่ยวสามารถซื้อ กลับ หรือซื้อแล้วนั่ง รับประทานใน บริเวณที่จัดไว้ได้ มี บริการแคะทุเรียน 3. การปั่นจักรยาน เที่ยวชมรอบสวน 4. การให้อาหาร แคะ	สวน 2.บุฟเฟต์ผลไม้ ผู้ประกอบการจัดใส่ ตะกร้าให้นักท่องเที่ยว มารับประทานไม่ จำกัดปริมาณ 3. มีบริการอาหาร กลางวันในกรณีที่ นักท่องเที่ยวแจ้ง ความประสงค์ไว้ ล่วงหน้า 4. จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน นักท่องเที่ยวซื้อกลับ หรือสามารถนั่ง รับประทานที่สวนได้	ละ 300 บาท นำ ผลไม้หลากหลาย ชนิดวางบนโต๊ะ ให้ นักท่องเที่ยวเลือก รับประทานด้วย ตนเองไม่จำกัด ปริมาณ	ผลไม้ไว้ในโตก ถ้านักท่องเที่ยว รับประทานไม่หมด สามารถนำผลไม้ กลับบ้านได้ 3.มีบริการบ้านพัก รวมอาหารเช้า สามารถพักได้ 12- 15 คน ห้องแอร์ มีคาราโอเกะ และ ห้องครัวสามารถ ประกอบอาหารได้ 4.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวนให้ นักท่องเที่ยวซื้อกลับ	บริเวณที่จัดไว้ได้ 3.จำหน่าย ผลิตภัณฑ์แปรรูป 4.บุฟเฟต์ผลไม้ โดย นำผลไม้หลากหลาย ชนิดวางบนโต๊ะ และให้นักท่องเที่ยว เลือกรับประทาน ด้วยตนเอง ไม่จำกัด ปริมาณ	บริเวณที่จัดไว้ได้ มี บริการแคะทุเรียน 3.จำหน่าย ผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ทุเรียนทอด ทอฟฟี่ทุเรียน มังคุด กวน นักท่องเที่ยว สามารถซื้อกลับได้ 4.บุฟเฟต์ผลไม้ โดย นำผลไม้หลากหลาย ชนิดใส่เรือ และให้ นักท่องเที่ยวเลือก รับประทาน ยกเว้น ทุเรียนที่เสิร์ฟให้ รับประทานตามโต๊ะ 5.มีที่พักค้างคืน	บริเวณที่จัดไว้ได้ มี บริการแคะทุเรียน 3.บุฟเฟต์ผลไม้คน ละ นำผลไม้ หลากหลายชนิดวาง ไว้บนโต๊ะ และให้ นักท่องเที่ยวเลือก หยิบรับประทาน ด้วยตนเอง (สำหรับ ทุเรียน ผู้ประกอบ การท่องเที่ยวเชิง เกษตรจะทยอยแคะ มาบริการ นักท่อง เที่ยว) 4.บางวันมีกล้วยเดี่ยว หมู่เลี้ยงให้บริการ
7. กฎระเบียบ/ข้อ ห้ามต่างๆ ในการ ท่องเที่ยวแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	การแจ้งกฎ ระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	การแจ้งกฎ ระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	การแจ้งกฎ ระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	การแจ้งกฎ ระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	การแจ้งกฎ ระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	การแจ้งกฎ ระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น	การแจ้งกฎ ระเบียบแก่นักท่องเที่ยว เช่น ห้ามเด็ด ผลไม้จากต้น
8. แหล่งท่องเที่ยว ใกล้เคียง	1. ศูนย์พัฒนาไม้ผล ตามพระราชดำริ	1. เขื่อนศรีนครินทร์ 2. น้ำตกตรอกนอง	1. น้ำตกพลิ้ว 2. น้ำตกคลอง นารายณ์	1. น้ำตกพลิ้ว 2. ชายหาดแหลม สิงห์ 3. วัดซากใหญ่	1. น้ำตกพลิ้ว 2. ชายหาดแหลม สิงห์ 3. วัดซากใหญ่	1. น้ำตกพลิ้ว 2. ชายหาดแหลม สิงห์ 3. วัดซากใหญ่	1. น้ำตกพลิ้ว 2. ชายหาดแหลม สิงห์ 3. วัดซากใหญ่

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุมฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
9.สิ่งอำนวยความสะดวกที่รองรับนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3. มีจักรยานบริการ นักท่องเที่ยว 4. มีถนนลาดยาง เข้า ถึงสวน 5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ 7. มีผู้นำชม	1.มีห้องน้ำหลาย ห้อง 2. มีรถกระบะนำ เที่ยว ชมรอบสวน 3. มีผู้นำชม 4.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว หลายจุด 5.มีจุดชมวิว และจุด ถ่ายภาพ 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 8.มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3. มีบริการน้ำดื่ม 4.มีบริการปอก เปลือกผลไม้ 5. มีถนนเข้าถึงสวน	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำบริการ นักท่องเที่ยว 3. มีบ้านพัก ให้บริการ 4. มีที่จอดรถ 5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 7. มีถนนเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทาง ชัดเจน 8. มีผู้นำชม	1. มีที่นั่งจำนวนมาก ทั้งภายในและ ภายนอกศาลา 2. มีผู้นำชม 3. มีห้องน้ำหลาย ห้อง 4. มีที่จอดรถ 5.วันเสาร์อาทิตย์มี บริการก๋วยเตี๋ยวหมู เลี้ยงและน้ำดื่ม 6.มีบริการปอก เปลือกทุเรียน 7. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว จำนวนมาก 2.มีห้องน้ำจำนวน หลายห้อง 3. มีที่พักค้างคืน 4.มีถนนเข้าถึงสวน ได้หลายเส้นทาง มี ป้ายบอกทางชัดเจน 5.ที่จอดรถสะดวก 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. มีบริการปอก เปลือกทุเรียน 8. มีผู้นำชม	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว เป็นจำนวนมาก 2. มีห้องน้ำหลาย ห้อง 3.มีที่จอดรถกว้าง ขวาง 4.มีบริการก๋วยเตี๋ยว หมูเลี้ยงและน้ำดื่ม 5.มีบริการปอก เปลือกทุเรียน 6. มีถนนเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทาง
10. ค่าบริการต่างๆ	1.เดินชมสวน และ บุฟเฟต์ผลไม้ ราคา ค่าบริการ 320 บาท ต่อคน 2.จำหน่ายผลไม้สด หน้าสวนให้นักท่องเที่ยว มารับประทานใน สวนหรือซื้อกลับ	1.การชมสวน ไม่คิด ค่าบริการ 2.ชมสวนและ บุฟเฟต์ผลไม้ ราคา ค่าบริการหัวละ 350 บาท 3.ชมสวน บุฟเฟต์ ผลไม้ และอาหาร	1.การเดินชมสวน ไม่คิดค่าบริการ 2.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน นักท่องเที่ยว สามารถนั่ง รับประทานที่สวนได้ 3.บุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300	1.การชมสวน ไม่คิด ค่าบริการ 2.ชมสวนและ บุฟเฟต์ผลไม้ ราคา ค่าบริการ 300 บาท ต่อคน 3.มีบริการที่พัก โฮมสเตย์ เป็นห้อง	1.การเดินชมสวน ไม่คิดค่าบริการ 2.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน 3.จำหน่ายผลไม้ ภัณฑ์แปรรูป 4.บุฟเฟต์ผลไม้ราคา ค่าบริการ 300 บาท	1.การเดินชมสวน ราคาค่าบริการ 50 บาทต่อคน 2.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน และ ผลิตภัณฑ์แปรรูป ทางการเกษตร เช่น ทอฟฟี่ทุเรียน ,	1.การเดินชมสวน ไม่มีผู้นำชมราคา ค่าบริการ 50 บาท ต่อคน 2.จำหน่ายผลไม้หน้า สวนและผลิตภัณฑ์ แปรรูปทางการ เกษตร เช่น ทอฟฟี่

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุนจัตร์	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
	3.จำหน่ายผลไม้ ให้แก่แหล่งรับซื้อ (จำหน่ายส่ง) 4.จำหน่าย ผลิตภัณฑ์แปรรูป ทางการเกษตร	กลางวัน ราคา ค่าบริการหัวละ 450 บาท 4.จำหน่ายผลไม้ หน้าสวน 5.จำหน่ายผลไม้ ให้แก่แหล่งรับซื้อ (จำหน่ายส่ง) 6.จำหน่ายผลไม้ โดยการประมูล Online	บาทต่อคน 4.ค่าบริการอาหาร กลางวัน หัวละ 100 บาท (แจ้งล่วงหน้า)	แอร์ มีคาราโอเกะ มีครัว สำหรับหมู่คณะ จำนวน 12-15 คน รวมอาหารเช้า ค่าบริการ 3,500 บาทต่อคืน 4.จำหน่ายผลไม้สด หน้าสวน ให้ นักท่องเที่ยวนั่ง รับประทานในสวน หรือให้นักท่องเที่ยว ซื้อกลับ	ต่อคน นำผลไม้ หลากหลายชนิดวาง บนโต๊ะ และให้ นักท่องเที่ยวเลือก รับประทานด้วย ตนเอง มีบริการ ถ้วยเตี้ยพวยเสียง	มังคุดกวน ,ทุเรียน ทอด 3.บุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 150 - 500 บาทต่อคน ตามชนิดผลไม้ที่ รับประทาน	ทุเรียน มังคุดกวน ทุเรียนทอด 3.บุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคนนำผลไม้ หลากหลายชนิดวาง บนโต๊ะ และให้ นักท่องเที่ยวเลือก รับประทานด้วย ตนเอง (สำหรับ ทุเรียน ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะ ทยอยแคะมาบริการ นักท่องเที่ยว) ใน บางวันมีบริการ ถ้วยเตี้ยพวยเสียง หรือส้มตำ เพิ่มเติม
11.ความร่วมมือกับ ผู้ประกอบการ บริษัทนำเที่ยว	มีความร่วมมือ กับบริษัทนำเที่ยว และมีบริษัทนำเที่ยว ของตนเอง	ไม่มีความร่วมมือ กับบริษัทนำเที่ยว เนื่อง จากเป็นสวนที่ เพิ่งเปิดให้บริการ ยัง ไม่เป็นที่รู้จักของ นักท่องเที่ยว	มีความร่วมมือ กับบริษัทนำเที่ยว	ไม่มีความร่วมมือ กับบริษัทนำเที่ยว	มีความร่วมมือ กับบริษัทนำเที่ยว	มีความร่วมมือ กับบริษัทนำเที่ยว	มีความร่วมมือ กับบริษัทนำเที่ยว

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุนฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
12. นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่คือกลุ่มใด	นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมา ท่องเที่ยวเป็นหมู่ คณะ โดยรถบัสนำ เที่ยว และรถตู้	นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมา เป็นหมู่คณะ โดยรถ ตู้หรือรถยนต์ ส่วนตัว	นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมา เป็นหมู่คณะ โดยรถ ตู้หรือรถยนต์ ส่วนตัว	นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมา เป็นหมู่คณะ โดยรถ ตู้หรือรถยนต์ ส่วนตัว	นักท่องเที่ยว ส่วนใหญ่เดินทางมา เป็นหมู่คณะโดยรถ บัสนำเที่ยวและรถตู้	นักท่องเที่ยวส่วน ใหญ่เดินทางมาเป็น หมู่คณะโดยรถบัส นำเที่ยวและรถตู้	นักท่องเที่ยวส่วน ใหญ่เดินทางมาเป็น ครอบครัว โดย รถยนต์ส่วนบุคคล หรือคณะศึกษาดู งาน
13. สิ่งที่ นักท่องเที่ยวจะ ได้รับเมื่อเดินทางมา ท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว และความรู้ทางการ เกษตร เช่น การเก็บ ผลไม้ การดูแล รักษาผลผลิต	นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว เชิงเกษตร และได้ รับความรู้ทาง การเกษตร เช่น การ ผสมเกสรสละ การ เก็บมังคุด การแปรรูป ผลไม้	นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว เชิงเกษตร และได้ รับความรู้ทางการ เกษตร เช่น การเก็บ ผลไม้ การแปรรูป ผลไม้	นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว เชิงเกษตร และได้ รับความรู้ทางกา เกษตร โดยมีผู้นำ ชมบรรยายให้ ความรู้	นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว เชิงเกษตร และได้ รับความรู้ทาง การเกษตร โดยมี ผู้นำชมบรรยายให้ ความรู้	นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว เชิงเกษตร และได้ รับความรู้ทาง การเกษตร โดยมี ผู้นำชมบรรยายให้ ความรู้	นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์จาก การท่องเที่ยวเชิง เกษตร ได้เที่ยวชม สวน ชิมผลไม้และ รับประทาน กล้วยเตี้ยหมูเลี้ยง อาหารพื้นเมืองของ จังหวัดจันทบุรี
14. จำนวน นักท่องเที่ยวที่ รองรับได้สูงสุด	รับนักท่องเที่ยว สูงสุดประมาณ 100-200 คน	รับนักท่องเที่ยว สูงสุดไม่เกิน 100 คน	รับนักท่องเที่ยว สูงสุดไม่เกิน 100 คน	รับนักท่องเที่ยวได้ สูงสุด 50-60 คน	รับนักท่องเที่ยว สูงสุดไม่เกินวันละ 400 คน	รับนักท่องเที่ยว สูงสุดไม่เกินวันละ 400 คน	รับนักท่องเที่ยวไม่ เกินวันละ 200 คน
15.แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรมีลักษณะ การจัดการ ท่องเที่ยวอย่างไร	สวนเกษตรผสม ผสาน	สวนเกษตรผสม ผสาน	สวนเกษตรผสม ผสาน	สวนเกษตรผสม ผสาน	สวนเกษตรผสม ผสาน	สวนเกษตรผสม ผสาน	สวนเกษตรผสม ผสาน
16. แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตรมีรูปแบบ	ธุรกิจส่วนตัว เจ้าของคนเดียว	ธุรกิจส่วนตัว ดำเนินการในนาม	ธุรกิจส่วนตัว เจ้าของคนเดียว	ธุรกิจส่วนตัว เจ้าของคนเดียว	ธุรกิจส่วนตัว เจ้าของคนเดียว	ธุรกิจส่วนตัว เจ้าของคนเดียว	ธุรกิจส่วนตัว เจ้าของคนเดียว

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุนฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
การท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่างไร		วิสาหกิจชุมชน แต่ บริหารงานโดย ธุรกิจครอบครัว	บริหารงานโดยคน ในครอบครัว	บริหารงานโดยคน ในครอบครัว	บริหารงานโดยคน ในครอบครัว	บริหารงานโดยคน ในครอบครัว	บริหารงานโดยคนใน ครอบครัว
17. แหล่งท่องเที่ยว มีลักษณะเด่น และ สร้างความแตกต่าง อย่างไร และมี คุณค่าอย่างไร	มีการจัดกิจกรรม การท่องเที่ยวที่ หลากหลาย เช่น การเดินชมสวน ปั่น จักรยาน การให้อาหาร และการเก็บผลไม้ในสวน การ บรรยายให้ความรู้ ทางการเกษตรโดย ผู้บรรยาย นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ และความรู้ทางการ เกษตรจากการ ท่องเที่ยว เนื่องจาก มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว ในสวน บรรยายให้ความรู้ อีกทั้งยังได้รับความ เพลิดเพลินจากการ	เป็นสวนผสมที่มี ผลไม้หลากหลาย ชนิดมีผลผลิตของ สละตลอดทั้งปี ทำ ให้สามารถจัดการ ท่องเที่ยวได้ตลอดปี สวนมีภูมิประเทศที่ สวยงาม มีภูเขา ลำ ธาร สระน้ำ ฯลฯ สามารถนั่งรถชม รอบสวน และ ถ่ายรูปชมวิวได้ นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ และความเพลิดเพลิน จากการเที่ยว ชมสวน เนื่องจาก สวนมีภูมิทัศน์ที่ สวยงาม สามารถนั่ง รถกระบะชม	เป็นสวนที่เปิด ให้บริการบุฟเฟ่ต์ ผลไม้ร่วมกับการ ท่องเที่ยวแห่ง ประเทศไทยเป็นราย แรกของจังหวัด ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีอสังหาริมทรัพย์ ให้บริการบุฟเฟ่ต์ผลไม้ ไม่จำกัดจำนวน นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว สวน ได้รับความรู้ จากการชมการ สาธิตการแปรรูป ผลไม้ เช่น ทูเรียน กวน	ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีอสังหาริมทรัพย์ เป็นเองกับนักท่องเที่ยว และเป็นผู้นำ ชมบรรยาย และให้ ความรู้ทางการ เกษตรแก่นัก ท่องเที่ยว นำชม สวนฟรีไม่คิด	สวนมีผลผลิต เพียงพอในการ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว ผลไม้มีคุณภาพ ผลไม้ร้อยละ 80 เป็นผลผลิตของ สวนผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร และผู้เข้าชมมีความรู้ ทางการเกษตร สามารถถ่ายทอด ความรู้แก่นัก ท่องเที่ยว นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ และได้รับความรู้ จากการท่องเที่ยว สวน โดยมีผู้ให้ บริการนักท่องเที่ยว ในสวนบรรยายให้	สวนเปิด ให้บริการมานาน เป็นที่รู้จักของนัก ท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร อสังหาริมทรัพย์ ด้วยความเป็นกัน เอง นักท่องเที่ยว ได้รับประสบการณ์ จากการท่องเที่ยว สวนผลไม้	สวนมีบริการ บุฟเฟ่ต์ผลไม้ และ การให้บริการเสริม เช่น ก๋วยเตี๋ยวหมู เลี้ยง ส้มตำ นักท่องเที่ยวได้รับ ประสบการณ์จาก การท่องเที่ยวสวน ผลไม้

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุมฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
	ปั่นจักรยานชมสวน และการให้อาหาร แกะ	ทิวทัศน์รอบสวนได้ นักท่องเที่ยว ได้รับความรู้จากการ สาธิตการแปรรูป ผลิตภัณฑ์ การเก็บ ผลไม้			ความรู้ทางการ เกษตร เช่น การเก็บ เกี่ยวผลผลิต การ บำรุงรักษาผล ผลิต		
18. สามารถเข้าถึง แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรทางใดบ้าง	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน สามารถ เดิน ทางเข้าถึงสวน โดยรถบัสนำเที่ยว รถตู้ และรถส่วนตัว เส้น ทางภายในสวน เป็นเส้นทางเดินเท้า นักท่องเที่ยว สามารถปั่นจักรยาน ชมรอบสวนได้	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน สามารถ เดิน ทางเข้าถึงสวน โดยรถบัสนำเที่ยว รถตู้ และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวนเป็นเส้น ทางเดินเท้า และ สามารถขึ้นรถ กระบะเที่ยวชม ทิวทัศน์รอบสวนได้	มีถนนลาดยาง และถนนคอนกรีต เข้าถึงสวน นักท่องเที่ยว สามารถเดินทาง เข้าถึงสวนได้โดยรถ ตู้ และรถยนต์ ส่วนตัว เส้น ทาง ท่องเที่ยวภายใน สวนเป็นเส้นทางเดิน เท้า	มีถนนลาดยาง และถนนคอนกรีต เข้าถึงสวน นักท่องเที่ยว สามารถเดินทาง เข้าถึงสวนได้โดยรถ ตู้ และรถยนต์ ส่วนตัว เส้น ทาง ท่องเที่ยวภายใน สวนเป็นเส้นทางเดิน เท้า	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวนได้หลาย เส้นทาง สามารถ เดินทางเข้าถึงสวน โดยรถบัสนำเที่ยว รถตู้ และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวนเป็น เส้นทางเดินเท้า	มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวนได้หลาย เส้นทาง สามารถ เดินทางเข้าถึงสวน โดยรถบัสนำเที่ยว รถตู้ และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวนเป็น เส้นทางเดินเท้า	มีถนนลาดยาง และถนนคอนกรีต เข้าถึงสวนได้หลาย เส้นทาง สามารถ เดินทางเข้าถึงสวน โดยรถบัสนำเที่ยว รถตู้ และรถส่วนตัว เส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวนเป็น เส้นทางเดินเท้า
19. ภายในแหล่ง ท่องเที่ยวมีสิ่ง อำนวยความสะดวก ใดบ้างสำหรับ บริการนักท่องเที่ยว	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3. มีจักรยานบริการ นักท่องเที่ยว 4. มีถนนลาดยาง เข้า ถึงสวน	1.มีห้องน้ำหลาย ห้อง 2. มีรถกระบะนำ เที่ยว ชมรอบสวน 3. มีผู้นำชม 4.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำ 3. มีบริการนำดื่ม 4.มีบริการปอก เปลือกผลไม้ 5. มีถนนเข้าถึงสวน	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว 2. มีห้องน้ำบริการ นักท่องเที่ยว 3. มีบ้านพัก ให้บริการ 4. มีที่จอดรถ	1. มีที่นั่งจำนวนมาก ทั้งภายในและ ภายนอกศาลา สำหรับบริการ นักท่องเที่ยว 2. มีผู้นำชม 3. มีห้องน้ำหลาย	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว จำนวนมาก 2.มีห้องน้ำจำนวน หลายห้อง 3. มีที่พักค้างคืน 4.มีถนนเข้าถึงสวน	1.มีที่นั่งพักผ่อน บริการนักท่องเที่ยว เป็นจำนวนมาก 2. มีห้องน้ำหลาย ห้อง 3.มีที่จอดรถกว้าง ขวาง

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูมิพิทยธารา	สวนโถทอง	สวนลุมฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
	5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ 8. มีผู้นำชม	หลายจุด5.มีจุดชม วิว และจุดถ่ายภาพ 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 8.มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน		5. มีบริการน้ำดื่ม 6. มีบริการปอก เปลือกผลไม้ เช่น ทุเรียน 7. มีถนนเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทางชัดเจน 8. มีผู้นำชม	ห้อง 4. มีที่จอดรถ 5.วันเสาร์อาทิตย์มี บริการก๋วยเตี๋ยวหมู เลี้ยงและน้ำดื่ม 6.มีบริการปอก เปลือกทุเรียน 7. มีถนนลาดยาง เข้าถึงสวน	ได้หลายเส้นทาง มี ป้ายบอกทางชัดเจน 5.ที่จอดรถสะดวก 6. มีบริการน้ำดื่ม 7. มีบริการปอก เปลือกทุเรียน 8. มีผู้นำชม	4.มีบริการก๋วยเตี๋ยว หมูเลี้ยงและน้ำดื่ม 5.มีบริการปอก เปลือกทุเรียน 6. มีถนนเข้าถึงสวน มีป้ายบอกทาง ชัดเจน
20. สภาพแวดล้อม หรือลักษณะทาง กายภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นอย่างไร	สวนมีพื้นที่ 50 ไร่ ปลูกผลไม้ผสม ผสาน เช่น มังคุด ลองกอง ทุเรียน เงาะ ลำไย และสละ มีลานจอดรถและ ลานกิจกรรมขนาดใหญ่ สำหรับจัด กิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น การเลี้ยง แกะ	สวนมีพื้นที่ 150 ไร่ เป็นสวนผสมที่มี ผลไม้หลากหลาย ชนิด เช่น ทุเรียน ลองกอง เงาะ ลำไย สวนมีภูมิประเทศที่ สวยงาม มีภูเขา ลำ ธาร สระน้ำ น้ำตก มีจุดนั่งพักบริการ นักท่องเที่ยวหลาย จุด มีเส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวน หลายเส้นทางทั้ง ทางเดินเท้าและทาง รถยนต์ มีจุดชมวิว	สวนมีพื้นที่ 5 ไร่ ปลูกผลไม้ผสม ผสาน เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ มี เส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวน	สวนมีพื้นที่ 7 ไร่ ปลูกผลไม้ผสม ผสาน เช่น มังคุด ลองกอง ทุเรียน ลองกอง มีบ่อเลี้ยง ปลาอยู่ในสวน มีบ้าน พักรับรอง นักท่องเที่ยว	สวนมีพื้นที่ 8 ไร่ ปลูกผลไม้ผสม ผสาน เช่น มังคุด เงาะ ลองกอง ทุเรียน มีเส้นทาง ท่องเที่ยวภายใน สวน มีการให้บริการ ที่นั่งพักแก่นักท่องเที่ยว ทั้งภายในและ ภายนอกอาคาร	สวนมีพื้นที่ 7 ไร่ ปลูกผลไม้ผสม ผสาน เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ มีเส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวน มีภูมิ ทัศน์ที่สวยงาม มี การประดับประดา สวนด้วยไม้ประดับ และมีที่นั่งให้บริการ นักท่องเที่ยวจำนวนมาก	สวนมีพื้นที่ 10 ไร่ ปลูกผลไม้ผสมผสาน เช่น ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ มีเส้นทาง ท่องเที่ยวภายในสวน

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุมฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
21. มีข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่อย่างไร	1.เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ 2. บุคลากรที่ให้บริการมีจำนวนน้อยไม่สามารถบริการนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง	1.ที่จอดรถมีน้อย 2.เส้นทางในสวนมีความชันรถขนาดใหญ่ เช่น รถบัสไม่สามารถเข้าถึงด้านในสวนได้ 3.ผู้ให้บริการมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว	1.ที่นั่งพักไม่มีหลังคา ทำให้ไม่สะดวกกับนักท่องเที่ยวเวลาฝนตก 2.ที่จอดรถแคบ 3.มีผู้ให้บริการน้อยไม่เพียงพอในการให้บริการนักท่องเที่ยว	1.ผู้ให้บริการมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักท่องเที่ยว 2.ที่จอดรถมีน้อย 3.เส้นทางเข้าสวนค่อนข้างแคบ รถสวนกันลำบาก และมีป้ายบอกทางน้อย 4.ผลไม้มีไม่เพียงพอให้บริการ	1.มีที่จอดรถน้อย 2.เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์	1.พื้นที่สำหรับเที่ยวชมสวนมีขนาดเล็ก	1. พื้นที่สำหรับเที่ยวชมสวนมีขนาดเล็ก 2.มีผู้ให้บริการจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับบริการนักท่องเที่ยว
22. แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวได้อย่างไร	1. การประชาสัมพันธ์ของ ททท. 2.มีเครือข่ายกับโรงแรมขนาดใหญ่ในจังหวัดจันทบุรี	1. การประชาสัมพันธ์ของ ททท. 2. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ก	1. การประชาสัมพันธ์ของ ททท. 2. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ก 3. มีการลงโฆษณาในหนังสือ	1. การประชาสัมพันธ์ของ ททท. 2. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ก	1. การประชาสัมพันธ์ของ ททท. 2. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ก 3. มีการลงโฆษณาในสื่อสิ่งพิมพ์	1. การประชาสัมพันธ์ของ ททท. 2. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ก	1. การประชาสัมพันธ์ของ ททท. 2. อินเทอร์เน็ต และ เฟสบุ๊ก
23. แหล่งท่องเที่ยวมีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวภายนอก เพื่อไว้รองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร	1. ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ	1. น้ำตกตรอกนอง 2. น้ำตกพลั่ว	1. น้ำตกพลั่ว 2.น้ำตกคลองนารายณ์	1. น้ำตกพลั่ว 2. ชายหาดแหลมสิงห์ 3. วัดขากใหญ่	1. น้ำตกพลั่ว 2. ชายหาดแหลมสิงห์ 3. วัดขากใหญ่	1. น้ำตกพลั่ว 2. ชายหาดแหลมสิงห์ 3. วัดขากใหญ่	1. น้ำตกพลั่ว 2. ชายหาดแหลมสิงห์ 3. วัดขากใหญ่

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุงฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
24. ผลิตภัณฑ์การ ท่องเที่ยวภายใน แหล่งท่องเที่ยวมี ประเภทใดบ้าง และ มีการพัฒนาผลิ ภัณฑ์ทางการท่อง เที่ยวอย่างไร	1. ผลไม้ตามฤดูกาล	1. ผลไม้ตามฤดูกาล	1. ผลไม้ตามฤดูกาล	1. ผลไม้ตามฤดูกาล	1. ผลไม้ตามฤดูกาล 2.ผลิตภัณฑ์แปรรูป	1. ผลไม้ตามฤดูกาล 2.ผลิตภัณฑ์แปรรูป	1. ผลไม้ตามฤดูกาล
25. ในอนาคตมี แนวทางในการ พัฒนาการจัดการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร อย่างไร และมีแนว ทางในการรักษา คุณภาพการจัดการ ท่องเที่ยวอย่างไร	1. มีแนวทางพัฒนา มัคคุเทศก์ 2. ฤดูกาลต่อไป มี แนวทางการท่อง เที่ยวเชิงเกษตรโดย การให้บริการบุฟ เฟต์ผลไม้	1. มีการปรับ เส้นทางท่องเที่ยว ภายในสวน ให้เดิน ผ่านแปลงปลูกลำไย แปลงผัก หวาน มี การสาธิตการเลี้ยง ไส้เดือน 2. ฤดูกาลต่อไป จะ มีการจัดการ ท่องเที่ยวโดยการ ให้บริการบุฟเฟต์ ผลไม้	ฤดูกาลต่อไป จะมี การให้บริการ ท่องเที่ยว โดยให้ บริการบุฟเฟต์ผลไม้	ฤดูกาลต่อไปจะมี การให้บริการ ท่องเที่ยว โดย ให้บริการบุฟเฟต์ ผลไม้	ฤดูกาลต่อไปจะมี การให้บริการ ท่องเที่ยว โดย ให้บริการบุฟเฟต์ ผลไม้	1. มีแนวทางพัฒนา ช่องทางการ จำหน่ายผลไม้ ออนไลน์ โดยไม่ผ่าน พ่อค้าคนกลาง 2. มีแนวทางตกแต่ง สวนเพื่อเพิ่มความ สวยงาม 3. ฤดูกาลต่อไป จะ มีแนวทางการจัด การท่องเที่ยวโดย การให้บริการ บุฟเฟต์ผลไม้	1. มีแนวทางสร้าง บ้านพักบริการ นักท่องเที่ยว 2. ฤดูกาลต่อไป มี แนวทางการจัดการ ท่องเที่ยว โดยการ จำหน่ายผลไม้หน้า สวน
26. มีปัญหาหรือ อุปสรรคใดบ้างใน การจัดการท่อง เที่ยวเชิงเกษตร	1. มีบุคลากรจำนวน น้อยไม่เพียงพอ ให้บริการนักท่องเที่ยว ทั่วๆ ไป ปัญหา	1. ผลไม้ไม่เพียงพอ ให้บริการนักท่องเที่ยว ที่ซื้อผลไม้จากสวนอื่นไม่	1. มีบุคลากรจำนวน น้อยไม่เพียงพอให้ บริการนักท่องเที่ยว แก้ไขปัญหาให้นัก	1. มีบุคลากรจำนวน น้อยไม่เพียงพอให้ บริการนักท่องเที่ยว แก้ไขปัญหาโดยการ	1. ลูกค้ายามาไม่ตรง เวลา ทำให้นักท่อง เที่ยวมาพร้อมกัน เป็นจำนวนมาก ให้	1. ผลผลิตที่ จำหน่ายให้แก่ นักท่องเที่ยว หาก เกิดปัญหาจะคืนเงิน	1. ผลผลิตไม่เพียงพอ ให้บริการนักท่องเที่ยว ทั่วๆ ไป ปัญหาโดย การซื้อผลไม้จาก

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุนจัต	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
และมีแนวทางแก้ไข อย่างไร	โดยการอบรม พัฒนามัคคุเทศก์ และเพิ่มจำนวนผู้ ให้บริการ	สามารถควบคุมคุณ ภาพได้ แก้ไขปัญหา โดยการซื้อตู้คอน เทนเนอร์มาทำห้อง เย็นเพื่อเก็บรักษา ทุเรียนไว้จำหน่ายได้ ตลอดฤดูกาล 2. มีบุคลากรจำนวน น้อยไม่เพียงพอให้ บริการนักท่องเที่ยว แก้ไขปัญหาโดยการ ให้นักท่องเที่ยวจอง ล่วงหน้า 3.การบริหารเวลา ของนักท่องเที่ยวมี ปัญหา นักท่องเที่ยว บางรายใช้เวลานาน เกินไป แก้ไขปัญหา โดยการชี้แจงกฎ ระเบียบให้นักท่องเที่ยว ทราบ	ท่องเที่ยวสั่งจอง ล่วงหน้า 2. ผลไม้ไม่เพียงพอ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แก้ไขปัญห โดยการซื้อผลไม้ จากสวนที่ไว้ใจได้	เพิ่มบุคลากรในการ ให้บริการ โดยใช้ แรงงานในครอบครัว 2. ผลไม้ไม่เพียงพอ ให้บริการแก่นักท่องเที่ยว แก้ไขปัญห โดยการซื้อผลไม้ จากสวนที่ไว้ใจได้	บริการได้ไม่ทั่วถึง แก้ไขปัญหโดยการ การพานักท่องเที่ยว เดินชมสวนก่อน รับประทานบุฟเฟต์ ผลไม้ 2. คุณภาพของ ทุเรียนไม่สามารถ ควบคุมได้ แก้ไข ปัญหาโดยการนำ ทุเรียนที่ไม่ได้ คุณภาพมาแปรรูป เป็นทุเรียนกวน แล้วนำมาจำหน่าย ในสวน 3. นักท่องเที่ยวไม่ เคารพกติกาของ สวน เช่น เต็ดผลไม้ จากต้น แก้ไขปัญหา โดยการชี้แจงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ของสวนให้นักท่องเที่ยว ทราบก่อนเดิน ชมสวน	ให้นักท่องเที่ยว 2. ผลผลิตไม่ เพียงพอให้บริการ นักท่องเที่ยว แก้ปัญหโดยการ ซื้อผลไม้จากสวนที่ ไว้ใจได้	สวนที่ไว้ใจได้ 2.บุคลากรมีจำนวน น้อยไม่เพียงพอต่อ การบริการนักท่องเที่ยว แก้ไขปัญห โดยการให้นักท่องเที่ยว สั่งจองล่วงหน้า

ข้อมูล	สวนเคพี การ์เด็น	สวนภูทิพย์ธารา	สวนโถทอง	สวนลุนฉัตร	สวนเจริญชัย	สวนสาวสุดใจ	สวนประนอม
27. มีวิธีการสื่อสาร กับนักท่องเที่ยว เรื่องข้อมูลของ แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตรอย่างไร เพื่อให้นักท่องเที่ยว เข้าถึงข้อมูลของ แหล่งท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวรับ ทราบข้อมูลแสดง ความคิดเห็นและ ปัญหาผ่านทาง เฟสบุ๊ก	นักท่องเที่ยวรับ ทราบข้อมูล แสดง ความคิดเห็นและ ปัญหาผ่านทาง เฟสบุ๊ก	นักท่องเที่ยวรับ ทราบข้อมูล แสดง ความคิดเห็นและ ปัญหาผ่านทาง เฟสบุ๊ก	นักท่องเที่ยวรับ ทราบข้อมูล แสดง ความคิดเห็น และ ปัญหาผ่านทาง เฟสบุ๊ก	นักท่องเที่ยวรับ ทราบข้อมูล แสดง ความคิดเห็น และ ปัญหาผ่านทาง เฟสบุ๊ก	มีสมุดบันทึกให้ นัก ท่องเที่ยวแสดง ความคิดเห็น เสนอแนะ แจ้ง ปัญหา นอกจากนี้ นักท่องเที่ยว รับทราบข้อมูล แสดงความคิดเห็น และปัญหาผ่านทาง เฟสบุ๊ก	นักท่องเที่ยว แสดงความคิดเห็น และปัญหาผ่านทาง เฟสบุ๊ก

ตารางที่ 4.2 กิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี 14 สวน

ชื่อสวน	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
1. กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษะเขายายศรี	1. กิจกรรมเดินชมสวนโดยมีผู้นำชม (การสาธิตการตัดทุเรียน การเก็บผลไม้จากต้น) 2. บุฟเฟต์ผลไม้ บุฟเฟต์ผลไม้จะจัดสถานที่ให้นักท่องเที่ยวนั่งทานผลไม้ โดยจัดผลไม้ใส่ตะกร้ามาบริการให้ที่โต๊ะ นักท่องเที่ยวไม่สามารถเลือกหยิบเองได้ เมื่อต้องการเพิ่มสามารถขอเพิ่มได้จากผู้ให้บริการแต่จำกัดจำนวนของทุเรียน 3. จำหน่ายผลไม้ และผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตรบริเวณหน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือนั่งรับประทานที่สวนได้ มีบริการปอกเปลือกทุเรียน	ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
2. สวนป่าแกลบ	1. จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลไม้แปรรูป OTOP 5 ดาว 2. ชมขั้นตอนการแปรรูปผลไม้ เช่น ทุเรียนทอด ทุเรียนกวน (นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมด้านนอก) 3. ชมสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมสวนได้ โดยไม่มีผู้นำชม (ไม่คิดค่าบริการ) 4. จำหน่ายผลไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูปหน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือนั่งรับประทานในสวนได้	ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
3. สวนสละเฮียถึก	1. การให้บริการบุฟเฟต์ผลไม้กลางสวนสละ นักท่องเที่ยวสามารถหยิบผลไม้รับประทานได้ด้วยตนเอง โดยเลือกผลไม้ใส่ตะกร้าที่สวนจัดเตรียมไว้ ยกเว้นทุเรียนมีการจำกัดปริมาณโดยการออกบัตรแก่นักท่องเที่ยวกำหนดเวลาในการให้บริการ 2 ชั่วโมง 2. การเดินชมสวนสละ โดยไม่มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวในสวน 3. จำหน่ายผลไม้หน้าสวน โดยนักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแกะทุเรียน	ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อสวน	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
4. สวนวัด	1. การเดินชมสวน โดยมีผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนำเที่ยวชมสวนใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง 2. บุฟเฟต์ผลไม้ นักท่องเที่ยวจะรับประทานผลไม้ที่ผู้ประกอบการจัดใส่ตะกร้ามาให้ นักท่องเที่ยวสามารถขอผลไม้เพิ่มได้ โดยไม่จำกัดจำนวนผลไม้ 3. จำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการปอกเปลือกทุเรียน	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม
5. สวนอิสริย์ฟาร์มม้าไทย	1. บริการรถรางนำเที่ยวชมสวน ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง นักท่องเที่ยวจะนั่งรถรางจากบริเวณจุดรับนักท่องเที่ยวเข้าไปในสวน โดยมีผู้นำชมบรรยายรถรางจะนำนักท่องเที่ยวเที่ยวชมรอบสวน และนำไปส่งยังจุดให้บริการบุฟเฟต์ 2. บุฟเฟต์ผลไม้ ผลไม้จัดวางไว้ในเรือให้นักท่องเที่ยวเลือกผลไม้ใส่ตะกร้ามารับประทานเองตามอัธยาศัย (จำกัดจำนวนทุเรียน) โดยมีการจัดที่นั่งพักกลางสวนให้นักท่องเที่ยวนั่งรับประทาน ใช้เวลาประมาณ 2 ชั่วโมง จากนั้นนักท่องเที่ยวจะนั่งรถรางกลับไปยังบริเวณจุดรับนักท่องเที่ยว 3. บริการขี่ม้าอาชาบำบัด และถ่ายรูปกับม้า 4. จำหน่ายผลไม้หน้าสวนให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับ	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม
6. สวนรินรดี	1. การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว 2. บุฟเฟต์ผลไม้ ผลไม้จะจัดวางไว้ในโตกให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานผลไม้ตามอัธยาศัย ได้ไม่จำกัดจำนวน 3. จำหน่ายผลไม้หน้าสวนให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับ หรือสามารถนั่งรับประทานในสวนได้	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อสวน	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
7. สวนลุงฉววย	1. การเดินชมสวน มีผู้นำชมนำชมสวนและบรรยายให้ความรู้ในการทำเกษตร 2. จำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแคะทุเรียน 3. มีบริการอาหารเมื่อนักท่องเที่ยวแจ้งความประสงค์ล่วงหน้า 4. มีบริการที่พัก (มีจักรยานบริการสำหรับนักท่องเที่ยวที่มาพักค้างคืน) 5. มีบริการรถเวิที่ใช้เวลาประมาณ 45 นาที) โดยมีผู้นำชมนำชมบริเวณโดยรอบสวน	ท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี
8. สวนโกทอง	1. การเดินชมสวน (ไม่มีผู้นำชม) 2. จำหน่ายผลไม้หน้าสวน 3. บุฟเฟต์ผลไม้ มีผลไม้หลากหลายชนิดวางบนโต๊ะให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานด้วยตนเองไม่จำกัดจำนวน	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม
9. สวนเค พี การ์เด็น	1. การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ 2. บุฟเฟต์ผลไม้ นำผลไม้หลายชนิดจัดวางไว้ให้นักท่องเที่ยวเลือกหยิบรับประทานตามอัธยาศัย 3. จำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแคะทุเรียน 3. การปั่นจักรยานเที่ยวชมรอบสวน 4. การให้อาหารแกะ	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม
10. สวนภูทิพย์ธารา	1. การเที่ยวชมสวน โดยมีผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นผู้เดินนำชมสวนสละ จากนั้นพาขึ้นรถกระบะนำเที่ยวชมบริเวณโดยรอบสวน 2. บุฟเฟต์ผลไม้ ผู้ประกอบการจัดใส่ตะกร้าให้นักท่องเที่ยวรับประทานไม่จำกัดจำนวน 3. มีบริการอาหารกลางวันในกรณีที่นักท่องเที่ยวแจ้งความประสงค์ไว้ล่วงหน้า 4. จำหน่ายผลไม้หน้าสวน	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อสวน	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
11. สวนลุมฉัตร	1. การเดินชมสวน โดยมีผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นผู้นำชม และบรรยายให้ความรู้ในการทำเกษตร 2. บุฟเฟต์ผลไม้ (ใส่ผลไม้ไว้ในโตก ถ้านักท่องเที่ยวรับประทานไม่หมด สามารถนำผลไม้กลับบ้านได้ 3. มีบริการบ้านพัก รวมอาหารเช้า สามารถพักได้ 12-15 คน ห้องพักมีเครื่องปรับอากาศ คาราโอเกะ และห้องครัวสามารถประกอบอาหารได้ 4. จำหน่ายผลไม้หน้าสวนให้นักท่องเที่ยวซื้อกลับ	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม
12. สวนเจริญชัย	1. การเดินชมสวน มีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ 2. จำหน่ายผลไม้หน้าสวนนักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ 3. จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป 4. บุฟเฟต์ผลไม้ โดยนำผลไม้หลากหลายชนิดวางบนโต๊ะ และให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทานด้วยตนเอง ไม่จำกัดจำนวน วันเสาร์อาทิตย์มีบริการก๋วยเตี๋ยวหมูเลี้ยง (อาหารพื้นเมืองของจังหวัดจันทบุรี)	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม
13. สวนสาวสุดใจ	1. การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ 2. จำหน่ายผลไม้หน้าสวนนักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแกะทุเรียน 3. จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น ทุเรียนทอด ทอฟฟี่ทุเรียน มังคุดกวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับได้ 4. บุฟเฟต์ผลไม้ โดยนำผลไม้หลากหลายชนิดใส่เรือ และให้นักท่องเที่ยวเลือกรับประทาน ยกเว้นทุเรียนที่เสิร์ฟให้รับประทานตามโต๊ะ 5. มีที่พักค้างคืน	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ชื่อสวน	กิจกรรมการท่องเที่ยว	ช่วงเวลาในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว
14. สวนประนอม	1. การเดินชมสวน (ไม่มีผู้นำชม) 2. จำหน่ายผลไม้หน้าสวนนักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับ หรือซื้อแล้วนั่งรับประทานในบริเวณที่จัดไว้ได้ มีบริการแคะทุเรียน 3. บุฟเฟต์ผลไม้คนละ นำผลไม้หลากหลายชนิดวางไว้บนโต๊ะ และให้นักท่องเที่ยวเลือกหยิบรับประทานด้วยตนเอง (สำหรับทุเรียนผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะทยอยแคะมาบริการนักท่องเที่ยว) 4. บางวันมีก๋วยเตี๋ยวหมูเลี้ยงให้บริการ	สวนเปิดบริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

จากตารางที่ 4.2 แสดงกิจกรรมการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จำนวน 14 สวน การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยส่วนใหญ่จะให้บริการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนกรกฎาคม ซึ่งเป็นช่วงที่สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตทางการเกษตรชนิดต่างๆ ได้ มีแหล่งท่องเที่ยวเพียงไม่กี่แห่งเปิดให้บริการตลอดปี กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่มีความคล้ายคลึงกัน เช่น การเดินชมสวน โดยมีผู้นำชมและบรรยายให้ความรู้ทางการเกษตร บุฟเฟต์ผลไม้ การจำหน่ายผลไม้และผลิตภัณฑ์แปรรูป เป็นต้น นอกจากนี้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่งยังมีกิจกรรมเสริม เช่น การขี่ม้าอาชาบาบัต การปั่นจักรยานชมสวน การซื้อถั่วเทีวี เป็นต้น

4.2 ผลการวิจัยศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากการศึกษาศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 ส่วน ได้แก่ 1) กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี 2) สวนป่ากลบ 3) สวนเคพี การ์เด็น 4) สวนรินรติ 5) สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย 6) สวนสละเฮียถึก 7) สวนสาวสุดใจ 8) สวนวดี 9) สวนโกทอง 10) สวนลุงฉัตร 11) สวนภูทิพย์ธารา 12) บ้านสวนลุงฉลุย 13) สวนประนอม และ 14) สวนเจริญชัย ซึ่งทำการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 กลุ่ม ได้แก่ นักวิชาการ ตัวแทนสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา ตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มัคคุเทศก์ และนักท่องเที่ยว ทำการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มีดังนี้

4.2.1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประเมินศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งออกเป็น 10 ตัวชี้วัด ได้แก่ โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว การส่งเสริมการจำหน่ายการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร และการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับ การประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1.1 โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กร และแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว	3	0.80	X	2	12
1.2 การกำหนดแผนการบริหารจัดการ พื้นที่อย่างเป็นระบบ	3	1.50	X	4	10

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับ การประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1.3 การจัดการด้านความปลอดภัย สำหรับนักท่องเที่ยว	2	1.03	✗	2	12
1.4 การจัดการของเสียในแหล่ง ท่องเที่ยว	3	2.28	✓	11	3
1.5 การยอมรับและความร่วมมือกับ ชุมชนโดยรอบ	2	1.35	✓	8	6
1.6 การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุน แหล่งท่องเที่ยว	2	1.38	✓	9	5
1.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม	3	2.25	✓	11	3
1.8 การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค และทรัพยากรการท่องเที่ยว	2	1.21	✗	6	8
1.9 การส่งเสริมการจำหน่ายการเพิ่ม มูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร	2	1.00	✗	4	10
1.10 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของ แหล่งท่องเที่ยว	2	2.13	✓	11	3
คะแนนรวม	25	14.93	✗	8	6
ผลการประเมิน	ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ				

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

จากตารางที่ 4.3 แสดงผลการประเมินศักยภาพด้านการบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ทำการประเมินผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นสมาชิกของชมรมสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 สวน ผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

1) ศักยภาพด้านโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว มีสวนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 2 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 12 สวน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 0.80 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

2) ศักยภาพด้านการกำหนดแผนการบริการจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 4 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 10 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

3) ศักยภาพด้านการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 2 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 12 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.03 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4) ศักยภาพด้านการจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.28 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

5) ศักยภาพด้านการยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จำนวน 6 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.35 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

6) ศักยภาพด้านการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 9 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 5 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.38 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

7) ศักยภาพด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

8) ศักยภาพด้านการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 6 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.21 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

9) ศักยภาพด้านการส่งเสริมการจำหน่ายการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 4 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 10 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 1.00 เท่ากับ ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

10) ศักยภาพด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

สรุปผลการประเมินมาตรฐานศักยภาพด้านการบริการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 6 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.93 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4.2.2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประเมินศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งออกเป็น 7 ตัวชี้วัด ได้แก่ เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับ

นักท่องเที่ยว และการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ด้านศักยภาพด้านการบริหารจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับ การประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
2.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่ง ท่องเที่ยว	4	3.73	✓	14	0
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภค พื้นฐาน	4	3.00	✓	10	4
2.3 ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการ นักท่องเที่ยว	4	2.54	✓	5	9
2.4 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับ บริการนักท่องเที่ยว	4	1.96	✗	2	12
2.5 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้ เหมาะสมกับขนาดพื้นที่	3	1.81	✗	8	6
2.6 การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ในการรองรับนักท่องเที่ยว	3	1.98	✓	9	5
2.7 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม สำหรับการท่องเที่ยว	3	2.08	✓	9	5
คะแนนรวม	25	16.97	✓	9	5
ผลการประเมิน	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ				

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

จากตารางที่ 4.4 แสดงผลการประเมินศักยภาพด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ทำการประเมินผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เป็นสมาชิกของชมรมสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 สวน ผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

1) ศักยภาพด้านเส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว มีสวนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 14 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 0 สวน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.73 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

2) ศักยภาพด้านความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 10 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 4 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.00 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

3) ศักยภาพด้านความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 5 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 9 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4) ศักยภาพด้านความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 2 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 12 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.96 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

5) ศักยภาพด้านการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จำนวน 6 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.81 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

6) ศักยภาพด้านการเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 9 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จำนวน 5 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.98 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

7) ศักยภาพการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 9 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จำนวน 5 ส่วน ผลการประเมินภาพรวม มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

สรุปผลการประเมินมาตรฐานศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ว่า ส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 9 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ จำนวน 5 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.97 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4.2.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประเมินศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งออกเป็น 9 ตัวชี้วัด ได้แก่ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว การให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวันของฝากและของที่ระลึก ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว การให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว การให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดองค์ความรู้ และการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพการให้บริการของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับ การประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
3.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคย สำหรับนักท่องเที่ยว	3	1.67	✗	4	10
3.2 การให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือ ผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว	3	2.25	✓	11	3
3.3 ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวันของ ฝากและของที่ระลึก	3	1.70	✗	7	7
3.4 ความหลากหลายของกิจกรรมของ แหล่งท่องเที่ยว	3	2.12	✓	9	5
3.5 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูล ของแหล่งท่องเที่ยว	3	2.09	✓	8	6
3.6 การให้บริการด้านยานพาหนะนำชม สำหรับนักท่องเที่ยว	2	0.46	✗	3	11
3.7 การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับ นักท่องเที่ยว	3	2.17	✓	11	3
3.8 การให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอด องค์ความรู้	3	2.12	✓	11	3
3.9 การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและ คนพิการ	2	0.13	✗	0	14
คะแนนรวม	25	14.70	✗	7	7
ผลการประเมิน	ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ				

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

จากตารางที่ 4.5 แสดงผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ทำการประเมินผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของชมรมสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 สวน ผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

1) ศักยภาพด้านการต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยวมีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 4 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 10 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.67 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

2) ศักยภาพด้านการให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยวมีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 2.25 เท่ากับ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

3) ศักยภาพด้านร้านจำหน่ายของใช้ประจำวันของฝากและของที่ระลึก มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 7 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 7 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 1.70 เท่ากับ ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4) ศักยภาพด้านความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 9 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 5 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 2.12 เท่ากับ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

5) ศักยภาพด้านการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 6 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.09 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

6) ศักยภาพด้านการให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.46 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

7) ศักยภาพด้านการให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.17 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

8) ศักยภาพด้านการให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดองค์ความรู้ มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

9) ศักยภาพด้านการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 0 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 14 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.13 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

สรุปผลการประเมินมาตรฐานศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 7 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 7 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.70 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4.2.4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การประเมินศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งออกเป็น 8 ตัวชี้วัด ได้แก่ ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท การได้รับรางวัลใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณ ความ

โดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว และการเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร โดยมีรายละเอียดดังแสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับการ ประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการ เกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ	3	2.30	✓	12	2
4.2 ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง และภูมิปัญญาท้องถิ่น	3	2.38	✓	13	1
4.3 สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงาม ของแหล่งท่องเที่ยว	4	3.05	✓	11	3
4.4 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่ หลากหลายประเภท	3	2.71	✓	13	1
4.5 การได้รับรางวัลใบรับรองหรือใบ ประกาศเกียรติคุณ	2	0.77	✗	6	8
4.6 ความโดดเด่นและหลากหลายของ ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	3	1.62	✗	6	8
4.7 ความโดดเด่นและความหลากหลาย ของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว	4	2.33	✗	5	9
4.8 การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำ กิจกรรมกับเกษตรกร	3	2.10	✓	10	4
คะแนนรวม	25	17.26	✓	11	3
ผลการประเมิน	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ				

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

จากตารางที่ 4.6 แสดงผลประเมินมาตรฐานด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน ทำการประเมินผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของชมรมสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยว จังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 ส่วน ผลการประเมินมีรายละเอียดดังนี้

1) ศักยภาพด้านความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการ เกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 12 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 2 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

2) ศักยภาพด้านความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 13 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 1 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

3) ศักยภาพด้านสภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4) ศักยภาพด้านความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 13 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 1 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.71 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

5) ศักยภาพด้านการได้รับรางวัลใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณ มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 6 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 0.77 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

6) ศักยภาพด้านความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 6 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.62 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

7) ศักยภาพด้านความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 5 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 9 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

8) ศักยภาพด้านการเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 10 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 4 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.10 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

ศักยภาพด้านศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 10 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 4 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.26 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ

4.2.5 สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

จากการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีที่เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 ส่วน โดยทำการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่ง

ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผลการประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี แสดงในตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับการ ประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	14.93	✗	8	6
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	16.97	✓	9	5
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	14.70	✗	7	7
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	17.26	✓	11	3
คะแนนรวม	100	63.85	✓	7	7
ผลการประเมิน	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี				

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

จากตารางที่ 4.7 แสดงผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีทั้ง 4 ด้าน ผลการประเมินพบว่า

- 1) ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสวนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 6 สวน ผลการประเมิน ภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 14.93 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ
- 2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสวนที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพจำนวน 9 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 5 สวน ผลการประเมินโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.97 ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน
- 3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสวนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 7 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์ ประเมินมาตรฐานจำนวน 7 สวน ผลการประเมินภาพรวมมีค่า เฉลี่ยเท่ากับ 14.70 ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน

4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.26 ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน

สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.85 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี โดยมีส่วนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 7 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 7 ส่วน

4.3 ผลการวิจัยนำเสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อนำเสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในหัวข้อ การจัดทำมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ในวันจันทร์ที่ 13 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2560 ณ ห้องประชุมแก้ววิทยากร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมคือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิจัย รวมทั้งสิ้นจำนวน 22 คน โดยมีการแจ้งถึงผลของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จากโครงการย่อยที่ 1 พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังสูงในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี กลับพบว่า คุณค่าที่ได้รับจากการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีนั้นต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ ดังนั้นเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า และประทับใจต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น จึงต้องร่วมกันจัดทำมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีขึ้น เพื่อยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ซึ่งผลของการประชุมกลุ่มย่อย(Focus Group) คือ มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ยังคงยึดมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตามคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาไว้ตามเดิม ทั้งนี้เพื่อความเป็นมาตรฐานเดียวกันของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้งประเทศ ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ คือ

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แต่จากผลของการประชุมกลุ่มย่อยพบว่า แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีควรเน้นการสร้างความแตกต่าง เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ต้องได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และความประทับใจกลับไป ที่สำคัญต้องเกิดการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ และใช้เวลาในการพักอาศัยในจังหวัดจันทบุรีเป็นเวลานาน จากการประชุมกลุ่มย่อยจึงมีการสร้างองค์ประกอบที่ 5 คือ ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อใช้ในการประเมินคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ดังนั้นคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของจังหวัดจันทบุรี จึงมีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

โดยการสร้างองค์ประกอบที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี นั้นอ้างอิงข้อมูลจากผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการของแผนงานวิจัยในหัวข้อ “แนวทางการบริหารจัดการ การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี” ในวันที่ 19-20 ธันวาคม พ.ศ. 2559 ณ โรงแรมนิวแตรเวลลอร์ด โดยทีมวิทยากรจากศูนย์สร้างสรรค์และออกแบบ (TCDC) สำนักนายกรัฐมนตรี ในการค้นหาคุณค่า (Value) ของจังหวัดจันทบุรี โดยวิธี “การใช้ความคิดสร้างสรรค์อย่างเป็นระบบ (Systematic Inventive Thinking; SIT)” เป็นเครื่องมือในการระดมสมองในการค้นหาคุณค่าของการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ซึ่งพบว่า คุณค่า (Value) ของจังหวัดจันทบุรี มีทั้งหมด 6 ด้าน คือ 1) ปอดตะวันออก 2) ความหลากหลายทางธรรมชาติ 3) เมืองผลไม้ 4) ความเป็นกันเอง 5) เรื่องราว/ความเป็นมา และ 6) การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ซึ่งสามารถนำมาวิเคราะห์สร้างมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรองค์ประกอบที่ 5 จำนวน 6 ตัวชี้วัด เพื่อยกระดับมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี ให้มีคุณค่าควรแก่การเยี่ยมชม ตามรายละเอียดดังนี้

องค์ประกอบที่ 5 : ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี หมายถึง ความพร้อมของ 6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ การมีบรรยากาศที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม 50-100 เมตรขึ้นไป
2. ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ เช่น มีบรรยากาศดี มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีภูเขา ทะเล น้ำตก ป่าไม้ สัตว์ป่า ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยว
3. ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ คือ การอนุรักษ์และส่งเสริมความหลากหลายของสายพันธุ์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ เช่น การปลูกผลไม้หลากหลายพันธุ์ การขยายพันธุ์ไม้ เป็นต้น
4. การมีบรรยากาศที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวภายในสวนเกษตร เช่น การทักทาย ต้อนรับ การพูดคุย การยิ้มแย้ม สุภาพ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น
5. เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การถ่ายทอดเรื่องราว/ความเป็นมา ความรู้ ภูมิปัญญาที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตการทำงานเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่นักท่องเที่ยว ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การเปิดวิถีทัศน์ การแจกแผ่นพับใบปลิว

ป้ายสื่อความหมายภายในสวนเกษตร เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ พร้อมทั้งจะกลับมาเที่ยวซ้ำ

6. การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร คือ มีการจำหน่ายสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การแปรรูป รวมถึงการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

โดยในแต่ละตัวชี้วัดผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรปฏิบัติดังนี้ เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานศักยภาพองค์ประกอบที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่กำหนดขึ้นจากการประชุมกลุ่มย่อยของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน เพื่อสร้างความแตกต่างและคุณค่าให้กับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

1. พื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมไม่น้อยกว่า 50 เมตรตามพรบ.ของโรงงานอุตสาหกรรม ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับคุณค่าด้านอากาศบริสุทธิ์จากการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจันทบุรี

2. เพื่อสร้างคุณค่าด้านความหลากหลาย ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องเป็นสิ่งที่มิอยู่ตามธรรมชาติ เช่น ไม้ดอก ไม้ประดับ พืชผักสวนครัว ลำธาร บ่อน้ำ ไม้ผลนานาชนิด เนินเขา จุดชมวิว และที่สำคัญควรมีกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติด้วยเพื่อรักษาธรรมชาติให้อยู่กับเราไปนานที่สุด เช่น กิจกรรมการขยายพันธุ์ไม้ กิจกรรมการปลูกต้นกล้า เป็นต้น

3. เพื่อรักษาคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องมีการอนุรักษ์และส่งเสริมสายพันธุ์ผลไม้ดั้งเดิมไว้ โดยผ่านวิธีการทางการเกษตรที่ยั่งยืน เช่น การขยายสายพันธุ์ไม้ให้สูญพันธุ์ การถ่ายทอดหรือจัดทำเป็นหนังสือองค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อมิให้องค์ความรู้สูญหายไปตามกาลเวลา เป็นต้น

4. ควรดำเนินการบริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อการท่องเที่ยวไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างคุณค่าด้านการมีอัธยาศัยที่ดี ความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว

5. มีการนำเสนอเรื่องราว ประวัติความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ก่อนจะดำเนินการนำนักท่องเที่ยวเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเป็นการบรรยายให้ความรู้ เพื่อให้ นักท่องเที่ยวตระหนักถึงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวและทรัพยากรทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการชี้แนะแนวทางและชี้แจงกฎ กติกา ในการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ทั้งนี้ควรทำการบันทึกวิดีโอ เพื่อใช้ในการบรรยายครั้งต่อไปด้วย

6. ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเป็นของตนเอง หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใด มีผลิตภัณฑ์อยู่แล้ว ควรดำเนินการพัฒนาสินค้าเพื่อเพิ่มมูลค่าของสินค้าด้วย ที่สำคัญต้องยึดหลักการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวเป็นหลัก เช่น การปรับเปลี่ยนบรรจุภัณฑ์ การพัฒนารสชาติ พัฒนาผลิตภัณฑ์ให้หลากหลาย การให้นักท่องเที่ยวทดลองทำผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ที่แสดงถึงความพร้อมของ 6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี แสดงในตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 องค์ประกอบด้านที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี

5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี		คะแนนรวม 20	
		คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.1 อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมน้อยกว่า 50 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	0	4	
2. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรม 50-100 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	0.5	4	
3. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมมากกว่า 100 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	1	4	
5.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0	3.2	
2. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0.5	3	
3. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1	3	

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.3 ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีความหลากหลายของสายพันธุ์ ไม่มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมสายพันธุ์	0	3	
2. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ และมีการอนุรักษ์สายพันธุ์	0.5	3	
3. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมสายพันธุ์	1	3	
5.4 การมีอัตราค้ายที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร น้อยกว่าร้อยละ 50	0	3	
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร ร้อยละ 50-80	0.5	3	
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร มากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป	1	3	
5.5 เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา	0	3	
2. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา แต่ไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน	0.5	3	
3. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา และเป็นรูปธรรมชัดเจน	1	3	

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี	คะแนนรวม 20 คะแนน		
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.6 การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร แต่ไม่มีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0	3	
2. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0.5	3	
3. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต	1	3	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ดังนั้นจากข้อมูลที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถจัดทำเป็นแบบประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อสร้างความแตกต่างโดยการนำคุณค่า(Value) มาพัฒนาเป็นเกณฑ์การประเมิน เพื่อยกระดับมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของจังหวัดจันทบุรี ให้เป็นที่ประทับใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น ได้ดังนี้

แบบประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ความสำคัญของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในประเทศไทย ถือได้ว่าเริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นรูปแบบและเป็นระบบมากขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว และเพิ่มรูปแบบทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตลอดปี และเพื่อเพิ่มการกระจายตัวไปทั่วภูมิภาค การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับการเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติโดยมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและการรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ได้โดยไม่มีการทำลาย ดังนั้นทุกคนควรคำนึงถึงความสำคัญที่จะช่วยรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนไม่ให้เสื่อมโทรม เนื่องจากมีความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม พร้อมทั้งมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพทางการเกษตร มีภูมิปัญญาทางการเกษตร มีชื่อเสียงทางด้านไม้ผล ข้าว การประมง และกิจกรรมปศุสัตว์ที่ก้าวหน้ามาแต่โบราณ ความหลากหลายดังกล่าว จะเป็นสิ่งดึงดูดใจและนำความประทับใจมาสู่นักท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตการเกษตรที่ผสมผสานกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ตลอดจนการศึกษา เรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบสัมมาชีพอย่างใกล้ชิด และยังเพิ่มการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

การกำหนดกรอบหรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจนนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการกำหนดตัวชี้วัด และกำหนดระดับมาตรฐาน ให้เป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป เพื่อยกระดับมาตรฐานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นไปตามระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่กำหนดไว้ต่อไป

นิยามของคำสำคัญ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางการเรียนรู้ วิถีเกษตรกรรม โดยอาจให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ ควบคู่กับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ภูมิลำเนา

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี หมายถึง การกำหนดแนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการ การบริการและความปลอดภัย เพื่อการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

โดยคำนึงถึงการสร้างจิตสำนึกและมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิด การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ปัจจัยหลักหรือปัจจัยรอง /ตัวแปรหลักหรือตัวแปรรอง ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึงคุณลักษณะขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำหรับนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี หมายถึง ความพร้อมของ 6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ การมีอัยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. แบ่งตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลัก สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรแบบผสมผสาน
2. แบ่งตามลักษณะเจ้าของกิจการ และการบริหารจัดการ สามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภท คือ โครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ บริหารจัดการโดยภาครัฐ (หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน บริษัทเอกชน วิสาหกิจชุมชน และบุคคลทั่วไป
3. แบ่งตามขนาดของแหล่งท่องเที่ยว กำหนดตามขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยว ขนาดใหญ่ (51 ไร่ ขึ้นไป) ขนาดกลาง (21-50ไร่) และ ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 20 ไร่)

กรอบแนวคิดและการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การกำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร พิจารณาจากองค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 5 ปัจจัย ร่วมกับมุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5 ปัจจัยดังนี้

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1. ปัจจัยด้านความดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)
2. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
3. ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
4. ปัจจัยด้านความหลากหลายของกิจกรรม (Activities)
5. ปัจจัยด้านที่พัก (Accommodation)

มุมมองด้านการพัฒนาที่ยั่งยืน

1. ปัจจัยด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Site Management)
2. ปัจจัยด้านแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร (Knowledge Management)
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเข้มแข็ง (Community

Participations and Community Strength)

4. ปัจจัยด้านความมีไมตรีจิต (Hospitality)
5. ปัจจัยด้านความปลอดภัย (Safety)

ผลการพิจารณาปัจจัยย่อยทั้ง 10 ปัจจัย สามารถกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

องค์ประกอบที่ 1 : ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยว ให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาจากการวางแผนบุคลากร งบประมาณ ผลผลิตทางการเกษตร แผนการตลาด เป็นต้น
2. การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ เช่น กำหนดเขต การใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเกษตร พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พื้นที่อนุรักษ์ ถนนและลานจอดรถ เป็นต้น
3. การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัย การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย
4. การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และมลพิษ ในอากาศที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
5. การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชนการรักษาวัฒนธรรม การจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน
6. การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยว ความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

7. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ การผลิตแบบปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย

8. การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ การรักษาความสะอาดห้องน้ำและที่พัก การดูแลรักษาระบบสาธารณูปโภค ถนน ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์ การปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว

9. การส่งเสริมการจำหน่าย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร การพัฒนาฉลากและบรรจุภัณฑ์ การยกระดับมาตรฐานสินค้าไปสู่สากล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อสำหรับลูกค้า

10. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 : ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หมายถึง ความพร้อมในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เดินทางสะดวกและปลอดภัย (ความสะดวกพิจารณาจากช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อปี)

2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต

3. ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ การมีหรือไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยวประเภทของที่พัก เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอน

4. ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น ไม่มีอาหารบริการ มีอาหารบริการเฉพาะเมื่อสั่งจองล่วงหน้า และมีร้านอาหารบริการในแหล่งท่องเที่ยว

5. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ มีการกระจายหรือส่งต่อนักท่องเที่ยวไปสู่ แหล่งท่องเที่ยวอื่นหรือไม่ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเกินกว่าจำนวนที่กำหนด

6. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว มีบุคลากรพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาหรือไม่ และมีเพียงพอหรือไม่ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

7. การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว มีการกำหนดช่วงฤดูกาล หรือระยะเวลาเปิด-ปิด ของแหล่งท่องเที่ยว ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปีหรือไม่

องค์ประกอบที่ 3 : ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หมายถึง ความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มีการบรรยาย แนะนำสถานที่และ กิจกรรมการท่องเที่ยว แจ้งให้ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชมหรือพัก อยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้และข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้หรือไม่
3. ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยว จับจ่ายซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ ใช้ในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำกลับบ้าน
4. ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ การพักผ่อนและให้ความบันเทิง ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ประเภท
5. การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น เอกสารหรือ แผ่นพับ บอร์ด หรือป้ายแสดงข้อมูลหรือความรู้ด้านการเกษตร และการสาธิตวิธีปฏิบัติ
6. การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการรถพ่วง รถจักรยานหรือพาหนะต่างๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ หรือส่วนบุคคล
7. การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการส่งจดหมาย โทรศัพท์ ภายในและภายนอกประเทศ บริการอินเทอร์เน็ต
8. การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ
9. การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวก สำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการหรือไม่ ที่สำคัญ ได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจร สื่อเพื่อการเรียนรู้และฝึกอาชีพผู้สูงอายุและคนพิการ

องค์ประกอบที่ 4 : ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

หมายถึง ความสามารถในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ ที่เป็นต้นแบบของการทำ เกษตรกรรม เช่น การผลิตพืชแบบไม่ใช้ดิน ฟาร์มโคนมสมัยใหม่ ที่มีคุณค่า ต่อการเรียนรู้ และมีการ ถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยว
2. ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเกษตร ทฤษฎีใหม่ การเกษตรกรรมแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ การผลิตสารชีวภาพ เพื่อกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น
3. สภาพธรรมชาติและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีความสวยงามตามธรรมชาติ หรือ ได้รับการและตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม และกลมกลืนกับธรรมชาติ
4. ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท ภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตรมี แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ หรือไม่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น
5. การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กรหรือหน่วยงาน ที่ เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรม

ท้องถิ่นเช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (Agro tourism) ใบรับรอง GAP จากกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

6. ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ไวน์ สบู่สมุนไพร ผลไม้แปรรูป สินค้าหัตถกรรม เป็นต้น

7. ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรอบ การนวดและประคบสมุนไพร การขี่ม้า การรีดนมวัว การเก็บผลไม้ การคราดหอย การตกปลา การนั่งช้าง เป็นต้น

8. การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมและพักค้างคืนกับเกษตรกรในที่สูง การสัมผัสชีวิตของชาวนาไทยในภาคกลาง การร่วมกิจกรรมกับชาวประมงชายฝั่งทะเล การร่วมกินอยู่และทำกิจกรรมกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอัมพวา เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 : ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี

หมายถึง ความพร้อมของ 6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ การมีอัยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม 50-100 เมตรขึ้นไป

2. ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ เช่น มีบรรยากาศดี มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีภูเขา ทะเล น้ำตก ป่าไม้ สัตว์ป่า ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยว

3. ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ คือ การอนุรักษ์และส่งเสริมความหลากหลายของสายพันธุ์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ เช่น การปลูกผลไม้หลากหลายพันธุ์ การขยายพันธุ์ไม้ เป็นต้น

4. การมีอัยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวภายในสวนเกษตร เช่น การทักทาย ต้อนรับ การพูดคุย การยิ้มแย้ม สุภาพ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

5. เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การถ่ายทอดเรื่องราว/ความเป็นมา ความรู้ ภูมิปัญญาที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตการทำการเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่นักท่องเที่ยว ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การเปิดวิดิทัศน์ การแจกแผ่นพับใบปลิว ป้ายสื่อความหมายภายในสวนเกษตร เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ พร้อมทั้งจะกลับมาเที่ยวซ้ำ

6. การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร คือ มีการจำหน่ายสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การแปรรูป รวมถึงการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. วิธีการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) การใช้แบบประเมินเป็นเครื่องมือในการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 40 ตัวชี้วัด และจะต้องประเมินผ่านทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก แต่ละองค์ประกอบหลัก ถูกกำหนดให้มีความสำคัญเท่ากัน หรือ คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากัน ดังแสดงในตารางที่ 4.9

ตารางที่ 4.9 คะแนนรวมของการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

องค์ประกอบหลัก	คะแนนเต็ม
1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
3. ศักยภาพการบริการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	20
รวม	100

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

กรอบตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 40 ตัวชี้วัด กำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) มี 3 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ตารางที่ 4.10 ระดับคะแนนการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ค่าคะแนน	หมายถึง
1	สูงกว่ามาตรฐาน
0.5	ได้มาตรฐาน
0	ต่ำกว่ามาตรฐาน

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

2) วิธีการให้คะแนน

การพิจารณาให้คะแนนให้พิจารณาคูณสมบัติของตัวชี้วัดแต่ละตัวในแหล่งท่องเที่ยว ตรงกับระดับใดมากที่สุดและจะให้ค่าคะแนนในข้อที่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวควรได้ในข้อนั้นเพียงข้อเดียว ทั้งนี้จะมี ค่าคะแนน 0, 0.5 และ 1 โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ○ รอบหมายเลขที่ต้องการในช่องคะแนน (A) แล้วรวมคะแนนใส่ไว้ในช่องคะแนน ($A \times B$) ดังแสดงตัวอย่างการคำนวณในตารางที่ 4.11

ตารางที่ 4.11 ตัวอย่างแบบและวิธีการประเมิน

ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการองค์การอย่างชัดเจน มีผังโครงสร้าง การบริหารงานขององค์กรให้บุคลากรทุกระดับรับรู้ และปฏิบัติตาม			
• ไม่มีโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร	0	3	
• มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร แต่ไม่ได้สื่อสารให้บุคลากรทุกระดับรับรู้	0.5	3	
• มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร มีระเบียบข้อบังคับหรือคู่มือพนักงาน มีป้ายแสดงผังโครงสร้างการบริหารงานขององค์กรแสดงให้พนักงานทุกคนรับรู้ และปฏิบัติตาม	①	3	3

ที่มา : (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย)

3) วิธีการคิดคะแนน

ค่าน้ำหนักในแต่ละตัวชี้วัด จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำคัญของตัวชี้วัดนั้น ๆ ค่าน้ำหนักจะมีค่าอยู่ระหว่าง 2-4 การกำหนดค่าน้ำหนักที่แตกต่างกันในแต่ละตัวชี้วัดและจำนวนตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบ จะต้องสอดคล้องกับค่าคะแนนเต็ม (20 คะแนน) ที่กำหนดไว้ในแต่ละองค์ประกอบหลัก คะแนนรวมของ 5 องค์ประกอบหลักมีค่าคะแนนเต็ม 100 คะแนน

4) การคำนวณค่าคะแนนที่ได้จากการประเมิน

หลังจากคณะกรรมการตรวจประเมินลงพื้นที่ เพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ขอรับการประเมิน และเมื่อดำเนินการตรวจประเมินเรียบร้อยแล้ว จะนำแบบประเมินดังกล่าวมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ตามสมการ ดังนี้

สูตรที่ 1

$$T_j = \sum_{i=1}^n W_i X_{ji} = (W_{11} X_{11} + W_{12} X_{12} + W_{13} X_{13} + \dots + W_{jn} X_{jn})$$

Tj	หมายถึง	ค่าคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบหลัก
W	หมายถึง	ค่าน้ำหนักประจำตัวชี้วัด
X	หมายถึง	ค่าคะแนนที่กรรมการประเมินประจำตัวชี้วัด
i	หมายถึง	ลำดับที่ของตัวชี้วัด 1, 2, 3, ...n

J	หมายถึง	ลำดับที่ขององค์ประกอบหลัก 1, 2, 3, 4, 5
n	หมายถึง	ลำดับสุดท้ายของตัวชี้วัด ในแต่ละองค์ประกอบหลัก

สูตรที่ 2 นำผลที่ได้แต่ละองค์ประกอบมาเข้าสมการได้เป็นคะแนนรวม ดังนี้

$$\sum_{j=1}^4 T_j = (T_1 + T_2 + T_3 + T_4)$$

T หมายถึง ค่าคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบหลักที่คำนวณได้จากสูตรที่ 1

J หมายถึง ลำดับที่ขององค์ประกอบหลัก 1, 2, 3, 4, 5

ผลรวมของคะแนนรวมแต่ละองค์ประกอบหลักที่ได้ คือ ค่าคะแนนที่ใช้แบ่งระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2. เกณฑ์การแปลความหมายของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นำค่าคะแนนรวมที่คำนวณได้จากสูตรที่ 2 แปลความตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

- 1) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีเยี่ยม มีคะแนนรวม ตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป
- 2) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 71-80 คะแนน
- 3) ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 61-70 คะแนน

* ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีคะแนนรวม ต่ำกว่า 61 คะแนนลงมา

แบบประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

กรุณาใส่เครื่องหมาย ○ ล้อมรอบ ในช่องคะแนน (A) ที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด และ ใส่ค่าคะแนนรวม ในช่อง (AXB)

1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนเต็ม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
1.1 โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีโครงสร้างการบริหารงานองค์กร	0	2.4	
2. มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานองค์กร แต่ไม่ได้สื่อสารให้บุคลากรทุกระดับรับรู้	0.5	2.4	
3. มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานองค์กร ระเบียบข้อบังคับหรือคู่มือพนักงาน ป้ายแสดงผังโครงสร้างการบริหารงานองค์กรแสดงให้พนักงานทุกคนรับรู้และปฏิบัติตาม	1	2.4	
1.2 การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีแผนผังแสดงเป็นรูปธรรม	0	2.4	
2. มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน	0.5	2.4	
3. มีแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน และจัดแสดงให้กับนักท่องเที่ยว	1	2.4	
1.3 การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	0	1.6	
2. มีการจัดการด้านความปลอดภัย และชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลพร้อมยาสามัญประจำบ้าน (ไม่หมดอายุ)	0.5	1.6	
3. มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำแหล่งท่องเที่ยวและมีชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลพร้อมยาสามัญประจำบ้าน (ไม่หมดอายุ)	1	1.6	

1.4 การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ไม่มีการจัดการของเสีย	0	2.4	
2. มีการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีการจัดการของเสียอย่างเป็นระบบ	1	2.4	
1.5 การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ชุมชนไม่ยอมรับหรือมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยว	0	1.6	
2. ชุมชนยอมรับและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว	0.5	1.6	
3. ชุมชนยอมรับและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	1	1.6	
1.6 การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ไม่มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ	0	1.6	
2. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรระดับท้องถิ่น	0.5	1.6	
3. มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรระดับภาค / ประเทศ / นานาประเทศ	1	1.6	
1.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. การจัดการการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0	2.4	
2. การจัดการการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.5	2.4	
3. การจัดการการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	2.4	

1.8 การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีแผนการบำรุงรักษา	0	1.6	
2. มีแผนการบำรุงรักษา	0.5	1.6	
3. มีการดำเนินงานตามแผนการบำรุงรักษา	1	1.6	
1.9 การส่งเสริมการจำหน่าย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการส่งเสริมการจำหน่าย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร	0	1.6	
2. มีการส่งเสริมการจำหน่าย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรระดับท้องถิ่น (OTOP)	0.5	1.6	
3. มีการส่งเสริมการจำหน่าย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรระดับประเทศ	1	1.6	
1.10 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีแผนพับหรือเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีสื่อเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์มากกว่า 2 ประเภท เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และเว็บไซต์ เป็นต้น	0.5	2.4	
3. มีสื่อเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์มากกว่า 2 ประเภทและมีเว็บไซต์ของตนเอง	1	2.4	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจาก ความพร้อมในการจัดหาบริการพื้นฐาน ให้นักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมให้แหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญ และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว			

2.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. การเดินทางเข้าถึงแหล่งไม่สะดวก	0	3.2	
2. การเดินทางเข้าถึงได้สะดวกบางช่วงฤดูกาล	0.5	3.2	
3. การเดินทางเข้าถึงได้สะดวกทุกฤดูกาล	1	3.2	
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	0	3.2	
2. มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์	0.5	3.2	
3. มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และอินเทอร์เน็ต	1	3.2	
2.3 ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	0	3.2	
2. ไม่มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว แต่มีเครือข่ายบริการที่พักภายนอกแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง	0.5	3.2	
3. มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยว	1	3.2	
2.4 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว	0	3.2	
2. มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะที่มีการสั่งจองล่วงหน้า	0.5	3.2	
3. มีร้านอาหารให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	1	3.2	

2.5 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม	1	2.4	
2.6 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีบุคลากรรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	0	2.4	
2. มีบุคลากรรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ เฉพาะเมื่อมีการติดต่อล่วงหน้า	0.5	2.4	
3. มีบุคลากรพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลา	1	2.4	
2.7 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้เฉพาะบางฤดูกาล	0.5	2.4	
3. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปี	1	2.4	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว			

3.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการบรรยาย แนะนำสถานที่ และกตีกาการปฏิบัติตน ภายในแหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการบรรยายกิจกรรม แนะนำสถานที่ และกตีกาการปฏิบัติตนสำหรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีการฉายวีดิทัศน์ และบรรยายกิจกรรม แนะนำสถานที่ และกตีกาการปฏิบัติตน สำหรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว	1	2.4	
3.2 การให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือนำชมสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมที่พูดได้เฉพาะภาษาไทยสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมที่พูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1	2.4	
3.3 ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีร้านจำหน่ายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกภายในแหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีร้านจำหน่ายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีร้านจำหน่ายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกทั้งภายในและบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว	1	2.4	

3.4 ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ พักผ่อน หรือบันเทิงในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ พักผ่อน หรือบันเทิงในแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
3.5 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น แผ่นพับ เอกสาร บอร์ดหรือป้ายสื่อความหมาย	0.5	2.4	
3. มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมีการสาธิตวิธีการปฏิบัติ	1	2.4	
3.6 การให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่	0	1.6	
2. มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่	0.5	1.6	
3. มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่อย่างเหมาะสมและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	1	1.6	

3.7 การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร	0	2.4	
2. มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร เช่น ส่งจดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	0.5	2.4	
3. มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร ตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
3.8 การให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดองค์ความรู้			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้สำหรับนักท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้สำหรับนักท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีสถานที่ให้บริการจัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่ นักท่องเที่ยว	1	2.4	
3.9 การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ	0	1.6	
2. มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น ห้องน้ำ ทางลาดเอียงสำหรับพื้นที่ต่างระดับ อย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	1.6	
3. มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น ห้องน้ำ ทางลาดเอียงสำหรับพื้นที่ต่างระดับ มากกว่า 1 ประเภท	1	1.6	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			

4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว			
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่น	0	2.4	
2. มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่นอย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	2.4	
3. มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่นตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
4.2 ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	0	2.4	
2. มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	2.4	
3. มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
4.3 สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ	0	3.2	
2. ไม่มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ แต่มีการตกแต่ง ภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ	0.5	3.2	
3. มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ และมีการตกแต่งภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ	1	3.2	

4.4 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียงในรัศมี 20 กม.	0	2.4	
2. มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียง อย่างน้อย 1 แห่ง	0.5	2.4	
3. มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียงตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป	1	2.4	
4.5 การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่เคยได้รับรางวัล	0	1.6	
2. เคยได้รับ 1 รางวัล	0.5	1.6	
3. เคยได้รับมากกว่า 1 รางวัล	1	1.6	
4.6 ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น	0	2.4	
2. มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น อย่างน้อย 2-4 ประเภท	0.5	2.4	
3. มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ตั้งแต่ 5 ประเภท ขึ้นไป	1	2.4	
4.7 ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. มีกิจกรรมที่โดดเด่นเพียง 1 ประเภท	0	3.2	
2. มีกิจกรรมที่โดดเด่น 2-4 ประเภท	0.5	3.2	
3. มีกิจกรรมที่โดดเด่น ตั้งแต่ 5 ประเภทขึ้นไป	1	3.2	

4.8 การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร	0	2.4	
2. มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร	0.5	2.4	
3. มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร ทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ	1	2.4	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.1 อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมน้อยกว่า 50 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	0	4	
2. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรม 50-100 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	0.5	4	
3. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมมากกว่า 100 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	1	4	
5.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0	3.2	
2. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0.5	3.2	
3. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1	3.2	

5.3 ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีความหลากหลายของสายพันธุ์ ไม่มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมสายพันธุ์	0	3.2	
2. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ และมีการอนุรักษ์สายพันธุ์	0.5	3.2	
3. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมสายพันธุ์	1	3.2	
5.4 การมีอัตราที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร น้อยกว่าร้อยละ 50	0	3.2	
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร ร้อยละ 50-80	0.5	3.2	
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร มากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป	1	3.2	
5.5 เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา	0	3.2	
2. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา แต่ไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน	0.5	3.2	
3. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา และเป็นรูปธรรมชัดเจน	1	3.2	

5.6 การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร แต่ไม่มีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0	3.2	
2. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0.5	3.2	
3. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต	1	3.2	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
คะแนนรวมทั้งหมด (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)			

- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีเยี่ยม มีคะแนนรวม ตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป
- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 71-80 คะแนน
- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 61-70 คะแนน
- ☐ ไม่ผ่านผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีคะแนนรวม ต่ำกว่า 61 คะแนนลงมา

4.4 ผลการวิจัยนำเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เพื่อนำแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ผลจากการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในหัวข้อ แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ในวันเสาร์ที่ 25 มีนาคม พ.ศ. 2560 ณ ห้องประชุมแก้ววิทยากร คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมคือ กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน นักวิจัย โดยมีการแจ้งผลการประเมินศักยภาพโดยภาพรวมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ผู้เข้าร่วมประชุมกลุ่มย่อยทราบถึง ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปัจจุบัน เพื่อร่วมกันหาแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีคุณค่า ควรแก่การท่องเที่ยว ซึ่งผลการประเมินพบว่า

1) ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 14.93 ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน

2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.97 ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน

3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.70 ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน

4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.26 ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน

ซึ่งผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี ซึ่งศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน ดังแสดงตามตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 ผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับการ ประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	14.93	×	8	6
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	1.67	✓	9	5

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร	ผลการประเมินภาพรวม			จำนวนสวนที่รับการ ประเมิน	
	คะแนน เต็ม	คะแนน เฉลี่ย	ผลการ ประเมิน	ผ่าน	ไม่ผ่าน
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	14.70	✗	7	7
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25	17.26	✓	10	4
คะแนนรวม	100	63.85	✓	6	8
ผลการประเมิน	ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี				

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

จากผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) สามารถแบ่งการนำเสนอแนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรีดังนี้

1. แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 5 องค์ประกอบ ดังนี้
 - 1.1 ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 1.2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 1.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 1.4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
 - 1.5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี
2. แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว (5A's)
 - 2.1 สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)
 - 2.2 ที่พัก (Accommodation)
 - 2.3 การเข้าถึง (Access)
 - 2.4 สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)
 - 2.5 กิจกรรม(Activity)
3. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานเอกชน

4.4.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

4.4.1.1 ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการกำหนดโครงสร้างการทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานซ้ำซ้อน เช่น ฝ่ายประสานงาน ฝ่ายต้อนรับ ฝ่ายนำเที่ยว ฝ่ายอาหารและเครื่องดื่ม เป็นต้น และควรจัดทำป้ายสื่อความหมายโครงสร้างการบริหารงาน ซึ่งป้ายสื่อความหมายไม่จำเป็นต้องเป็นแผ่นป้ายขนาดใหญ่เสมอไป หากเป็นป้ายทำจากกระดาษ A4 ต้องมีการเคลือบพลาสติกเพื่อความคงทน และควรมีการติดตั้งโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรในที่ที่ทุกคนสามารถมองเห็นได้ง่าย สำหรับแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอาจนำข้อมูลจากที่นักท่องเที่ยวให้คำแนะนำ คำติชมต่างๆ รวบรวมเป็นข้อมูลในการวางแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว อาจทำในรูปแบบของปฏิทินแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงเวลาต่างๆ เพื่อง่ายต่อการติดตาม ตรวจสอบข้อมูล

2) การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ แหล่งท่องเที่ยวควรมีการจัดทำแผนผังแสดงให้เห็นถึงการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน เช่น การกำหนดพื้นที่ทำกิจกรรม พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่การพักผ่อน พื้นที่ที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินเที่ยวชมเองได้ ถนน ลานจอดรถ และควรทำป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ จัดวางไว้ด้านหน้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นักท่องเที่ยวมองเห็นได้ชัดเจน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวในการเดินชมจุดต่างๆ ภายในสวน นอกจากนั้นควรจัดทำป้ายขั้นตอนการมาใช้บริการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ชัดเจน เพื่อเป็นการลดภาระของผู้ให้บริการ นักท่องเที่ยวในการแนะนำ และเพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวในเบื้องต้น ที่สำคัญในปีถัดไปนักท่องเที่ยวจะได้ทราบถือเป็นแนวปฏิบัติของนักท่องเที่ยวในปีต่อไป

3) การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวภายในสวนผลไม้ ควรมีการจัดทำความสะอาด ทางเดิน รวมทั้งที่นั่งรับประทานอาหาร ที่นั่งพักผ่อน ลานกิจกรรม ยานพาหนะ ตัดแต่งกิ่งไม้ที่อาจเป็นอันตราย ป้องกันนักท่องเที่ยวจากสัตว์มีพิษ หรือการลื่นล้ม เป็นต้น ควรมีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว โดยมีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำแหล่งท่องเที่ยว และควรเตรียมชุดเครื่องมือปฐมพยาบาล พร้อมยาสามัญประจำบ้านที่ไม่หมดอายุ ไว้บริการนักท่องเที่ยว ในกรณีเกิดเหตุภายในสวนเกษตร หรือจัดทำป้ายสื่อความหมาย หมายเลขโทรศัพท์ที่สำคัญเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน ให้นักท่องเที่ยวมองเห็นได้ชัดเจน เช่น โรงพยาบาล สถานีอนามัย สถานีตำรวจ ผู้นำชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน เป็นต้น

4) การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ในเบื้องต้นเพื่อง่ายต่อการจัดการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการจัดการขยะหรือของเสีย โดยการคัดแยกขยะ ขยะรีไซเคิล ขยะอันตราย ขยะทั่วไป มีระบบจัดการขยะที่ปลอดภัยไม่มีการรั่วไหลระหว่างทางขนส่งไปทำลาย นอกจากนั้นหากมีน้ำเสียในสวนเกษตร ควรมีการบำบัดน้ำเสียภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ตีพ้อ ไม่สร้างมลภาวะให้กับนักท่องเที่ยวและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น การขุดบ่อพักน้ำเสีย การนำเปลือกผลไม้มา

ทำบุญอินทรี เป็นต้น หากขาดความรู้ด้านการจัดการของเสียสามารถขอความร่วมมือจากหน่วยงานภาครัฐหรือภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ในการอบรมการจัดการขยะอย่างถูกวิธีและเกิดประโยชน์มากที่สุด

5 การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ ควรมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น หากมีการจัดตั้งเป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ควรให้ชาวชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยการเป็นสมาชิกมีส่วนช่วยในการบริหารจัดการ ตั้งแต่กระบวนการวางแผนจนถึงขั้นตอนประเมินผลการทำงานและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ และในด้านผลประโยชน์ควรแบ่งอย่างเท่าเทียม โดยจัดทำข้อตกลง กฎระเบียบ รวมทั้งบทลงโทษ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและไม่ส่งผลกระทบต่อชุมชน และสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ไม่มีการบริหารจัดการแบบวิสาหกิจชุมชน ควรใช้วิธีการจ้างงานเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับชาวชุมชน โดยทำการคัดเลือกบุคคลจากชุมชนหรือความถนัดของผู้คน เช่น ความสามารถด้านภาษา ข้อมูลเกษตร การปลูกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น การสร้างเครือข่ายกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) บริษัทนำเที่ยว สมาคมทางการท่องเที่ยว และหน่วยงานทางภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นต้น เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้ สามารถให้ความช่วยเหลือกับแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น การประชาสัมพันธ์ การแนะนำข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว สนับสนุนด้านองค์ความรู้ การพัฒนาสินค้าทางการเกษตร และงบประมาณในการอบรมหรือพัฒนาด้านต่างๆที่ช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในการสร้างเครือข่ายนั้นต้องใช้

6) การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว ควรมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยว ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค ระดับประเทศและระดับนานาชาติ หรือจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี เพื่อร่วมมือกันช่วยให้การทำงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ช่วยกันแก้ไขปัญหาและพัฒนางานด้านต่างๆ โดยผ่านกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เช่น การสร้างเครือข่ายกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) บริษัทนำเที่ยว สมาคมทางการท่องเที่ยว และหน่วยงานทางภาครัฐ ภาคเอกชน เป็นต้น เนื่องจากหน่วยงานเหล่านี้ สามารถให้ความช่วยเหลือกับแหล่งท่องเที่ยวได้ เช่น การประชาสัมพันธ์ การแนะนำข้อมูลแก่นักท่องเที่ยว สนับสนุนด้านองค์ความรู้ การพัฒนาสินค้าทางการเกษตร และงบประมาณในการอบรมหรือพัฒนาด้านต่างๆที่ช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ในการสร้างเครือข่ายนั้นต้องใช้

7) การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ควรเน้นกิจกรรมที่สร้างความรู้ และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เช่น ควรบรรจุกิจกรรมการปลูกป่า การเก็บขยะ การถนอมอาหารโดยวิธีธรรมชาติ การปั่นจักรยาน ไว้ในรายการนำเที่ยวแต่ละครั้ง เป็นต้น รวมทั้งการใช้ทุกส่วนของทรัพยากรการท่องเที่ยวให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น ลูกมะพร้าวแห้ง ใช้กาบมะพร้าวในการจุดไฟไถ่ย่าง กะลามะพร้าวใช้ทำโคไฟ หรือ ที่ตักน้ำ เนื้อมะพร้าวใช้ทำน้ำกะทิ น้ำมะพร้าวใช้ดื่มหรือทำผลิตภัณฑ์ต่างๆ เป็นต้น

8) การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว จัดทำสมุดบันทึกแผนบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยวประจำปี เพื่อเป็นการตรวจสอบความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคในการรองรับนักท่องเที่ยว และควรมีการดำเนินงานตามแผนการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยวที่วางไว้อย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ เช่น แผนการขอต่อท่อ น้ำ แผนการขอไฟฟ้า แผนการขอสัญญาณโทรศัพท์ แผนขอสัญญาณอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ น้ำ ไฟฟ้า สัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต

เพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว หากไม่สามารถทำการบำรุงรักษาได้ด้วยตนเองให้ติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการ

9) การส่งเสริมการจำหน่าย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเองเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นสินค้าในระดับท้องถิ่น (OTOP) ใช้จำหน่ายเป็นสินค้าของฝากของที่ระลึกแก่นักท่องเที่ยว โดยอาจทำการส่งเสริมการจำหน่ายผ่านช่องทางการจำหน่ายต่างๆ เช่น ร้านค้าชุมชน ร้านของฝากของที่ระลึก โรงแรม สนามบิน ฯลฯ เมื่อผลิตภัณฑ์เกษตร เป็นที่นิยมแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น ควรทำการแปรรูป พัฒนาฉลากและบรรจุภัณฑ์เพื่อเพิ่มมูลค่า สร้างความหลากหลายของผลิตภัณฑ์เกษตรแก่นักท่องเที่ยว และขยายฐานการจำหน่ายส่งออกสู่ต่างประเทศ โดยต้องให้ความสำคัญกับมาตรฐานเพื่อสร้างความมั่นใจความน่าเชื่อถือให้แก่นักท่องเที่ยว

10) การโฆษณาและประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรจัดทำเว็บไซต์ เฟสบุ๊ก และไลน์ ของตนเอง เพื่อทำการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง ได้นำเสนอข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และสามารถโต้ตอบ ชี้แจง ข้อซักถาม ของนักท่องเที่ยวได้ รวมทั้งใช้เป็นสื่อในการสร้างความเข้าใจที่ตรงกันของเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนักท่องเที่ยว โดยดำเนินการขอความร่วมมือกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อฝึกอบรมการสร้างและวิธีใช้เว็บไซต์ เฟสบุ๊ก และ ไลน์ ควรให้บุคคลที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยีในการเข้ารับการอบรม เพื่อจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปฏิบัติจริงให้เกิดประโยชน์ได้ และควรมีการจัดตั้งกลุ่มลูกค้าที่มาเที่ยวสวนลูกค้าประจำ เพื่อประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน ผ่านทางช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ เช่น กลุ่มไลน์ กลุ่มเฟสบุ๊ก ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างความเชื่อมั่น และความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว นอกจากนี้อาจทำสื่อในรูปแบบอื่นได้ตามความพร้อมทางการเงิน เช่น แผ่นพับ วารสาร นิตยสาร หนังสือพิมพ์ รายการโทรทัศน์ เป็นต้น เมื่อผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเรียนรู้และชำนาญการด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรทำการรับรองการเดินทางมาท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตนด้วยตนเอง เพื่อจะได้ทำความเข้าใจกับนักท่องเที่ยวให้ตรงกันด้วยตนเองในเรื่องของ ราคา การบริการ กิจกรรม ชี้แจงกฎ กติกาและวิธีการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรก่อนที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นในวันที่นักท่องเที่ยวเดินทางมา เช่น ปัญหาเรื่องราคาไม่ตรงกับที่ประชาสัมพันธ์ การบริการไม่เป็นไปตามความคาดหวังของนักท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทุกแห่งทำการรับรองด้วยตนเอง หากแต่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการชี้แจงข้อมูลที่ละเอียดให้กับนักท่องเที่ยวได้รับทราบและเข้าใจตรงกัน สำหรับหน่วยงานทางการท่องเที่ยวในปัจจุบันมีสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาทำหน้าที่ในการบอกข่าว แจ้างข้อมูลต่างๆที่นักท่องเที่ยวโทรสอบถามเข้ามา แต่ทั้งนี้หน่วยงานทางการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องควรทำการตรวจสอบข้อมูลให้เป็นปัจจุบันก่อนที่จะให้ข้อมูลกับนักท่องเที่ยว

4.4.1.2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหากตั้งอยู่ห่างไกลจากถนนทางหลวง ต้องมีการจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจน และมีการตรวจเช็คความพร้อมของป้ายอย่างสม่ำเสมอ และภายในป้ายนั้นควรมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อแหล่งท่องเที่ยว ชื่อผู้

ประสานงาน หมายเลขโทรศัพท์ที่สามารถติดต่อได้ ราคา ระยะทาง เป็นต้น และสำหรับถนน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขให้เป็นเส้นทางที่สัญจรอย่างสะดวกและปลอดภัย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล หรืออาจมีการบริการเสริมรับ-ส่งนักท่องเที่ยวจากสถานีขนส่ง หรือจุดต่างๆ ที่เหมาะสม ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงจุดคุ้มทุนและจำนวนผู้ให้บริการเพียงพอกับการบริการนักท่องเที่ยวหรือไม่ เพื่อแก้ไขปัญหาการหลงทาง เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวไม่สะดวก และเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว

2) ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ ถนนที่สะดวกต่อการเข้าถึง มีไฟฟ้าที่เพียงพอ มีน้ำสะอาดหรือน้ำประปาบริการนักท่องเที่ยว มีสัญญาณโทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสาร รวมทั้งมีห้องน้ำ ห้องสุขาสาธารณะที่เพียงพอ สะอาดและมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวทั้งจากคนและสัตว์ด้วย

3) ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ตามบริบทพื้นที่ของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีส่วนใหญ่มีการดำเนินการเพื่อบริการผลไม้นิเวศน์ ดังนั้นในด้านที่พักอาศัยจึงมีความเป็นไปได้ยากในการดำเนินการให้มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากการลงทุนค่อนข้างสูงและยังขาดบุคลากรในการบริหารจัดการ หากต้องจัดทำเป็นที่พักแบบโฮมสเตย์ต้องมีขั้นตอน รายละเอียดในการดำเนินการค่อนข้างมากถึงจะผ่านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เกษตรกรบางรายไม่พร้อมที่จะเปิดบ้านให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้ ดังนั้นจึงมีแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในเบื้องต้น คือ การสร้างเครือข่ายกับธุรกิจโรงแรม โฮมสเตย์ หรือที่พักอื่นๆในพื้นที่ใกล้เคียง และให้ข้อมูลที่พักเครือข่ายแก่นักท่องเที่ยว เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกด้านที่พักให้กับนักท่องเที่ยว และในอนาคตสำหรับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ไม่มีที่พักภายในสวน หากการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรดีขึ้นอาจรวมกลุ่มดำเนินการจัดทำที่พักในรูปแบบของโฮมสเตย์

4) ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว มีการจัดบริการอาหารที่เป็นเมนูอาหารพื้นบ้าน และเมนูทั่วไป โดยนักท่องเที่ยวต้องทำการติดต่อทำข้อตกลงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและทำการโอนเงินค่ามัดจำล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อสะดวกต่อการบริหารจัดการและมีอาหารที่เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว และป้องกันปัญหาการยกเลิกการจองโดยไม่แจ้งให้ทราบล่วงหน้า หากแหล่งท่องเที่ยวใดที่มีบริการบ้านพักให้กับนักท่องเที่ยว ควรให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการประกอบอาหาร เป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวและเจ้าบ้าน ได้พูดคุยแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน เพื่อเป็นการสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน และอาจเกิดพฤติกรรมการกลับมาเที่ยวซ้ำได้

5) การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวโดยการพิจารณาให้เหมาะสมกับปริมาณผลไม้ที่สวนมี เพื่อให้สามารถบริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง หรือทำการจัดรอบเข้าชมสวน รอบละประมาณ 40-50 คน ดำเนินการ 4 รอบต่อวัน โดยใน 1 วันไม่ควรเกิน 200 คน และต้องมีการจ่ายมัดจำล่วงหน้าก่อน 50 % เพื่อป้องกันการยกเลิกการจองโดยไม่แจ้งให้แหล่งท่องเที่ยวทราบ และหากจำนวนนักท่องเที่ยวมากเกินไป ต้องมีการกระจายหรือส่งต่อนักท่องเที่ยวไปสู่ แหล่งท่องเที่ยวอื่นโดยการติดต่อไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเครือข่ายเท่านั้น เพราะทราบถึงคุณภาพของการให้บริการและคุณภาพของผลไม้ หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในเครือข่ายไม่สามารถรับนักท่องเที่ยวได้ ต้องทำ

การขอโทษนักท่องเที่ยว และชี้แจงให้นักท่องเที่ยวทำการติดต่อจองล่วงหน้าในคราวถัดไป ข้อควรระวังคือไม่ควรแนะนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ตนไม่ทราบถึงศักยภาพของการบริหารจัดการเด็ดขาด เพราะหากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เราแนะนำนักท่องเที่ยวไป การบริการไม่ดี ผลไม้ไม่มีคุณภาพ อาจส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงหรือความน่าเชื่อถือของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตนเองได้

6) การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว ควรดำเนินการให้มีบุคลากรที่เพียงพอและพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว โดยนักท่องเที่ยวต้องมีการติดต่อจองล่วงหน้า ควรทำการประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวติดต่อจองล่วงหน้าก่อนการเที่ยวชมสวน เพื่อความพร้อมในการให้บริการ และทำการจัดโปรโมชั่นลดราคาสำหรับนักท่องเที่ยวที่จองล่วงหน้าพร้อมชำระเงินมัดจำ เป็นการสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวจองล่วงหน้า เพราะการจองล่วงหน้าทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทราบถึงขีดความสามารถในการรองรับได้ หากนักท่องเที่ยวเยอะเกินที่จะรองรับได้ ต้องทำการส่งต่อนักท่องเที่ยวให้แก่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆในเครือข่าย

7) การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีมีการกำหนดช่วงฤดูกาล หรือระยะเวลาเปิด-ปิด ของแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปี โดยจะมีการเปิดฤดูกาลท่องเที่ยวกินผลไม้ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคมของทุกปี แต่การเปิดสวนผลไม้ของแต่ละสวนจะเปิดพร้อมกันไม่ได้ เนื่องจากต้องพิจารณาถึงความพร้อมของผลผลิตนั้นคือผลไม้ชนิดต่างๆ แต่ในแง่ของเวลาเปิด-ปิดสวนนั้นแต่ละสวนจะกำหนดอยู่ในช่วงเวลา 09.00–16.00 น. นักท่องเที่ยวสามารถโทรติดต่อสอบถามหรือศึกษาข้อมูลจากเว็บไซต์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้โดยตรงเท่านั้น เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือและมีข้อมูลที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด และเมื่อหมดช่วงเวลาของการท่องเที่ยวรับประทานผลไม้แล้ว ทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีแนวทางในการต้อนรับนักท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี คือ ใช้วิธีการถ่ายทอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญา เน้นการเรียนรู้ ทำให้มีนักท่องเที่ยวและผู้เข้ามาศึกษาดูงานตลอดทั้งปี มีการจำหน่ายของที่ระลึก ของฝาก เพื่อสร้างรายได้ จากกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาศึกษาดูงาน และจัดทำมาตรการ กำหนดกฎระเบียบการศึกษาดูงาน มีการจัดเก็บค่าธรรมเนียมในกรณีที่นักท่องเที่ยวมาศึกษาดูงานเนื่องจากต้องมีค่าใช้จ่ายในการจัดเตรียมสถานที่ อาหารเครื่องดื่ม มัคคุเทศก์ท้องถิ่น เป็นต้น

4.4.1.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว ควรมีจุดต้อนรับนักท่องเที่ยว มีผู้นำชมเที่ยวชมสวนเพื่อเป็นการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว มีการบรรยาย แนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว แจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชมหรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เช่น จัดทำวีดิทัศน์แนะนำสวนแทนการใช้แรงงานคน ในบางกรณี ทำแผนภาพบรรยายเส้นทางการท่องเที่ยวภายในสวน จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ชี้แจง กฎ กติกาของสวนแก่นักท่องเที่ยว เป็นต้น สำหรับกิจกรรมต้องจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมเพื่อสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การสาธิตการเก็บผลไม้ การสาธิตการแปรรูป สอนการปลูกต้นไม้ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและใส่ชื่อนักท่องเที่ยววันที่ปลูก และผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนำไปเพาะ เพื่อเป็นต้นกล้านำมาปลูกต่อไป จากนั้น

เสนอให้นักท่องเที่ยวให้กลับมาเที่ยวอีกครั้ง ตอนที่เอาต้นกล้าลงพื้นที่เพื่อปลูกเองภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หรือเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้นำต้นกล้าไปปลูกที่สวนที่บ้านตนเองเป็นต้น

2) การให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว แนวทางการพัฒนา คือ การรวบรวมองค์ความรู้ทางการเกษตร จัดทำเป็นคู่มือองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร อบรมเพิ่มทักษะทางภาษาต่างประเทศ อบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อให้ได้ๆ ได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์และเกิดความภูมิใจในท้องถิ่นของตนเอง โดยใช้คู่มือองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข้อมูล เรื่องราวของการเกษตร เพื่อเพิ่มศักยภาพให้มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสามารถถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรอย่างครบถ้วนให้แก่นักท่องเที่ยวได้ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

3) ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก ควรดำเนินการผลิต ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้เป็นของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าและสร้างรายได้เพิ่มเติม โดยผลิตภัณฑ์นั้นต้องเป็นผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น แต่หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรไม่มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรจำหน่าย ควรทำการสร้างเครือข่ายกับร้านค้าที่มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรเพื่อนำผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรมาจำหน่ายภายในสวนเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว และหากสินค้าหมดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรสามารถแนะนำร้านจำหน่ายของฝากของที่ระลึกใกล้เคียงให้แก่ักท่องเที่ยวได้

4) ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรเป็นแหล่งที่เสริมสร้างความรู้ เน้นการพักผ่อนและให้ความบันเทิงแก่นักท่องเที่ยว โดยการสร้างกิจกรรมที่โดดเด่นและหลากหลายประเภท เพื่อใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ซึ่งปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดบุรีรัมย์ มีกิจกรรมที่รองรับนักท่องเที่ยวหลากหลายประเภทโดยกิจกรรมหลักคือการเดินชมสวนผลไม้ การทดลองเก็บผลไม้ ปลูกผลไม้ และการทานผลไม้ โดยจะมีผู้นำชมเป็นผู้บรรยายให้ความรู้และแนะนำเกร็ดความรู้ต่างๆแก่นักท่องเที่ยว และกิจกรรมเสริมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การปั่นจักรยานชมสวน การประกอบอาหารทานเองภายในสวน การสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เป็นต้น ซึ่งในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีแนวทางในการพัฒนากิจกรรมภายในสวนเกษตรเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี ตั้งแต่กระบวนการปลูก การดูแลรักษาจนถึงกระบวนการเก็บเกี่ยวผลผลิตโดยใช้ภูมิปัญญาทางการเกษตรที่สืบทอดมาจนถึงปัจจุบัน เช่นวิธีการคัดเลือกผลไม้ วิธีการดูแลรักษา วิธีการเก็บเกี่ยวผลผลิต เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงคุณค่า ความรู้ ประสบการณ์แปลกใหม่จากการท่องเที่ยวในสวนเกษตรให้มากที่สุด

5) การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว มีแนวทางในการพัฒนาการบริการข้อมูลโดยการจัดทำช่องทางการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว เช่น เฟสบุ๊ก ไลน์ เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการชี้แจงข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด และใช้ประโยชน์ในด้านการนำเสนอผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ความพร้อมของพื้นที่สำหรับการรองรับนักท่องเที่ยว สำหรับภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องจัดทำป้ายสื่อความหมายต่างๆให้ชัดเจน เช่น ป้ายทางเข้า ป้ายข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว แผนที่พื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เอกสารหรือแผ่นพับที่อธิบายถึงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว

องค์ความรู้ต่างๆทางการเกษตร รวมทั้งการบริการข้อมูลผ่านการสาธิต และให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เช่น การสาธิตการเก็บทุเรียน การผสมเกสรสละ การปลูกทุเรียน การให้อาหารสัตว์ เป็นต้น

6) การให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่ง มีสภาพพื้นที่สวนผลไม้เหมาะแก่การเดินชม และมีพื้นที่ติดต่อกับจุดรับรองนักท่องเที่ยว ดังนั้นด้านยานพาหนะจึงไม่ใช่ปัจจัยหลักในการนำชม แต่ปัจจัยหลักคือ ผู้นำชม และเส้นทางท่องเที่ยวภายในสวนผลไม้ ที่จะมอบความรู้ ประสบการณ์ใหม่ และความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว แต่ในขณะเดียวกันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีสภาพพื้นที่กว้างจำเป็นต้องใช้ยานพาหนะในการนำชม โดยยานพาหนะในการนำชมควรยึดถึงหลักการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพียงพอต่อนักท่องเที่ยว เช่น การปั่นจักรยาน นั่งรถไถ นั่งรถแทรกเตอร์ติดเตเลอร์ นั่งเกวียน หรือขี่ม้า เป็นต้น ที่สำคัญต้องเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวโดยการตรวจสอบสภาพการพร้อมใช้งานของยานพาหนะ เส้นทางในการนำชม พนักงานขับยานพาหนะนำชม ในทุกๆครั้งก่อนที่จะบริการให้นักท่องเที่ยว

7) การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว ต้องมีการจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารกับนักท่องเที่ยวให้หลากหลายช่องทาง เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกด้านข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวให้มากที่สุด เช่น โทรศัพท์ อีเมล เฟสบุ๊ก ไลน์ หรือการบริการส่งจดหมาย ซึ่งต้องมีการให้บริการติดต่อสื่อสารตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไป มีเจ้าหน้าที่ดูแล ลงข้อมูล ตอบข้อซักถามของนักท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอ และมีการจัดทำระบบฐานข้อมูลของนักท่องเที่ยวเพื่อสะดวกต่อการติดต่อนักท่องเที่ยวภายหลังเพื่อแจ้งข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวให้นักท่องเที่ยวทราบ

8) การให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดองค์ความรู้ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆภายในแหล่ง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆแก่นักท่องเที่ยว โดยมีการจัดการพื้นที่ เพื่อใช้ในการรองรับนักท่องเที่ยวในการเข้ารับการฝึกอบรมทั้งที่เป็นหมู่คณะและไม่ใช่มุ่คณะในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการเกษตรส่วนใหญ่ ผู้ประกอบการหรือผู้นำชมจะเป็นผู้ถ่ายทอดเอง โดยใช้องค์ความรู้เดิมที่ถูกถ่ายทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น ในการบรรยาย เช่น การเป็นวิทยากรถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการเกษตร และให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรม เช่น การอบรมการทำปุ๋ยหมัก

9) การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่มี การดำเนินการในด้านสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แต่แนวทางในอนาคตเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวผู้สูงอายุและคนพิการ ผู้นำชมต่างๆจะดำเนินการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ 5 ประการ ตามมติคณะรัฐมนตรี คือ ทางลาด ที่จอดรถ ป้ายและสัญลักษณ์ ห้องน้ำ บริการข้อมูลข่าวสาร มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

4.4.1.4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ แนวทางในการพัฒนา คือ ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวในสวน ต้องดำเนินการสำรวจเกี่ยวกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในแหล่งท่องเที่ยวของตนเอง ที่สามารถนำเทคโนโลยีการเกษตรมาใช้ในการพัฒนาเพื่อให้เป็นสิ่งที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เช่น การฉีดยาต้นไม้ การแปรรูปผลิตภัณฑ์ การปลูกพืชออร์แกนิก การเพาะเลี้ยงไส้เดือน การทำโกโก้ เป็นต้น และทำการรวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญทางการเกษตรเพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้ให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังสามารถจะพัฒนาตนเอง ให้เป็นฟาร์มเกษตรที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้และสร้างความบันเทิงให้นักท่องเที่ยว

2) ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีแนวโน้มในการพัฒนาการเกษตรให้เป็นแบบเกษตรอินทรีย์ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวและอนุรักษ์ทรัพยากรทางการเกษตรได้รวมทั้งเน้นการทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด เช่น การทำหม่มสาวต้นไม้มือ คือการค่อยๆ ตัดแต่งกิ่งต้นไม้เรื่อยๆ ไม่ให้สูงหรือยาวจนเกินไป การผสมเกสรพันธุ์ไม้ การดูแลรักษาผลผลิตทางการเกษตร เช่น การห่อกล้วย การห่อระกำ การนับช่วงวันพร้อมเก็บเกี่ยว การเคาะทุเรียน การทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น

3) สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว มีการพัฒนาเริ่มจากการทำความสะอาด จัดการพื้นที่สวนให้เป็นระเบียบ เหมาะแก่การเดินชม การนั่งพักผ่อน และการนั่งทานผลไม้ มีการตกแต่งภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่น ปลูกไม้ดอกไม้ประดับตกแต่งบริเวณสวน ทางเข้าสวนผลไม้ หรือบริเวณต้อนรับนักท่องเที่ยว เป็นต้น จากนั้นทำการสำรวจทรัพยากรการท่องเที่ยวภายในสวนถึงความโดดเด่นและสวยงามเพื่อใช้เป็นแหล่งท่องเที่ยวภายในสวนให้นักท่องเที่ยวได้ชม เช่น ต้นไม้ใหญ่อายุร้อยปี อุโมงค์ ก้อนหินรูปทรงแปลก แตกต่างจากที่อื่น หรือจุดชมวิวิวเขาที่สวยงาม

4) ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่มีความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวหลายแห่ง ในระยะรัศมี 20 กิโลเมตร เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีเป็นจังหวัดที่มีความโดดเด่นด้านทรัพยากรทางการท่องเที่ยวมีหลากหลายประเภท ทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เช่น กลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขาบายศรี มีแหล่งท่องเที่ยว เชื่อมโยงคือ หาดเจ้าหลาว หาดแหลมเสด็จ สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หาดคุ้งวิมาน จุดชมวิวนางพญา เป็นต้น หรือ สวนเจริญชัย มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง คือ วัดมิ่งกรบุปผาราม อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว พุทธอุทยานวัดซากใหญ่ โอเอซิส ซีเวิลด์ คุกซี้ไก่ ตึกแดง และหาดแหลมสิงห์ หรือ สวนเคพี การ์เด็น มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยง คือ ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ ชุมชนริมน้ำจันทบูร อาสนวิหารพระนางมาลีอุปถัมภ์ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน

5) การได้รับรางวัลใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมุ่งหวังในการทำการเกษตรเพื่อใช้เป็นอาชีพหลักในการสร้างรายได้ แต่เมื่อมีความร่วมมือจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรแล้วต้องมีการพัฒนาตนเองและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว

โดยการใช้รางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องหมายแสดงถึงคุณภาพของสวน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งเครื่องมือทางการตลาดท่องเที่ยวที่จะทำให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีมากขึ้น โดยการเข้าประกวดตามโครงการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมท้องถิ่นเช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (Agro tourism) ใบรับรอง GAP จากกรมส่งเสริมการเกษตรที่หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนจัดขึ้น

6) ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร คือ พัฒนาผลผลิตภายในสวนให้เป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่โดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ เช่น การแปรรูปผลิตภัณฑ์ ผลไม้สด ต้มกล้ำต่างๆ โดยเน้นคุณภาพเป็นหลัก และบางผลิตภัณฑ์ สามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าไปมีส่วนร่วมในการผลิตได้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงกระบวนการผลิต เช่น การกวนทุเรียน การทำกล้วยฉาบ การทำสละลอยแก้ว การให้นักท่องเที่ยวปลูกต้นกล้า เพาะเมล็ด จะส่งผลให้นักท่องเที่ยวรู้สึกตื่นเต้น สนุกกับการได้ทดลองทำในสิ่งที่ไม่เคยทำมาก่อน และสุดท้ายนักท่องเที่ยวจะเกิดความประทับใจ และต้องการมาท่องเที่ยวอีกครั้งได้ และเมื่อนักท่องเที่ยวจะเดินทางกลับ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรเสนอจำหน่ายผลิตภัณฑ์ต่างๆ ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร รวมถึง ต้นกล้า เมล็ดพันธุ์ต่างๆ เป็นต้น

7) ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว สร้างกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมภายในแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อให้นักท่องเที่ยวรู้สึกสนุกสนาน และให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาในแหล่งท่องเที่ยวให้นานที่สุด ก่อให้เกิดรายได้เพิ่มขึ้นจากการใช้บริการกิจกรรมเสริมต่างๆภายในสวน โดยที่แต่ละกิจกรรมนั้นต้องเน้นความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ใหม่ๆ แก่นักท่องเที่ยว และที่สำคัญในแต่ละปีควรมีการพัฒนาปรับเปลี่ยนรูปแบบกิจกรรมอยู่เสมอให้นักท่องเที่ยวได้เลือกทำ เพื่อไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย เช่น กิจกรรมหลักคือ การเดินชม ชิม ผลไม้ เก็บผลไม้ กิจกรรมรองคือ การปั่นจักรยาน การขี่ม้า ให้อาหารสัตว์ นวด ประคบสมุนไพร

8) การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร แนวทางการพัฒนาคือ หากแหล่งท่องเที่ยวใดมีที่พักโฮมสเตย์รองรับนักท่องเที่ยว ต้องมีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ถึงวิถีเกษตร สัมผัสกับวิถีชีวิตของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรผลไม้จริงๆ เช่น การปลูกต้นไม้ การดูแลรักษาผลผลิต การเก็บเกี่ยวผลผลิต และการจำหน่ายผลผลิต รวมถึงการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่างๆ การร่วมประกอบอาหารและทานอาหารท้องถิ่น นอกจากนั้นหากเป็นเทศกาลหรือประเพณีสำคัญ สามารถให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมหรือชมการแสดง ชมประเพณีนั้นๆได้ จะได้เป็นการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยวและภายนอกแหล่งท่องเที่ยว หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใดไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกรได้จากการเดินชมสวนและฟังการบรรยายถึงกระบวนการต่างๆในการทำสวนเกษตรผลไม้ ชมการสาธิต และมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติได้ เช่น การเก็บผลไม้ การปอกเปลือกผลไม้ การฉีดยาต้นไม้ การทำสาวต้นไม้

4.4.1.5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี

1) อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่อยู่นอกเขตอุตสาหกรรม มีอากาศที่สดชื่น แต่อย่างไรก็ตามเพื่อให้นักท่องเที่ยวชมซับ

ถึงคุณค่าด้านอากาศบริสุทธิ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรต้องช่วยกันดูแลความสะอาดของพื้นที่ภายในสวน อย่าให้มีสิ่งเน่าเสีย เช่น การหมักหมมของเปลือกผลไม้ที่อาจสร้างมลพิษทางอากาศได้ หันมาทำเกษตรแบบอินทรีย์ให้มากขึ้น ไม่ทำลายขยะโดยการเผา เพราะอาจทำให้เกิดมลพิษทางอากาศได้ ควรดำเนินการประสานให้หน่วยงานที่รับผิดชอบช่วยดำเนินการ เช่น เทศบาล ขอความร่วมมือจากหน่วยงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องอบรมเรื่องการกำจัดขยะแต่ละประเภทอย่างถูกวิธี การสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ รวมทั้งการใช้ขยะที่เป็นเปลือกผลไม้ในการทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น โดยวิธีการกำจัดขยะอาจใช้เป็นอีกหนึ่งกิจกรรมหนึ่งองค์ความรู้ที่ถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวพร้อมกับการลงมือปฏิบัติได้ หรือสร้างเป็นศูนย์ศึกษาดูงานเรื่องการกำจัดขยะอย่างถูกวิธี ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย เช่น แหล่งน้ำ ลำธาร ป่าไม้ สวนผลไม้ ภูเขา น้ำตก แต่ต้องมีการพัฒนาภูมิทัศน์ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้ให้สวยงาม เข้าถึงง่าย และปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวมากขึ้น และกำหนดวิธีมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ชัดเจน เช่น ตั้งกฎ ระเบียบในการเข้าชม ข้อควรปฏิบัติ ไม่ควรปฏิบัติ

3) ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ รวบรวมองค์ความรู้ต่างๆเกี่ยวกับสายพันธุ์ต่างๆของผลไม้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์ความหลากหลายของสายพันธุ์ไว้ และทำการส่งเสริมคุณค่าของสายพันธุ์ต่างๆ เช่น การปลูกผลไม้หลากหลายพันธุ์ การขยายพันธุ์ไม้ ซึ่งจัดเป็นกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือปลูกหรือทำการขยายพันธุ์ไม้ต่างๆได้

4) การมีอัตราค่าที่ตี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการเรียนรู้หลักการต้อนรับนักท่องเที่ยวที่ดี เช่น การต้อนรับ การพูดคุย กับนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อเป็นการสร้างมิตรไมตรี สัมพันธภาพที่ดีต่อกันระหว่างเจ้าของพื้นที่และนักท่องเที่ยวผู้มาเยือน ดังนั้นหากต้องการทราบว่านักท่องเที่ยวมีความพอใจในเรื่องการมีอัตราค่าที่ตี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว จึงควรดำเนินการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เช่น ก่อนเดินทางกลับให้นักท่องเที่ยวให้คะแนนความพึงพอใจ โดยการแจกลูกบอลให้คนละลูก และทำการหย่อนลงไปในโถที่เราเตรียมไว้ทั้งหมด 5 โถ โดยมีโถไม่พอใจ โถพื่อน้อย โถพอใจปานกลาง โถพอใจมาก และโถพอใจมากที่สุด โดยนักท่องเที่ยวสามารถหย่อนใส่ได้ตามความพึงพอใจ และในแต่ละสัปดาห์นำมาทำการตรวจสอบจำนวนลูกบอลของแต่ละโถโดยการนับ หากโถไหนมากที่สุด ก็แสดงว่าระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอยู่ในระดับของโถนั้น เพื่อทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าชม ได้ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวภายในสวน และจะได้นำผลการตรวจสอบไปดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไข

5) เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมีการสร้างเรื่องราวหรือรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆภายในสวน และทำการถ่ายทอดเรื่องราว/ความเป็นมา ความรู้ ภูมิปัญญาที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตการทำเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่นักท่องเที่ยว ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การเปิดวิดีโอทัศน์

การแจกแผ่นพับใบปลิว ป้ายสื่อความหมายภายในสวนเกษตร เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ พร้อมทั้งจะกลับมาเที่ยวซ้ำ

6) การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่เป็นของตนเอง และหาแนวทางในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น การออกแบบทำป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับคุณประโยชน์ของสินค้าและปรับปรุงทำบรรจุภัณฑ์ใหม่ ให้สอดคล้องกับบริบทของสินค้า และภายในสวนเกษตรควรมีจุดสาธิตหรือจุดบริการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้น หรือหากไม่สามารถผลิตสินค้าเป็นของตนเองได้ อาจต้องนำสินค้าทางการเกษตรจากสมาชิกเครือข่ายมาวางจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นต้องเลือกสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนหรือของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเอง

4.4.2 แนวทางการพัฒนาตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยว (5'As)

จากการวิเคราะห์การประชุมกลุ่มย่อยในการหาแนวทางพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ผ่านมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้นั้น สามารถสรุปตามองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวได้ดังนี้

4.4.2.1 พัฒนาแหล่งท่องเที่ยว/สิ่งดึงดูดใจ (Attraction)

ตามหลักการพื้นฐานของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี 3 สิ่งควรมอบให้แก่นักท่องเที่ยว คือ มีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวชม มีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวทำ และมีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวซื้อ และจากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้พบว่า มีอีก 1 สิ่งที่ควรมอบให้แก่นักท่องเที่ยว คือ องค์ความรู้ทางการเกษตร เพื่อเพิ่มความสนใจแก่นักท่องเที่ยว เพิ่มความสนุกสนาน และให้นักท่องเที่ยวจดจำประสบการณ์การท่องเที่ยวที่ติดลบต่อไป ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจึงควรพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเพื่อค้น หาสิ่งดึงดูดใจภายในแหล่งท่องเที่ยวเพื่อใช้ในการจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยเริ่มจากการสังเกต พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบสิ่งใดภายในสวนมากที่สุดลดหลั่นกันไปตามลำดับ หากแหล่งท่องเที่ยวใดไม่มีสิ่งดึงดูดใจอาจใช้วิธีการสร้างสิ่งดึงดูดใจขึ้นเองโดยสิ่งดึงดูดใจนั้นต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเท่านั้น ซึ่งตามหลักของการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สิ่งดึงดูดใจอาจเป็นสิ่งดึงดูดใจที่เป็นธรรมชาติ ที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความสนใจต้องการเดินทางเข้ามาเยี่ยมชมได้ เช่น สภาพแวดล้อม อากาศ ป่าไม้ ลำธาร ฯลฯ หรือเป็นสิ่งดึงดูดใจที่เกษตรกร สร้างขึ้น ทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เช่น อาคารบ้านเรือน ภูมิปัญญาทางการเกษตร ประเพณี วิถีชีวิต การตกแต่งภูมิทัศน์ และจากนั้น ทำการพัฒนาสิ่งดึงดูดใจภายในสวนให้มีความสวยงามและมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว และทำการ ค้นหาหาข้อมูลเรื่องเล่าต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูลผ่านการสื่อความหมายประเภทต่างๆให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะทำให้สิ่งดึงดูดใจมีเอกลักษณ์และมีคุณค่ามากยิ่งขึ้น ซึ่งสำหรับสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีคือ 6 คุณค่า ได้แก่ ปอดตะวันออก ความหลากหลายทางธรรมชาติ เมืองผลไม้ ความเป็นกันเอง เรื่องราว/ความเป็นมา การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ที่จะใช้ในการส่งมอบให้กับหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การทำงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในจะได้รับการพัฒนา และง่ายต่อการดำเนินงานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน สุดท้ายคือ เศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตของประชาชนดีขึ้น

4.4.2.2 พัฒนาการเข้าถึง (Access)

การเข้าถึงเป็นการดำเนินการเพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมทางการท่องเที่ยว ที่เกษตรกรได้วางแผนไว้เพื่อรองรับนักท่องเที่ยว โดยทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความเหมาะสม องค์ความรู้ ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยวเป็นสำคัญ การท่องเที่ยวภายในสวนหากสวนใดมีพื้นที่กว้างการเข้าถึงอาจต้องใช้ยานพาหนะหลายชนิด เช่น รถไถ รถแทรกเตอร์ จักรยาน สัตว์พาหนะ (ช้าง ม้า) หรือแม้แต่การเดินเท้า ต้องมีการตรวจสอบเส้นทางการเดินทาง ตรวจสอบสภาพยานพาหนะ สัตว์พาหนะต่างๆที่ใช้บริการนักท่องเที่ยว และตรวจสอบความพร้อมของคนขับยานพาหนะต่างๆด้วย ทั้งนี้เพื่อประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวและความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น ซึ่งการเดินทางท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จะมีจุดเด่นคือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละสถานที่จะมีพื้นที่ใกล้เคียงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆ และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งนักท่องเที่ยวต้องรู้สึกว่าคุ้มค่าแก่การมาเยี่ยมชมเมืองจันทบุรี ซึ่งในอนาคต จะสามารถเป็นจังหวัดที่นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี เนื่องด้วยทรัพยากรที่มากมาย หลากหลาย และมีคุณค่าควรแก่การให้นักท่องเที่ยว เที่ยวชม ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจและสรุปข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแต่ละแหล่ง เสนอเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละแห่ง และรวบรวมแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของอำเภอต่างๆในจังหวัดจันทบุรี ได้ดังนี้

1) สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการศึกษาศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการที่เป็นสมาชิกของชมรมสวนผลไม้เพื่อการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ที่เข้าร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวน 14 สวน ได้แก่ 1) กลุ่มชุมชนเขาบายศรี 2) สวนป่ากลบ 3) สวนเคพี การ์เด็น 4) สวนรินรติ 5) สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย 6) สวนสละเสียดีก 7) สวนสาวสุดใจ 8) สวนเจริญชัย 9) สวนโถทอง 10) สวนลุงฉัตร 11) สวนภูทิพย์ธารา 12) บ้านสวนลุงฉลุย 13) สวนประนอม และ 14) สวนวดี พบว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแต่ละสวนมีสถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียง ดังแสดงในตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ชื่อสวน	สถานที่ตั้ง	แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
1.สวนชุมชนเขาบายศรี	11/1 ม.4 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	- หาดเจ้าหลาว - หาดแหลมเสด็จ - สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ - หาดคุ้งวิมาน - จุดชมวิวนางพญา	กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี – หาดเจ้าหลาว – หาดแหลมเสด็จ – สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ – ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ – หาดคุ้งวิมาน – จุดชมวิวนางพญา
2. สวนป่าแกลบ	4/3 ม.8 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	- หาดเจ้าหลาว - หาดแหลมเสด็จ - สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ - หาดคุ้งวิมาน - จุดชมวิวนางพญา	สวนป่าแกลบ – หาดเจ้าหลาว – หาดแหลมเสด็จ – สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ – ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ – หาดคุ้งวิมาน – จุดชมวิวนางพญา
3. สวนสละเหี้ยถึก	25 ม.9 ต.เขาหัว อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	- วัดเขาสุกิม - รอยพระบาท เขาคิชฌกูฏ - น้ำตกกระทิง	สวนสละเหี้ยถึก – วัดเขาสุกิม – รอยพระพุทธรบาทเขาคิชฌกูฏ – น้ำตกกระทิง
4. สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย	36/1 ม.10 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	- วัดเขาสุกิม - รอยพระบาท เขาคิชฌกูฏ - น้ำตกกระทิง	สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย – วัดเขาสุกิม – รอยพระพุทธรบาทเขาคิชฌกูฏ – น้ำตกกระทิง

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ชื่อสวน	สถานที่ตั้ง	แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. สวนวดี	44/1 ม.10 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	- วัดเขาสุกิม - รอยพระบาท เขาศิชมภู - น้ำตกกระทิง	สวนวดี – วัดเขาสุกิม – รอยพระพุทธรบาท เขาศิชมภู – น้ำตก กระทิง
6. สวนรินรดี	18/7 ม.10 ต.เขาบายศรี อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	- วัดเขาสุกิม - รอยพระบาท เขาศิชมภู - น้ำตกกระทิง	สวนรินรดี – วัดเขา สุกิม – รอยพระพุท ธบาทเขาศิชมภู – น้ำตกกระทิง
7. สวนสาวสุดใจ	22/3 ม.1 ต.พลี อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	- วัดมิ่งกรูปาราม - น้ำตกพลี - โอเอซิส ซีเวิลด์ - คุกซีไก่อ - ตึกแดง - หาดแหลมสิงห์	สวนสาวสุดใจ – วัดมิ่งกรูปาราม – น้ำตกพลี – โอเอซิส ซีเวิลด์ – คุกซีไก่อ - ตึกแดง – หาดแหลม สิงห์
8. สวนประนอม	56 ม.10 ต.คมบาง อ. เมือง จ.จันทบุรี	- วัดมิ่งกรูปาราม - น้ำตกพลี - โอเอซิส ซีเวิลด์ - คุกซีไก่อ - ตึกแดง - หาดแหลมสิงห์	สวนประนอม – ว ัดมิ่งกรูปาราม – น้ำตกพลี – โอเอซิส ซีเวิลด์ – คุกซีไก่อ – ตึก แดง – หาดแหลมสิงห์
9. สวนลุนนัตร	43/2 ม.3 ต.พลี อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	- พุทธอุทยานวัดซาก ใหญ่ - หาดแหลมสิงห์ - คุกซีไก่อ - ตึกแดง - โอเอซิส ซีเวิลด์	สวนลุนนัตร – พุทธอุทยานวัดซาก ใหญ่ – หาดแหลม สิงห์-คุกซีไก่อ – ตึกแดง – โอเอซิส ซีเวิลด์
10. สวนโถทอง	18 ม.10 ต.คมบาง อ. เมือง จ.จันทบุรี	- อุทยานเรือสมเด็จพะ เจ้าตากสินมหาราช - น้ำตกพลี	อุทยานเรือพระเจ้าตากสิน มหาราช – สวนโถทอง - น้ำตกพลี

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ชื่อสวน	สถานที่ตั้ง	แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง	เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
11. สวนเจริญชัย	87/2 ม.1 ต.พลั่ว อ.แหลมสิงห์ จ.จันทบุรี	- วัดมิ่งกรบุปผาราม - น้ำตกพลั่ว - พุทธอุทยานวัดซากใหญ่ - โอเอซิส ซีเวิลด์ - คุกขี้ไก่ - ตึกแดง - หาดแหลมสิงห์	สวนเจริญชัย – วัดมิ่งกรบุปผาราม – น้ำตกพลั่ว – พุทธ อุทยานวัดซากใหญ่ – โอเอซิส ซีเวิลด์ – คุกขี้ไก่ – ตึกแดง – หาดแหลมสิงห์
12. สวนภูทิพย์ธารา	150 ม.2 บ้านบ่อเวฬุ ต.บ่อเวฬุ อ.ขลุง จ.จันทบุรี	- เขื่อนคีรีธาร	สวนภูทิพย์ธารา – เขื่อนคีรีธาร
13. บ้านสวนลุงฉลวย	18/2 ม.7 ต.รำพัน อ.ท่าใหม่ จ.จันทบุรี	- หาดคู้วิมาน - จุดชมวิวนีนางพญา - หาดแหลมเสด็จ - สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน - หาดเจ้าหลาว	สวนลุงฉลวย – หาดคู้ วิมาน – จุดชมวิวนีนางพญา – หาดแหลม เสด็จ -สถานแสดงพันธุ์ สัตว์น้ำ เฉลิม พระ เกียรติ – ศูนย์ศึกษา การ พัฒนาอ่าว คุ้ง กระเบน - หาดเจ้า หลาว
14. สวนเคพี การ์เด็น	22/3 ม.2 ต.วังแฉ่ม อ.มะขาม จ.จันทบุรี	- ศูนย์พัฒนาไม่ผลตามพระราชดำริ - ชุมชนริมน้ำจันทบูร - อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ - ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน	สวนเคพี การ์เด็น – ศูนย์พัฒนาไม่ผลตาม พระราชดำริ – ชุมชน ริมน้ำจันทบูร –อาสน วิหาร พระนางมารีอา ปฏิสนธิ- ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

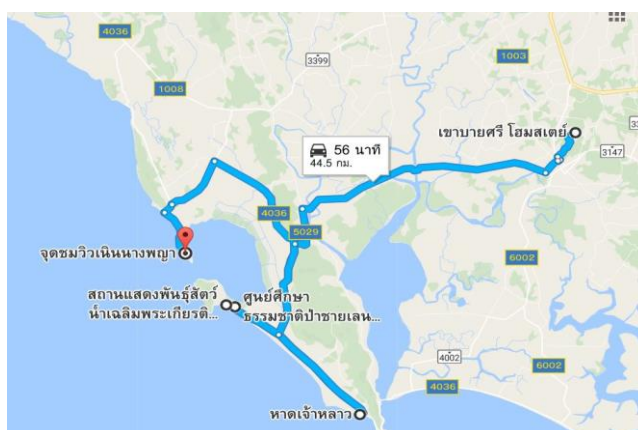
2) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การจัดเส้นทางท่องเที่ยวสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม

2.1) เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่ม

วิสาหกิจชุมชนนรีรักษ์เขาบายศรี

กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนรีรักษ์เขาบายศรี – หาดเจ้าหลาว – หาดแหลมเสด็จ – สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ – อ่าวคังกระเบน – ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคังกระเบน – หาดคังวิมาน – จุดชมวิวเนินนางพญา

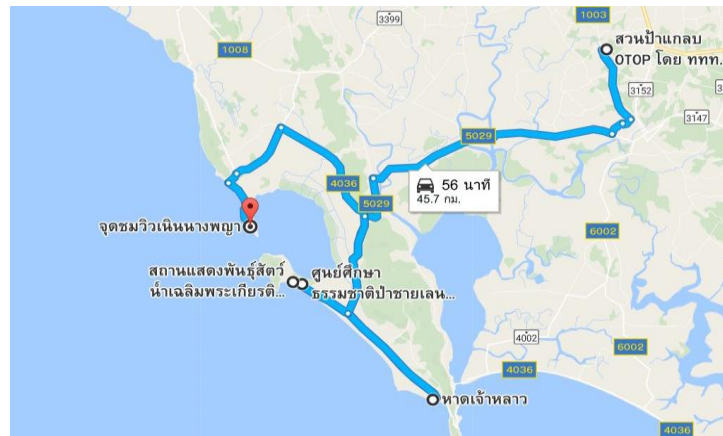

ภาพที่ 4.15 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร กลุ่มวิสาหกิจชุมชนนรีรักษ์เขาบายศรี
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.15 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขาบายศรี โดยมีรายละเอียดดังนี้ ช่วงเช้าเริ่มต้นจากการเดินทางไปเที่ยวชมและศึกษาวิถีชีวิตการทำสวนผลไม้ที่สวนกลุ่มวิสาหกิจชุมชนเขาบายศรี จากนั้นเดินทางไปหาดเจ้าหลาวเพื่อแวะพักผ่อนและรับประทานอาหารเที่ยง ซึ่งมีร้านอาหารริมหาดจำนวนมากไว้บริการนักท่องเที่ยว ช่วงบ่ายเดินทางไปยังหาดแหลมเสด็จเพื่อเข้าชมการแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ ต่อจากนั้นไปเดินชมเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนอ่าวคังกระเบน และชมทัศนียภาพของอ่าวคังกระเบนที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคังกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ช่วงเย็นเดินทางไปยังหาดคังวิมานชมวิถีชีวิตตามถนนเฉลิมบูรพาชลทิต ซึ่งมีทิวทัศน์ที่สวยงามเรียงไปกับชายฝั่งทะเล และแวะชมพระอาทิตย์ตกดินที่จุดชมวิวเนินนางพญา รับประทานอาหารเย็นที่หาดคังวิมาน และเดินทางกลับ

2.2) เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนป่าแกลบ

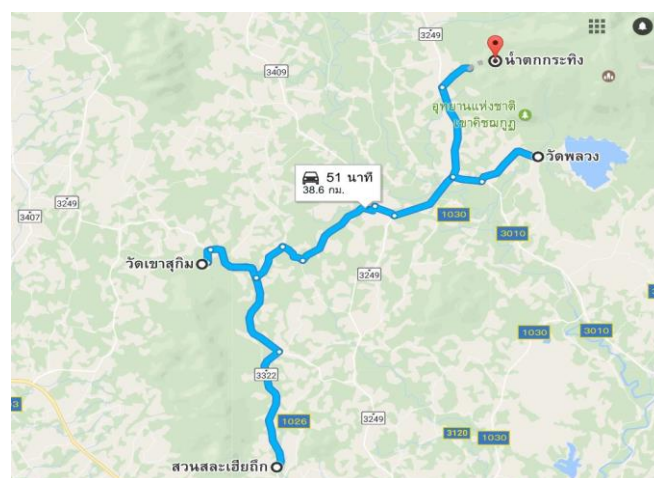
สวนป่าแกลบ – หาดเจ้าหลาว – หาดแหลมเสด็จ – สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ – ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคังกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ – หาดคังวิมาน – จุดชมวิวเนินนางพญา

ภาพที่ 4.16 เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนป่าแกลบ
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.16 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนป่าแกลบ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าเริ่มต้นจากการเดินทางไปเที่ยวชมวิถีการทำสวนผลไม้และการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่สวนป่าแกลบ จากนั้นเดินทางไปที่หาดเจ้าหลาวเพื่อแวะพักผ่อนและรับประทานอาหารเที่ยง ช่วงบ่ายเดินทางไปยังหาดแหลมเสด็จเพื่อเข้าชมการแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ จากนั้นไปเดินชมเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนอ่าวคู้กระเบน และชมทัศนียภาพของอ่าวคู้กระเบนที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคู้กระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ช่วงเย็นเดินทางไปยังหาดคู้วิมานขับรถชมวิวตามถนนเฉลิมบูรพาชลทิต ซึ่งมีทิวทัศน์ที่สวยงามเรียบไปกับชายฝั่งทะเล และแวะชมพระอาทิตย์ตกดินที่จุดชมวิวนางพญา รับประทานอาหารเย็นที่หาดคู้วิมาน และเดินทางกลับ

2.3) เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสละเฮียถึก
สวนสละเฮียถึก – วัดเขาสุกิม – รอยพระพุทธรูปเขาศิษณุ – น้ำตกกระทิง

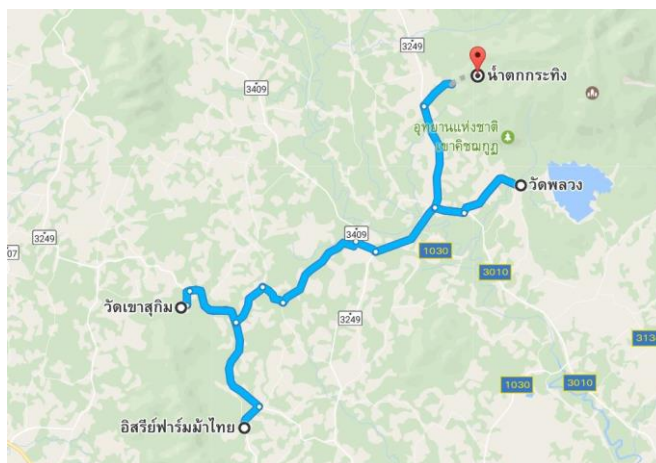

ภาพที่ 4.17 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสละเฮียถึก
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.17 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสละเฮียถึก ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าเดินทางไปท่องเที่ยวสวนสละเฮียถึก เดินชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิธีการปลูกสละ เดินทางต่อไปยังวัดเขาสุกิม สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเข้าชมพิพิธภัณฑ์แสดงวัตถุโบราณภายในวัด ช่วงบ่ายเดินทางไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทเขาคิซมกฏ ต่อจากนั้นเดินทางไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเย็นที่น้ำตกกระทิง (หมายเหตุ รอยพระบาทเขาคิซมกฏจะเปิดให้ประชาชนขึ้นไปนมัสการรอยพระบาทปีละ 1 ครั้ง)

2.4) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย

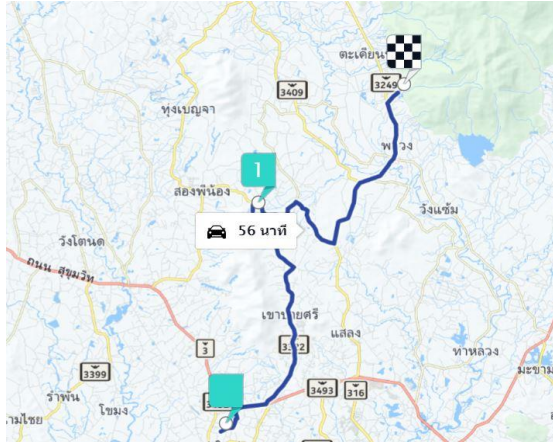
สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย – วัดเขาสุกิม – รอยพระพุทธรูปบาทเขาคิซมกฏ – น้ำตกกระทิง

ภาพที่ 4.18 เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.18 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าเดินทางไปท่องเที่ยวสวนอิสริย์ฟาร์มม้าไทย เดินชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตร เดินทางต่อไปยังวัดเขาสุกิม สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเข้าชมพิพิธภัณฑ์แสดงวัตถุโบราณภายในวัด ช่วงบ่ายเดินทางไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทเขาคิซมกฏ ต่อจากนั้นเดินทางไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเย็นที่น้ำตกกระทิง (หมายเหตุ รอยพระบาทเขาคิซมกฏจะเปิดให้ประชาชนขึ้นไปนมัสการรอยพระบาทปีละ 1 ครั้ง)

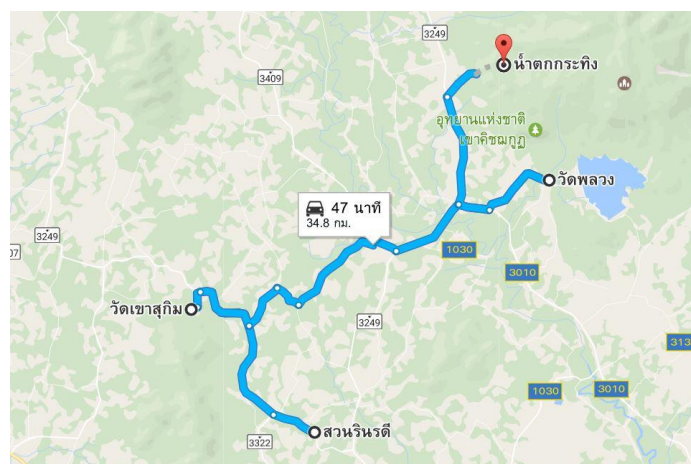
2.5) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนหวัด
สวนหวัด – วัดเขาสุกิม – รอยพระพุทธรูปเขาคิซมกุก – น้ำตกกระทิง

ภาพที่ 4.19 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนหวัด
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.19 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนหวัด ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเข้าเดินทางไปที่สวนหวัด เดินชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตร เดินทางต่อไปยังวัดเขาสุกิม สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเข้าชมพิพิธภัณฑ์แสดงวัตถุโบราณภายในวัด ช่วงบ่ายเดินทางไปยังมัสการรอยพระพุทธรูปเขาคิซมกุก ต่อจากนั้นเดินทางไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเย็นที่น้ำตกกระทิง (หมายเหตุ รอยพระพุทธรูปเขาคิซมกุกจะเปิดให้ประชาชนขึ้นไปนมัสการรอยพระพุทธรูปปีละ 1 ครั้ง)

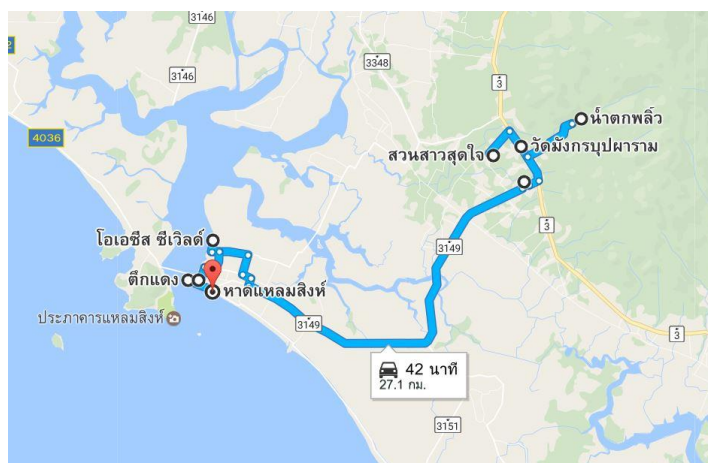
2.6) เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนรินรดี
สวนรินรดี – วัดเขาสุกิม – รอยพระพุทธรูปเขาคิซมกุก – น้ำตกกระทิง

ภาพที่ 4.20 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนรินรดี
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.20 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนรินรดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าเดินทางไปท่องเที่ยวสวนรินรดี เดินชมสวนผลไม้ และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตร เดินทางต่อไปยังวัดเขาสุกิม สักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์และเข้าชมพิพิธภัณฑ์แสดงวัตถุโบราณภายในวัด ช่วงบ่ายเดินทางไปนมัสการรอยพระพุทธรูปบาทเขาคิฆณภู ต่อจากนั้นเดินทางไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเย็นที่น้ำตกกระทิง (หมายเหตุ รอยพระบาทเขาคิฆณภูจะเปิดให้ประชาชนขึ้นไปนมัสการรอยพระบาทปีละ 1 ครั้ง)

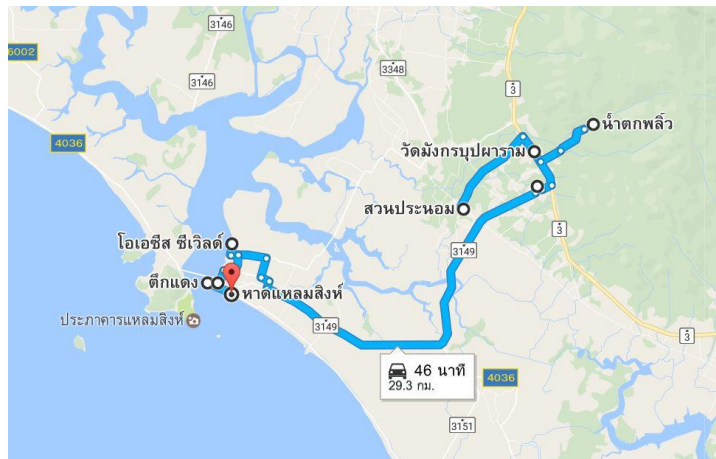
2.7) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสาวสุดใจ
สวนสาวสุดใจ – วัดมังกรบุปผาราม – น้ำตกพลั่ว – โอเอซิส ซีเวิลด์ – คุกซี้ไก่ – ตึกแดง – ชายหาดแหลมสิงห์

ภาพที่ 4.21 เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสาวสุดใจ
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.21 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนสาวสุดใจ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าแวะเที่ยวชมสวนสาวสุดใจ เดินชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตการทำเกษตร จากนั้นไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดมังกรบุปผาราม ต่อจากนั้นเดินทางไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเที่ยงที่น้ำตกพลั่ว ช่วงบ่ายเดินทางไปชมการแสดงปลาโลมาที่โอเอซิส ซีเวิลด์ แวะเที่ยวชมคุกซี้ไก่และตึกแดงที่ตั้งอยู่บริเวณชายหาดแหลมสิงห์ และรับประทานอาหารเย็นที่หาดแหลมสิงห์

2.8) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนประนอม
สวนประนอม – วัดมังกรบุปผาราม – น้ำตกพลั่ว – โอเอซิส ซีเวิลด์ – คุกซี้ไก่ – ตึกแดง – ชายหาดแหลมสิงห์

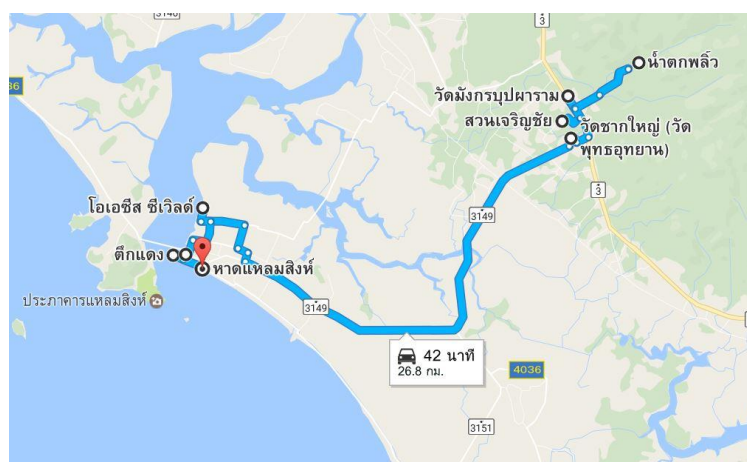

ภาพที่ 4.22 เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนประนอม
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.22 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนประนอม ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าแวะเที่ยวชมสวนประนอม เดินชมสวนผลไม้และซื้อผลไม้สดจากสวนไปจากนั้นไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดมังกรบูรพาราม ต่อจากนั้นเดินทางไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเที่ยงที่น้ำตกพลิว ช่วงบ่ายเดินทางไปชมการแสดงปลาโลมาที่โอเอซิสซีเวิลด์ แวะเที่ยวชมคุกกี้ไอ้และตึกแดงที่ตั้งอยู่บริเวณชายหาดแหลมสิงห์ และรับประทานอาหารเย็นที่หาดแหลมสิงห์

2.9) เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเจริญชัย

สวนเจริญชัย – วัดมังกรบูรพาราม – น้ำตกพลิว – พุทธอุทยานวัดซากใหญ่ – โอเอซิสซีเวิลด์ – คุกกี้ไอ้ – ตึกแดง – ชายหาดแหลมสิงห์

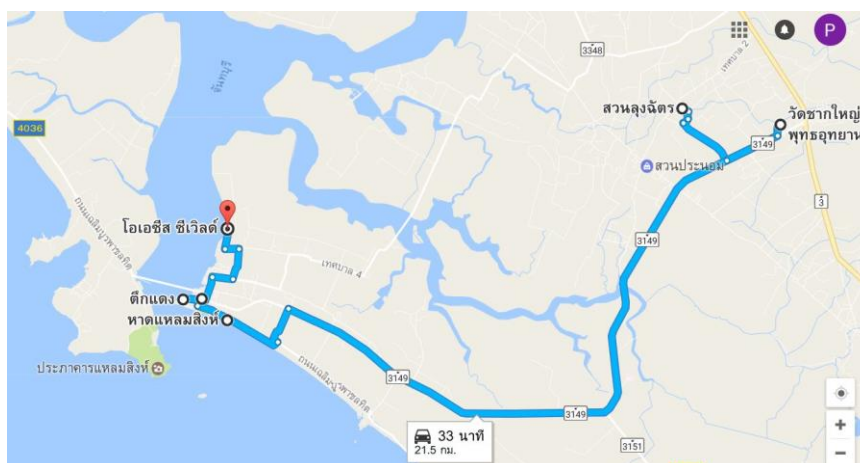

ภาพที่ 4.23 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเจริญชัย
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.23 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเจริญชัยดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าแวะเที่ยวชมสวนเจริญชัย เดินชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตร จากนั้นไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่วัดมังกรบุปผาราม ต่อจากนั้นเดินทางไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเที่ยงที่น้ำตกพลั่ว ช่วงบ่ายแวะเข้าไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์และชมพุทธอุทยานที่วัดซากใหญ่ จากนั้นเดินทางไปชมการแสดงปลาโลมาที่โอเอซิส ซีเวิลด์ แวะเที่ยวชมคุกกี้ไอ้และตึกแดงที่ตั้งอยู่บริเวณชายหาดแหลมสิงห์ และรับประทานอาหารเย็นที่หาดแหลมสิงห์

2.10) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนลุงฉัตร

สวนลุงฉัตร – พุทธอุทยานวัดซากใหญ่ – โอเอซิส ซีเวิลด์ – คุกกี้ไอ้ – ตึกแดง – ชายหาดแหลมสิงห์

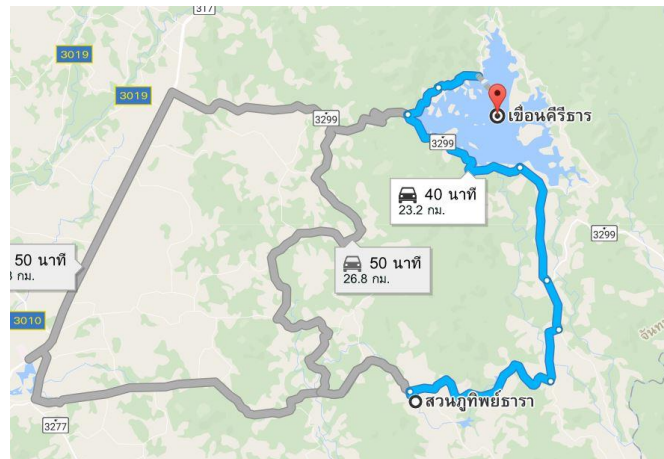
ภาพที่ 4.24 เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนลุงฉัตร
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.24 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนลุงฉัตรดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าแวะเที่ยวชมสวนลุงฉัตร เดินชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตร จากนั้นเข้าไปนมัสการสิ่งศักดิ์สิทธิ์และชมพุทธอุทยานที่วัดซากใหญ่ พักรับประทานอาหารเที่ยงที่หาดแหลมสิงห์ แวะเที่ยวชมคุกกี้ไอ้และตึกแดงที่ตั้งอยู่บริเวณชายหาดแหลมสิงห์ ต่อจากนั้นเดินทางไปชมการแสดงปลาโลมาที่โอเอซิส ซีเวิลด์

2.11) เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สวนภูทิพย์ธารา

สวนภูทิพย์ธารา – น้ำตกตรอกนอง

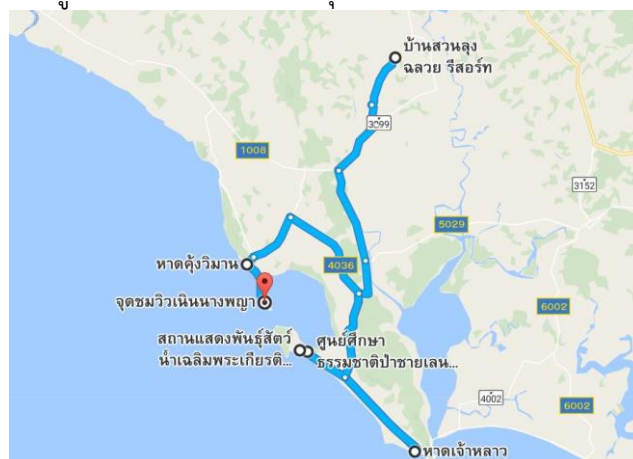
ภาพที่ 4.25 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนภูทิพย์ธารา

ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.25 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนภูทิพย์ธารา ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าแวะเที่ยวชมสวนภูทิพย์ธารา เที่ยวชมสวนผลไม้ และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตร จากนั้นไปแวะพักผ่อนและรับประทานอาหารเที่ยงที่เขื่อนศรีนครินทร์ ซึ่งมีทิวทัศน์ของอ่างเก็บน้ำที่สวยงาม

2.12) เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านสวนลุงฉลวย

บ้านสวนลุงฉลวย – หาดคังวิมาน – จุดชมวิวเนินนางพญา – หาดแหลมเสด็จ – สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ – ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ – หาดเจ้าหลาว

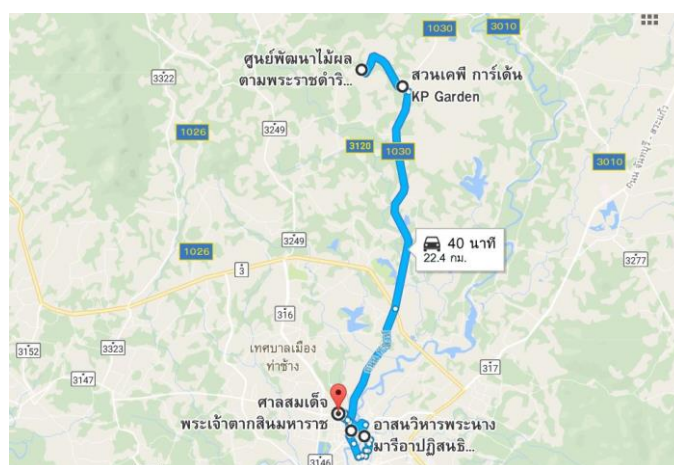
ภาพที่ 4.26 เส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนลุงฉลวย

ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.26 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บ้านสวนลุงฉลวย ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าเข้าชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำ การเกษตรที่บ้านสวนลุงฉลวย จากนั้นเดินทางไปชมทิวทัศน์ที่สวยงามของหาดคึกวิมานที่จุดชมวิวเนินนางพญา พักรับประทานอาหารเที่ยงที่หาดคึกวิมาน ช่วงบ่ายเดินทางต่อไปยังหาดแหลมเสด็จ เข้าชม การแสดงพันธุ์สัตว์น้ำที่สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ และเดินเที่ยวชมเส้นทางศึกษา ธรรมชาติป่าชายเลนอ่าวคึกกระเบนที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องจากพระราชดำริ ต่อจากนั้นไปพักผ่อนและรับประทานอาหารเย็นที่หาดเจ้าหลาว

2.13) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเคพี การ์เด็น

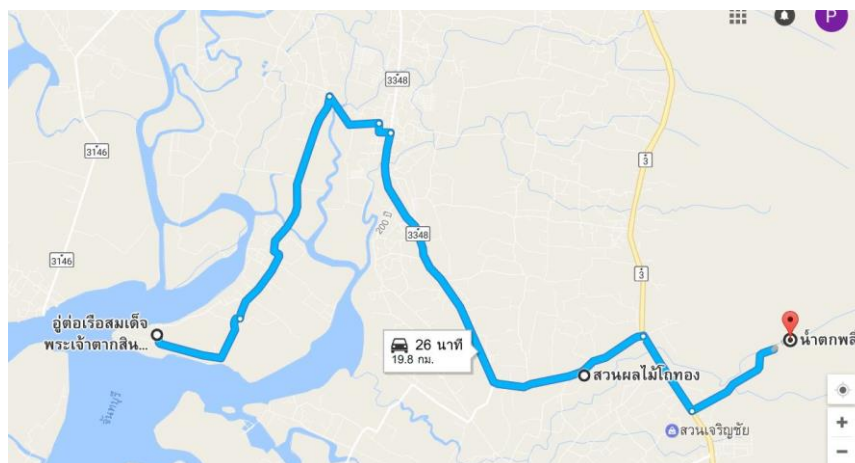
สวนเคพี การ์เด็น – ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ – ชุมชนริมน้ำจันทบูร – ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน

ภาพที่ 4.27 เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเคพี การ์เด็น
ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.27 แสดงเส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนเคพี การ์เด็น ดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าเข้าชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำ การเกษตรที่สวนเคพี การ์เด็น จากนั้นไปศึกษาและเรียนรู้การทำสวนผลไม้ที่ศูนย์พัฒนาไม้ผลตาม พระราชดำริ ต่อจากนั้นไปเดินเที่ยวชมชุมชนริมน้ำจันทบูรและพักรับประทานอาหารเที่ยง ช่วงบ่าย เดินทางไปนมัสการพระบรมรูปของสมเด็จพระเจ้าตากสินที่ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน

2.14) เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนโกทอง
 อยู่อู่เรือพระเจ้าตากสินมหาราช – สวนโกทอง – วัดมังกรบุปผาราม - น้ำตกพลั่ว

ภาพที่ 4.28. เส้นทางการท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนโกทอง
 ที่มา : Google Maps

จากภาพที่ 4.28 แสดงเส้นทางท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนโกทองดังรายละเอียดต่อไปนี้ ช่วงเช้าแวนนมัสการพระบรมราชานุสรณ์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอู่ต่อเรือที่อู่ต่อเรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จากนั้นเข้าชมสวนผลไม้และเรียนรู้วิถีชีวิตในการทำเกษตรที่สวนโกทอง ต่อจากนั้นเดินทางไปยังน้ำตกพลั่ว แวะพักผ่อนและรับประทานอาหารเที่ยง

โดยการจัดการเส้นทางให้นำเที่ยวแต่ละครั้งสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ หรือเหตุการณ์ต่างๆที่ไม่คาดคิด

3) สถานที่ท่องเที่ยวใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของแต่ละอำเภอในจังหวัดจันทบุรี มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

3.1) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่อำเภอเมืองจันทบุรี

- ชุมชนริมน้ำจันทบูร ตั้งอยู่บริเวณริมแม่น้ำจันทบุรี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ ในอดีตชุมชนแห่งนี้ที่ตั้งถิ่นฐานของคนไทย คนจีน และคนญวน ทำให้เกิดการผสมผสานศิลปวัฒนธรรมของ 3 เชื้อชาติ ดังจะเห็นได้จากสิ่งปลูกสร้าง และสถาปัตยกรรมในชุมชนแห่งนี้ ทั้งยังมีศาสนสถานของทั้ง 3 ศาสนา ได้แก่ วัด โบสถ์คริสต์ และศาลเจ้า ตั้งอยู่ในชุมชนแห่งเดียวกัน

- อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ (โบสถ์คาทอลิก) เป็นวัดคาทอลิกที่มีขนาดใหญ่ และมีความงดงามแห่งหนึ่งในประเทศไทย ตั้งอยู่ในบริเวณโรงเรียนสตรีมารดาพิทักษ์ อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นวัดที่มีประวัติการก่อสร้างยาวนานถึง 275 ปี สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2254 บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำจันทบุรี จนถึงปี พ.ศ. 2377 ได้มีการย้ายวัดมาสร้างบนฝั่ง

ตะวันออกของแม่น้ำจันทบุรีอันเป็นสถานที่ตั้งในปัจจุบัน วัดมีลักษณะเป็นสถาปัตยกรรมตะวันตกแบบโกธิค ภายในตกแต่งด้วยกระจกสีเป็นภาพนักบุญต่างๆ ซึ่งมีความสวยงาม และมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งเป็นที่ประดิษฐานองค์พระนางมารีอาประทับพลอยซึ่งมีเอกลักษณ์โดดเด่นประดับด้วยพลอยจำนวน 200,000 เม็ด

- อุ้ต้อเรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ตั้งอยู่ที่บ้านเสม็ดงาม ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นสถานที่ทางประวัติศาสตร์ที่มีความเป็นมากกว่า 200 ปี ในบริเวณอุ้ต้อเรือมีการขุดค้นพบซากเรือสำเภาโบราณ สันนิษฐานว่า บริเวณนี้เคยเป็นบริเวณอุ้ต้อเรือรบของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เมื่อครั้งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงรวบรวมไพร่พลในจังหวัดจันทบุรีเพื่อไปกอบกู้ เอกราชชาติไทย ในปัจจุบันอุ้ต้อเรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชได้มีการจัดสร้างศาลาพระบรมราชานุสรณ์สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช และพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นอุ้ต้อเรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ภายในอาคารแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับพระราชประวัติ และพระราชกรณียกิจของสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการทางด้านโบราณคดีของจังหวัดจันทบุรี และมีท่าเทียบเรือซึ่งนำเรือรบที่ปลดระวางแล้วมาจอดแสดงไว้ให้นักท่องเที่ยวได้ชม

- ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสิน ตั้งอยู่หน้าค่ายตากสิน อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี เป็นศาลหินอ่อนทรงเก้าเหลี่ยม หลังคาเป็นรูปพระมาลาทรงแหลม ภายในประดิษฐานพระบรมรูปของสมเด็จพระเจ้าตากสินหล่อด้วยทองเหลืองรมดำประทับนั่งทรงเมือง เป็นที่สักการะของประชาชนจังหวัดจันทบุรี

3.2) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี

- วัดเขาสุกิม เป็นวัดที่มีชื่อเสียงของจังหวัดจันทบุรี สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2509 ด้วยแรงศรัทธาของพุทธศาสนิกชนที่มีต่อพระอาจารย์สมชาย ฐิตวิริโย โดยมีจุดประสงค์เพื่อใช้เป็นที่พักพิภพาวนาของพุทธศาสนิกชนทั่วไป วัดตั้งอยู่บนเขาแพรงขายัง ภายในวัดมีพิพิธภัณฑ์ซึ่งจัดแสดงศาสนสมบัติ ศาสนวัตถุ และวัตถุโบราณล้ำค่าต่างๆ และมีวิหารบูรพาจารย์อุทิศ ซึ่งเป็นพิพิธภัณฑ์จัดแสดงหุ่นขี้ผึ้งเกจิอาจารย์ชื่อดังที่มรณภาพไปแล้วหลายองค์

- หาดแหลมเสด็จ ตั้งอยู่ในตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นหาดทรายละเอียดสีขาวหม่น มีความยาวประมาณ 2-3 กิโลเมตร มีต้นสนทะเลขึ้นเรียงรายตามแนวชายหาด เป็นที่ตั้งสถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา

- สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ สร้างขึ้นเพื่อเฉลิมพระเกียรติเนื่องในวโรกาสพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระชนมายุครบ 6 รอบ ตั้งอยู่ในบริเวณชายหาดแหลมเสด็จ เป็นส่วนหนึ่งของโครงการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งกรมประมงรวบรวมพันธุ์สัตว์น้ำทะเลจากท้องถิ่นและพื้นที่ใกล้เคียงมาจัดแสดง โดยมีการจัดทำตู้แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ และอุโมงค์ดูปลาซึ่งมีระยะทางประมาณ 10 เมตร บริเวณนี้จะได้เห็นปลาชนิดต่างๆ อย่างใกล้ชิด

- ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ตั้งอยู่บริเวณอ่าวคุ้งกระเบน อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี ก่อตั้งตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เพื่อทำการฟื้นฟูและจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลอย่างยั่งยืน ทั้งยังเป็นศูนย์กลางในการอบรมเผยแพร่ความรู้ที่ได้จากการศึกษาวิจัยนำมาพัฒนา

การประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมทั้งการส่งเสริมการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล ภายในศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ มีการจัดสร้างศูนย์ศึกษาธรรมชาติป่าชายเลนอ่าวคุ้งกระเบน ซึ่งเป็นแหล่งให้ความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน โดยมีการจัดทำสะพานเดินศึกษาธรรมชาติและระบบนิเวศน์ป่าชายเลนอ่าวคุ้งกระเบน มีศาลาให้ข้อมูลความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน เพื่อให้ผู้เข้าเยี่ยมชมได้รับความรู้เกี่ยวกับป่าชายเลน รวมทั้งมีศาลาให้นกท่องเที่ยวได้นั่งพักผ่อนหย่อนใจ นอกจากนี้ยังมีสถานที่ศึกษาให้ความรู้ในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ได้แก่ หน่วยสาธิตการเลี้ยงปลาในกระชัง หน่วยสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำภายในอ่าวคุ้งกระเบน

- หาดคุ้งวิมาน เป็นชายหาดที่เงียบสงบ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม ชายหาดยาวประมาณ 1 กิโลเมตร อยู่ติดกับถนนเฉลิมบูรพาชลทิต ซึ่งเป็นถนนเลียบชายฝั่งทะเลที่สวยงามที่สุดในประเทศไทย บริเวณชายหาดมีจุดชมวิวหลายจุด เช่น จุดชมวิวเนินนางพญา จุดชมวิวหาดเก็บตะวัน เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีร้านอาหารและบ้านพักให้บริการนักท่องเที่ยว

- จุดชมวิวเนินนางพญา ตั้งอยู่บนถนนเฉลิมบูรพาชลทิต เป็นจุดชมวิวริมทางที่มีการปรับภูมิทัศน์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เป็นจุดชมวิวที่มีทัศนียภาพที่สวยงามสามารถมองเห็นแหลมส่วนที่เป็นปลายด้านหนึ่งของอ่าวคุ้งกระเบน และอีกด้านหนึ่งเป็นจุดที่ได้ชมถนนเฉลิมบูรพาชลทิตที่คดเคี้ยวสวยงาม รวมทั้งเป็นจุดชมพระอาทิตย์ตกที่สวยงาม ทำให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว

- หาดเจ้าหลาว ตั้งอยู่ในตำบลคลองขุด อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี เป็นชายหาดที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของจังหวัดจันทบุรี ชาวจันทบุรีและนักท่องเที่ยวนิยมมาเล่นน้ำที่ชายหาดแห่งนี้ เนื่องจากมีหาดทรายสีนวลมีระยะทางหลายกิโลเมตร น้ำทะเลสะอาด มีบรรยากาศสงบเงียบ เหมาะแก่การพักผ่อน มีร้านอาหารและบ้านพักให้บริการตลอดแนวชายหาด นอกจากนี้ยังมีแนวปะการังน้ำตื้นซึ่งอยู่ห่างจากฝั่งประมาณ 2 กิโลเมตร ซึ่งมีเรือกระจกสำหรับดูปะการังไว้บริการนักท่องเที่ยว

3.3) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่อำเภอศิขมกัญ จังหวัดจันทบุรี

- น้ำตกกระทิง ตั้งอยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่มีความสูง ช่วงบนเป็นผาน้ำตกเปิดโล่ง สามารถมองเห็นน้ำตกได้จากระยะไกล น้ำตกแบ่งออกเป็น 13 ชั้น น้ำตกแต่ละชั้นมีความงดงามแตกต่างกัน จุดที่น่าสนใจบริเวณน้ำตกกระทิงคือ หาดกระทิง มีลักษณะเป็นเนินหาดทรายบริเวณเชิงเขาด้านล่าง มีธารน้ำตกไหลผ่านเป็นแอ่งตื้น นักท่องเที่ยวสามารถเล่นน้ำได้อย่างปลอดภัย

- รอยพระพุทธรบาทเขาคิชฌกูฏ หรือรอยพระพุทธรบาทพลวง ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ เป็นรอยพระบาทที่อยู่สูงที่สุดในประเทศไทย สูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 1,050 เมตร มีขนาดกว้าง 1 เมตร ยาว 2 เมตร เทศกาลนมัสการรอยพระบาทเขาคิชฌกูฏ จัดขึ้นในช่วงเทศกาลตรุษจีนถึงช่วงวันมาฆบูชาของทุกปีในช่วงเวลาดังกล่าวจะมีประชาชนหลังไหลมานมัสการรอยพระบาทเพื่อความเป็นสิริมงคลเป็นจำนวนมาก

3.4) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

- น้ำตกพลั่ว ตั้งอยู่ในอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลั่ว เป็นน้ำตกขนาดใหญ่ที่สวยงาม มีน้ำไหลตลอดปี แหล่งน้ำในบริเวณน้ำตกมีปลาพลวงหินอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก น้ำตกพลั่วเป็นที่ตั้งของถ้ำเจดีย์ของรัชกาลที่ 5 และอนุสาวรีย์สมเด็จพระนางเจ้าสุนันทากุมารีรัตน์

- หาดแหลมสิงห์ ตั้งอยู่ที่ตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อยู่ใกล้ปากน้ำแหลมสิงห์ บริเวณที่แม่น้ำจันทบุรีไหลลงมายังทะเลอ่าวไทย หาดแหลมสิงห์มีชายหาดกว้าง มีความยาวประมาณ 1.5 กิโลเมตร ร่มรื่นไปด้วยต้นสนที่ปลูกตามแนวชายหาด มีที่นั่งพักผ่อน พร้อมร้านอาหารตั้งเรียงรายอยู่ริมหาด อีกทั้งยังมีบริการที่พักสำหรับนักท่องเที่ยว

- คุกขี้ไก่ ตั้งอยู่ในตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2436 มีลักษณะเป็นหอสี่เหลี่ยมจัตุรัส ก่อด้วยอิฐ กว้างยาวด้านละประมาณ 4 เมตร สูง 7 เมตร หลังคาโปร่งชั้นบนเป็นที่เลี้ยงไก่ เป็นคุกที่สร้างขึ้นเพื่อกักขังคนไทยที่ต่อต้านฝรั่งเศส ในสมัยที่ฝรั่งเศสได้เข้ายึดเมือง จันทบุรีในกรณีพิพาทกัน ด้วยเรื่องดินแดนฝั่งซ้ายของ แม่น้ำโขง

- ตึกแดง ตั้งอยู่ในบริเวณใกล้เคียงกับคุกขี้ไก่ สร้างขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2436 พร้อมกับคุกขี้ไก่ เดิมเป็นที่ตั้งของป้อมพิฆาตปัจจามิตร ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 3 ต่อมาเมื่อฝรั่งเศสเข้ายึดเมืองจันทบุรีได้รื้อป้อมแห่งนี้ลง และสร้างตึกแดงขึ้นเพื่อใช้เป็นที่พักและกองบัญชาการของทหารฝรั่งเศส ตึกแดงเป็นตึกชั้นเดียวสีแดง หลังคามุงกระเบื้อง เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมทุกวัน

- โอเอซิส ซีเวิลด์ ตั้งอยู่ในตำบลปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เป็นสถานที่เพาะพันธุ์และอนุรักษ์ปลาโลมา ซึ่งมีอยู่ 2 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์หัวบาตรหรือ โลมาอิรวดี และพันธุ์ปากขวดหรือโลมาสีชมพู มีการจัดแสดงของปลาโลมาแสนรู้ให้ชมทุกวัน และยังเปิดบริการให้นักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำกับปลาโลมาได้ด้วย

- วัดมังกรบุปผาราม ตั้งอยู่ในตำบลพลั่ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เป็นวัดจีนขนาดใหญ่ เป็นที่เคารพศรัทธาของพุทธศาสนิกชนและชาวไทยเชื้อสายจีน วัดมังกรบุปผารามถือเป็นตำแหน่งทางมังกรที่สืบเนื่องจากวัดมังกรกมลาวาส (หัวมังกร) และวัดจีนประชาสโมสร (ท้องมังกร) ทำให้มีผู้คนนิยมแวะมากราบสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล เสริมดวงชะตา และแก้ปิ้ง

- พุทธอุทยานวัดชากใหญ่ ตั้งอยู่ในตำบลพลั่ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2498 โดยพระอาจารย์มหาบัว ญาณสัมปันโน เป็นวัดที่มีความสงบร่มรื่น มีสถาปัตยกรรมด้าน พุทธประวัติมากมาย เป็นแหล่งเรียนรู้แนวพุทธประวัติแบบ 3 มิติ เกี่ยวกับเรื่องราวแต่ละปางของพระพุทธเจ้า ปัจจุบันมีพระพุทธรูปทั้งหมด 120 ปาง

3.5) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี

ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ บ้านทุ่งโตนด ต.ท่าใหม่ อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี จัดตั้งขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช รัชกาลที่ 9 เพื่อพัฒนาอาชีพทางการเกษตรอย่างยั่งยืน ศูนย์พัฒนาไม้ผลตามแนวพระราชดำริเปิดให้เกษตรกรและประชาชนทั่วไปเข้าเยี่ยมชมศึกษาเรียนรู้การทำสวนผลไม้คุณภาพแบบครบวงจร ปราศจากสารพิษตกค้าง

3.6) แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงในพื้นที่อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี

เขื่อนศรีนครินทร์หรือเขื่อนสะพานหิน ตั้งอยู่ในตำบลบ่อเวฬุ อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี เป็นเขื่อนดินที่มีความสูง 33 เมตร มีลักษณะเป็นอ่างเก็บน้ำขนาดกลาง เป็นแหล่งผลิตไฟฟ้าและเป็นแหล่งเก็บกักน้ำสำหรับการเกษตร ทั้งยังเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาทางธรรมชาติ เขื่อนศรีนครินทร์มีวิวทิวทัศน์ที่เป็นธรรมชาติสวยงาม มีลานทางเดินสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการพักผ่อน

4.4.2.3 พัฒนากิจกรรมทางการท่องเที่ยว (Activity)

กิจกรรมการท่องเที่ยวถือว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อชาวเกษตรกรในด้านการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ พัฒนาอาชีพการเกษตร สร้างความเจริญสู่ชุมชน อนุรักษ์อาชีพการเกษตร กระตุ้นให้เกิดงานส่งเสริมการเกษตร และยังส่งเสริมการเรียนรู้ด้านการเกษตร ส่วนในด้านของนักท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวมีส่วนช่วยให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้กับวิถีชีวิตของเกษตรกร สร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่เปิดโลกทัศน์และสร้างความสนุกสนานเพลิดเพลินใจ โดยกิจกรรมส่วนใหญ่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี มีความโดดเด่นที่มีลักษณะเฉพาะเป็นตัวตนของตัวเอง คือ เน้นการให้ความรู้ รักษาวิถีชีวิต นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมและสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่แก่นักท่องเที่ยว โดยอาศัยภูมิปัญญาในการทำสวนผลไม้มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทั้งเรื่องการปลูก การดูแลรักษา รวมถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ใช้ภูมิปัญญาดังเดิมจากการสังเกต และถ่ายทอดสู่ลูกหลานเกษตรกร เช่น การฟังเสียงเคาะทุเรียน การสังเกตรูปทรงผลไม้ การสังเกตช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การบริโภค ซึ่งองค์ความรู้ต่างๆ เหล่านี้เป็นสิ่งที่ใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยวให้ต้องการสัมผัสบรรยากาศแบบผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ภูมิปัญญา วัฒนธรรม รวมถึงการทานผลไม้สดใหม่จากสวน ซึ่งในแต่ละกิจกรรมต้องมีการบริหารจัดการเรื่องความปลอดภัยและคุณค่าที่จะเกิดกับนักท่องเที่ยว ที่สำคัญในการจัดกิจกรรมต้องกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ และพยายามให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวให้อยู่ที่ใดที่หนึ่ง โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนและช่วยเหลือ ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของจังหวัดจันทบุรี ที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทุกแห่งควรตระหนักถึงเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน

4.4.2.4 พัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity)

การจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่จำเป็นเพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ แต่การบริการนั้นต้องไม่กระทบถึงวิถีชีวิตที่ดำรงของเกษตรกร ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นการบริการด้านของข้อมูล และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น จุดบริการนักท่องเที่ยว ซึ่งต้องเป็นแหล่งข้อมูลที่ดีของนักท่องเที่ยวได้ เช่น ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยว แผ่นผังแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ กฎระเบียบ ราคา หมายเลขโทรศัพท์ ขั้นตอนการรับบริการ ซึ่งอาจทำเป็นแผ่นพับหรือป้ายข้อมูลเพื่อความคงทนและทุกคนสามารถอ่านได้ ควรให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายทั้งการสื่อความหมายจากสิ่งมีชีวิตคือผู้นำชม ด้วยการบรรยาย และการสื่อความหมายจากสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ป้าย แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดีย เพราะการสื่อความหมายเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น และทราบถึงกฎ ระเบียบข้อห้ามต่างๆ และป้ายสื่อความหมายต่างๆ ต้องจัดทำทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ รวมทั้งภาษาที่สามด้วยเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวต่างชาติ โดย

หน่วยงานจังหวัดจันทบุรี ควรเป็นผู้รับผิดชอบสนับสนุนด้านงบประมาณในการทำป้ายบอกทาง เพราะจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี ไม่ต้องไปขออนุญาตหน่วยงานราชการในการติดตั้งป้ายสื่อความหมาย ส่วนการจัดทำป้ายสื่อความหมายต่างๆควรจัดทำตามความเหมาะสมของพื้นที่ กิจกรรม การบริการ สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นๆ เนื่องจากวัตถุประสงค์ของป้ายสื่อความหมายมีไว้เพื่อให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว และช่วยบริหารจัดการพื้นที่ภายในแหล่งท่องเที่ยว สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ห้องน้ำ ระบบไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ที่นั่งพัก ควรมีการเตรียมพร้อมเพื่อให้เพียงพอแก่นักท่องเที่ยว

4.4.2.5 การพัฒนาด้านที่พัก (Accommodation) ด้านที่พักแนวทางการพัฒนาคือ การจัดการบริการที่พักรองชาวเกษตรกรในท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยว โดยความเต็มใจของเจ้าบ้าน ทั้งนี้บ้านพักที่ให้บริการต้องมีห้องพักและพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม และในอนาคตควรรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการจัดตั้งเป็นที่พักโฮมสเตย์ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว จากกรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ซึ่งมีทั้งหมด 10 เกณฑ์มาตรฐาน จำนวน 29 ตัวชี้วัด ดังแสดงในตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 เกณฑ์และตัวชี้วัด ประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย

เกณฑ์มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	วิธีการวัด/ ประเมิน
1. ที่พัก	1.1 ลักษณะบ้านพัก ที่เป็นสัดส่วน	1. เป็นบ้านที่มีลักษณะมั่นคง 2. เป็นบ้านที่เจ้าของบ้านแบ่งปันที่นอน หรือห้องนอน อย่างเป็นสัดส่วนหรืออาจปรับปรุงต่อเติมที่พักที่ติดกับ บ้านเดิมเพื่อใช้เป็นที่พักนอน หรือห้องนอน
	1.2 ที่พัก ที่นอน สะอาด และสบาย	1. มีที่นอนและเครื่องนอนสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น เตียง พูก ผ้าปู หมอน ผ้าห่ม หรือเสื่อ 2. ที่นอนและเครื่องนอน ได้รับการทำความสะอาดอยู่ เสมอ มีการเปลี่ยนเครื่องนอนสำหรับนักท่องเที่ยวเข้า พักใหม่ทุกครั้ง หรือตามความเหมาะสมมีมุ้ง หรือมุ้ง ลวดเพื่อป้องกันยุง และแมลง 3. มีราวตากผ้าหรือที่เก็บเสื้อผ้า 4. ในหมู่บ้านเดียวกันควรมีสภาพของการให้บริการ เครื่องนอนที่ไม่มีความแตกต่างกันมากนัก
	1.3 ห้องสุขาและห้อง อาบน้ำที่สะอาด	1. มีความมิดชิดปลอดภัย 2. มีที่ล๊อคประตูในสภาพใช้งานได้ดี มีอากาศถ่ายเทได้ สะดวก 3. มีขนาดของห้องน้ำที่เหมาะสมไม่คับแคบหรือมี หลังคาต่ำเกินไปจน ก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	วิธีการวัด/ ประเมิน
	1.3 ห้องสุขาและ ห้องอาบน้ำที่ สะอาด	4. มีการแยกชั้นสำหรับตักอาบน้ำ 5. น้ำที่ใช้มีความสะอาดอาจเป็นประปาหมู่บ้าน ประปา ภูเขา หรือน้ำดิบที่ปล่อยไว้ระยะหนึ่ง 6. มีถังขยะในห้องน้ำ 7. มีที่แขวน หรือราวตากผ้าในบริเวณห้องน้ำ
	1.4 สถานที่พักผ่อน ภายในบ้านหรือ บริเวณชุมชน	1. มีพื้นที่พักผ่อนภายในบ้านหรือบริเวณโดยรอบ ที่ สามารถนั่งหรือนอน และมีบรรยากาศผ่อนคลาย เช่น ลานบ้าน ใต้ต้นไม้ ศาลาหน้าบ้าน 2. มีการรักษาความสะอาดบริเวณรอบบ้าน สวนครัว ต้นไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ ร่องน้ำอยู่เสมอ
2. ด้านอาหาร	2.1 ชนิดของ อาหาร และวัตถุดิบ ที่ใช้ประกอบ อาหาร	1. มีปริมาณ และประเภทอาหารที่เหมาะสม 2. มีการปรุงอาหารอย่างถูกสุขลักษณะโดยใช้วัตถุดิบส่วน ใหญ่จากท้องถิ่น
	2.2 น้ำดื่มที่สะอาด	1. มีภาชนะที่สะอาดไว้เก็บน้ำ มีฝาปิดมิดชิด 2. มีน้ำดื่มที่สะอาด ผ่านกระบวนการทำความสะอาด มาแล้วและไม่มีตะกอน
	2.3 ภาชนะที่บรรจุ อาหารที่สะอาด	1. มีภาชนะใส่อาหาร เช่น ถ้วย ชาม จาน ช้อน ช้อนกลาง ทัพพี โถข้าวหรืออาจเป็นวัสดุธรรมชาติ เป็นต้น อยู่ใน สภาพที่สะอาดและปลอดภัย ไม่มีคราบ กลิ่นคาว และ กลิ่นอับ
	2.4 ห้องครัว และ อุปกรณ์ที่ใช้ในครัว ถูกสุขลักษณะ	1. ครัวอาจอยู่ในบ้าน หรือแยกจากตัวบ้านก็ได้ และมีการ ดูแลความสะอาดอยู่เสมอ 2. มีภาชนะหรืออุปกรณ์การเก็บ เครื่องปรุง วัตถุดิบ ที่ สะอาดสามารถป้องกันเชื้อโรคและสิ่งสกปรก เช่น มีที่เก็บ มิดชิด ที่แขวน หรือมีฝาชีครอบ หรือคลุมผ้าสะอาด 3. มีการจัดการขยะที่ถูกสุขลักษณะ
3.ด้านความ ปลอดภัย	3.1 การเตรียม ความพร้อม เกี่ยวกับการปฐม พยาบาลเบื้องต้น	1. มีการอบรมการปฐมพยาบาลเพื่อช่วยเหลือ นักท่องเที่ยวในกรณีที่เกิดเจ็บป่วย หรือได้รับอุบัติเหตุ 2. มียาสามัญประจำบ้าน ที่อยู่ในสภาพพร้อมใช้ (ยังไม่ หมดอายุ)

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	วิธีการวัด/ ประเมิน
	3.1 การเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับการปฐมพยาบาลเบื้องต้น	3. มีข้อมูลสุขภาพของนักท่องเที่ยว เช่น โรคประจำตัวหรือภูมิแพ้ มีข้อมูลการประกันสุขภาพ และญาติหรือผู้ดูแล
	3.2 การจัดระบบดูแลความปลอดภัย	1. มีการแจ้งให้ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน รับทราบ ขณะมีนักท่องเที่ยวในบ้าน 2. มีการจัดระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินสำหรับนักท่องเที่ยว 3. มีเครื่องมือสื่อสารที่สามารถติดต่อกับหน่วยงาน ที่รับผิดชอบได้ในกรณีฉุกเฉิน
4. อธิบายไม่ตรีของเจ้าของบ้านและสมาชิกในครัวเรือน	4.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคย	1. มีการแนะนำนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับสมาชิกในครัวเรือนทุกคน เพื่อรู้จักและเรียนรู้วิถีชีวิตของเจ้าของบ้านผ่านกิจกรรมต่าง ๆ เช่น เก็บผักสวนครัวร่วมกัน ทำกับข้าวร่วมกัน รับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น
	4.2 การสร้างกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิตของชุมชน	1. เจ้าของบ้านมีการใช้รูปภาพหรือกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การไปไร่-นา ออกทะเล เก็บใบชา ทอผ้า จักสาน เป็นต้น เพื่อนำไปสู่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในวิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม กับนักท่องเที่ยว อย่างเหมาะสม
5. รายการนำเที่ยว	5.1 มีรายการนำเที่ยว ที่ชัดเจนซึ่งต้องผ่าน การยอมรับจากชุมชน	1. มีการวางแผนโปรแกรมและกิจกรรมการท่องเที่ยวของกลุ่มโฮมสเตย์ร่วมกับกลุ่มอื่นของชุมชนเพื่อการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรมสู่ชุมชนและกลุ่มกิจกรรมอื่น 2. มีรายการนำเที่ยวที่สามารถเผยแพร่ให้นักท่องเที่ยวได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของชุมชน
	5.2 ข้อมูลกิจกรรมการท่องเที่ยว	1. มีข้อมูลรายละเอียดกิจกรรมในรายการท่องเที่ยวที่หลากหลายแตกต่างกันตามภูมิศาสตร์ ฤดูกาล และสภาพสังคมวัฒนธรรม ของท้องถิ่น เพื่อให้นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกได้

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	วิธีการวัด/ ประเมิน
5. รายการนำเที่ยว	5.3 เจ้าของบ้านเป็นมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือประสานให้มัคคุเทศก์ท้องถิ่นนำเที่ยว	1. กลุ่มหรือเจ้าของบ้านเป็นผู้นำเที่ยวเพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม ศิลปะ สถาปัตยกรรม การแสดง ความเชื่อ ภายในชุมชนแก่นักท่องเที่ยว
6. ด้านทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม	6.1 แหล่งท่องเที่ยว ภายในชุมชน หรือบริเวณใกล้เคียง	1. มีแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรม หรือวิถีชีวิตที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวซึ่งอาจเป็นแม่น้ำ ภูเขา วัด เจดีย์ สวนผลไม้ แปลงผัก การทำนา เป็นต้น
	6.2 การดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยว	1. มีกฎกติกาการใช้ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เพื่อให้ การใช้ประโยชน์เป็นไปอย่างยั่งยืน เช่น ปริมาณนักท่องเที่ยวที่ ชุมชนรองรับได้ การไม่นำเอาพันธุ์พืช สัตว์ป่าและของป่าออก จากพื้นที่ตามกฎหมายรัฐ และตามข้อตกลงของชุมชน 2. กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับงานการฟื้นฟู การอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว เช่น การปลูกป่า การจัดค่ายอนุรักษ์สำหรับเยาวชน เป็นต้น
	6.3 แผนงานหรือมาตรการลดผลกระทบด้านลบทางสิ่งแวดล้อม	1. ข้อกำหนดและแนวทางปฏิบัติในการลดผลกระทบด้านลบ ทางการท่องเที่ยวอย่างถูกวิธี เช่น การแยกขยะ ไม่เผาขยะ เป็นต้น
7. ด้านวัฒนธรรม	7.1 การดำรงรักษาไว้ซึ่ง วัฒนธรรม ประเพณี ท้องถิ่น	1. มีสถาปัตยกรรม หรือ สิ่งที่บ่งบอกถึงเอกลักษณ์ของวัฒนธรรม วิถีชีวิตดั้งเดิม เช่น เรือนพื้นดิน ครกกระเดื่อง บ่อน้ำ เป็นต้น 2. มีการรวบรวมองค์ความรู้ด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อนำสู่การเผยแพร่ แก่นักท่องเที่ยว 3. มีแนวทางในการฟื้นฟู อนุรักษ์ และถ่ายทอด วัฒนธรรม ศิลปะ และ การละเล่นพื้นบ้าน 4. ผู้แสดงทางวัฒนธรรม และผู้เกี่ยวข้องเข้าใจ และรับรู้ในกระบวนการการนำเสนอ หรือรูปแบบมีส่วนร่วมในการวางแผน และนำเสนออย่างภาคภูมิใจ
	7.2 การรักษาวิถีชีวิตชุมชนคงไว้เป็นกิจวัตรปกติ	1. เป็นการดำเนินวิถีชีวิตที่เป็นปกติ เช่น การประกอบอาชีพ การทำกิจกรรม ทางศาสนาหรือตามความเชื่อ ไม่มีการดัดแปลง หรือจัดทำขึ้นใหม่ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	วิธีการวัด/ ประเมิน
8. ด้านรายได้ เสริมและการ เชื่อมโยงกับธุรกิจ ชุมชน	8.1 การท่องเที่ยวให้เป็น เพียงรายได้เสริมโดยไม่ กระทบต่ออาชีพหลัก ของตนเอง	1. มีความรู้ความเข้าใจว่าการท่องเที่ยวเป็นรายได้ เสริม โดยไม่มุ่งเน้นจำนวนนักท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผล กำไร หรือมีการลงทุนเพื่อตอบสนองความต้องการ ของนักท่องเที่ยวฝ่ายเดียว
	8.2 ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ จากชุมชน เพื่อเป็นของ ที่ระลึกหรือของฝาก	1. มีผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ชุมชนหรือชุมชนใกล้เคียง นำมาจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยวได้ ทั้งเป็นของบริโภค สิ่งประดิษฐ์ สิ่งทอ ของที่ระลึก โดยใช้วัสดุและ วัตถุดิบท้องถิ่นเป็นหลัก
9. การบริหาร ของกลุ่มโฮมส เตย์	9.1 การรวมกลุ่มของ ชาวบ้าน	1. การบริหารจัดการ ต้องเป็นการรวมกลุ่ม โดยการมี ส่วนร่วม ของชุมชน สมาชิกกลุ่ม และชุมชน ต้องมี ความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ วิธีการของโฮมสเตย์
	9.2 คณะกรรมการกลุ่ม โฮมสเตย์	1. มีการเลือกตั้งคณะกรรมการบริหารงาน ได้แก่ ประธานรองประธาน เหนียวิน และกรรมการฝ่าย ต่างๆ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุมชน 2. คณะกรรมการทุกคน ต้องมีความรู้ ความเข้าใจใน ปรัชญาหลักการ ขั้นตอน วิธีการทำงานของ โฮมสเตย์ ตามบทบาทหน้าที่ที่แต่ละคนได้รับมอบหมาย
	9.3 กฎ กติกา ทำงาน ของคณะกรรมการ	1. มีกฎ กติกา วาระการทำงาน การทำงานร่วมกัน ของคณะกรรมการ เช่น การจัดประชุมอย่างต่อเนื่อง ก่อนจะรับนักท่องเที่ยว และหลังรับนักท่องเที่ยว หรือ จัดประชุมประจำเดือน 2. มีการจัดสรรเงินรายได้เข้ากองทุนส่วนกลางของ ชุมชนเพื่อสาธารณประโยชน์ของชุมชน 3. มีแนวทางในการทำงานของคณะกรรมการตาม หลักเกณฑ์ต่อไปนี้ 4. มีหลักเกณฑ์การเปิดรับสมาชิก โฮมสเตย์ 5. มีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ นักท่องเที่ยว 6. มีแนวปฏิบัติในหมุนเวียนการให้บริการ เช่น บ้าน รถ เรือ มัคคุเทศก์ เป็นต้น 7. มีแนวปฏิบัติในการคิด ราคาที่เป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

เกณฑ์มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	วิธีการวัด/ ประเมิน
	9.4 ระบบการจอง การลงทะเบียน และการมัดจำล่วงหน้า	1. มีแนวปฏิบัติในการจองล่วงหน้า 2. มีข้อปฏิบัติสำหรับนักท่องเที่ยว 3. มีการลงทะเบียนนักท่องเที่ยวเพื่อเป็นข้อมูล 4. การเตรียมการ และให้บริการแก่นักท่องเที่ยว 5. มีการชำระเงินล่วงหน้าในอัตราส่วนที่ทางกลุ่มเป็นผู้กำหนด 6. มีการจัดทำสภานักท่องเที่ยว
	9.5 รายละเอียดของค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆ	1. มีการระบุค่าธรรมเนียมและบริการต่างๆที่ชัดเจน และเป็นปัจจุบัน ไว้ในข้อมูลการประชาสัมพันธ์ เช่น ค่าที่พัก ค่าอาหาร ค่าน้ำเที่ยว ซึ่งอาจคิดเป็นรายหัวหรือคิดในลักษณะเหมาจ่าย เป็นต้น
10.ด้านประชาสัมพันธ์	10.1 เอกสาร สื่อสิ่งพิมพ์ การท่องเที่ยว	1. มีละเอียดแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนหรือบริเวณใกล้เคียง และกิจกรรมการ ท่องเที่ยวผลิออกเป็นเอกสาร เช่น แผ่นพับ แผนที่การเดินทาง ค่าใช้จ่าย และสถานที่ติดต่อ
	10.2 แผนการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์	1. มีเป้าหมาย แผนงานและการประสานงานการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

ที่มา : (กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

4.4.3 แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน

แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี จากหน่วยงานภาครัฐ และหน่วยงานภาคเอกชน จำนวน 9 หน่วยงาน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้ดังนี้

4.4.3.1 ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

สำหรับจังหวัดจันทบุรี เป็นจังหวัดที่มีพื้นฐานดี ทั้งเรื่องวิถีชีวิต ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และอื่นๆ ดังนั้นการจัดการไม่ต้องดำเนินการมากนัก ปล่อยให้เป็นไปตามธรรมชาติ เพราะมีของดีอยู่แล้ว และสิ่งอื่นๆ จะตามมาเอง เช่น นักท่องเที่ยว รายได้ ความเจริญ ฯลฯ ส่วนใหญ่การทำงานของผู้ว่าราชการจังหวัด จะดำเนินการตามนโยบายของรัฐบาล คอยดูแล ประสานงาน แก้ไขปัญหา อำนวยความสะดวกให้กับประชาชน รวมถึงการบูรณาการกับหลายๆ หน่วยงาน

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การดำเนินการต้องให้นักท่องเที่ยวเข้าใจ ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และต้องควบคุมปริมาณ ราคา แรงงาน จัดพื้นที่การเกษตรให้ชัดเจน ผ่อนปรนข้อตกลงในบางเรื่องเพื่อให้การดำเนินงานเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมได้ รวมทั้งการทำงานอย่างบูรณาการ

4.4.3.2 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

นโยบายหลักในการดำเนินงานของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยองคือการร่วมส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดคู่มือให้นักท่องเที่ยวเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวและพักในโรงแรมที่เข้าร่วมรายการ ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ เป็นส่วนลดในการเดินทางไปเที่ยวสวนผลไม้ ที่เข้าร่วมโครงการ และนโยบายการกระจายการท่องเที่ยวไปสู่เมืองรอง จุดเด่นของจันทบุรีคือ ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวของจันทบุรีมีความพร้อมและหลากหลาย อาทิเช่น ทะเล ภูเขา ป่าไม้ วิถีชีวิต ฯลฯ หน่วยงานต่างๆ มีความร่วมมือกันในการดำเนินงาน และพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวเริ่มเปลี่ยนไปจากการเดินทางเพื่อธุรกิจเปลี่ยนเป็นเพื่อการท่องเที่ยวมากยิ่งขึ้น สำหรับการดำเนินการจัดการการท่องเที่ยวสวนผลไม้ในทุกปีจะมีการนัดประชุมผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อพูดคุยถึงการดำเนินงาน เช่น เรื่องราคา การประชาสัมพันธ์ การจัดทำคู่มือ การลงพื้นที่ตรวจสอบความพร้อมของแต่ละสวนและมีการติดตามผลการดำเนินงานจากการพูดคุยผ่านทางสื่อ แอปพลิเคชันไลน์กลุ่ม ฯลฯ เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมก่อนทำการเปิดสวนเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชมเมื่อถึงฤดูการท่องเที่ยว หน่วยงานต่างๆ ในอนาคตมีการดำเนินการที่เน้นนักท่องเที่ยวให้แตกต่างจากจังหวัดระยอง คือ เน้นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพมากขึ้น เน้นกลุ่มผู้มีอำนาจซื้อ ดังนั้นการจัดการหรือสิ่งต่างๆ จึงต้องดำเนินการให้เป็นทิศทางเดียวกัน และเน้นการจำหน่ายสวนผลไม้ โดยอาจมีโครงการสวนสวรรค์ร้อยพันธุ์ผลไม้ เน้นผลไม้ที่ปลอดภัยและมีคุณภาพมากขึ้น

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจระหว่างผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ดีเมื่อมาเที่ยวสวนผลไม้ โดยทำการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวสวนผลไม้ ไปพร้อมกับพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวที่ดีเมื่อมาเที่ยวสวนผลไม้ นอกจากนั้นจังหวัดจันทบุรีสามารถเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับจังหวัดตราด จังหวัดสระแก้ว และยังสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวของประเทศเพื่อบ้านได้อีกด้วย โดยการผ่านด่านชายแดนต่างๆ ของจังหวัดตราดและจังหวัดสระแก้ว

4.4.3.3 สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

การดำเนินงานของสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี เป็นการดำเนินงานภายใต้ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และรับนโยบายการดำเนินงานจากกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เช่น โครงการสี่แสนตะวันออก เป็นการเน้นการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับชุมชนเพื่อพัฒนาคุณภาพ และสร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน โดยส่วนใหญ่เน้นการทำงานที่

ชุมชนมีส่วนร่วมมากขึ้น โดยการจัดอบรมหรือนำชุมชนไปศึกษาดูงาน นอกสถานที่และนำกลับมาปรับใช้ภายในชุมชนตนเอง และยังเป็นการสร้างเครือข่ายระดับชุมชน ระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับภาค ฯลฯ และทำหน้าที่เป็นศูนย์ประสานข้อมูลต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว จุดจำหน่ายของ จันทบุรี เน้นเกษตรแบบอินทรีย์ ผลไม้ดีมีคุณภาพ อร่อย และยังเป็นหนึ่งในเมืองต้องห้ามพลาด จุดอ่อนคือ ขาดการทำข้อตกลงร่วมกัน เมื่อเกิดปัญหาขาดการเยียวยา ชาวสวนต้องดูแลตัวเอง หาทางแก้ไขปัญหาเอง

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- เนื่องจากการเดินทางท่องเที่ยวสวนผลไม้ นักท่องเที่ยวคาดหวังสูงในการท่องเที่ยวที่ต้องได้ทานเต็มที่ เก็บทานบนต้นได้ เมื่อตอบสนองความต้องการในสิ่งนี้ได้ นักท่องเที่ยวจะไม่พอใจและไม่เกิดการกลับมาเที่ยวซ้ำ ดังนั้นควรหาทางแก้ไขปัญหานี้ เช่น การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ การท่องเที่ยวสวนผลไม้ ราคาผลไม้ ฯลฯ

- หน่วยงานภาคเอกชนไม่เข้าใจกระบวนการทำงานของสวนอย่างแท้จริง ต้นทุนสูง ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรขาดทุน

- ขาดความเชื่อมโยงกันของหน่วยงานภาคต่างๆ ในการดำเนินงาน บางหน่วยงานมีบทบาทน้อยมาก ดังนั้นจึงต้องให้ทุกหน่วยงานสร้างความรู้ความเข้าใจกันมากขึ้น

- สร้างกิจกรรมอื่นๆ เพื่อใช้ในการดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

4.4.3.4 สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีได้รับการตอบรับเป็นอย่างดี ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการต่อยอดให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมภายในสวนผลไม้ได้ พักโฮมสเตย์ และพฤติกรรมนักท่องเที่ยวเริ่มสนใจวิถีเกษตร หลีกหนีความวุ่นวายมากขึ้น แต่รูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังไม่เป็นรูปแบบมากนัก ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังขาดความรู้ความเข้าใจในการจัดการสวน เกษตรจังหวัดจันทบุรี ดำเนินการเกี่ยวกับการสนับสนุนงบประมาณ ปรับปรุงภูมิทัศน์ ป้ายสื่อความหมาย ฯลฯ พัฒนาคุณภาพผลผลิตแต่ละสวน สร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ถ่ายทอดความรู้ การบริการให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีโอกาสสร้างตามเส้นทาง อำเภอขลุง พลับ ตราด ปัจจุบันที่ทำให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสำเร็จได้ คือ เกษตรกรที่ทำด้วยใจ ด้านการผลิตไม่ใช่ปัญหาของชาวจันทบุรี เนื่องจากทรัพยากรมีพร้อมและหลากหลาย เช่น ผัก สมุนไพร เอามาจัดกิจกรรมเช่น เก็บผักประกอบอาหาร และทำการแปรรูป ให้มีกิจกรรมได้ทั้งปี

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- จัดทำโครงการ ให้นักท่องเที่ยวเป็นเจ้าของต้นไม้เอง

- ในเรื่องราคาของสวนแต่ละปี ควรให้เป็นไปตามกลไกการตลาด

- ควรบรรจุการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไว้ในปฏิทินการท่องเที่ยวในแต่ละปี

- ควรมีการจำกัดพื้นที่ในการบริหารจัดการอย่างชัดเจน เช่น พื้นที่เรียนรู้

พื้นที่ เดินชม พื้นที่เก็บผลไม้ ฯลฯ

- ควรมีการรวมตัวกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อร่วมกันกำหนดทิศทางการทำงานให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันเพื่อใช้งบประมาณและทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

- ส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมให้มากขึ้น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมวางแผน เนื่องจากเมื่อมีส่วนร่วมแล้ว ชาวบ้านจะทำเอง

- ควรบรรจุการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไว้ในปฏิทินการท่องเที่ยวในแต่ละปี

- ควรพัฒนาด้านการตลาดให้กับผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4.4.3.5 องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ส่งเสริมสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์จัดทำแผ่นพับ แนะนำผ่านทางศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวของหน่วยงาน แนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรเน้นความแตกต่าง เน้นการเป็นศูนย์การเรียนรู้อย่างเช่นต่างประเทศ ดำเนินการ เน้นคุณภาพมากกว่าเน้นปริมาณ เน้นเกษตรอินทรีย์ ดำเนินการโดยตนเองห้ามเลียนแบบ

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ขาดการเชื่อมโยงกับหน่วยงานของรัฐ ให้สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดจันทบุรี

3 สถาบันร่วมมือกันดำเนินการ เป็นสามเหลี่ยมการศึกษา

4.4.3.6 ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีการจัดตั้งคณะกรรมการจัดการการท่องเที่ยว โดยทำหน้าที่พิจารณาโครงการต่างๆ ของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ประสานงานกับกรมการท่องเที่ยว ในการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยว โดยเมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้าเที่ยวภายในจะมีการอธิบายข้อมูลต่างๆ ของศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี และนำชมแปลงวิจัยต่างๆประมาณ 30 นาที และจากนั้นจะเป็นการเดินชมเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึก ในอนาคตสิ่งที่ต้องพัฒนาเพิ่มเติมคือ การพัฒนาเส้นทางเดินทำภูมิทัศน์ อาคาร บ้านพัก ให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ นอกจากนั้นยังมีการนำบุคลากรภายในศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในเรื่องการผลิตทุเรียนให้มีคุณภาพ การทำปุ๋ยหมัก การทำเกษตรอินทรีย์ ฯลฯ สำหรับจุดจำหน่ายหรือจุดเด่นของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี คือ ผลไม้ที่หลากหลาย จุดด้อยคือโดยวัฒนธรรมวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวจันทบุรีอุปนิสัยจะไม่ค่อยต้อนรับนักท่องเที่ยว และเครือข่ายในการทำงานด้านการท่องเที่ยวเป็นเครือข่ายที่ขาดการประสานงานกัน

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- ควรเน้นศักยภาพการท่องเที่ยวด้านเส้นทางพลอย การดูพลอย ตลาด

พลอย ฯลฯ

- ควรเน้นการทำสวนเกษตรพริกไทย สลละ

- กิจกรรมเมื่อมาที่จันทบุรีควรมีให้ครบตามหลัก (ดู ทำ ช้อ)

4.4.3.7 สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

การดำเนินงานของสภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี เกี่ยวกับด้านการท่องเที่ยวส่วนใหญ่เป็นการช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการดำเนินงานต่างๆ และมีการจัดประชุมผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการดำเนินงานต่างๆ เช่น การศึกษาดูงาน การจัดงานสวนผลไม้ การเข้าร่วมโครงการสวนผลไม้ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรยังขาดความพร้อมและความรู้ในการบริหารจัดการ และakorกับปริมาณของสวนเพิ่มมากขึ้น จึงยังไม่สามารถควบคุมมาตรฐานและการบริหารจัดการที่ดีได้ ดังนั้นจึงอยากให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาสวนเข้าใจในการท่องเที่ยวให้มากขึ้น อย่าคิดแต่จะเอาไรต์เอาเปรียบผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- สวนเกษตรผลไม้ควรปรับปรุงรูปแบบของสวนการจัดการพื้นที่แบ่งแต่ละพื้นที่ให้ชัดเจน เช่น พื้นที่อนุรักษ์ พื้นที่เดินศึกษาหาความรู้ พื้นที่นั่งเล่น พื้นที่เก็บผลไม้ได้ ฯลฯ
- ควรจัดการดูแลสิ่งแวดล้อมความสะอาดต่างๆ เช่น ควรตรวจสอบดูแลความสะอาดของห้องน้ำ มีเพียงพอและปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว ที่จอดรถ ถังขยะ ฯลฯ
- ควรมีการจัดการเรื่องยุวมัคคุเทศก์ในการนำเที่ยวเพื่อรองรับการท่องเที่ยวตลอดทั้งปีที่จะเกิดขึ้นได้ในอนาคต
- เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวควรได้รับ ความรู้ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ ความประทับใจ

- ควรเพิ่มมูลค่าของสินค้าก่อนเพิ่มราคา

- ควรเน้นนักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพ มากกว่าปริมาณนักท่องเที่ยวเยอะๆ

4.4.3.8 ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีหน้าที่หลักในการศึกษาวิจัยและพัฒนาการประมงป่าไม้ รวมทั้งการเกษตรและอุตสาหกรรมในลักษณะผสมผสานที่เหมาะสม ศึกษาและวิจัยการจัดการทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืนเพื่อนำผลการศึกษามาพัฒนาเป็นแบบอย่างใช้กับโครงการพัฒนาอื่นๆ ให้บริการทางวิชาการ และเป็นศูนย์กลางการอบรมพัฒนาอาชีพ และขยายผลการดำเนินงานทั้งทางด้านการประมง ป่าไม้ เกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ และรายได้ของคนในพื้นที่บริเวณอ่าวคุ้งกระเบน ชุมชนโดยรอบ และขยายสู่พื้นที่อื่น บริหาร พัฒนา และสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงพัฒนาน้อมนำแนวพระราชดำริศึกษาทดลองวิจัย และพัฒนาอาชีพแบบบูรณาการด้านประมงป่าไม้เกษตร และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งจากหน้าที่ของหน่วยงานส่วนใหญ่จะดำเนินการเกี่ยวกับศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ และพื้นที่ชุมชนใกล้เคียงเท่านั้น ยังไม่มีการเชื่อมโยงร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ มากนัก เช่น การท่องเที่ยวที่จังหวัดจันทบุรี เมื่อท่องเที่ยวที่หาดเจ้าหลาว ต้องมีการเข้าเที่ยวชมศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ด้วย ส่วนการจัดการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผลไม้ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริถูกจัดเป็นเพียงแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวประเภทอื่นๆ เท่านั้น การท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนผลไม้

ส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจของจังหวัดจันทบุรี เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวภายในจังหวัดมากขึ้นและทำให้ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวตื่นตัว หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรช่วยกันพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถเที่ยวได้ตลอดทั้งปีและเป็นไปทิศทางเดียวกันทั้งจังหวัด เพื่อสร้างคุณค่าและความแตกต่าง

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จัดการดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความหลากหลายมากขึ้นสามารถเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ของจังหวัดจันทบุรีได้ และควรเน้นกิจกรรมที่หลากหลาย เพื่อสร้างประสบการณ์ ความรู้ใหม่ๆ และความเพลิดเพลินแก่นักท่องเที่ยว

4.4.3.9 สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี

1) แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ส่งเสริมการท่องเที่ยวทั้งหมดของจังหวัดจันทบุรี โดยเน้นการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น และให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์งานด้านการท่องเที่ยวต่างๆ และแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีควรหาสินค้าที่มีคุณภาพเพื่อทำการจำหน่ายให้กับนักท่องเที่ยว และสร้างจุดเด่นของสินค้านั้นๆ รวมถึงการสร้างองค์ความรู้ต่างๆ ให้กับบุคลากรเพื่อใช้ในการนำเสนอสินค้าท้องถิ่นของจันทบุรี รวมถึงการบริการที่เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวตามรูปแบบดั้งเดิมของชาวจันทบุรี

2) ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

- สร้างความเข้าใจที่ตรงกันของทุกภาคส่วน ในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี และดำเนินการจัดตั้งกลุ่มคนหรือหน่วยงานกลางเพื่อเป็นผู้นำที่ประสานงาน

- การท่องเที่ยวเชิงเกษตรฤดูกาลของผลไม้ ควรจัดเป็นการจำหน่ายผลไม้ในสวน (Market in the Garden) มากกว่าการจัดบริการแบบบูฟเฟ่ต์ และควรจัดการท่องเที่ยวให้สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี อาจรวมการท่องเที่ยวเชิงสมุนไพร การท่องเที่ยวผักปลอดสารพิษ การท่องเที่ยวประมง โดยใช้การเชื่อมโยงเส้นทางการท่องเที่ยวเป็นหลักในการพัฒนา

- สร้างเครือข่ายการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในจังหวัดจันทบุรีให้เข้มแข็งก่อน ถึงสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยวกับต่างจังหวัด

สรุปภาพรวม

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยมีกลุ่มตัวอย่างคือผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีที่เข้าร่วมโครงการ “อ้อยทุกรั้ว ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 14 สวน ดังนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี สวนป่าแกลบ สวนสละเฮียถึก สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย สวนวดี สวนรินรดี สวนภูทิพย์ธารา สวนลุงฉัตร สวนลุงฉวย สวนเคพี การ์เด็น สวนสาวสุใจ สวนประนอม สวนโกทอง และสวนเจริญชัย โดยการศึกษา

เริ่มจากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี สัมภาษณ์ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเชิงลึกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้นๆ จากนั้นทำการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีผู้ประเมินจาก 5 กลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง คือ นักวิชาการทางการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี มีคฤศณ์ ตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และนักท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงศักยภาพเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อใช้เป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนา แกไขการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีคุณภาพมากขึ้น จากนั้นทำการจัดประชุมกลุ่มย่อยเพื่อดำเนินการจัดทำมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี โดยยังคงยึดคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีมีความแตกต่างและมีมาตรฐานเดียวกันกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของอื่นๆในประเทศไทย จากนั้นทำการจัดประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทั้ง 14 ส่วน เพื่อดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจันทบุรีให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจันทบุรี และนอกจากนั้นยังทำการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ เอกชน ต่างๆที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีทั้งหมดมี 9 หน่วยงาน ดังนี้ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยองและจันทบุรี สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี เพื่อทราบถึงแนวทางหรือนโยบายในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี

ซึ่งจากกระบวนการวิจัยของโครงการย่อย 2 จึงสามารถทำการสังเคราะห์เป็น 4 ประเด็นตามองค์ประกอบมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนี้

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มีเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นผู้บริหารจัดการทั้งหมดโดยมีคนในครอบครัว เป็นผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวโดยการใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในการให้บริการและดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม เช่น สวนทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ บริการบุฟเฟต์ผลไม้และบริการเสริมภายในสวน เช่น ก๋วยเตี๋ยวหมูเลีย ส้มตำ อีกทั้งมีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร การถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรโดยการนำชมสวนโดยเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเอง โดยนักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และความสนุกสนานผ่านกิจกรรมต่างๆที่ชาว

เกษตรกรจัดเตรียมไว้รองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถ ชม ปฏิบัติ และเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกได้ เช่น ชมสวนผลไม้ ทดลองห่อหอยพิทุเรียน และซื้อสินค้าทางการเกษตร แต่เนื่องจากเป็น การบริหารจัดการเองโดยเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และบางแหล่งเพิ่งเริ่มต้นในการจัดการการ ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จึงส่งผลให้ความสามารถในการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ซึ่งต้อง ใช้เวลาในการลองผิดลองถูกปรับตัว เช่น การกำหนดโครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรควรให้มี ความชัดเจนเป็นเอกสารหรือป้ายที่ทุกคนสามารถรับรู้และมองเห็นได้ กำหนดแผนการบริหารจัดการ พื้นที่ให้เป็นสัดส่วน เพื่อจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว รวมถึงการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับ นักท่องเที่ยวในเบื้องต้น มีการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยวควรให้มี ความพร้อมและเพียงพอต่อการรองรับนักท่องเที่ยว ควรมีการพัฒนาสินค้าทางการเกษตรเพื่อสร้าง ความเป็นเอกลักษณ์และเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าทางการท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมิน ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี พบว่า ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ และหนึ่งในตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการ บริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว คือ โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับ นักท่องเที่ยว การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการ จำหน่ายการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร ซึ่งควรวางแผนปรับปรุงและพัฒนาต่อไป และ เนื่องจากการบริหารจัดการโดยเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการจัดตั้งในวิสาหกิจชุมชน ต่างๆ ส่งผลให้เกิดการจ้างงาน สร้างรายได้ ให้กับคนในชุมชน และชุมชนใกล้เคียง จึงเกิดการยอมรับ และความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ ส่งผลถึงทำให้มีการสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว กับหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนอีกด้วย ซึ่งหน่วยงานเหล่านี้ช่วยเหลือด้านการ ประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว และยังให้การสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ใกล้เคียง ซึ่งในอนาคต ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเองจะมีแนวทางในการพัฒนาสวนของตนในด้านของระบบการ บริหารจัดการสวน จัดการพื้นที่ภายในสวนให้สวยงามน่าเยี่ยมชมมากยิ่งขึ้น รวมถึงการทำการ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสวนด้วยตนเองมากขึ้น เพื่อให้ข้อมูลเป็นข้อมูลปัจจุบัน

ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จากการลงพื้นที่ศึกษาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว เส้นทาง การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเข้าถึงได้ง่ายตลอดทั้งปี มีป้ายสื่อความหมายในการบอกทาง และที่ สำคัญมีหมายเลขโทรศัพท์ที่นักท่องเที่ยวสามารถโทรสอบถามได้ รวมทั้งความพร้อมด้าน สาธารณูปโภคพื้นฐานที่เตรียมไว้รองรับนักท่องเที่ยวอย่าเพียงพอ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกใน เรื่องที่พักแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่งมีโฮมสเตย์ที่ผ่านมาตรฐานโฮมสเตย์ไทยจากกรมการ ท่องเที่ยวในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งหมายความว่า นักท่องเที่ยวไว้วางใจได้ในการเข้าพักได้ และ หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรบางแห่งที่ไม่มีที่พักบริการนักท่องเที่ยว ควรมีการทำเอกสารหรือทำการ แนะนำที่พักที่ใกล้เคียงกับสวนของตนให้นักท่องเที่ยวเข้าพักได้ ในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร บางแห่งจะมีการจัดพื้นที่ไว้สำหรับทำลานกางเต็นท์ ให้นักท่องเที่ยวเข้าพัก นอกจากนั้นในเรื่องความ

พร้อมของบุคลากรในการต้อนรับและดูแลนักท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอต่อการบริการนักท่องเที่ยวซึ่งต้องแก้ไขปัญหา คือ การเพิ่มจำนวนผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวและการจัดระบบการบริหารจัดการให้เพียงพอ นักท่องเที่ยวต้องมีการติดต่อจองล่วงหน้าเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้เตรียมการบริการ ไว้บริการอย่างเพียงพอ ซึ่งต้องมีการจัดการระบบประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบว่าต้องมีการโทรจองล่วงหน้าและมัดจำก่อนทุกครั้งรวมทั้งต้องกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว กำหนดช่วงฤดูกาล หรือระยะเวลา เปิด-ปิด ของแหล่งท่องเที่ยวที่เหมาะสมสามารถท่องเที่ยวได้ตลอดปี สำหรับความพร้อมด้านอาหารนักท่องเที่ยวต้องทำการติดต่อ จอง และมัดจำล่วงหน้าเช่นกัน ซึ่งเมนูอาหารเป็นเมนูอาหารท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี เช่น ไก่ต้มกระวาน กว๋ยเตี๋ย หมูเลีย หมูชะมวง ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี ที่พบว่า ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน แต่ยังคงมีตัวชี้วัดบางตัวที่ไม่ผ่านมาตรฐาน คือ ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว และการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ ดังนั้นควรทำการปรับปรุงจัดหาวิธีดำเนินการในการบริการด้านอาหาร และทำการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวในการเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อปกป้องแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ยังคงสวยงาม มากด้วยคุณค่าและประสบการณ์ต่อไป

ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มุ่งสร้างคุณค่า และความแตกต่างให้กับสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับสิ่งที่ดีที่สุด เมื่อมาท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เมื่อนักท่องเที่ยวมาถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือบางครั้งผู้นำชมของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะทำการต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วยตนเอง เริ่มจากจุดชำระค่าบริการ อธิบายวิธีการใช้บริการ และจะมีการบรรยายแนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว แจ้งให้ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยว สินค้าของที่ระลึกท้องถิ่น การเยี่ยมชมหรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว เป็นต้น ซึ่งในอนาคตอาจทำเป็นวิดิทัศน์ในการให้ข้อมูลได้ จากนั้นจะทำการนำชมสวนผลไม้ชนิดต่างๆ บางแห่งจะมีสวนผักพื้นบ้าน ผักสวนครัวแซมด้วย เมื่อนำชมเสร็จเรียบร้อยแล้วต่อไปจะเป็นกิจกรรมทานผลไม้แบบบุฟเฟต์ มีการกำหนดราคาค่าบริการไว้ประมาณ 300 บาทต่อคน ซึ่งแต่ละสวนจะมีการกำหนดราคาไม่เท่ากัน ดังนั้นนักท่องเที่ยวต้องโทรสอบถามข้อมูลและทำการจอง มัดจำล่วงหน้า ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถเดินหยิบเลือกทานผลไม้ได้เลย ยกเว้นทุเรียนจะมีการบริการปอกเปลือกให้ ระหว่างนั้นบางสวนจะมีบริการส้มตำ นักท่องเที่ยวสามารถลงมือทำทานเองได้เลย และบางแห่งจะมีบริการก๋วยเตี๋ยหมูเลีย จากนั้นเป็นการแนะนำผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ทำการจำหน่ายผลไม้สดภายในสวนเพื่อเป็นของฝากของที่ระลึก ซึ่งหากแหล่งท่องเที่ยวใดมีที่พักแบบโฮมสเตย์ให้กับนักท่องเที่ยวควรมีการจำหน่ายสินค้าของใช้ประจำวันไว้คอยบริการนักท่องเที่ยวด้วย และจากนั้นทำการส่งนักท่องเที่ยวกลับบ้านอวยพรให้เดินทางกลับอย่างปลอดภัย ซึ่งในอนาคตผู้นำชมควรพัฒนาตนเองในด้านภาษาอังกฤษ และภาษาเพื่อนบ้าน เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้ ให้ทั้งนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างประเทศได้รับรู้อย่างครบถ้วนและถูกต้อง โดยกิจกรรมนั้นควรมีความหลากหลาย ยึดหลักการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมใน

กิจกรรมต่างๆให้มากที่สุด และในอนาคตควรจัดทำคู่มือองค์ความรู้ทางการเกษตร และจัดตั้งเป็นศูนย์ให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางการเกษตร มีการบริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ ซึ่งจากข้อมูลข้างต้นมีความสอดคล้องกับผลการประเมินศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี พบว่า ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว เนื่องจากบางแห่งมีการรับนักท่องเที่ยวมากเกินไปทำให้บุคลากรไม่เพียงพอในการให้บริการ โดยเฉพาะผู้นำชม ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวันของฝากและของที่ระลึกในกรณีที่มีบ้านพักให้นักท่องเที่ยวควรเพิ่มสินค้าของใช้ประจำวันให้บริการนักท่องเที่ยวด้วย รวมถึงจัดเตรียมยานพาหนะให้บริการนำชมสำหรับนักท่องเที่ยวให้พร้อมใช้งานอยู่ตลอดเวลาและเป็นยานพาหนะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และควรให้ความสนใจในการบริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีศักยภาพเพียงพอต่อการให้บริการนักท่องเที่ยว

ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี สามารถสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวได้ โดยมีความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่เป็นต้นแบบของการทำเกษตรกรรมที่มีคุณค่าต่อการเรียนรู้ มีการถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยวโดยการบรรยายให้นักท่องเที่ยว บางกิจกรรมนักท่องเที่ยวสามารถทดลองปฏิบัติได้ นอกจากนั้นยังมีความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียง และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเกษตรแบบพอเพียง เกษตรทฤษฎีใหม่ เกษตรอินทรีย์ การผลิตสารชีวภาพ เพื่อกำจัดศัตรูพืช การทำปุ๋ยหมัก เป็นต้น นักท่องเที่ยวจะประทับใจกับสภาพธรรมชาติและความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากจังหวัดจันทบุรีมีสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว เช่น สวนผลไม้ ทะเล ภูเขา น้ำตก ถ้ำ วัฒนธรรมวิถีชีวิต เป็นต้น และยังมีความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆอีกหลายประเภท ภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตรซึ่งมีทั้งแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ และอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งเป็นไปตามผลการประเมินศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่พบว่า ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรีมีสิ่งดึงดูดใจที่มีคุณค่าแก่นักท่องเที่ยว ถึงอย่างไรก็ตามยังคงมีตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การได้รับรางวัลใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณ ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เนื่องจากไม่มีสินค้าหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรใหม่ๆในการบริการนักท่องเที่ยวรองรับการพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้มีความโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แต่ยังมีบางแห่งที่เปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมานานและมีระบบการจัดการที่ดีนักท่องเที่ยวประทับใจและได้รับรางวัลมากมาย เช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (Agro tourism) ใบรับรอง GAP จากกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งแนวทางในอนาคต ต้องมีการดำเนินการคิดค้นสินค้าให้เป็นเอกลักษณ์เฉพาะแหล่ง เพื่อสร้างความแตกต่างและเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าและเพิ่มรายได้ให้กับชาวเกษตร

เมื่อกล่าวโดยภาพรวมพบว่า ศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ ในระดับดี อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าผลการประเมินแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจะผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ก็ยังคงต้องมีการปรับปรุง และพัฒนาการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีให้มีคุณค่า แตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่อื่นๆต่อไป โดยจากการศึกษามีแนวทางในการ การสร้างคุณค่า สร้างความแตกต่าง โดยการนำคุณค่า 6 ด้าน ได้แก่ ปอดตะวันออก เมืองผลไม้ ความหลากหลายทางธรรมชาติ ความเป็นกันเอง เรื่องราว/ความเป็นมา และการเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ของจังหวัดจันทบุรี มาสร้างเป็นมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี ซึ่ง มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ดังนี้

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี และเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งกำหนดระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีที่เข้าร่วมโครงการ “อ้อยทุกรั้ว ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย กอรปกับเป็นผู้ที่มีความรู้ด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีโดยตรง ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 14 สวน ดังนี้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี สวนป่ากลบ สวนสละเสียดีก สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย สวนวดี สวนรินรดี สวนภูทิพย์ธารา สวนลุงฉัตร สวนลุงฉวย สวนเคพี การ์เด็น สวนสาวสุดใจ สวนประนอม สวนโถทอง และสวนเจริญชัย โดยการศึกษาเริ่มจากการสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อให้ทราบถึงข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลเชิงลึกของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยทำการลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 14 แห่ง และสัมภาษณ์ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และจากนั้นทำการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยใช้คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา โดยมีผู้ประเมินจาก 5 กลุ่มงานที่เกี่ยวข้อง คือ นักวิชาการทางการท่องเที่ยว สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี มัคคุเทศก์ ตัวแทนผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และนักท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงศักยภาพเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเป็นข้อมูลนำไปสู่การปรับปรุงแก้ไขการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ดียิ่งขึ้น จากนั้นดำเนินการจัดประชุมกลุ่มย่อย เพื่อดำเนินการจัดทำมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี โดยยังคงยึดคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา เป็นหลักเพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ และจากนั้นทำการจัดประชุมกลุ่มย่อยผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรทั้ง 14 สวน เพื่อดำเนินการหาแนวทางการพัฒนาให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจันทบุรีผ่านเกณฑ์มาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจันทบุรีนั้นหมายถึง การผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาไปด้วย และทำการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพราะมีจำนวนน้อยรายและมีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี โดยตรง ซึ่งมีทั้งหมดมี 9 หน่วยงาน ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (สำนักงานระยอง-จันทบุรี) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยว

จังหวัดจันทบุรี และสมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี เพื่อทราบถึงแนวทางหรือนโยบายในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี

ซึ่งการดำเนินการวิจัย มีการสรุปผลการศึกษาเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ดังนั้นในบทนี้จึงขอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามวัตถุประสงค์ดังนี้

1. บริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
2. ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
3. มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี
4. แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

5.1 สรุปผลการวิจัย

5.1.1 บริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

5.1.1.1 กลุ่มวิสาหกิจชุมชนรักษ์เขาบายศรี มีคุณนงลักษณ์ มณีรัตน์ เป็นผู้ดูแล สวนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยว เริ่มทำมาแล้ว 9 ปี (เริ่ม พ.ศ. 2550) มีขนาดพื้นที่ 60-70 ไร่ ในสวนปลูกผลไม้ หลายชนิด เช่น พุเรียน มังคุด ลองกอง สละ กล้วย สวนผักสวนครัว เป็นต้น นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการท่องเที่ยวสวนและได้รับความรู้ในการทำสวน กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นการเดินชมสวน โดยมีผู้นำชม มีบริการบุฟเฟต์ผลไม้ และมีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวภายในสวนเกษตร ในอนาคตต้องมีการรักษามาตรฐานบ้านพักโฮมสเตย์ให้ได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยอย่างต่อเนื่อง และทำการปรับจากการให้บริการแบบบุฟเฟต์เป็นการบริการแบบอิมละ และให้นักท่องเที่ยวทำการจองล่วงหน้า และจ่ายเงินมัดจำก่อนทุกครั้ง

5.1.1.2 สวนป่าแกลบ มีคุณสุวรรณี บุญสวัสดิ์ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร OTOP 5 ดาว ทั้งตราสินค้าป่าแกลบ และตราสินค้าอื่น มีขนาดพื้นที่ 13 ไร่ ปัจจุบันดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3 ปี นักท่องเที่ยวจะได้รับความรู้ในเรื่องการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร โดยนักท่องเที่ยวสามารถเข้าชมขบวนการแปรรูปผลิตภัณฑ์โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว ในอนาคตจะมีการเพิ่มพื้นที่ร้านจำหน่ายสินค้า OTOP ให้บริการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน

5.1.1.3 สวนสละเฮียถึก มีเฮียถึกหรือคุณดนัย ฉวีวรรณ และคุณสุวรรณา ฉวีวรรณ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นแหล่งเรียนรู้การปลูกสละ มีผลผลิตสละทั้งปี มีขนาดพื้นที่ 40 ไร่ สามารถรับนักท่องเที่ยวได้สูงสุดประมาณ 100 คน ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาแล้ว 3 ปี ภายในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จากการเที่ยวสวนสละ ได้รับความรู้ในการปลูกสละ มีสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว สำหรับบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน (จำกัดปริมาณผู้ใหญ่) ระยะเวลาการให้บริการประมาณ 2 ชั่วโมง โดยนักท่องเที่ยวสามารถหยิบผลไม้รับประทานได้ด้วยตนเอง ในอนาคตสวนจะมีการพัฒนาสวนให้มีภูมิทัศน์ที่สวยงาม รวมถึงการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และหากผลไม้บางชนิดมีคุณภาพไม่แน่นอน นักท่องเที่ยวซื้อไปอาจเกิดปัญหา สามารถติดต่อกลับมาแจ้งปัญหาแก่สวนผ่านทางโทรศัพท์ หรือทางแอปพลิเคชันไลน์ได้

5.1.1.4 สวนอิสริย์ ฟาร์มม้าไทย โดยมีคุณแวศศิริ ฤทธิโยธี เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 200 ไร่ ปลุกผลไม้หลายชนิด มีเส้นทางท่องเที่ยวโดยรอบสวน สามารถใช้รถรางหรือรถกระบะนำเที่ยวชมได้ ภายในสวนมีคอกเลี้ยงม้า และกรงสัตว์นานาชนิด ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาแล้ว 3 ปี มีกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น รถรางนำเที่ยวชมสวนพร้อมมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ มีกิจกรรมขี่ม้าอาชาบำบัด ผลผลิตปลอดสารพิษ การเก็บผลไม้ รับประทานผลไม้ในสวน อุ่นบราซิล มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน นักท่องเที่ยวสามารถนั่งรับประทานที่สวนหรือซื้อกลับบ้านได้ ในอนาคตจะมีการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลาย ให้นักท่องเที่ยวทำการจองล่วงหน้าและมัดจำ และจัดให้เข้าชมเป็นรอบๆ เพื่อจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว ทำการชี้แจงรายละเอียดและราคาปัจจุบันให้แก่ นักท่องเที่ยว

5.1.1.5 สวนวดี มีคุณมยุรี เกษราธิกุล เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีขนาดพื้นที่ 20 ไร่ เป็นสวนเกษตรที่มีสภาพแวดล้อมเป็นธรรมชาติมีลำธารไหลผ่านสวน ภายในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาแล้วจำนวน 2 ปี (เริ่มต้นปี พ.ศ. 2558) โดยให้บริการบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว ในอนาคตมีแนวทางการพัฒนา คือ การจัดสวนให้เป็นระเบียบ สะอาด และปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และมีแนวทางอยากพัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์สวนให้หลากหลายมากขึ้น

5.1.1.6 สวนรินรดี มีคุณเสริมวิทย์ มณีกร และคุณมาลี มณีกร เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีขนาดพื้นที่ 50 ไร่ เปิดสวนเพื่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นปีแรก ในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว สำหรับการเดินชมสวนนั้น จะมีผู้นำชมให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยว รับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละ 50 คน โดยคิดค่าชมสวนและบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาหัวละ 300 บาท ในอนาคตแนวทางการพัฒนา คือ พัฒนาจุดรองรับนักท่องเที่ยวโดยการสร้างอาคารเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว และจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป พัฒนากิจกรรมให้มีความหลากหลาย สร้างที่พักแรมไว้รองรับนักท่องเที่ยว และพัฒนาการประชาสัมพันธ์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.1.1.7 สวนลุงฉลวย มีคุณนิรุฒ จันทแสง เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมีพื้นที่ 16 ไร่ เป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร ปลูกผลไม้หลายชนิด ผู้ประกอบการเป็นเกษตรกรต้นแบบของโครงการพระราชดำริสามารถถ่ายทอดความรู้ทางการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว สำหรับกิจกรรมภายในสวนคือ การทานผลไม้ เดินชมสวน ชมการเลี้ยงชันโรง และเรียนรู้เกษตรแบบพอเพียง มีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน นักท่องเที่ยวสามารถซื้อกลับบ้าน หรือนั่งรับประทานในสวนได้ มีบ้านพักรองรับนักท่องเที่ยว มีกิจกรรมการปั่นจักรยาน ขับรถเอทีวี บริการอาหารพื้นบ้านในกรณีที่มีการสั่งจองล่วงหน้า ในอนาคตมีแนวทางการทำแปลงปลูกไม้ดอกไม้ประดับเพื่อสร้างสีสัน

5.1.1.8 สวนเคพี การ์เด็น บริหารจัดการโดย คุณอภิรดี ศิริวิจิตรกุล สวนมีขนาดพื้นที่ 50 ไร่ ระยะเวลาเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ปี ซึ่งสวนสามารถรับนักท่องเที่ยวสูงสุดประมาณ 100 - 200 คน โดยมีการจัดรับนักท่องเที่ยวเป็นรอบ ใน 1 วัน ไม่เกิน 4 รอบ รอบละไม่เกิน 50 คน ในสวนมีผลไม้ ประกอบด้วย ทูเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ ลำไย สละ เปิดบริการเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ มีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การเดินชมสวน ปั่นจักรยาน การให้อาหารแกะ การเก็บผลไม้ในสวน เป็นต้น มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว มี

บุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 320 บาทต่อคน แนวทางในการพัฒนาในอนาคตคือ การพัฒนา มัคคุเทศก์ท้องถิ่นในการนำชม บรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวภายในสวนและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดจันทบุรี

5.1.1.9 สวนภูทิพย์ธารา มีคุณภรทิพย์ ศิริเจริญธรรมเป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิง เกษตร สวนมีพื้นที่ 150 ไร่ มีระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2 ปี (เริ่มพ.ศ. 2558) มีความ พร้อมของคนรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องทางการดำเนินธุรกิจ และการตลาด การประชาสัมพันธ์ สวนมีภูมิทัศน์ที่ สวยงาม สำหรับการเที่ยวชมสวนนั้นจะมีผู้ประกอบการเป็นผู้นำชมนำชมสวนสละ สวนมังคุด ฯลฯ มี สิ่งอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยว มีบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาหัวละ 350 บาท นักท่องเที่ยวสามารถ หยิบรับประทานโดยไม่จำกัดปริมาณ ในอนาคตมีแนวทางการจัดตกแต่งสวนให้มีความสวยงาม และ การปรับเส้นทางท่องเที่ยวภายในสวน

5.1.1.10 สวนโถทอง มีคุณฉนง โถทอง เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร สวนมี พื้นที่ 5 ไร่ ดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มาแล้ว 18 ปี ในสวนมีผลไม้มีผลไม้มากหลายชนิด รับ นักท่องเที่ยวสูงสุด ไม่เกิน 100 คน มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน มีบริการบุฟเฟต์ผลไม้ ราคา ค่าบริการ 300 บาทต่อคน นำผลไม้หลากหลายชนิดวางบนโต๊ะ นักท่องเที่ยวสามารถเลือก รับประทานผลไม้ด้วยตนเอง แนวทางแก้ไขในอนาคต คือ การให้นักท่องเที่ยวสั่งจองและมัดจำ ล่วงหน้า

5.1.1.11 สวนลุงฉัตร มีคุณฉัตรไชย ระเบียบโลก เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิง เกษตร สวนมีพื้นที่ 7 ไร่ ในสวนปลูกผลไม้หลายชนิด ระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 4 ปี รับ นักท่องเที่ยวได้สูงสุด 50-60 คน การเดินชมสวนจะมีผู้ประกอบการเป็นผู้นำชมและบรรยายให้ความรู้ ในการทำการเกษตร มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว โดยการชมสวนและบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน แนวทางในการพัฒนาในอนาคต คือ เพิ่มบุคลากรในการให้บริการ แก่นักท่องเที่ยว

5.1.1.12 สวนสาวสุดใจ มีคุณอรอุษา สุดประเสริฐ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิง เกษตร สวนมีพื้นที่ 7 ไร่ มีระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 9 ปี (เริ่มต้น พ.ศ. 2551) ในสวนมี ผลไม้หลายชนิด มีกิจกรรมการเดินชมสวน โดยมีผู้ประกอบการเป็นผู้นำชมสวนและบรรยายให้ความรู้ มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป สำหรับบุฟเฟต์ผลไม้จะมีหลากหลายราคาให้นักท่องเที่ยวได้เลือกใช้ บริการ มีสิ่งอำนวยความสะดวกบริการนักท่องเที่ยว ในอนาคตมีแนวทางการพัฒนาสวนผลไม้ โดย พัฒนาช่องทางการจำหน่ายผลไม้ออนไลน์ โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง ตกแต่งสวนเพื่อเพิ่มความ สวยงาม จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว และจัดให้นักท่องเที่ยวเข้าชมเป็นรอบ โดยต้องมีการจองล่วงหน้า

5.1.1.13 สวนเจริญชัย มีคุณเจริญชัย ศิริไสยาสน์ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิง เกษตร สวนมีพื้นที่ 8 ไร่ ผู้ประกอบการและผู้นำชมมีความรู้ทางการเกษตรสามารถถ่ายทอดความรู้ แก่นักท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์และได้รับความรู้จากการท่องเที่ยวสวน โดยมีผู้นำชมบรรยายให้ความรู้ทางการเกษตร มีระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 6 ปี ใน สวนปลูกผลไม้หลายชนิด เช่น ทุเรียน มังคุด เงาะ ลองกอง เป็นต้น มีการเดินชมสวนโดยมีผู้นำชม มี การให้บริการบุฟเฟต์ผลไม้ โดยนำผลไม้หลากหลายชนิดวางบนโต๊ะ และให้นักท่องเที่ยวเลือก รับประทานด้วยตนเอง ไม่จำกัดปริมาณ มีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน และจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูป

มีสิ่งอำนวยความสะดวกภายในสวน ราคาบุฟเฟต์ผลไม้ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน แนวทางการพัฒนาในอนาคตจะมีการจัดการการให้บริการท่องเที่ยวให้ดียิ่งขึ้น สำหรับคุณภาพของทุเรียนไม่สามารถควบคุมได้ แก้ไขปัญหาโดยการนำทุเรียนที่ไม่ได้คุณภาพมาแปรรูปเป็นทุเรียนกวน แล้วนำมาจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวภายในสวน

5.1.1.14 สวนประนอม มี คุณประนอม โภคสิทธิ์ เป็นผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีระยะเวลาดำเนินการท่องเที่ยวเชิงเกษตร 1 ปี สวนมีพื้นที่ 10 ไร่ ในสวนมีผลไม้ประกอบด้วย ทุเรียน ลองกอง มังคุด เงาะ สวน มีบริการบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน และการให้บริการเสริม เช่น ก๋วยเตี๋ยวหมูเลี้ยง ส้มตำ เป็นต้น มีการจำหน่ายผลไม้หน้าสวน จำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปทางการเกษตร ในอนาคตมีแนวทางการพัฒนาโดยการสร้างบ้านพักบริการนักท่องเที่ยว และจัดพื้นที่ให้สะอาด สวยงาม ปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว เพิ่มกิจกรรมทางการท่องเที่ยวให้มากยิ่งขึ้น

5.1.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

การประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมี 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีดังนี้

5.1.2.1 ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสวนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 8 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 6 สวน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ย 14.93 ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว คือ โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการจำหน่ายการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร

5.1.2.2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสวนที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพจำนวน 9 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 5 สวน ผลการประเมินโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 16.97 ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว และการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่

5.1.2.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีสวนที่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพจำนวน 7 สวน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 7 สวน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 14.70 ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวันของฝากและของที่ระลึก การให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว และการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

5.1.2.4 ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 11 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 3 ส่วน ผลการประเมินภาพรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.26 ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การได้รับรางวัลใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณ ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว

สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 63.85 ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในระดับดี โดยมีส่วนที่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 7 ส่วน และไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐานจำนวน 7 ส่วน

5.1.3 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี

จากผลการศึกษาของโครงการย่อยที่ 1 ทำการศึกษาเรื่องการตลาดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีพบว่า นักท่องเที่ยวมีความคาดหวังสูงในการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี กลับพบว่าคุณค่าที่ได้รับจากการเดินทางมาท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีนั้นต่ำกว่าที่คาดหวังไว้ ดังนั้นเพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่าและประทับใจต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น จึงต้องมีการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี ซึ่งจากคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาเดิม มีการประเมินเพียง 4 ด้าน คือ 1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ดังนั้นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี จึงมีการสร้างองค์ประกอบที่ 5 คือ ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อใช้ในการประเมินศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี หมายถึง ความพร้อมของ 6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ การมีอัยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และการจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1) อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม 50-100 เมตรขึ้นไป

2) ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ เช่น มีบรรยากาศดี มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีภูเขา ทะเล น้ำตก ป่าไม้ สัตว์ป่า ที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยว

3) ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ คือ การอนุรักษ์ และส่งเสริมความหลากหลายของสายพันธุ์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ เช่น การปลูกผลไม้หลากหลายพันธุ์ การขยายพันธุ์ไม้ เป็นต้น

4) การมีบรรยากาศที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวภายในสวนเกษตร เช่น การทักทาย ต้อนรับ การพูดคุย การยิ้มแย้ม สุภาพ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

5) เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การถ่ายทอดเรื่องราว/ความเป็นมา ความรู้ ภูมิปัญญาที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตการทำงานเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่นักท่องเที่ยว ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การเปิดวิดิทัศน์ การแจกแผ่นพับใบปลิว ป้ายสื่อความหมายภายในสวนเกษตร เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ พร้อมทั้งจะกลับมาเที่ยวซ้ำ

6) การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร คือ มีการจำหน่ายสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การแปรรูป รวมถึงการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ซึ่งสามารถสรุปได้ดังแสดงตามตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 องค์ประกอบด้านที่ 5 ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี

5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.1 อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมน้อยกว่า 50 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	0	3	
2. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรม 50-100 เมตร (พรบ. โรงงานอุตสาหกรรม)	0.5	3	
3. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมมากกว่า 100 เมตร (พรบ.โรงงานอุตสาหกรรม)	1	3	

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0	4	
2. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0.5	4	
3. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1	4	
5.3 ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีความหลากหลายของสายพันธุ์ ไม่มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมสายพันธุ์	0	3.2	
2. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ และมีการอนุรักษ์สายพันธุ์	0.5	3	
3. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมสายพันธุ์	1	3	
5.4 การมีอัยยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร น้อยกว่าร้อยละ 50	0	3	
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร ร้อยละ 50-80	0.5	3	
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร มากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป	1	3	

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

ตารางที่ 5.1 (ต่อ)

5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.5 เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา	0	3	
2. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา แต่ไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน	0.5	3	
3. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา และเป็นรูปธรรมชัดเจน	1	3	
5.6 การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร แต่ไม่มีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0	3	
2. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0.5	3	
3. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต	1	3	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			

ที่มา : (นักวิจัย, 2559)

5.1.4 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

5.1.4.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 5 องค์ประกอบ

1) ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการกำหนดโครงสร้างการทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน จัดทำปฏิทินแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงเวลาต่างๆ กำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ และจัดทำสมุดบันทึกแผนบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยวประจำปี

และดำเนินงานตามแผนการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภค และทรัพยากรการท่องเที่ยวที่วางไว้อย่างเคร่งครัด การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมและมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวกับทุกภาคส่วนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค ระดับ ประเทศและระดับนานาชาติประเทศ หรือจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี และควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทำการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง โดยกิจกรรมควรเน้นกิจกรรมที่สร้างความรู้ และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ จัดทำป้ายขั้นตอนการมาใช้บริการ ในด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวภายในสวนผลไม้ มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำแหล่งท่องเที่ยว และควรเตรียมชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลไว้บริการนักท่องเที่ยว และด้านการจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีระบบจัดการขยะและน้ำเสียในสวนเกษตรที่เหมาะสม ไม่สร้างมลภาวะให้กับนักท่องเที่ยวและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรดำเนินการให้มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ และพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคมของทุกปี แต่การเปิดสวนผลไม้ของแต่ละสวนจะเปิดพร้อมกันไม่ได้ เนื่องจากต้องพิจารณาถึงความพร้อมของผลผลิตนั้นคือผลไม้ชนิดต่างๆ แต่ในแง่ของเวลาเปิด-ปิดสวนนั้นแต่ละสวนจะกำหนดอยู่ในช่วงเวลาประมาณ 09.00-16.00 น. ควรมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว โดยการพิจารณาให้เหมาะสมกับปริมาณผลไม้ที่สวนมีอยู่เพื่อให้สามารถบริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจน ตรวจเช็คความสมบูรณ์ของป้ายอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงเส้นทางที่เป็นเส้นทางสัญจรให้มีความสะดวกและปลอดภัย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ สะอาดและปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว หากแหล่งท่องเที่ยวใดไม่มีที่พักภายในควรมีการสร้างเครือข่ายกับธุรกิจโรงแรม โฮมสเตย์ หรือที่พักอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง และให้ข้อมูลที่พักเครือข่ายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกด้านที่พักให้กับนักท่องเที่ยว แต่หากแหล่งท่องเที่ยวใดมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรควรมีการจัดบริการอาหารที่เป็นเมนูอาหารพื้นบ้านให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับเมนูท้องถิ่นด้วย โดยค่าบริการต่างๆ นักท่องเที่ยวต้องทำการติดต่อทำข้อตกลงเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและทำการโอนเงินค่ามัดจำล่วงหน้า

3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ ภายในแหล่ง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ ให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น จัดทำคู่มือองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และในการต้อนรับนักท่องเที่ยว ควรมีการบรรยาย แนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยวรวมถึงแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชมหรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และผู้เข้าชมควรมีการพัฒนาตนเองโดยการอบรมเพิ่มทักษะทางภาษาต่างประเทศและอื่นๆ ที่สำคัญควรมีการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อให้ลูกหลานได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีจิตสำนึกรักบ้านเกิดสำหรับกิจกรรมที่ใช้รองรับนักท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรควรมีความโดดเด่นและหลากหลาย

ประเภท เน้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เพื่อใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว สำหรับยานพาหนะในการนำชมหรือทำกิจกรรมต่างๆ ควรยึดถึงหลักการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยการตรวจสอบสภาพการพร้อมใช้งานของยานพาหนะทุกๆ ครั้ง ก่อนที่จะบริการให้นักท่องเที่ยว และควรดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้เป็นของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่า โดยผลิตภัณฑ์นั้นต้องเป็นผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาบริการข้อมูลโดยการจัดทำช่องทางการสื่อสารกับนักท่องเที่ยวให้หลากหลายช่องทาง เพื่อใช้เป็นช่องทางในการชี้แจงข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด และควรจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ 5 ประการ ตามมติคณะรัฐมนตรี คือ ทางลาด ที่จอดรถ ป้ายและสัญลักษณ์ ห้องน้ำ และบริการข้อมูลข่าวสาร

4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรดำเนินการสำรวจเกี่ยวกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในแหล่งท่องเที่ยวของตน และทำการรวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญทางการเกษตรเพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้นั้นให้กับนักท่องเที่ยว จากนั้นทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สะอาด จัดการพื้นที่สวนให้เป็นระเบียบ ตกแต่งภูมิทัศน์ให้สวยงามกลมกลืนกับธรรมชาติ และสร้างกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยวได้โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว เช่น หากแหล่งท่องเที่ยวใดมีที่พักโฮมสเตย์ ต้องมีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีชีวิตเกษตร สัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวสวนผลไม้จริง ๆ รวมถึงเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงอื่นๆ ใกล้เคียงในระยะรัศมี 20 กิโลเมตร เช่น หาดเจ้าหลาว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หาดคั้งวิมาน จุดชมวิวนางพญาตึกแดง คุกขี้ไก่ ค่ายเนินวง เป็นต้น หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใดไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกรได้จากการเดินชมสวนและฟังการบรรยายถึงกระบวนการต่างๆ ในการทำสวนเกษตรผลไม้ ชมการสาธิต และมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติได้ และควรมีการพัฒนาผลผลิตภายในสวนให้เป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่โดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ เน้นคุณภาพเป็นหลัก ให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อเป็นของฝากของที่ระลึก และต้องมีการพัฒนาตนเองและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว โดยการใช้รางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องหมายแสดงถึงคุณภาพของสวน ซึ่งในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีแนวโน้มในการพัฒนาการเกษตรให้เป็นแบบเกษตรอินทรีย์ เน้นการทำเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

5) ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรตั้งอยู่นอกเขตอุตสาหกรรม ไม่มีมลพิษทางอากาศ ดูแลทำความสะอาดสวนอย่างสม่ำเสมอ อย่าให้มีสิ่งเน่าเสียอยู่ภายในพื้นที่ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องอบรมเรื่องการจัดขยะแต่ละประเภทอย่างถูกวิธี การสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ ทำการพัฒนาภูมิทัศน์ทรัพยากรธรรมชาติให้สวยงาม เข้าถึงง่าย และปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น และกำหนดวิธีมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ชัดเจน เช่น การสร้างเรื่องราวหรือรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ ภายในสวนเกษตร พืชพันธุ์ไม้สายพันธุ์ต่างๆ และทำการถ่ายทอดเรื่องราว/ความเป็นมา ความรู้ ภูมิปัญญา แก่นักท่องเที่ยว ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือปลูกป่า

หรือทำการขยายพันธุ์ไม้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าความหลากหลายของสายพันธุ์ต่างๆ ไว้ จัดทำคู่มือองค์ความรู้ทางการเกษตร ทำป้ายสื่อความหมายองค์ความรู้ต่างๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่เป็นของตนเอง สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ หากไม่สามารถผลิตสินค้าเป็นของตัวเองได้ อาจต้องนำสินค้าทางการเกษตรจากสมาชิกเครือข่ายมาวางจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว กำหนดจุดสาธิตหรือจัดทำกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญเพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวควรมีอัธยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว ยิ้มแย้มสุภาพกับนักท่องเที่ยว และควรมีกิจกรรมประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อมาท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรของตนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้นำชมได้ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และนำผลประเมินความพึงพอใจไปดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

5.1.4.2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว (5A's)

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีสิ่งดึงดูดใจโดยยึดหลักมีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวชม มีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวทำ และมีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวซื้อ และจากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้พบว่า มีอีก 1 สิ่งที่ควมอบให้แก่นักท่องเที่ยว คือ องค์ความรู้ทางการเกษตร แหล่งท่องเที่ยว จึงควรพัฒนา สืบค้น หาสิ่งดึงดูดใจภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการสังเกต พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบสิ่งใดมากที่สุดลดหลั่นกันไปตามลำดับ หากแหล่งท่องเที่ยวใดไม่มีสิ่งดึงดูดใจอาจใช้วิธีการสร้างสิ่งดึงดูดใจขึ้นเองโดยต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเท่านั้น และจากนั้นทำการพัฒนาสิ่งดึงดูดใจภายในสวนให้มีความสวยงามและมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว จากนั้นทำการค้นคว้าหาข้อมูลเรื่องเล่าต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูลผ่านการสื่อความหมายประเภทต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ สำหรับสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีคือ 6 คุณค่า ได้แก่ ปอดตะวันออก ความหลากหลายทางธรรมชาติ เมืองผลไม้ ความเป็นกันเอง เรื่องราว/ความเป็นมา การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

2) ที่พัก (Accommodation) การจัดการบริการที่พักของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในท้องถิ่นให้แก่นักท่องเที่ยว เจ้าบ้านต้องมีความเต็มใจ บ้านพักที่ให้บริการต้องมีห้องพักและพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม และในอนาคตควรรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการจัดตั้งเป็นที่พักโฮมสเตย์ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว

3) การเข้าถึง (Access) การท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรหากสวนใดมีพื้นที่กว้างการเข้าถึงอาจต้องใช้ยานพาหนะหลายชนิด ควรคำนึงถึงความเหมาะสม ความพอเพียง และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวและความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น ดังนั้นควรมีการตรวจสอบเส้นทางการเดินทาง ตรวจสอบสภาพยานพาหนะ สัตว์พาหนะต่างๆ ที่ใช้บริการนักท่องเที่ยว และตรวจสอบความพร้อมของคนขับยานพาหนะต่างๆ ด้วย ในอนาคตควรมีบริการรถสองแถวในการรับและส่งนักท่องเที่ยว จากสถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองจันทบุรีไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามสวนต่างๆ โดยการสร้าง

เครือข่ายกับรถสองแถวท้องถิ่น หรือขอความร่วมมือจากกรมขนส่ง หรือทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการให้เป็นระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆที่บริการนักท่องเที่ยวต้องไม่กระทบต่อวิถีชีวิตที่ดำรงของเกษตรกรและทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นการบริการด้านข้อมูล และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น จุดบริการนักท่องเที่ยว แผ่นผังแหล่งท่องเที่ยว ขั้นตอนการรับบริการ ซึ่งอาจทำเป็นแผ่นพับหรือป้ายข้อมูลเพื่อความคงทนและทุกคนสามารถอ่านได้ ควรให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายทั้งการสื่อความหมายจากสิ่งมีชีวิต คือผู้นำชมด้วยการบรรยาย และการสื่อความหมายจากสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ป้าย แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดีย เพราะการสื่อความหมายเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น และทราบถึงกฎ ระเบียบข้อห้ามต่างๆ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ห้องน้ำ ระบบไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ที่นั่งพัก ควรมีการเตรียมพร้อมเพื่อให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว

5) กิจกรรม (Activity) กิจกรรมส่วนใหญ่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี มีความโดดเด่นที่มีลักษณะเฉพาะเป็นตัวตนของตัวเอง คือ เน้นการให้ความรู้ รักษาวินัยชีวิต นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมและสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่แก่นักท่องเที่ยว โดยอาศัยภูมิปัญญาในการทำสวนผลไม้มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทั้งเรื่องการปลูก การดูแลรักษา รวมถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมจากการสังเกตและถ่ายทอดสู่ลูกหลานเกษตรกร เช่น การฟังเสียงเคาะทุเรียน การสังเกตรูปทรงผลไม้ การสังเกตช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การบริโภค ซึ่งในแต่ละกิจกรรมต้องมีการบริหารจัดการเรื่องความปลอดภัยและคุณค่าที่จะเกิดกับนักท่องเที่ยว ที่สำคัญในการจัดกิจกรรมต้องกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ และพยายามให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวให้อยู่ที่ใดที่หนึ่ง โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนและช่วยเหลือ

5.1.4.3 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี จากหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานภาคเอกชน

1) ผู้ว่าราชการจังหวัดจันทบุรี มีแนวทางการพัฒนา คือ การดำเนินนโยบายของรัฐบาล ในการประสานงาน แก้ไขปัญหา รวมถึงการบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี

2) การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานระยอง มีแนวทางการพัฒนา คือ การร่วมมือส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการประชาสัมพันธ์ตามสื่อต่างๆ การส่งเสริมการจำหน่ายโดยจัดคูปองให้นักท่องเที่ยวที่เข้าพักในโรงแรมที่ร่วมรายการ นำมาเป็นส่วนลดในการเที่ยวสวนผลไม้ที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้นักท่องเที่ยวเข้าไปในเที่ยวชมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น

3) สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี มีแนวทางการพัฒนา คือ การจัดอบรม หรือนำชุมชนไปศึกษาดูงาน เพื่อนำกลับมาปรับใช้ภายในชุมชน และเป็นการสร้างเครือข่ายทางการท่องเที่ยว

4) สำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี มีแนวทางพัฒนา คือ การดำเนินงานสนับสนุนงบประมาณในการปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจัดทำป้ายสื่อความหมาย การถ่ายทอดความรู้ในเรื่องการบริหารจัดการสวนแก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร การส่งเสริมการสร้างเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5) องค์การบริหารส่วนจังหวัดจันทบุรี มีแนวทางพัฒนา คือ การส่งเสริมสนับสนุนในการประชาสัมพันธ์ จัดทำแผ่นพับ แนะนำแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรผ่านทางศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวของหน่วยงาน

6) ศูนย์วิจัยพืชสวนจันทบุรี มีแนวทางพัฒนา คือ การลงพื้นที่ให้ความรู้แก่ผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในการทำการเกษตร เช่น การผลิตผลไม้ให้มีคุณภาพ การทำปุ๋ยหมัก การทำเกษตรอินทรีย์

7) สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี มีแนวทางพัฒนา คือ การให้ความช่วยเหลือด้านการประชาสัมพันธ์ การประสานงานกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในการดำเนินงานต่างๆ และมีการจัดประชุมผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อจัดโครงการต่างๆ เช่น การเข้าร่วมโครงการสวนผลไม้ของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การจัดงานสวนผลไม้ เป็นต้น

8) ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีแนวทางพัฒนา คือ การเป็นศูนย์กลางในการอบรมพัฒนาอาชีพ และขยายผลการดำเนินงานทั้งทางด้านการประมง ป่าไม้ การเกษตร และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9) สมาคมส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี มีแนวทางพัฒนา คือ การส่งเสริมการท่องเที่ยวของจังหวัดจันทบุรี โดยเน้นการท่องเที่ยวที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น การให้ความร่วมมือในการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวในจังหวัดจันทบุรี

5.2 อภิปรายผล

5.2.1 บริบทพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี เป็นการรวมกลุ่มของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีใจรักในงานบริการด้านการท่องเที่ยว มีการบริหารจัดการโดยชาวสวนเอง ซึ่งใช้ทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ภายในสวนเกษตรเป็นสิ่งที่ดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาเยี่ยมชม เช่น ทัศนียภาพที่สวยงามของพื้นที่ ความหลากหลายของทรัพยากรการท่องเที่ยว ความหลากหลายของกิจกรรม ความหลากหลายขององค์ความรู้ทางการเกษตรซึ่ง แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจันทบุรีบางแห่งเป็นศูนย์เรียนรู้ทางการเกษตร มีผู้เดินทางมาศึกษาดูงานทางการเกษตรอย่างต่อเนื่อง บางแห่งเป็นแหล่งแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร OTOP 5 ดาว ซึ่งคุณค่าเหล่านี้มีการบอกเล่าเรื่องราว และองค์ความรู้ต่างๆ ผ่านทางผู้นำชมที่เป็นผู้ประกอบการ เพื่อเป็นการให้ความรู้กับนักท่องเที่ยว เมื่อนักท่องเที่ยวมาท่องเที่ยวยังสวนเกษตรจังหวัดจันทบุรี จะได้รับความรู้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และความสนุกสนานผ่านกิจกรรมต่างๆ ที่ชาวเกษตรกรจัดเตรียมให้ เช่น การเดินชมสวนมีผู้บรรยายให้ความรู้ การเก็บทุเรียน การบำรุงรักษาต้นไม้ผล การบำรุง รักษา การผสมเกสร วิธีการเลี้ยงม้า การขี่ม้าอาชาบาบัต และสัตว์นานาชนิด การทานผลไม้สดๆ ในสวน ชมการเลี้ยงชันโรง เรียนรู้เกษตรแบบพอเพียง สัมผัสวิถีชีวิตแบบชาวสวนโดยการพักโฮมสเตย์

รับประทานอาหารที่บ้าน มีจุดถ่ายภาพเป็นที่ระลึก การนั่งรถรางหรือรถกระบะเที่ยวชมสวน การปั่นจักรยาน ขับรถเอทีวี การแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น การทำทุเรียนทอด ทอฟฟี่ ทุเรียน ทุเรียนกวน การทดลองห่อทอฟฟี่ทุเรียน เป็นต้น สำหรับผลไม้ที่มีในการบริการนักท่องเที่ยว ในสวน อาทิ ทุเรียน มังคุด ลองกอง สละ ฝรั่ง ลำไย และผักสวนครัว โดยภายในแหล่งท่องเที่ยวจะมีการเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการแก่นักท่องเที่ยว เช่น บ้านพัก ผู้นำชม ที่นั่งพักผ่อน น้ำดื่ม ห้องน้ำ ป้ายสื่อความหมาย และในด้านการบริการบุฟเฟต์ผลไม้ ราคาค่าบริการ 300 บาทต่อคน โดยนักท่องเที่ยวสามารถหยิบผลไม้รับประทานได้ด้วยตนเอง ซึ่งในแต่ละสวนจะมีการบริหารจัดการที่แตกต่างกันไป เช่น บางสวนจะจำกัดเวลาในการรับประทาน จำกัดปริมาณผลไม้ กำหนดราคาแตกต่าง หรือมีรูปแบบการบริการที่แตกต่าง เช่น การจัดเป็นรอบ 1 วัน ไม่ควรเกิน 4 รอบ รอบละไม่เกิน 50 คน ดังนั้นก่อนเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรนักท่องเที่ยวต้องทำการติดต่อสอบถามราคา และการบริการกับผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยตรงเพื่อความเข้าใจที่ตรงกันของผู้รับบริการและผู้ให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ ราณี อธิชัยกุล (2556) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง รูปแบบการท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นกิจกรรมการเกษตร การมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยวในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี ทั้งวิถีชีวิตดั้งเดิม จนถึงการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ เป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้ทำให้เกิดประโยชน์ ก่อให้เกิดรายได้ต่อชุมชนและเกษตรกรรม รวมทั้งการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อชุมชนและผลกระทบต่อสภาพสิ่งแวดล้อม และยังสอดคล้องกับองค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่นิออน ศรีสมยง (2552) กล่าวว่า องค์ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร มีส่วนสำคัญ 3 ส่วน คือ 1) ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและมนุษย์สร้างขึ้น 2) ตลาดการท่องเที่ยว ซึ่งต้องทำการตลาดเฉพาะกลุ่มเพื่อดึงดูด/โน้มน้าวนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และ 3) บริการการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่อำนวยความสะดวก พร้อมกับนักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ประสบการณ์แปลกใหม่

สำหรับในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความต้องการพัฒนาการท่องเที่ยวให้สามารถท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี รักษามาตรฐานบ้านพักโฮมสเตย์ให้ได้มาตรฐานโฮมสเตย์ไทยอย่างต่อเนื่อง บางสวนต้องการปรับจากการให้บริการแบบบุฟเฟต์เป็นการบริการแบบอิมลิส ให้นักท่องเที่ยวทำการจองล่วงหน้าและจ่ายเงินมัดจำก่อนทุกครั้ง พัฒนาช่องทางการประชาสัมพันธ์สวนให้หลากหลายมากขึ้น พัฒนาสวนผลไม้โดยพัฒนาช่องทางการจำหน่ายผลไม้ออนไลน์ โดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลางและพัฒนาภาคีเครือข่ายท้องถิ่นในการนำเที่ยว บรรยายให้ความรู้แก่นักท่องเที่ยวภายในสวนและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในจังหวัดจันทบุรี และเนื่องจากการบริการบางอย่างต้องมีการลงทุน เกษตรกรไม่มีเงินทุนเพียงพอหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องควรให้การสนับสนุน ทั้งนี้ต้องพิจารณาสนับสนุนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก เพื่อให้การดำเนินงานด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มศักยภาพให้การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจันทบุรีมีความพร้อมสามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ ซึ่งสอดคล้องกับความหมายและหลักเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่สุภาภรณ์ หาญทอง (2543) กล่าวว่าศักยภาพ หมายถึง ความสามารถหรือความพร้อมในสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการ ไม่ว่าจะเป็นการเปลี่ยนแปลง การพัฒนา และการปรับปรุงใดๆ และยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยของวรการ สุตาแก้ว (2555) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า จุดแข็งคือ เกษตรกรสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักท่องเที่ยวได้ อีกทั้งเกษตรกรมีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเกษตรกรมีความต้องการในการปรับตัวสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร ส่วนจุดอ่อนคือ เกษตรกรไม่มีเงินทุนเพียงพอในการปรับตัวสู่การท่องเที่ยวเชิงเกษตร และหน่วยงานภาครัฐยังไม่มียุทธศาสตร์ในการช่วยเหลือด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโดยตรง

5.2.2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

จากผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี พบว่า

5.2.2.1 ศักยภาพการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน คุณภาพ และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐานด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว คือ โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว และการส่งเสริมการจำหน่ายการเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร

5.2.2.2 ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน แต่ยังมีตัวชี้วัดบางข้อที่ไม่ผ่านมาตรฐานได้แก่ ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว และการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่

5.2.2.3 ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ไม่ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐาน คือ การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว ร้านจำหน่ายของใช้ประจำวันของฝากและของที่ระลึก การให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว และการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ

5.2.2.4 ศักยภาพดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ผ่านเกณฑ์ประเมินมาตรฐาน และสำหรับตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านมาตรฐาน คือ การได้รับรางวัลใบรับรองหรือใบประกาศเกียรติคุณ ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว สรุปผลการประเมินศักยภาพการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพในระดับดี ซึ่งสอดคล้องกับการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) กล่าวว่า การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 1. ธรรมชาติมีจุดเด่นที่สามารถดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวได้ 2. วิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวเกษตรกรที่สร้างประสบการณ์แปลกใหม่สำหรับนักท่องเที่ยว 3. กระบวนการผลิตซึ่งมาจากฝีมือชาวเกษตรกรเองมีความสดใหม่และปลอดภัย และการตลาดที่ส่งเสริมให้เกษตรกรมีอาชีพ มีรายได้เพิ่มมากขึ้น สามารถใช้ชีวิตตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงได้ และยังสอดคล้องกับการจัดการศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวที่ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และमुखสุดา พูลสวัสดิ์ (2556) กล่าวว่า การจัดการศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว มีการพิจารณาถึง คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว สภาพการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก

สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว การบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว ทั้งนี้ทั้งนั้น เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว และสร้างคุณค่าให้แหล่งท่องเที่ยว เพื่อความยั่งยืนสืบไป

5.2.3 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี

เพื่อให้แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีคุณค่า แตกต่าง และเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยว ต้องได้รับความรู้ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และความประทับใจกลับไป ที่สำคัญต้องเกิดการเดินทางท่องเที่ยวซ้ำ และใช้เวลาในการพักอาศัยในจังหวัดจันทบุรีเป็นเวลานาน จึงมีการจัดทำมาตรฐานการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี ซึ่งคู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของจังหวัดจันทบุรี มีทั้งหมด 5 องค์ประกอบ ดังนี้

- 1) ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
- 5) ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ร่ำไผพรรณ แก้วสุริยะ (2547) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการ การพัฒนาบุคลากร การให้ความรู้ การฝึกอบรม การส่งพนักงานดูงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้พนักงานมีความรู้ มีแนวคิด และวิธีปฏิบัติในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน นับเป็นการพัฒนาบุคลากรในองค์กร เป็นการช่วยยกระดับมาตรฐานการบริการการท่องเที่ยว และควรมีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการเพื่อให้ นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของสินจง โพชารี (2554) ทำการศึกษาเรื่อง การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านชำตารมย์ ตำบลตระกาจ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า องค์ประกอบและตัวชี้วัดในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านชำตารมย์ ตำบลตระกาจ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ มี 4 องค์ประกอบหลัก คือ ด้านการบริการจัดการ 10 ตัวชี้วัด ด้านการรองรับ 7 ตัวชี้วัด ด้านการให้บริการ 9 ตัวชี้วัด และด้านการดึงดูดใจ 8 ตัวชี้วัด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการกำหนดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยวไทยและยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวุฒิชัย คุณเจตน์ (2553) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนรักษ์เขาบายศรี อำเภอนายูง จังหวัดจันทบุรี ผลการศึกษาพบว่า ด้านการตลาดการท่องเที่ยว ควรเป็นองค์ประกอบแรกที่ได้รับการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาเพื่อเพิ่มศักยภาพมากยิ่งขึ้น ควรมีการเพิ่มช่องทางประสานงานบริการข้อมูลกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนากิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยวด้วยการจัดทำเส้นทาง การท่องเที่ยวร่วมกับแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ใกล้เคียง เพื่อเพิ่มความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว

รวมทั้งควรมีการประเมินผล และตรวจสอบผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยวอย่างสม่ำเสมอจากผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว

5.2.4 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

5.2.4.1 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีเพื่อให้ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 5 องค์ประกอบ

1) ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการกำหนดโครงสร้างการทำงาน แบ่งหน้าที่รับผิดชอบให้ชัดเจน จัดทำปฏิทินแผนการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวตามช่วงเวลาต่างๆ กำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ และจัดทำสมุดบันทึกแผนบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยวประจำปีและดำเนินงานตามแผนการบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยวที่วางไว้อย่างเคร่งครัด การบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมีการเปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีส่วนร่วม และมีการประสานความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวกับทุกภาคส่วนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภาค ระดับ ประเทศและระดับนานาชาติประเทศ หรือจัดตั้งเครือข่ายการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี และควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ทำการประชาสัมพันธ์ด้วยตนเอง โดยกิจกรรมควรเน้นกิจกรรมที่สร้างความรู้ และประสบการณ์ที่แปลกใหม่ให้กับนักท่องเที่ยว สร้างจิตสำนึกที่ดีต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จัดทำป้ายสื่อความหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการพื้นที่ จัดทำป้ายขั้นตอนการมาใช้บริการ ในด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยวภายในสวนผลไม้ มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำแหล่งท่องเที่ยว และควรเตรียมชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลไว้บริการนักท่องเที่ยว และด้านการจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว ควรมีระบบจัดการขยะและน้ำเสียในสวนเกษตรที่เหมาะสม ไม่สร้างมลภาวะให้กับนักท่องเที่ยวและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ร่ำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2547) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการประสานการพัฒนาการท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวไม่เพียงแต่ทำงานตามแผนที่วางไว้ แต่ต้องประสานแผนการพัฒนา กับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น แผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาของสำนักนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม เพื่อให้การพัฒนาการทำงานในสถานที่ท่องเที่ยวเดียวกันมีศักยภาพเพิ่มขึ้น

2) ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรดำเนินการให้มีผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอและพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว ในช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกรกฎาคมของทุกปี แต่การเปิดสวนผลไม้ของแต่ละสวนจะเปิดพร้อมกันไม่ได้ เนื่องจากต้องพิจารณาถึงความพร้อมของผลผลิตนั้นคือ ผลไม้ชนิดต่างๆ แต่ในแง่ของเวลาเปิด-ปิดสวนนั้นแต่ละสวนจะกำหนดอยู่ในช่วงเวลาประมาณ 09.00–16.00 น. ควรมีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวโดยการพิจารณาให้เหมาะสมกับปริมาณผลไม้ที่สวนมี เพื่อให้สามารถบริการแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง แหล่งท่องเที่ยวต้องมีการจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจน ตรวจสอบเช็คความสมบูรณ์ของป้ายอย่างสม่ำเสมอ ปรับปรุงเส้นทางที่เป็นเส้นทาง

สัญญาให้มีความสะดวกและปลอดภัย สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ทุกฤดูกาล มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานที่จำเป็นต่อการให้บริการนักท่องเที่ยวที่เพียงพอ สะอาดและปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว หากแหล่งท่องเที่ยวใดไม่มีที่พักภายในควรมีการสร้างเครือข่ายกับธุรกิจโรงแรม โฮมสเตย์ หรือที่พักอื่นๆในพื้นที่ใกล้เคียง และให้ข้อมูลที่พักเครือข่ายแก่นักท่องเที่ยวเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกด้านที่พักให้กับนักท่องเที่ยว แต่หากแหล่งท่องเที่ยวใดมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรควรมีการจัดบริการอาหารที่เป็นเมนูอาหารพื้นบ้านให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับเมนูท้องถิ่นด้วย โดยค่าบริการต่างๆ นักท่องเที่ยวต้องทำการติดต่อก่อนล่วงหน้าเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและทำการโอนเงินค่ามัดจำล่วงหน้าสิ่งแวดลอม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่รพีพรรณ แก้วสุริยะ (2547) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการรักษาและส่งเสริมความหลากหลายของธรรมชาติสังคมและวัฒนธรรม ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวต้องวางแผนขยายฐานการท่องเที่ยว โดยการรักษาและส่งเสริมให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้นในแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่มีอยู่เดิม โดยการเพิ่มคุณค่าและมาตรฐานการบริการเพื่อให้นักท่องเที่ยวใช้เวลาท่องเที่ยวในสถานที่นั้นนานขึ้น หรือกลับไปเที่ยวซ้ำอีก

3) ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ควรมีการรวบรวมองค์ความรู้ต่างๆ ภายในแหล่ง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว เช่น จัดทำคู่มือองค์ความรู้ทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร และในการต้อนรับนักท่องเที่ยวควรมีการบรรยาย แนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงแจ้งให้นักท่องเที่ยวทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชมหรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว และผู้นำชมควรมีการพัฒนาตนเองโดยการอบรมเพิ่มทักษะทางภาษาต่างประเทศและอื่นๆ ที่สำคัญควรมีการฝึกอบรมยุวมัคคุเทศก์เพื่อให้ลูกหลานได้ใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีจิตสำนึกรักบ้านเกิดสำหรับกิจกรรมที่ใช้องรับนักท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรควรมีความโดดเด่นและหลากหลายประเภท เน้นให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วม เพื่อใช้ในการดึงดูดนักท่องเที่ยว สำหรับยานพาหนะในการนำชมหรือทำกิจกรรมต่างๆ ควรมีถึงหลักการเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และเพียงพอต่อนักท่องเที่ยวเข้มงวดเรื่องความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว โดยการตรวจสอบสภาพการพร้อมใช้งานของยานพาหนะทุกๆ ครั้ง ก่อนที่จะบริการให้นักท่องเที่ยว และควรดำเนินการผลิตผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรให้เป็นของตนเองเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่า โดยผลิตภัณฑ์นั้นต้องเป็นผลิตภัณฑ์ในท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาบริการข้อมูล โดยการจัดทำช่องทางสื่อสารกับนักท่องเที่ยวให้หลากหลายช่องทาง เพื่อใช้เป็นช่องทางในการชี้แจงข้อมูลรายละเอียดต่างๆ ที่เป็นปัจจุบันมากที่สุด และควรจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ 5 ประการ ตามมติคณะรัฐมนตรี คือ ทางลาด ที่จอดรถ ป้ายและสัญลักษณ์ ห้องน้ำ และบริการข้อมูลข่าวสาร ซึ่งสอดคล้องกับความหมายของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่วิภารัตน์ สุราลัย (2556) อธิบายความหมายของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนว่า การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน คือ การท่องเที่ยวที่คำนึงถึงชุมชนและสภาพแวดล้อมเป็นหลัก โดยการท่องเที่ยวไม่ส่งผลกระทบทางลบต่อชุมชน มีการจัดการที่ดี กระจายรายได้อย่างเป็นธรรมแก่ชุมชน มีการสร้างประสบการณ์ที่ดีในการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวต้องสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับนักท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้ อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังการท่องเที่ยวที่ดีให้นักท่องเที่ยว และยังสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่รพีพรรณ แก้วสุริยะ

(2547) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลคู่มือบริการข่าวสารการท่องเที่ยวให้พร้อม ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวจะต้องร่วมกับผู้เกี่ยวข้องจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว ข่าวสารบริการการจำหน่ายให้พร้อม มีเพียงพอต่อการเผยแพร่ ซึ่งอาจจัดทำในรูปแบบสื่อทัศนูปกรณ์แบบต่างๆ เช่น คู่มือการท่องเที่ยว คู่มือการตลาด การท่องเที่ยวที่เป็นเอกสารแผ่นพับ เป็นต้น และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคมพล สุวรรณภูฏ (2554) ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเสริมสร้างรายได้ภาคเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดระยอง พบว่า องค์ประกอบหลักในการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเสริมสร้างรายได้ภาคเกษตรกรรมมี 5 ประการ คือ 1) คน/บุคลากรที่ใช้ในการต้อนรับ 2) สถานที่ที่ใช้ในการต้อนรับนักท่องเที่ยว 3) คุณภาพและความเพียงพอของผลผลิตที่ใช้ในการรองรับนักท่องเที่ยว 4) กิจกรรมและการบริการ และ 5) การสนับสนุน/ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

4) ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรดำเนินการสำรวจเกี่ยวกับทรัพยากรทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรภายในแหล่งท่องเที่ยวของตน และทำการรวบรวมองค์ความรู้ที่สำคัญทางการเกษตรเพื่อใช้ในการถ่ายทอดความรู้นั้นให้กับนักท่องเที่ยว จากนั้นทำการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้สะอาด จัดการพื้นที่สวนให้เป็นระเบียบ ตกแต่งภูมิทัศน์ให้สวยงามกลมกลืนกับธรรมชาติ และสร้างกิจกรรมหลักและกิจกรรมเสริมภายในและภายนอกแหล่งท่องเที่ยวได้โดยเน้นการมีส่วนร่วมของนักท่องเที่ยว เช่น หากแหล่งท่องเที่ยวใดมีที่พักโฮมสเตย์ ต้องมีกิจกรรมที่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้วิถีเกษตร สัมผัสกับวิถีชีวิตของชาวสวนผลไม้จริงๆ รวมถึงเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงอื่นๆ ใกล้เคียงในระยะรัศมี 20 กิโลเมตร เช่น หาดเจ้าหลาว ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ หาดคั้งวิมาน จุดชมวิวนางพญาตึกแดง คุกซีไ้ ค่ายเนินวง เป็นต้น หากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใดไม่มีที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวสามารถเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกรได้จากการเดินชมสวนและฟังการบรรยายถึงกระบวนการต่างๆ ในการทำสวนเกษตรผลไม้ ชมการสาธิต และมีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติได้ หรือ และควรมีการพัฒนาผลผลิตภายในสวนให้เป็นผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่โดดเด่น และเป็นเอกลักษณ์ เน้นคุณภาพเป็นหลัก ให้นักท่องเที่ยวได้ซื้อเป็นของฝากของที่ระลึก และต้องมีการพัฒนาตนเองและสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักท่องเที่ยว โดยการใช้รางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นเครื่องหมายแสดงถึงคุณภาพของสวน ซึ่งในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีแนวโน้มในการพัฒนาการเกษตรให้เป็นแบบเกษตรอินทรีย์ เน้นการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียงและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับหลักการจัดเส้นทางท่องเที่ยวแบบผสมผสานที่เดชา บุญค้ำ (2539) กล่าวว่า เส้นทางแบบผสมผสาน การกำหนดเส้นทางจะพิจารณาจากตำแหน่งของแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีการเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ เข้าด้วยกันในลักษณะวงจรบรรจบ มีการจัดเส้นทางหลายเส้นทางให้แตกต่างกัน แต่ละเส้นทางอาจใช้พาหนะในการเดินทางต่างกัน เพื่อเป็นทางเลือกให้แก่นักท่องเที่ยว เส้นทางการท่องเที่ยวจะมีความต่อเนื่องจากเส้นทางในเมืองไปสู่เส้นทางท่องเที่ยวภายนอก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของทศพลถาวร (2554) ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ชุมชนบ้านปางบง มีภูมิประเทศเป็นพื้นที่ป่าต้นน้ำ ชุมชนส่วนใหญ่ปลูกชา กาแฟ และไม้เมืองหนาว เป็นอาชีพหลัก ชุมชนมีทรัพยากรทางการ

ท่องเที่ยวที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวกับการเกษตร ตลอดจนประเพณีและกิจกรรมดั้งเดิมของบรรพบุรุษ ทำให้ชุมชนมีศักยภาพและความต้องการในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นอาชีพเสริม และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี เกตุสะอาด และปรกรณ์ สุวานิช (2554) ศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขตทิวพัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพสูงในด้านความเชื่อมโยง ความใกล้ชิดกับแหล่งท่องเที่ยวหลัก ด้านความปลอดภัยของแหล่งเกษตร และสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ตามลำดับ

5) ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรตั้งอยู่นอกเขตอุตสาหกรรม ไม่มีมลพิษทางอากาศ ดูแลทำความสะอาดสวนอย่างสม่ำเสมอ อย่าให้มีสิ่งเน่าเสียอยู่ในพื้นที่ ขอความร่วมมือจากหน่วยงานทางวิชาการที่เกี่ยวข้องอบรมเรื่องการจัดขยะแต่ละประเภทอย่างถูกวิธี การสร้างมูลค่าเพิ่มจากขยะ ทำการพัฒนาภูมิทัศน์ทรัพยากรธรรมชาติให้สวยงาม เข้าถึงง่าย และปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยวมากขึ้น และกำหนดวิธีมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้ชัดเจน เช่น การสร้างเรื่องราวหรือรวบรวมองค์ความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมต่างๆ ภายในสวนเกษตร พืชพันธุ์ไม้สายพันธุ์ต่างๆ และทำการถ่ายทอดเรื่องราว/ความเป็นมา ความรู้ ภูมิปัญญา แก่นักท่องเที่ยว ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การจัดกิจกรรมเชิงอนุรักษ์ให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้และลงมือปลูกป่า หรือทำการขยายพันธุ์ไม้ เพื่อเป็นการอนุรักษ์และส่งเสริมคุณค่าความหลากหลายของสายพันธุ์ต่างๆ ไว้ จัดทำคู่มือองค์ความรู้ทางการเกษตร ทำป้ายสื่อความหมายองค์ความรู้ต่างๆ ไว้บริการนักท่องเที่ยว เป็นต้น และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีการผลิตสินค้าทางการเกษตรที่เป็นของตนเอง สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ หากไม่สามารถผลิตสินค้าเป็นของตัวเองได้ อาจต้องนำสินค้าทางการเกษตรจากสมาชิกเครือข่ายมาวางจำหน่ายให้นักท่องเที่ยว กำหนดจุดสาธิตหรือจัดทำกิจกรรมเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สำคัญ เพื่อสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยว ผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวควรมีอัธยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว ยิ้มแย้มสุภาพกับนักท่องเที่ยว และควรมีกิจกรรมประเมินความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเมื่อมาท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรของตนด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เข้าชม ได้ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และนำผลประเมินความพึงพอใจไปดำเนินการพัฒนาปรับปรุงแก้ไขให้ดียิ่งขึ้นต่อไปซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่ร่ำโพพรรณ แก้วสุริยะ (2547) กล่าวว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนต้องมีการประเมินผล ตรวจสอบ และวิจัย ความจำเป็นต่อการช่วยแก้ปัญหาและเพิ่มคุณค่ารวมถึงคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยว การลงทุนในธุรกิจท่องเที่ยว ผู้รับผิดชอบการพัฒนาการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการจะต้องมีการประเมินผล การตรวจสอบผลกระทบและการศึกษาวิจัยอย่างสม่ำเสมอ โดยการสอบถามผู้ใช้บริการโดยตรง การสอบถามเห็นจากใบประเมินผล หรือการวิจัยตลาดการท่องเที่ยว เพื่อทราบผลของการบริการนำมาปรับปรุง และแก้ไขการจัดการการบริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อความประทับใจ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวได้

5.2.4.2 แนวทางการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ตามองค์ประกอบทางการท่องเที่ยว (5A's)

1) สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีสิ่งดึงดูดใจโดยยึดหลักมีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวชม มีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวทำ และมีบางสิ่งให้นักท่องเที่ยวซื้อ และ

จากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้พบว่า มีอีก 1 สิ่งที่ควมมอบให้นักท่องเที่ยว คือ องค์ความรู้ทางการเกษตร แหล่งท่องเที่ยว จึงควรพัฒนา สืบค้น หาสิ่งดึงดูดใจภายในแหล่งท่องเที่ยว โดยเริ่มจากการสังเกต พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชอบสิ่งใดมากที่สุดลดหลั่นกันไปตามลำดับ หากแหล่งท่องเที่ยวใดไม่มีสิ่งดึงดูดใจอาจใช้วิธีการสร้างสิ่งดึงดูดใจขึ้นเองโดยต้องมีความเหมาะสมกลมกลืนกับธรรมชาติและสภาพแวดล้อมเท่านั้น และจากนั้นทำการพัฒนาสิ่งดึงดูดใจภายในสวนให้มีความสวยงามและมีความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว จากนั้นทำการค้นคว้าหาข้อมูลเรื่องเล่าต่างๆที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการนำเสนอข้อมูลผ่านการสื่อความหมายประเภทต่างๆ ให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ สำหรับสิ่งดึงดูดใจของการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีคือ 6 คุณค่า ได้แก่ ปอดตะวันออก ความหลากหลายทางธรรมชาติ เมืองผลไม้ ความเป็นกันเอง เรื่องราว/ความเป็นมา การเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

2) ที่พัก (Accommodation) การจัดการบริการที่พักของชาวเกษตรกรในท้องถิ่นให้นักท่องเที่ยว เจ้าบ้านต้องมีความเต็มใจ บ้านพักที่ให้บริการต้องมีห้องพักและพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ตามความเหมาะสม และในอนาคตควรรวมกลุ่มเพื่อดำเนินการจัดตั้งเป็นที่พักโฮมสเตย์ที่ผ่านเกณฑ์การประเมินมาตรฐานโฮมสเตย์ไทย เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับนักท่องเที่ยว

3) การเข้าถึง (Access) การท่องเที่ยวภายในสวนเกษตรหากสวนใดมีพื้นที่กว้างการเข้าถึงอาจต้องใช้ยานพาหนะหลายชนิด ควรคำนึงถึงความเหมาะสม ความพอเพียง และความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว ทั้งนี้เพื่อประสบการณ์ที่ดีของนักท่องเที่ยวและความประทับใจในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมากขึ้น ดังนั้นควรมีการตรวจสอบเส้นทางการเดินทาง ตรวจสอบสภาพยานพาหนะ สัตว์พาหนะต่างๆ ที่ใช้บริการนักท่องเที่ยว และตรวจสอบความพร้อมของคนขับยานพาหนะต่างๆด้วย ในอนาคตควรมีบริการรถสองแถวในการรับและส่งนักท่องเที่ยว จากสถานีขนส่งผู้โดยสารเทศบาลเมืองจันทบุรีไปยังแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรตามสวนต่างๆ โดยการสร้างเครือข่ายกับรถสองแถวท้องถิ่น หรือขอความร่วมมือจากกรมขนส่งหรือทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบริหารจัดการให้เป็นระบบ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

4) สิ่งอำนวยความสะดวก (Amenity) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ที่บริการนักท่องเที่ยวต้องไม่กระทบต่อวิถีชีวิตที่ติงามของเกษตรกรและทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นการบริการด้านข้อมูล และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น จุดบริการนักท่องเที่ยว แผ่นผังแหล่งท่องเที่ยว ขั้นตอนการรับบริการ ซึ่งอาจทำเป็นแผ่นพับหรือป้ายข้อมูลเพื่อความคงทนและทุกคนสามารถอ่านได้ ควรให้ความสำคัญกับการสื่อความหมายทั้งการสื่อความหมายจากสิ่งมีชีวิตคือ ผู้นำชมด้วยการบรรยาย และการสื่อความหมายจากสิ่งไม่มีชีวิต เช่น ป้าย แผ่นพับ สื่อมัลติมีเดีย เพราะการสื่อความหมายเป็นสิ่งที่ช่วยให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพิ่มขึ้น และทราบถึงกฎ ระเบียบข้อห้ามต่างๆ สำหรับสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆ เช่น ห้องน้ำ ระบบไฟฟ้า น้ำดื่ม น้ำใช้ โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ที่นั่งพัก ควรมีการเตรียมพร้อมเพื่อให้เพียงพอต่อนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวารุณี เกตุสะอาด และปกรณ์ สุวานิช (2554) ศึกษาเรื่อง การประเมินศักยภาพท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขตทวิวัฒนา จังหวัด

กรุงเทพมหานคร พบว่า แหล่งท่องเที่ยวมีศักยภาพที่จะต้องปรับปรุงในด้านป้ายบอกทางเข้าชมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และด้านการบริการข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวทั้งด้านความรู้และงบประมาณจากภาครัฐในการจัดตั้งศูนย์ประสานงาน และการประชาสัมพันธ์แก่นักท่องเที่ยว การจัดการพื้นที่ลานจอดรถ ห้องน้ำ การจัดทำป้ายบอกทาง และสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยว เพื่อให้สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น

5) กิจกรรม (Activity) กิจกรรมส่วนใหญ่ภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี มีความโดดเด่นที่มีลักษณะเฉพาะเป็นตัวตนของตัวเอง คือ เน้นการให้ความรู้ รัชชาวิถีชีวิต นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมและสร้างประสบการณ์ที่แปลกใหม่แก่นักท่องเที่ยว โดยอาศัยภูมิปัญญาในการทำสวนผลไม้มาตั้งแต่บรรพบุรุษ ทั้งเรื่องการปลูก การดูแลรักษา รวมถึงการเก็บเกี่ยวผลผลิตที่ใช้ภูมิปัญญาดั้งเดิมจากการสังเกตและถ่ายทอดสู่ลูกหลานเกษตรกร เช่น การฟังเสียงเคาะทุเรียน การสังเกตรูปทรงผลไม้ การสังเกตช่วงระยะเวลาที่เหมาะสมแก่การบริโภค ซึ่งในแต่ละกิจกรรมต้องมีการบริหารจัดการเรื่องความปลอดภัยและคุณค่าที่จะเกิดกับนักท่องเที่ยว ที่สำคัญในการจัดกิจกรรมต้องกำหนดขีดความสามารถในการรองรับ และพยายามให้มีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อลดการกระจุกตัวของนักท่องเที่ยวให้อยู่ที่ใดที่หนึ่ง โดยหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามาเป็นผู้สนับสนุนและช่วยเหลือ ซึ่งสอดคล้องกับองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวที่ดีแมน (Dickman, 1996) กล่าวถึงองค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวว่า แหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว จำเป็นต้องประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก หรือองค์ประกอบ 5A คือ สิ่งดึงดูดใจ (Attraction) สิ่งอำนวยความสะดวกในการเดินทาง (Accessibility) สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ (Amenity) ที่พัก (Accommodation) และกิจกรรมต่างๆ (Activity)

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาวิจัยเรื่อง ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ควรมีการจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความเชื่อมโยงระหว่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรประเภทอื่น และแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เพื่อให้สามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี และเป็นกระจายตัวของนักท่องเที่ยวลดการกระจุกตัวอยู่ที่ใดที่หนึ่ง ทั้งนี้การจัดเส้นทางท่องเที่ยวต้องคำนึงถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยว และรูปแบบของเส้นทางที่จัดนำเที่ยว โดยปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดเส้นทางท่องเที่ยวมีดังนี้ ข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มนักท่องเที่ยวหลัก ความต้องการของนักท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวก ระยะทางในการเดินทาง ความปลอดภัย ความแตกต่างทางวัฒนธรรม ความเหมาะสมของรายการนำเที่ยว และราคา ส่วนรูปแบบของเส้นทางที่จัดนำเที่ยว มี 3 รูปแบบดังนี้ 1. การจัดนำเที่ยวแบบฮับแอนด์สโปก (Hub and spoke) เป็นการจัดรายการนำเที่ยวที่มีการค้างคืนในที่เดียวกันตลอดการเดินทางท่องเที่ยว 2. การจัดนำเที่ยวแบบเซอร์เคิล (Circle) เป็นการจัดรายการนำเที่ยวแบบเปลี่ยนที่พักค้างคืนทุกวัน และ 3. การจัดรายการนำเที่ยวแบบโอเพนจอร์ (Open jaw) เป็นการจัดรายการนำเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางพร้อมกันจากสถานที่ใดสถานที่หนึ่งเพื่อท่องเที่ยวและเมื่อท่องเที่ยวตามเส้นทางที่กำหนดแล้วนักท่องเที่ยวอาจเลือกที่จะเดินทางกลับสู่จุดเริ่มต้นเดินทางท่องเที่ยวด้วยตนเอง

5.3.2 ทำการรวบรวมองค์ความรู้ทางการเกษตรที่ทรงคุณค่าทั้งหมด เพื่อใช้ในการถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยว และเป็นการอนุรักษ์องค์ความรู้ต่างๆ ไม่ให้สูญหาย

5.3.3 กระจายนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวได้ตลอดทั้งปีแทนที่จะมาแค่ในฤดูการท่องเที่ยวเท่านั้น เช่น การเพิ่มกิจกรรมให้มีความหลากหลาย จัดงานเทศกาลหรือกิจกรรมส่งเสริมการท่องเที่ยวตามวันสำคัญต่างๆ เป็นต้น

5.3.4 ควบคุมนักท่องเที่ยวโดยการ จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยวในแต่ละวัน โดยคำนึงถึงความพร้อมของผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว ผลผลิต ขนาดพื้นที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เป็นหลัก ทั้งนี้เพื่อป้องกันทรัพยากรทางการท่องเที่ยวให้ยั่งยืน และป้องกันความไม่ประทับใจของนักท่องเที่ยวเพราะนั้นจะส่งผลให้นักท่องเที่ยวไม่กลับมาเที่ยวซ้ำและไม่แนะนำหรือบอกต่อให้เพื่อนๆ ครอบครัวยุมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของเราได้

5.3.5 ควรมีการเตรียมความพร้อมดังนี้

5.3.5.1 ด้านบุคลากร ควรพัฒนาผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจด้านการท่องเที่ยวและการบริการ การจัดการการท่องเที่ยว และการปลูกจิตสำนึกการอนุรักษ์ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว และภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.3.5.2 ด้านกายภาพ ควรปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สวยงามโดยมีการเปลี่ยนแปลงสภาพดั้งเดิมของแหล่งท่องเที่ยวให้น้อยที่สุด จัดการพื้นที่การใช้ประโยชน์ให้มีความเหมาะสมชัดเจน เช่น เขตบริการ เขตที่อยู่อาศัย เขตประกอบอาชีพ เป็นต้น

5.3.5.3 ด้านการจัดการ จัดโครงสร้างองค์กรและแผนการบริหารงาน จัดตั้งกฎระเบียบ จัดระบบการใช้บริการ และให้นักท่องเที่ยวทำการจองและมัดจำล่วงหน้า

5.3.5.4 ด้านการตลาด พัฒนาเรื่องราวที่เหมาะสม การประชาสัมพันธ์ที่เป็นข้อมูลปัจจุบันเข้าถึงนักท่องเที่ยวได้ง่าย มีช่องทางจัดจำหน่ายหลากหลาย สร้างเอกลักษณ์ให้ผลผลิต

5.3.6 หน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนควรร่วมมือกันในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรีให้เติบโตไปในทิศทางเดียวกัน เช่น สนับสนุนบุคลากรอบรมให้ความรู้ การจัดทำป้ายสื่อความหมาย การรวบรวมองค์ความรู้ทางการเกษตรรวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น งบประมาณการลงทุนเพื่อส่วนรวม การประชาสัมพันธ์ กำหนดนโยบาย กฎหมาย มาตรการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

5.3.7 ควรสร้างเครือข่ายกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐและเอกชน ในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับนานาชาติ ทั้งนี้เพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้มีความเข้มแข็งเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจไทยให้มั่นคง

5.3.8 จัดอบรมมัคคุเทศก์ท้องถิ่นให้สามารถนำชมและบรรยายข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ของจังหวัดจันทบุรีได้

5.3.9 จัดทำป้ายสื่อความหมายทางการท่องเที่ยวต่างๆให้ชัดเจน เช่น ป้ายบอกทาง ป้ายแจ้งกฎระเบียบ ข้อมูลความรู้ต่างๆ แผ่นผังพื้นที่ภายในสวน เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ตระหนักถึงความสำคัญและเข้าใจคุณค่าของทรัพยากรการท่องเที่ยวในสวนเกษตร ที่สำคัญช่วยให้ผู้นำชมทำงานง่ายมากขึ้น ซึ่งทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความคงทนแข็งแรง ความชัดเจน ความสวยงามกลมกลืนธรรมชาติ และตำแหน่งที่ติดตั้งของป้าย

5.3.10 ดำเนินการตามหลัก 7 Green หากต้องการพัฒนาหรือส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีให้มีความยั่งยืน สามารถนำแนวคิด 7 Green ไปปรับใช้ได้ โดยแนวคิด 7 Green คือ แนวคิดที่ต้องการให้ทุกส่วนที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวพร้อมกับการปกป้องสิ่งแวดล้อมและลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกอย่างเป็นรูปธรรม ประกอบด้วย

5.3.10.1 Green Heart คือ หัวใจของกลุ่มคนที่ใส่ใจและให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งจะปกป้องดูแลรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

5.3.10.2 Green Logistics คือ การปรับเปลี่ยนวิธีการเดินทางท่องเที่ยว หรือรูปแบบการให้บริการของระบบคมนาคมขนส่งด้านการท่องเที่ยว เพื่อช่วยลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากพาหนะทั้งโดยตรงและโดยอ้อม

5.3.10.3 Green Attraction แหล่งท่องเที่ยวที่มีรูปแบบการบริหารจัดการที่ดี แสดงออกถึงความตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เป็นสำคัญอย่างชัดเจน

5.3.10.4 Green Community คือ แหล่งท่องเที่ยวชุมชน ที่ให้ความสำคัญกับการจัดการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการใส่ใจต่อสิ่งแวดล้อมและวิถีชีวิตดั้งเดิมของชุมชนเป็นหลัก

5.3.10.5 Green Activity คือ กิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมกับพื้นที่ สามารถสร้างความสุข สนุกสนาน ให้แก่นักท่องเที่ยวได้เต็มที่ และเป็นกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

5.3.10.6 Green Service คือ รูปแบบการให้บริการของธุรกิจท่องเที่ยวต่างๆ ร้านอาหาร ที่พัก ร้านจำหน่ายสินค้าของที่ระลึก สถานประกอบการนำเที่ยว และสถานบริการต่างๆ

7. Green Plus คือ การตอบแทนสู่สังคม ด้วยความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการลด ละ เลิก พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ สนับสนุน และให้ความร่วมมือกับผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยว

บรรณานุกรม

- กรมการท่องเที่ยว. (2558). สถิติจำนวนนักท่องเที่ยวภาคตะวันออก. สืบค้นออนไลน์.
<http://www.tourism.go.th/home/details/11/221/24329>. สืบค้นเมื่อ 7 ส.ค. 2558.
กรุงเทพมหานคร.
- เกวลิน มะลิ. (2549). ศักยภาพของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี. การค้นคว้าอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาธุรกิจการเกษตร)
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- คมพล สุวรรณภูมิ. (2554). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเพื่อการเสริมสร้างรายได้ภาคเกษตรกรรมในพื้นที่จังหวัดระยอง. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- ณรงค์ แก้วพิพัฒน์. (2547). ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการให้บริการกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดกระบี่.
กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมการเกษตร.
- เดชา บุญล้ำ. (2539). การวางแผนผังบริเวณ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทศพล ถาวร. (2554). ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านปางบง ตำบลเทพเสด็จ อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ธรรมศักดิ์ โรจนสุนทร. (2542). สรุปผลการสัมมนาการพัฒนาการท่องเที่ยวภาคเหนือ. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.
- ธินิกันต์ ประไกรวัน. (2549). การพัฒนาจัดการสวนเกษตรสู่การเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร : กรณีศึกษาสวนยอ รอยัล ทropicส์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นิออน ศรีสมยง. (2545). การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยวในชนบทและทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. ในพรพิมล นุ่นปาน. บรรณาธิการ. การจัดการทรัพยากรการท่องเที่ยว.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. นนทบุรี.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน. กรุงเทพฯ : เพรส แอนด์ ดีไซน์.
- ไบเฟิร์น วงษ์บัวงาม และमुखसदा पुलसई. (2556). การประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรโครงการที่ได้รับรางวัลจากการประกวดผลงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงภาคการเกษตร ในเขตกรุงเทพและปริมณฑล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พลีรักษ์ ณรงค์. (2557). โครงการการจัดการการท่องเที่ยวชุมชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก : ชลบุรี ระยอง จันทบุรี และตราด. ชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2557.
- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร ภาควิชา ภาควิชา และธนภฤต บุญรังสี. (2557). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของชุมชนบนพื้นที่สูง อำเภอแม่อิง จังหวัดเชียงใหม่ : สวนกุหลาบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาควิชาฯ เชียงใหม่.

- รัฐนันท์ พงศ์วิริทธิ์ธร. (2558). **แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อความยั่งยืน : โครงการหลวงปางตะ. วารสารเทคโนโลยีสุรนารี ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 ปี พ.ศ. 2558** หน้าที่ 19-35.
- ราณี อธิชัยกุล. (2556). **แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ใน เอกสารการสอนชุดวิชา การจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร หน่วยที่ 1-7. นนทบุรี :** มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2559). **การท่องเที่ยวเชิงเกษตร. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559 จาก** <http://www.trekkingthai/cgibin/webboard/generate.pl?board=travel&content=0394>.
- ราไพพรรณ แก้วสุริยะ. (2559). **หลักการจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. สืบค้นเมื่อ 5 กรกฎาคม 2559 จาก** <http://lib.dtc.ac.th/article/tourism/acheive>.
- ลินจง โพชารี่. (2554). **การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของชุมชนบ้านชำตารมย์ ตำบลตระกาจ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (สาขาวิชาการจัดการการท่องเที่ยวและการโรงแรม) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**
- วรการ สุดาแก้ว. (2555). **ศักยภาพในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนส้มอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา ธุรกิจเกษตร) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- วารุณี เกตุสะอาด และปรกรณ์ สุวานิช. (2553). **“การประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของพื้นที่เขตทวีวัฒนา จังหวัดกรุงเทพมหานคร” สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา จังหวัดนครปฐม.**
- วิภา ศรีระทุ. (2551). **ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์. สารนิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การวางแผนและการจัดการการท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.**
- วิภารัตน์ สุรลัย. (2556). **แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างยั่งยืน : กรณีศึกษาอำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา. รายงานการศึกษาอิสระปริญญาบริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.**
- วิวัฒน์ชัย บุญยภักดิ์. (2550). **ศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรมศาสนา.**
- วุฒิชัย คุณเจตน์. (2553). **ศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของวิสาหกิจชุมชนท่องเที่ยวเชิงเกษตรชุมชนรักษ์เขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาธุรกิจการเกษตร) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ศิริรัตน์ หอมนาน. (2547). **ศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหมู่บ้านรอบบริเวณศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชา ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**

- สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. (2543). **การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม**. กรุงเทพฯ : ศูนย์บริการวิชาการสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555–2559). (2558). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 11**. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ.(2558). **พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ความสำคัญของอาชีพเกษตร**. วันที่ 8 พฤษภาคม 2530. สืบค้นเมื่อ 7 สิงหาคม 2558 จาก <http://www.oeadc.org/caution/>.
- สุภาภรณ์ หาญทอง. (2543). **ศักยภาพการจัดการการท่องเที่ยวจังหวัดพัทลุง**. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- Brseiae, K. (2006). **The impact of agro-tourism on agricultural production. Proceedings from the First International Conference on Agriculture and Rural Development**. Topusko, Croatia, November 23-25, 2006.
- Dickman, S. (1996). **Tourism : An introductory text**. 2nd edition, Hodder Education : Australia.
- Nevin, A. (2005). **Rural women and agro-tourism in the context of sustainable rural development: A case study from Turkey**. Journal of Environment Development and Sustainability: Volume 6, Number 4, January, 2005.
- Pleumarom, A. (1999). **“The hidden cost of the “new” tourism-a focus on bio-piracy in Third World Network”**. Briefing Paper for CSD7. Retrieved July 30, 2009, from www.twinside.org.sg/title/hidden.htm.
- Pleumarom, A. (1999). **“The hidden cost of the “new” tourism-a focus on bio-piracy in Third World Network”**. Briefing Paper for CSD7. Retrieved July 30, 2009, from www.twinside.org.sg/title/hidden.htm.
- Scialabba, N. และ Williamson, D. (2004). **“The Scope of Organic Agriculture, Sustainable forest Management and Ecoforestry in Protected Area Management”**. Environment and Natural Resources, Working Paper No.18, FAO. Richard K Unterman. (1984). **Accommodation The Pedestrian**. New York : Vannostrand reinhold.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก แบบสำรวจ

ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาคผนวก ค แบบสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ เอกชน

ภาคผนวก ง แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

(คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว
กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

ภาคผนวก จ แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ภาคผนวก ฉ รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ภาคผนวก ช ภาพการลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์

ภาคผนวก ซ ภาพการลงพื้นที่ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาคผนวก ฌ ภาพการประชุมกลุ่มย่อย

ภาคผนวก ญ ภาพกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์

ภาคผนวก ณ ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนได้ และกิจกรรมที่ดำเนินการมาและ
ผลที่ได้รับตลอดโครงการ

ภาคผนวก ก

แบบสำรวจ

แบบสำรวจข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อการวิจัย
เรื่อง : ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

หมวดที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....
 หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....
 รหัสไปรษณีย์.....

2. ชื่อ-นามสกุล (ผู้ประกอบการ).....หมายเลขโทรศัพท์.....

3. ลักษณะการดำเนินงาน

- ☐ แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวการเกษตร
☐ แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม
☐ แหล่งท่องเที่ยวเกษตรประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์

4. พื้นที่รวมทั้งสิ้น.....ไร่

- ☐ แหล่งท่องเที่ยวขนาดใหญ่ (51 ไร่ ขึ้นไป)
☐ แหล่งท่องเที่ยวขนาดกลาง (21-50 ไร่)
☐ แหล่งท่องเที่ยวขนาดเล็ก (ไม่เกิน 20 ไร่)

5. อาณาเขตติดต่อ (กับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆใกล้เคียง)

ทิศเหนือ ติดต่อกับ.....
 ทิศใต้ ติดต่อกับ.....
 ทิศตะวันออก ติดต่อกับ.....
 ทิศตะวันตก ติดต่อกับ.....

6. สภาพเส้นทางการคมนาคม () ลูกรัง () ลาดยาง () คอนกรีต
 () อื่นๆ (โปรดระบุ).....

7. ระยะห่างแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรถึงจังหวัดจันทบุรีประมาณ.....กม.

ใช้เวลาในการเดินทางโดยประมาณ.....ชม. (มอเตอร์ไซด์/รถยนต์)

ใช้เวลาในการเดินทางโดยรถโดยสารประมาณ.....ชม.(ถ้ามี)

8. ทรัพยากร/แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

8.1 ทรัพยากรการท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ

.....

8.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ

.....

8.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม

.....

9. ทรัพยากรการท่องเที่ยวที่โดดเด่น ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

10. สินค้าทางการเกษตร/สินค้า OTOP/ของที่ระลึก

11. การบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

12. จำนวนผู้ให้บริการนักท่องเที่ยว

13. การประชาสัมพันธ์

14. กิจกรรม การท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

15. ที่พักสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว

16. ข้อมูลอื่นๆเพิ่มเติม (นอกเหนือจาก 15 ข้อข้างต้น)

17. แผนที่แสดงที่ตั้ง รายละเอียดสำคัญต่างๆในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
(ชื่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร.....)

ทิศเหนือ

ทิศใต้

หมวดที่ 2 ข้อมูลความพร้อมด้านสิ่งอำนวยความสะดวก

ประเภทสิ่งอำนวยความสะดวก และความปลอดภัย	สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่ ในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		ระยะทางจากพื้นที่ (กม.) (ระบุในข้อที่ สอดคล้อง)
	✓ มี	✗ ไม่มี	
1. ป้ายบอกทางเข้าถึง			
2. สิ่งชี้บ่งบอกว่ามาถึงจุดท่องเที่ยว			
3. ที่พัก			
4. อาหาร			
5. ของที่ระลึก			
6. ห้องน้ำ/ส้วม			
7. น้ำ			
8. โทรศัพท์สาธารณะ			
9. ถังขยะ			
10. ไฟฟ้า			
11. ศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว			
12. มีคูเทศก์ท้องถิ่น			
13. การมีป้ายข้อมูลเกี่ยวกับโบราณสถานนั้น			
14. การประชาสัมพันธ์			
15. มีการดูแลรักษาสมาเสมอ			
16. นักท่องเที่ยวสามารถเดินชมแหล่งท่องเที่ยว ได้ตามความพอใจ			
17. นักท่องเที่ยวได้รับประสบการณ์ที่ดี สามารถ นำไปพัฒนาตนเองได้			
18. แหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับเส้นทาง คมนาคมถนนต่าง ๆ			
19. รถโดยสารจังหวัด-แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
20. อื่นๆ (ระบุ)			

ภาคผนวก ข

แบบสัมภาษณ์เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย

เรื่อง : ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่องศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาถึงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยไม่ระบุว่าเป็นข้อมูลจากบุคคลใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์ ชุดที่ 1 : ผู้ประกอบการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี

วันที่สัมภาษณ์ : วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ชื่อแหล่งท่องเที่ยว :
 ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์ :
 ตำแหน่ง :
 เวลาเริ่มสัมภาษณ์ :
 เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์ :
 ระยะเวลาการสัมภาษณ์ :
 สถานที่ในการสัมภาษณ์ :

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว

2.1 ประวัติความเป็นมา

.....

2.2 ระยะเวลาดำเนินการ.....ปี

2.3 คุณลักษณะพิเศษเฉพาะของทรัพยากรการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว คือสิ่งใด.....

2.4 ระยะเวลาที่เหมาะสมต่อการเข้ามาท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

คือช่วงใดบ้าง.....

2.5 กิจกรรมภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีกิจกรรมใดบ้าง.....

2.6 กฎระเบียบ/ข้อห้ามต่างๆในการท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ.....

2.7 แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียงมีที่ใดบ้าง.....

2.8 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีสิ่งอำนวยความสะดวกใดบ้างไว้รองรับนักท่องเที่ยว.....

2.9 ค่าบริการต่างๆ พร้อมระบุรายละเอียด.....

2.10 ความร่วมมือกับผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยว.....

2.11 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่คือกลุ่มใด.....

2.12 สิ่งที่นักท่องเที่ยวจะได้รับเมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวคือ.....

2.13 จำนวนนักท่องเที่ยวเฉลี่ย.....คน/วัน.....

2.14 ประมาณการรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวเฉลี่ย.....บาท/วัน

ตอนที่ 2 ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี

- 2.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีลักษณะการจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร
- 2.2 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไร
- 2.3 แหล่งท่องเที่ยวมีลักษณะเด่นและมีคุณค่าอย่างไรบ้าง
- 2.4 สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรทางใดบ้าง
(เส้นทาง/การเดินทาง/พาหนะเข้าถึง)
- 2.5 ภายในแหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกใดบ้างสำหรับบริการนักท่องเที่ยว
- 2.6 สภาพแวดล้อมหรือลักษณะทางกายภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นอย่างไร
- 2.7 มีข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
- 2.8 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวได้อย่างไร
- 2.9 แหล่งท่องเที่ยวมีโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวภายนอก เพื่อไว้รองรับนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร
- 2.10 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีการสร้างความแตกต่างจากแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่นๆอย่างไร
- 2.11 ผลลัพธ์ทางการท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยวของท่านมีประเภทใดบ้าง และท่านมีการพัฒนาผลลัพธ์ทางการท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
- 2.12 ในอนาคตท่านมีแนวทางในการพัฒนาสวนเกษตรท่านอย่างไรบ้างเพื่อรองรับนักท่องเที่ยว
- 2.13 ท่านมีปัญหาหรืออุปสรรคใดบ้างในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรและมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร
- 2.14 ท่านมีแนวทางในการรักษาคุณภาพการจัดการการท่องเที่ยวอย่างไร
- 2.15 ท่านมีวิธีการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว เรื่องข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท่านอย่างไรบ้าง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าถึงข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด
- 2.16 ท่านมีความพร้อมมากน้อยแค่ไหนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพราะอะไร
- 2.17 ท่านมีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่หรือไม่ อย่างไร
- 2.18 การวิเคราะห์ SWOT เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

จุดแข็ง	จุดอ่อน	โอกาส	อุปสรรค

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

- 3.1 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีวิธีการอนุรักษ์ทรัพยากรการท่องเที่ยวอย่างไร
- 3.2 ท่านมีส่วนร่วมกับหน่วยงานใดบ้างเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว และมีส่วนร่วมอย่างไร
- 3.3 ท่านมีวิธีการแบ่งงานสำหรับบุคลากรในการบริการนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง
- 3.4 ท่านมีขั้นตอนการต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างไรบ้าง ตั้งแต่กระบวนการรับ-ส่งนักท่องเที่ยว
- 3.5 ท่านเคยได้รับการพัฒนาหรืออบรมเกี่ยวกับกระบวนการหรือขั้นตอนการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไร

3.6 ท่านมีการตรวจสอบผลสะท้อนกลับจากนักท่องเที่ยวอย่างไร และท่านได้นำข้อมูลผลสะท้อนกลับนั้นมาปรับปรุงหรือไม่ อย่างไร

3.7 คนในชุมชนหรือชุมชนโดยรอบมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในสวนของท่านหรือไม่ อย่างไร

3.8 ท่านเข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้อย่างไร

สืบเนื่องจากข้อ 3.8 ท่านคิดว่าดีหรือไม่ อย่างไร

3.9 ท่านต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามามีบทบาทใดบ้าง ในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.10 ท่านมีการวางแผนการประชาสัมพันธ์ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างไรบ้าง

3.11 ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรกับคำพูดของนักท่องเที่ยวที่ว่า “มาแล้วไม่มีผลไม้ดี ๆทานมาแล้วไม่เป็นอย่างที่หวัง มาแล้วผลไม้ก็ไม่เพียงพอ ซื้อผลไม้ในสวนราคาแพงกว่าข้างนอก เสียเงินเสียเวลามากเมื่อมาเที่ยวสวนผลไม้ที่จันทบุรี”

สืบเนื่องจากข้อ 3.11 ท่านคิดว่าควรมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

3.12 ท่านคิดว่านักท่องเที่ยวเดินทางมาเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของท่านมีความคาดหวังต่อการสิ่งใด และท่านตอบสนองความคาดหวังนั้นได้หรือไม่อย่างไร

3.13 ท่านมีการกำหนดเส้นทางการเดินชมภายในสวนผลไม้อย่างไร

ตอนที่ 4 มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่เหมาะสมกับจังหวัดจันทบุรี

4.1 ท่านคิดว่าจังหวัดจันทบุรีควรมีการกำหนดมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ให้เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกันและเพื่อป้องกันการเสียชื่อเสียงของชาวสวนผลไม้เมืองจันทบุรีเองด้วย

.....

.....

สืบเนื่องจากข้อ 4.1 ท่านคิดว่าควรเพราะเหตุใด และควรตั้งมาตรฐานเรื่องใด และหากท่านคิดว่าไม่ควร เพราะเหตุใด

.....

.....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

.....

.....

ภาคผนวก ค

แบบสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ เอกชน

แบบสัมภาษณ์เพื่อการวิจัย
เรื่อง : ศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

คำชี้แจง : แบบสัมภาษณ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่องศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี เพื่อศึกษาถึงศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรของจังหวัดจันทบุรี ซึ่งข้อมูลที่ได้จะนำไปวิเคราะห์ เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี โดยไม่ระบุว่าเป็นข้อมูลจากบุคคลใด ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือในการสัมภาษณ์ และขอขอบพระคุณไว้ ณ โอกาสนี้

แบบสัมภาษณ์ :

วันที่สัมภาษณ์ : วัน.....ที่.....เดือน.....พ.ศ.....
 ชื่อ-สกุลผู้ให้สัมภาษณ์ :
 ตำแหน่ง :
 เวลาเริ่มสัมภาษณ์ :
 เวลาสิ้นสุดการสัมภาษณ์ :
 ระยะเวลาการสัมภาษณ์ :
 สถานที่ในการสัมภาษณ์ :

ตอนที่ 1 แนวทางในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

- 1.1 สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตรในปัจจุบันของจังหวัดจันทบุรีเป็นอย่างไร
- 1.2 หน่วยงานของท่านมีหน้าที่รับผิดชอบด้านใดบ้างเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
- 1.3 หน่วยงานของท่าน มีนโยบายการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี อย่างไร
- 1.4 ท่านคิดว่าแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรีมีความพร้อมมากน้อยแค่ไหนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแต่ละด้านต่อไปนี้ เพราะเหตุใด
 - ด้านทรัพยากร.....
 - ด้านการจัดการ.....
 - ด้านบริการ.....
 - ด้านการตลาด.....
- 1.5 ในปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่โดดเด่นคือที่ใด และในอนาคตแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรใดของจันทบุรีจะเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว เพราะเหตุใด
- 1.6 ท่านคิดว่า ข้อดี ข้อเสีย โอกาส อุปสรรค ของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี คือสิ่งใด
- 1.7 หน่วยงานของท่านมีการส่งผู้เชี่ยวชาญทางการท่องเที่ยวลงพื้นที่เพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่ อย่างไร
- 1.8 หน่วยงานของท่านมีส่วนช่วยในการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นที่รู้จักอย่างไรบ้าง
- 1.9 ท่านมีวิธีการหรือสื่อสารกับนักท่องเที่ยวช่องทางใดบ้าง เพื่อให้นักท่องเที่ยวเข้าใจรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1.10 ท่านคิดว่าการดำเนินงาน โครงการ “อ้อยทุกรั้ว ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 ของการ
ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ประสบความสำเร็จหรือไม่ อย่างไร

1.11 ท่านมีวิธีการคัดเลือกสวนผลไม้ ในการเข้าร่วมโครงการ “อร่อยทุกไร่ ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 ของจังหวัดจันทบุรี โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อย่างไรบ้าง

1.12 การใช้สติ๊กเกอร์ คุปอง สำหรับสวนผลไม้ ที่เข้าร่วม โครงการ “อร่อยทุกรั้ว ชิมไปทุกสวน” ปี 2559 โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย มีวิธีการอย่างไร และมีข้อดีอย่างไร

1.13 ท่านมีวิธีการควบคุมระบบการจัดการการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 14 สวนของจังหวัดจันทบุรี อย่างไร เพื่อสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว

1.14 หน่วยงานของท่านมีข้อจำกัด ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรีหรือไม่
อย่างไร

1.15 สำหรับการเชื่อมโยงการท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรีและจังหวัดใกล้เคียง ท่านคิดว่าควรส่งเสริมการท่องเที่ยวด้านใดบ้าง

1.16 ในอนาคตหน่วยงานของท่านมีโครงการการเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวในภูมิภาคตะวันออกหรือไม่อย่างไร

1.17 หากมีการผสมผสานรูปแบบการท่องเที่ยวระหว่าง Agro-tourism และ Rural Tourism ใน จังหวัดจันทบุรี ท่านคิดว่ามีความเป็นไปได้หรือไม่ อย่างไร

1.18 ในมุมมองของท่านคิดว่าปัญหาและอุปสรรค ในการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของของหวัด จันทบุรี ในปี 2559 คืออะไร และมีแนวทางแก้ไขอย่างไร

1.19 ในการดำเนินการสนับสนุนการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในแต่ละปี ท่านมีการทำประเมินผลหรือไม่ อย่างไร

1.20 รูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรีในอนาคตควรเป็นอย่างไร เพราะเหตุใด

1.21 แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี ในอนาคตควรเป็นอย่างไร

1.22 ท่านคิดว่าจังหวัดจันทบุรีควรมีการกำหนดมาตรฐานการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรหรือไม่ อย่างไร เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและเพื่อป้องกันการเสียชื่อเสียงของชาวสวนผลไม้เมืองจันทบุรีเองด้วย

สืบเนื่องจากข้อ 22 ท่านคิดว่าควรเพราะเหตุใด และควรตั้งมาตรฐานเรื่องใด และ ท่านคิดว่าไม่ควรเพราะเหตุใด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

.....

ภาคผนวก ง

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

(คู่มือการประเมินมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ของสำนักพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว กรมการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา)

แบบประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ความสำคัญของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในประเทศไทย ถือได้ว่าเริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นรูปแบบและเป็นระบบมากขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว และเพิ่มรูปแบบทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตลอดปีและเพื่อเพิ่มการกระจายตัวไปทั่วภูมิภาค การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับการเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติโดยมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและ การรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ได้โดยไม่มีการทำลาย ดังนั้นทุกคนควรคำนึงถึงความสำคัญที่จะช่วยรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนไม่ให้เสื่อมโทรม เนื่องจากมีความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม พร้อมทั้งมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพทางการเกษตร มีภูมิปัญญาทางการเกษตร มีชื่อเสียงทางด้านไม้ผล ข้าว การประมง และกิจกรรมปศุสัตว์ที่ก้าวหน้ามาแต่โบราณ ความหลากหลายดังกล่าว จะเป็นสิ่งดึงดูดใจและนำความประทับใจมาสู่นักท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตการเกษตรที่ผสมผสานกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ตลอดจนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบสัมมาชีพอย่างใกล้ชิด และยังเพิ่มการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

การกำหนดกรอบหรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจนนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการกำหนดตัวชี้วัด และกำหนดระดับมาตรฐาน ให้เป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป เพื่อยกระดับ มาตรฐานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นไปตามระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่กำหนดไว้ต่อไป

นิยามของคำสำคัญ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้ วิถีเกษตรกรรม โดยอาจให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ควบคู่กับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ภูมิลำเนา

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การกำหนด แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการ การบริการและความปลอดภัย เพื่อการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

โดยคำนึงถึงการสร้างจิตสำนึกและความมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ปัจจัยหลักหรือปัจจัยรอง / ตัวแปรหลักหรือตัวแปรรอง ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึงคุณลักษณะขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำหรับนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. แบ่งตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลัก สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรแบบผสมผสาน
2. แบ่งตามลักษณะเจ้าของกิจการ และการบริหารจัดการ สามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภท คือ โครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ บริหารจัดการโดยภาครัฐ (หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน บริษัทเอกชน วิสาหกิจชุมชน และบุคคลทั่วไป
3. แบ่งตามขนาดของแหล่งท่องเที่ยว กำหนดตามขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยว ขนาดใหญ่ (51 ไร่ ขึ้นไป) ขนาดกลาง (21-50ไร่) และ ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 20 ไร่)

กรอบแนวคิดและการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การกำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพิจารณาจาก องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 5 ปัจจัย ร่วมกับมุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5 ปัจจัยดังนี้

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1. ปัจจัยด้านความดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)
2. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
3. ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
4. ปัจจัยด้านความหลากหลายของกิจกรรม (Activities)
5. ปัจจัยด้านที่พัก (Accommodation)

มุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน

1. ปัจจัยด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Site Management)
2. ปัจจัยด้านแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร (Knowledge Management)
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเข้มแข็ง (Community Participations and Community Strength)

4. ปัจจัยด้านความมีไมตรีจิต (Hospitality)

5. ปัจจัยด้านความปลอดภัย (Safety)

ผลการพิจารณาปัจจัยย่อยทั้ง 10 ปัจจัย สามารถกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ 4 องค์ประกอบ คือ

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

องค์ประกอบที่ 1 : ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. **โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว** พิจารณาจากการวางแผนบุคลากร งบประมาณ ผลิตผลทางการเกษตร แผนการตลาด เป็นต้น
2. **การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ** เช่น กำหนดเขต การใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเกษตร พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พื้นที่อนุรักษ์ ถนนและลานจอดรถ เป็นต้น
3. **การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว** การเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัย การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย
4. **การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว** ได้แก่ ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และมลพิษ ในอากาศที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว
5. **การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ** ได้แก่ การมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชนการรักษาวัฒนธรรม การจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน
6. **การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว** ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยว ความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน
7. **การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** ได้แก่ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ การผลิตแบบปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย
8. **การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว** ได้แก่ การรักษาความสะอาดห้องน้ำและที่พัก การดูแลรักษาระบบถนน ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์การปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว
9. **การส่งเสริมการขาย** เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร การพัฒนาฉลากและบรรจุภัณฑ์ การยกระดับมาตรฐานสินค้าไปสู่สากล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อสำหรับลูกค้า
10. **การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว** ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 : ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความพร้อมในการจัดหาบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. **เส้นทางการเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว** เดินทางสะดวกและปลอดภัย (ความสะดวกพิจารณาจากช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อปี)
2. **ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน** ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต
3. **ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว** ได้แก่ การมีหรือไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยวประเภทของที่พัก เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอน
4. **ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว** แบ่งเป็น ไม่มีอาหารบริการ มีอาหารบริการเฉพาะเมื่อสั่งจองล่วงหน้า และมีร้านอาหารบริการในแหล่งท่องเที่ยว
5. **การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่** มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ มีการกระจายหรือส่งต่อนักท่องเที่ยวไปสู่ แหล่งท่องเที่ยวอื่นหรือไม่ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเกินกว่าจำนวนที่กำหนด
6. **การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว** มีบุคลากรพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาหรือไม่ และมีเพียงพอหรือไม่ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว
7. **การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว** มีการกำหนดช่วงฤดูกาล หรือระยะเวลา เปิด-ปิด ของแหล่งท่องเที่ยว ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปีหรือไม่

องค์ประกอบที่ 3 : ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึงความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. **การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว** มีการบรรยาย แนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว แจ้งให้ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชมหรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว
2. **มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว** เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้และข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้หรือไม่
3. **ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก** สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวจับจ่ายซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ ใช้ในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำกลับบ้าน
4. **ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว** มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ การพักผ่อน และให้ความบันเทิง ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ประเภท
5. **การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว** เช่น เอกสารหรือ แผ่นพับ บอร์ดหรือป้ายแสดงข้อมูลหรือความรู้ด้านการเกษตร และการสาธิตวิธีปฏิบัติ
6. **การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว** ได้แก่ บริการรถพ่วง รถจักรยานหรือพาหนะต่างๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ หรือส่วนบุคคล
7. **การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว** ได้แก่ การให้บริการส่งจดหมาย โทรศัพท์ ภายในและภายนอกประเทศ บริการอินเทอร์เน็ต

8. การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ

9. การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการหรือไม่ ที่สำคัญ ได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจร สื่อเพื่อการเรียนรู้ และฝึกอาชีพผู้สูงอายุและคนพิการ

องค์ประกอบที่ 4 :ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึงความสามารถในการสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ ที่เป็นต้นแบบของการทำเกษตรกรรม เช่น การผลิตพืชแบบไม่ใช้ดิน ฟาร์มโคนมสมัยใหม่ ที่มีคุณค่า ต่อการเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยว

2. ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเกษตร ทฤษฎีใหม่ การเกษตรกรรมแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ การผลิตสารชีวภาพ เพื่อกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

3. สภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว มีความสวยงามตามธรรมชาติ หรือได้รับการและตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม และกลมกลืนกับธรรมชาติ

4. ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท ภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตรมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ หรือไม่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

5. การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กรหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมท้องถิ่นเช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (Agro tourism) ใบรับรอง GAP จากกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

6. ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ไวน์ สบู่สมุนไพร ผลไม้แปรรูป สินค้าหัตถกรรม เป็นต้น

7. ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การรอบ การนวดและประคบสมุนไพร การขี่ม้า การรีดนมวัว การเก็บผลไม้ การคราดหอย การตกปลา การนั่งช้าง เป็นต้น

8. การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมและพักค้างคืนกับเกษตรกรในที่สูง การสัมผัสชีวิตของชาวนาไทยในภาคกลาง การร่วมกิจกรรมกับชาวประมงชายฝั่งทะเล การร่วมกินอยู่และทำกิจกรรมกับชาวสวนอัมพวา เป็นต้น

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วิธีการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) การใช้แบบประเมินเป็นเครื่องมือในการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งประกอบไปด้วย 4 องค์ประกอบหลัก 34 ตัวชี้วัด และจะต้องประเมินผ่าน ทั้ง 4 องค์ประกอบหลัก แต่ละองค์ประกอบหลัก ถูกกำหนดให้มีความสำคัญเท่ากัน หรือ คิดเป็นร้อยละ 25 เท่ากัน

องค์ประกอบหลัก	คะแนนเต็ม
1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25
3. ศักยภาพการบริการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	25
รวม	100

กรอบตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 34 ตัวชี้วัด กำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) มี 3 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน	หมายถึง
1	สูงกว่ามาตรฐาน
0.5	ได้มาตรฐาน
0	ต่ำกว่ามาตรฐาน

วิธีการให้คะแนน

การพิจารณาให้คะแนนให้พิจารณาคุณสมบัติของตัวชี้วัดแต่ละตัวในแหล่งท่องเที่ยว ตรงกับระดับใดมากที่สุดและจะให้ค่าคะแนนในข้อที่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวควรได้ในข้อนั้นเพียงข้อเดียว ทั้งนี้จะมี ค่าคะแนน 0, 0.5 และ 1 โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ○ รอบหมายเลขที่ต้องการในช่องคะแนน (A) แล้วรวมคะแนนใส่ไว้ในช่องคะแนน (A x B)

ตัวอย่างแบบและวิธีการประเมิน

ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการองค์กรอย่างชัดเจน มีผังโครงสร้าง การบริหารงานขององค์กรให้บุคลากรทุกระดับรับรู้ และปฏิบัติตาม			
• ไม่มีโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร	0	3	
• มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร แต่ไม่ได้ สื่อสารให้บุคลากรทุกระดับรับรู้	0.5	3	
• มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร มีระเบียบ ข้อ บังคับหรือคู่มือพนักงาน มีป้ายแสดงผังโครงสร้างการ บริหารงานขององค์กรแสดงให้พนักงานทุกคนรับรู้ และปฏิบัติ ตาม	①	3	3

วิธีการคิดคะแนน

ค่าน้ำหนัก

ค่าน้ำหนักในแต่ละตัวชี้วัด จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำคัญของตัวชี้วัดนั้น ๆ ค่าน้ำหนักจะมีค่าอยู่ระหว่าง 2 - 4 การกำหนดค่าน้ำหนักที่แตกต่างกันในแต่ละตัวชี้วัดและจำนวนตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบจะต้องสอดคล้องกับค่าคะแนนเต็ม (25 คะแนน) ที่กำหนดไว้ในแต่ละองค์ประกอบหลัก คะแนนรวมของ 4 องค์ประกอบหลักมีค่าคะแนนเต็ม 100 คะแนน

การคำนวณค่าคะแนนที่ได้จากการประเมิน

1) สูตรการคำนวณ

หลังจากคณะกรรมการตรวจประเมินลงพื้นที่ เพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ขอรับการประเมิน และเมื่อดำเนินการตรวจประเมินเรียบร้อยแล้ว จะนำแบบประเมินดังกล่าวมา

ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ตามสมการ ดังนี้

สูตรที่ 1

$$T_j = \sum_{i=1}^n W_{ji} X_{ji} = (W_{11} X_{11} + W_{12} X_{12} + W_{13} X_{13} + \dots + W_{jn} X_{jn})$$

Tj	หมายถึง	คะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบหลัก
W	หมายถึง	ค่าน้ำหนักประจำตัวชี้วัด
X	หมายถึง	ค่าคะแนนที่กรรมการประเมินประจำตัวชี้วัด
i	หมายถึง	ลำดับที่ของตัวชี้วัด 1, 2, 3, ...n
J	หมายถึง	ลำดับที่ขององค์ประกอบหลัก 1, 2, 3, 4
n	หมายถึง	ลำดับที่สุดท้ายของตัวชี้วัด ในแต่ละองค์ประกอบหลัก

สูตรที่ 2 นำผลที่ได้แต่ละองค์ประกอบมาเข้าสมการได้เป็นคะแนนรวม ดังนี้

$$\sum_{j=1}^4 T_j = (T_1 + T_2 + T_3 + T_4)$$

T	หมายถึง	ค่าคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบหลักที่คำนวณได้จากสูตรที่ 1
J	หมายถึง	ลำดับที่ขององค์ประกอบหลัก 1, 2, 3, 4

ผลรวมของคะแนนรวมแต่ละองค์ประกอบหลักที่ได้ คือ ค่าคะแนนที่ใช้แบ่งระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) เกณฑ์การแปลความหมายของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นำค่าคะแนนรวมที่คำนวณได้จากสูตรที่ 2 แปลความตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีเยี่ยม มีคะแนนรวม ตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป
 2. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 71-80 คะแนน
 3. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 61-70 คะแนน
- * ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีคะแนนรวม ต่ำกว่า 61 คะแนนลงมา

แบบประเมินศักยภาพการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

กรุณาใส่เครื่องหมาย ○ ล้อมรอบ ในช่องคะแนน (A) ที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด และใส่ค่าคะแนนรวม ในช่อง (AXB)

1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนเต็ม 25 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
1.1 โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีโครงสร้างการบริหารงานองค์กร	0	3	
2. มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานองค์กร แต่ไม่ได้สื่อสารให้บุคลากรทุกระดับรับรู้	0.5	3	
3. มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานองค์กร ระเบียบข้อบังคับหรือคู่มือพนักงาน ป้ายแสดงผังโครงสร้างการบริหารงานองค์กรแสดงให้พนักงานทุกคนรับรู้และปฏิบัติตาม	1	3	
1.2 การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีแผนผังแสดงเป็นรูปธรรม	0	3	
2. มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน	0.5	3	
3. มีแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน และจัดแสดงให้กับนักท่องเที่ยว	1	3	
1.3 การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	0	2	
2. มีการจัดการด้านความปลอดภัย และชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลพร้อมยาสามัญประจำบ้าน (ไม่หมดอายุ)	0.5	2	
3. มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำแหล่งท่องเที่ยวและมีชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลพร้อมยาสามัญประจำบ้าน (ไม่หมดอายุ)	1	2	

1.4 การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการจัดการของเสีย	0	3	
2. มีการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	3	
3. มีการจัดการของเสียอย่างเป็นระบบ	1	3	
1.5 การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ชุมชนไม่ยอมรับหรือมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยว	0	2	
2. ชุมชนยอมรับและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว	0.5	2	
3. ชุมชนยอมรับและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	1	2	
1.6 การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ	0	2	
2. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรระดับท้องถิ่น	0.5	2	
3. มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรระดับภาค / ประเทศ / นานาประเทศ	1	2	
1.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. การจัดการการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0	3	
2. การจัดการการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.5	3	
3. การจัดการการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	3	

1.8 การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีแผนการบำรุงรักษา	0	2	
2. มีแผนการบำรุงรักษา	0.5	2	
3. มีการดำเนินงานตามแผนการบำรุงรักษา	1	2	
1.9 การส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร	0	2	
2. มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรระดับท้องถิ่น (OTOP)	0.5	2	
3. มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรระดับประเทศ	1	2	
1.10 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีแผนพับหรือเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	0	3	
2. มีสื่อเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์มากกว่า 2 ประเภท เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และเว็บไซต์ เป็นต้น	0.5	3	
3. มีสื่อเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์มากกว่า 2 ประเภท และมีเว็บไซต์ของตนเอง	1	3	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 25 คะแนน)			

2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 25 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจาก ความพร้อมในการจัดหาบริการพื้นฐาน ให้นักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมให้แหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญ และสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว			
2.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. การเดินทางเข้าถึงแหล่งไม่สะดวก	0	4	
2. การเดินทางเข้าถึงได้สะดวกบางช่วงฤดูกาล	0.5	4	
3. การเดินทางเข้าถึงได้สะดวกทุกฤดูกาล	1	4	
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	0	4	
2. มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์	0.5	4	
3. มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และอินเทอร์เน็ต	1	4	
2.3 ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	0	4	
2. ไม่มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว แต่มีเครือข่ายบริการที่พักภายนอกแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง	0.5	4	
3. มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยว	1	4	
2.4 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว	0	4	
2. มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะที่มีการสั่งจองล่วงหน้า	0.5	4	
3. มีร้านอาหารให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	1	4	

2.5 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	0	3	
2. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	0.5	3	
3. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม	1	3	
2.6 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีบุคลากรรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	0	3	
2. มีบุคลากรรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ เฉพาะเมื่อมีการติดต่อล่วงหน้า	0.5	3	
3. มีบุคลากรพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลา	1	3	
2.7 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	0	3	
2. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้เฉพาะบางฤดูกาล	0.5	3	
3. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปี	1	3	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 25 คะแนน)			

3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 25 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว			
3.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการบรรยาย แนะนำสถานที่ และกติกากการปฏิบัติตนภายในแหล่งท่องเที่ยว	0	3	
2. มีการบรรยายกิจกรรม แนะนำสถานที่ และกติกากการปฏิบัติตนสำหรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	3	
3. มีการฉายวีดิทัศน์ และบรรยายกิจกรรม แนะนำสถานที่ และกติกากการปฏิบัติตน สำหรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว	1	3	
3.2 การให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	0	3	
2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมที่พูดได้เฉพาะภาษาไทยสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	0.5	3	
3. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมที่พูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1	3	
3.3 ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกภายในแหล่งท่องเที่ยว	0	3	
2. มีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	3	
3. มีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกทั้งภายในและบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว	1	3	

3.4 ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยว	0	3	
2. มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ พักผ่อน หรือ บันเทิงในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	3	
3. มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ พักผ่อน หรือ บันเทิงในแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	3	
3.5 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	0	3	
2. มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น แผ่น พับเอกสาร บอร์ดหรือป้ายสื่อความหมาย	0.5	3	
3. มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมีการ สาธิตวิธีการปฏิบัติ	1	3	
3.6 การให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่	0	2	
2. มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่	0.5	2	
3. มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่อย่างเหมาะสม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	1	2	
3.7 การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร	0	3	
2. มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร เช่น ส่งจดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	0.5	3	
3. มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร ตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไป	1	3	

3.8 การให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดองค์ความรู้			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ไม่มีการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ ความรู้สำหรับ นักท่องเที่ยว	0	3	
2. มีการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้สำหรับ นักท่องเที่ยว	0.5	3	
3. มีสถานที่ให้บริการจัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ ให้นักท่องเที่ยว	1	3	
3.9 การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ไม่มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ	0	2	
2. มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น ห้องน้ำ ทางลาดเอียงสำหรับพื้นที่ต่างระดับ อย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	2	
3. มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น ห้องน้ำ ทางลาดเอียงสำหรับพื้นที่ต่างระดับ มากกว่า 1 ประเภท	1	2	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 25 คะแนน)			
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 25 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว			
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1. ไม่มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่น	0	3	
2. มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่นอย่าง น้อย 1 ประเภท	0.5	3	
3. มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่นตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	3	

4.2 ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	0	3	
2. มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	3	
3. มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	3	
4.3 สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีสภาพธรรมชาติที่สวยงาม เป็นพิเศษ	0	4	
2. ไม่มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ แต่มีการตกแต่งภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ	0.5	4	
3. มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ และมีการตกแต่งภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ	1	4	
4.4 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียงในรัศมี 20 กม.	0	3	
2. มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียง อย่างน้อย 1 แห่ง	0.5	3	
3. มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียงตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป	1	3	
4.5 การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่เคยได้รับรางวัล	0	2	
2. เคยได้รับ 1 รางวัล	0.5	2	
3. เคยได้รับมากกว่า 1 รางวัล	1	2	

4.6 ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น	0	3	
2. มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น อย่างน้อย 2-4 ประเภท	0.5	3	
3. มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ตั้งแต่ 5 ประเภท ขึ้นไป	1	3	
4.7 ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. มีกิจกรรมที่โดดเด่นเพียง 1 ประเภท	0	4	
2. มีกิจกรรมที่โดดเด่น 2-4 ประเภท	0.5	4	
3. มีกิจกรรมที่โดดเด่น ตั้งแต่ 5 ประเภทขึ้นไป	1	4	
4.8 การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร	0	3	
2. มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร	0.5	3	
3. มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร ทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยว และชุมชนโดยรอบ	1	3	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 25 คะแนน)			
คะแนนรวมทั้งหมด (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)			

- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีเยี่ยม มีคะแนนรวม ตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป
- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 71-80 คะแนน
- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 61-70 คะแนน
- ☐ ไม่ผ่านผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีคะแนนรวม ต่ำกว่า 61 คะแนนลงมา

ภาคผนวก จ

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

ความสำคัญของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ในประเทศไทย ถือได้ว่าเริ่มมีการพัฒนาการท่องเที่ยวให้เป็นรูปแบบและเป็นระบบมากขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยว และเพิ่มรูปแบบทางการท่องเที่ยวเพื่อส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ สามารถเดินทางท่องเที่ยวได้ตลอดปีและเพื่อเพิ่มการกระจายตัวไปทั่วภูมิภาค การท่องเที่ยวเชิงเกษตรเป็นส่วนหนึ่งของการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้มีส่วนร่วมกับการเข้าไปสัมผัสกับธรรมชาติโดยมีกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ ซึ่งทำให้นักท่องเที่ยวเกิดจิตสำนึกที่จะอนุรักษ์และตระหนักถึงความสำคัญของธรรมชาติและ การรักษาสิ่งแวดล้อมให้ดำรงอยู่ได้โดยไม่มีการทำลาย ดังนั้นทุกคนควรคำนึงถึงความสำคัญที่จะช่วยรักษาคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืนไม่ให้เสื่อมโทรม เนื่องจากมีความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวเกินขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว

ประเทศไทยถือได้ว่าเป็นประเทศเกษตรกรรม พร้อมทั้งมีความหลากหลายในการประกอบอาชีพทางการเกษตร มีภูมิปัญญาทางการเกษตร มีชื่อเสียงทางด้านไม้ผล ข้าว การประมง และกิจกรรมปศุสัตว์ที่ก้าวหน้ามาแต่โบราณ ความหลากหลายดังกล่าว จะเป็นสิ่งดึงดูดใจและนำความประทับใจมาสู่นักท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมกิจกรรมกับเกษตรกร สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ วิถีชีวิตการเกษตรที่ผสมผสานกิจกรรมทางศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และประเพณี ตลอดจนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ด้านกระบวนการประกอบสัมมาชีพอย่างใกล้ชิด และยังเพิ่มการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น

การกำหนดกรอบหรือเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ชัดเจนนั้น จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง นำไปใช้เป็นแนวทางดำเนินการกำหนดตัวชี้วัด และกำหนดระดับมาตรฐาน ให้เป็นที่ยอมรับแก่นักท่องเที่ยวและบุคคลทั่วไป เพื่อยกระดับ มาตรฐานในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้ยั่งยืน รวมทั้งกำหนดแนวทางในการบริหารจัดการ คุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรให้เป็นไปตามระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่กำหนดไว้ต่อไป

นิยามของคำสำคัญ

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง การท่องเที่ยวที่มุ่งเน้นทางด้านการเรียนรู้ วิถีเกษตรกรรม โดยอาจให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมให้เกิดการเรียนรู้ด้านการเกษตรและวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี และเป็นการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์เพื่อสร้างรายได้แก่ครอบครัวและชุมชน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรและภูมิปัญญาท้องถิ่น จะเป็นเครื่องมือในการอนุรักษ์ควบคู่กับการท่องเที่ยวให้เกิดความยั่งยืนตลอดไป

แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เสริมสร้างความรู้ด้านการเกษตรควบคู่กับการพักผ่อนและความบันเทิง นักท่องเที่ยวสามารถร่วมสัมผัสกับวิถีชีวิตเกษตร ประเพณีและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น มีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรที่หลากหลาย เพื่อสร้างทักษะ แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการเกษตรและได้รับความบันเทิงในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งสามารถซื้อหาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชนกลับสู่ภูมิลำเนา

มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี หมายถึง การกำหนด แนวทางการพัฒนา การบริหารจัดการ การบริการและความปลอดภัย เพื่อการยกระดับคุณภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

โดยคำนึงถึงการสร้างจิตสำนึกและความมีส่วนร่วมรับผิดชอบต่อสังคม ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิด การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

ตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ปัจจัยหลักหรือปัจจัยรอง /ตัวแปรหลักหรือตัวแปรรอง ที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อแสดงถึงคุณลักษณะขององค์ประกอบของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สำหรับนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี หมายถึง ความพร้อมของ 6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ การมีอัยยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว

ประเภทของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. แบ่งตามลักษณะกิจกรรมการเกษตรหลัก สามารถแบ่งได้ 5 ประเภท คือ การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ การประมง การเกษตรและป่าไม้ และการเกษตรแบบผสมผสาน
2. แบ่งตามลักษณะเจ้าของกิจการ และการบริหารจัดการ สามารถแบ่งได้เป็น 7 ประเภท คือ โครงการตามพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมวงศานุวงศ์ บริหารจัดการโดยภาครัฐ (หน่วยราชการและรัฐวิสาหกิจ) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน บริษัทเอกชน วิสาหกิจชุมชน และบุคคลทั่วไป
3. แบ่งตามขนาดของแหล่งท่องเที่ยว กำหนดตามขนาดพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยว แบ่งได้ 3 ประเภท คือ แหล่งท่องเที่ยว ขนาดใหญ่ (51 ไร่ ขึ้นไป) ขนาดกลาง (21-50ไร่) และ ขนาดเล็ก (ไม่เกิน 20 ไร่)

กรอบแนวคิดและการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การกำหนดกรอบแนวคิดและกำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรพิจารณาจาก องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว 5 ปัจจัย ร่วมกับมุมมองด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน 5 ปัจจัยดังนี้

องค์ประกอบของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1. ปัจจัยด้านความดึงดูดของแหล่งท่องเที่ยว (Attraction)
2. ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (Amenities)
3. ปัจจัยด้านการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว (Accessibility)
4. ปัจจัยด้านความหลากหลายของกิจกรรม (Activities)
5. ปัจจัยด้านที่พัก (Accommodation)

มุมมองด้านการพัฒนายั่งยืน

1. ปัจจัยด้านการจัดการแหล่งท่องเที่ยว (Site Management)
2. ปัจจัยด้านแหล่งเรียนรู้ทางการเกษตร (Knowledge Management)
3. ปัจจัยด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนและความเข้มแข็ง (Community Participations and Community Strength)

4. ปัจจัยด้านความมีไมตรีจิต (Hospitality)
5. ปัจจัยด้านความปลอดภัย (Safety)

ผลการพิจารณาปัจจัยย่อยทั้ง 10 ปัจจัย สามารถกำหนดตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้ 5 องค์ประกอบ คือ

1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

องค์ประกอบที่ 1 : ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแลและจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถอยู่ได้อย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. **โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว** พิจารณาจากการวางแผนบุคลากร งบประมาณ ผลิตผลทางการเกษตร แผนการตลาด เป็นต้น

2. **การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ** เช่น กำหนดเขต การใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อการเกษตร พื้นที่เพื่อการท่องเที่ยว พื้นที่อนุรักษ์ ถนนและลานจอดรถ เป็นต้น

3. **การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว** การเตรียมความพร้อมด้านการรักษาความปลอดภัย การรักษาพยาบาลเบื้องต้นเมื่อเกิดอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วย

4. **การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว** ได้แก่ ขยะ สิ่งปฏิกูล น้ำเสีย และมลพิษ ในอากาศที่เกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว

5. **การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ** ได้แก่ การมีส่วนร่วมในวิสาหกิจชุมชนการรักษาวัฒนธรรม การจ้างงานและสร้างรายได้ในชุมชน

6. **การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว** ได้แก่ บริษัทท่องเที่ยว ความเชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ การสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน

7. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การรักษาความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรการผลิต ได้แก่ ดิน น้ำ ป่าไม้ การผลิตแบบปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัย

8. การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว ได้แก่ การรักษาความสะอาดห้องน้ำและที่พัก การดูแลรักษาระบบถนน ไฟฟ้า ประปา และโทรศัพท์การปรับปรุงภูมิทัศน์ของแหล่งท่องเที่ยว

9. การส่งเสริมการขาย เพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตการเกษตรไปเป็นผลิตภัณฑ์เกษตร การพัฒนาเอกลักษณ์และบรรจุภัณฑ์ การยกระดับมาตรฐานสินค้าไปสู่สากล เพื่อสร้างแรงจูงใจในการซื้อสำหรับลูกค้า

10. การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ แผ่นพับ ป้ายโฆษณา การประชาสัมพันธ์ผ่านทางเว็บไซต์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ หรือโทรทัศน์ เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 2 : ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึง ความพร้อมในการจัดทําบริการขั้นพื้นฐานสำหรับนักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยวอีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 7 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว เดินทางสะดวกและปลอดภัย (ความสะดวกพิจารณาจากช่วงเวลาที่สามารถเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ต่อปี)

2. ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต

3. ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ได้แก่ การมีหรือไม่มีที่พักในแหล่งท่องเที่ยวประเภทของที่พัก เช่น ที่พักแบบโฮมสเตย์ หรือแบบกางเต็นท์นอน

4. ความพร้อมด้านอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว แบ่งเป็น ไม่มีอาหารบริการ มีอาหารบริการเฉพาะเมื่อสั่งจองล่วงหน้า และมีร้านอาหารบริการในแหล่งท่องเที่ยว

5. การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่ มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยว เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยวหรือไม่ มีการกระจายหรือส่งต่อนักท่องเที่ยวไปสู่ แหล่งท่องเที่ยวอื่นหรือไม่ เมื่อมีนักท่องเที่ยวเกินกว่าจำนวนที่กำหนด

6. การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว มีบุคลากรพร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลาหรือไม่ และมีเพียงพอหรือไม่ ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว

7. การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว มีการกำหนดช่วงฤดูกาล หรือระยะเวลา เปิด-ปิด ของแหล่งท่องเที่ยว ที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปีหรือไม่

องค์ประกอบที่ 3 : ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึงความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย 9 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว มีการบรรยาย แนะนำสถานที่และกิจกรรมการท่องเที่ยว แจ้งให้ทราบถึงกติกาและการปฏิบัติตนของนักท่องเที่ยวขณะเยี่ยมชมหรือพักอยู่ในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว

2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว เพื่ออธิบายถ่ายทอดความรู้และข้อมูล แหล่งท่องเที่ยวได้อย่างครบถ้วน มัคคุเทศก์หรือผู้นำชมสามารถพูดภาษาต่างประเทศได้หรือไม่

3. ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก สำหรับให้บริการนักท่องเที่ยวจับจ่ายซื้อสินค้าและผลิตภัณฑ์ ใช้ในแหล่งท่องเที่ยว หรือนำกลับบ้าน

4. ความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว มีกิจกรรมที่เสริมสร้างความรู้ การพักผ่อน และให้ความบันเทิง ภายในแหล่งท่องเที่ยวที่ประเภท

5. การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว เช่น เอกสารหรือ แผ่นพับ บอร์ด หรือป้ายแสดงข้อมูลหรือความรู้ด้านการเกษตร และการสาธิตวิธีปฏิบัติ

6. การให้บริการด้านยานพาหนะเยี่ยมชมสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ บริการรถพ่วง รถจักรยาน หรือพาหนะต่างๆ สำหรับบริการนักท่องเที่ยวแบบหมู่คณะ หรือส่วนบุคคล

7. การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว ได้แก่ การให้บริการส่งจดหมาย โทรศัพท์ ภายในและภายนอกประเทศ บริการอินเทอร์เน็ต

8. การให้บริการการฝึกอบรมและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ได้แก่ การให้บริการอุปกรณ์ฝึกทักษะเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการให้บริการฝึกอบรมเป็นหมู่คณะ

9. การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ แหล่งท่องเที่ยวมีสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับบริการผู้สูงอายุและคนพิการหรือไม่ ที่สำคัญ ได้แก่ ห้องน้ำ ทางลาดเอียง ทางสัญจร สื่อเพื่อการเรียนรู้ และฝึกอาชีพผู้สูงอายุและคนพิการ

องค์ประกอบที่ 4 : ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร หมายถึงความสามารถในการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 8 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ ที่เป็นต้นแบบของการทำเกษตรกรรม เช่น การผลิตพืชแบบไม่ใช้ดิน พาร์มโคนมสมัยใหม่ ที่มีคุณค่า ต่อการเรียนรู้ และมีการถ่ายทอดความรู้ให้นักท่องเที่ยว

2. ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น การเกษตร ทฤษฎีใหม่ การเกษตรกรรมแบบธรรมชาติหรือเกษตรอินทรีย์ การผลิตสารชีวภาพ เพื่อกำจัดศัตรูพืช เป็นต้น

3. สภาพธรรมชาติและความสะดวกสบายของแหล่งท่องเที่ยว มีความสวยงามตามธรรมชาติ หรือได้รับการและตกแต่งภูมิทัศน์ให้มีความสวยงาม และกลมกลืนกับธรรมชาติ

4. ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท ภายในระยะรัศมี 20 กิโลเมตรมีแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ หรือไม่ เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หรือแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

5. การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ จากองค์กรหรือหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร หรือกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว หรือสิ่งแวดล้อม หรือวัฒนธรรมท้องถิ่นเช่น รางวัลกินรี รางวัลโลกสีเขียว ตราสัญลักษณ์ A (Agro tourism) ใบรับรอง GAP จากกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น

6. ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เพื่อจำหน่ายสำหรับนักท่องเที่ยว เช่น ไวน์ สบู่สมุนไพร ผลไม้แปรรูป สินค้าหัตถกรรม เป็นต้น

7. ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การอบ การนวด และประคบสมุนไพร การขี่ม้า การรีดนมวัว การเก็บผลไม้ การคราดหอย การตกปลา การนั่งช้าง เป็นต้น

8. การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร ได้แก่ การร่วมกิจกรรมและพักค้างคืนกับเกษตรกรในที่สูง การสัมผัสชีวิตของชาวนาไทยในภาคกลาง การร่วมกิจกรรมกับชาวประมงชายฝั่งทะเล การร่วมกินอยู่และทำกิจกรรมกับชาวสวนอัมพวา เป็นต้น

องค์ประกอบที่ 5 : ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี หมายถึง ความพร้อมของ 6 คุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ การมีอรรถาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร) ที่ควรค่าแก่การเยี่ยมชมของนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

1. อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม คือ เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่อยู่ห่างไกลจากโรงงานอุตสาหกรรม 50 - 100 เมตรขึ้นไป

2. ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย คือ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ เช่น มีบรรยากาศดี มีแหล่งน้ำธรรมชาติ มีภูเขา ทะเล น้ำตก ป่าไม้ สัตว์ป่าที่เอื้อประโยชน์ต่อการจัดการท่องเที่ยว

3. ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ คือ การอนุรักษ์ และส่งเสริมความหลากหลายของสายพันธุ์ ที่สะท้อนให้เห็นถึงการส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้ เช่น การปลูกผลไม้หลากหลายพันธุ์ การขยายพันธุ์ไม้ เป็นต้น

4. การมีอรรถาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว คือ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ให้บริการนักท่องเที่ยว เมื่อเดินทางมาท่องเที่ยวภายในสวนเกษตร เช่น การทักทาย ต้อนรับ การพูดคุย การยิ้มแย้ม สุภาพ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

5. เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การถ่ายทอดเรื่องราว/ความเป็นมา ความรู้ ภูมิปัญญาที่สะท้อนถึงวิถีชีวิตการทำงานเกษตรของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรแก่นักท่องเที่ยว ผ่านทางสื่อต่างๆ ที่เป็นรูปธรรมชัดเจน เช่น การเปิดวิดิทัศน์ การแจกแผ่นพับใบปลิว ป้ายสื่อความหมายภายในสวนเกษตร เป็นต้น เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ พร้อมทั้งจะกลับมาเที่ยวซ้ำ

6. การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร คือ มีการจำหน่ายสินค้า การพัฒนาผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร การแปรรูป รวมถึงการให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต เพื่อเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

หลักเกณฑ์และวิธีการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

วิธีการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1) การใช้แบบประเมินเป็นเครื่องมือในการประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ซึ่งประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบหลัก 40 ตัวชี้วัด และจะต้องประเมินผ่าน ทั้ง 5 องค์ประกอบหลัก แต่ละองค์ประกอบหลัก ถูกกำหนดให้มีความสำคัญเท่ากัน หรือ คิดเป็นร้อยละ 20 เท่ากัน

องค์ประกอบหลัก	คะแนนเต็ม
1. ศักยภาพการบริหารจัดการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
3. ศักยภาพการบริการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	20
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	20
รวม	100

กรอบตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 40 ตัวชี้วัด กำหนดเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scales) มี 3 ระดับ โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ค่าคะแนน	หมายถึง
1	สูงกว่ามาตรฐาน
0.5	ได้มาตรฐาน
0	ต่ำกว่ามาตรฐาน

วิธีการให้คะแนน

การพิจารณาให้คะแนนให้พิจารณาคุณสมบัติของตัวชี้วัดแต่ละตัวในแหล่งท่องเที่ยว ตรงกับระดับใดมากที่สุดและจะให้ค่าคะแนนในข้อที่เห็นว่าแหล่งท่องเที่ยวควรได้ในข้อนั้นเพียงข้อเดียว ทั้งนี้จะมี ค่าคะแนน 0, 0.5 และ 1 โดยให้ผู้ประเมินทำเครื่องหมาย ○ รอบหมายเลขที่ต้องการในช่องคะแนน (A) แล้วรวมคะแนนใส่ไว้ในช่องคะแนน (A x B)

ตัวอย่างแบบและวิธีการประเมิน

ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A x B)
1.1 มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบในการบริหารจัดการองค์กรอย่างชัดเจน มีผังโครงสร้าง การบริหารงานขององค์กรให้บุคลากรทุกระดับรับรู้ และปฏิบัติตาม			
• ไม่มีโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร	0	3	
• มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร แต่ไม่ได้ สื่อสารให้บุคลากรทุกระดับรับรู้	0.5	3	
• มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานขององค์กร มีระเบียบ ข้อ บังคับหรือคู่มือพนักงาน มีป้ายแสดงผังโครงสร้างการ บริหารงานขององค์กรแสดงให้พนักงานทุกคนรับรู้ และปฏิบัติ ตาม	①	3	3

วิธีการคิดคะแนน

ค่าน้ำหนัก

ค่าน้ำหนักในแต่ละตัวชี้วัด จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงความสำคัญของตัวชี้วัดนั้น ๆ ค่าน้ำหนักจะมีค่าอยู่ระหว่าง 2 - 4 การกำหนดค่าน้ำหนักที่แตกต่างกันในแต่ละตัวชี้วัดและจำนวนตัวชี้วัดในแต่ละองค์ประกอบจะต้องสอดคล้องกับค่าคะแนนเต็ม (20 คะแนน) ที่กำหนดไว้ในแต่ละองค์ประกอบหลัก คะแนนรวมของ 5 องค์ประกอบหลักมีค่าคะแนนเต็ม 100 คะแนน

การคำนวณค่าคะแนนที่ได้จากการประเมิน

1) สูตรการคำนวณ

หลังจากคณะกรรมการตรวจประเมินลงพื้นที่ เพื่อประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ขอรับการประเมิน และเมื่อดำเนินการตรวจประเมินเรียบร้อยแล้ว จะนำแบบประเมินดังกล่าวมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิธีการทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดการวิเคราะห์ตามสมการ ดังนี้

สูตรที่ 1

$$T_j = \sum_{i=1}^n W_{ji} X_{ji} = (W_{11} X_{11} + W_{12} X_{12} + W_{13} X_{13} + \dots + W_{jn} X_{jn})$$

T _j	หมายถึง	ค่าคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบหลัก
W	หมายถึง	ค่าน้ำหนักประจำตัวชี้วัด
X	หมายถึง	ค่าคะแนนที่กรรมการประเมินประจำตัวชี้วัด
I	หมายถึง	ลำดับที่ของตัวชี้วัด 1, 2, 3, ..., n
J	หมายถึง	ลำดับที่ขององค์ประกอบหลัก 1, 2, 3, 4, 5
n	หมายถึง	ลำดับที่สุดท้ายของตัวชี้วัด ในแต่ละองค์ประกอบหลัก

สูตรที่ 2 นำผลที่ได้แต่ละองค์ประกอบมาเข้าสมการได้เป็นคะแนนรวม ดังนี้

$$\sum_{j=1}^4 T_j = (T_1 + T_2 + T_3 + T_4)$$

T	หมายถึง	ค่าคะแนนรวมในแต่ละองค์ประกอบหลักที่คำนวณได้จากสูตรที่ 1
J	หมายถึง	ลำดับที่ขององค์ประกอบหลัก 1, 2, 3, 4, 5

ผลรวมของคะแนนรวมแต่ละองค์ประกอบหลักที่ได้ คือ ค่าคะแนนที่ใช้แบ่งระดับมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

2) เกณฑ์การแปลความหมายของมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร นำค่าคะแนนรวมที่คำนวณได้จากสูตรที่ 2 แปลความตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร แบ่งเป็น 3 ระดับ ดังนี้

1. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีเยี่ยม มีคะแนนรวม ตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป
 2. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 71-80 คะแนน
 3. ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 61-70 คะแนน
- * ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีคะแนนรวม ต่ำกว่า 61 คะแนนลงมา

แบบประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

กรุณาใส่เครื่องหมาย ○ ล้อมรอบ ในช่องคะแนน (A) ที่ตรงกับความคิดเห็นท่านมากที่สุด และใส่ค่าคะแนนรวม ในช่อง (AXB)

1. ศักยภาพด้านการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนเต็ม 20	
		คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
1.1 โครงสร้างการบริหารจัดการองค์กรและแผนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีโครงสร้างการบริหารงานองค์กร	0	2.4	
2. มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานองค์กร แต่ไม่ได้สื่อสารให้บุคลากรทุกระดับรับรู้	0.5	2.4	
3. มีเอกสารกำหนดโครงสร้างการบริหารงานองค์กร ระเบียบข้อบังคับหรือคู่มือพนักงาน บัญชีแสดงผังโครงสร้างการบริหารงานองค์กรแสดงให้พนักงานทุกคนรับรู้และปฏิบัติตาม	1	2.4	
1.2 การกำหนดแผนการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีแผนผังแสดงเป็นรูปธรรม	0	2.4	
2. มีการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน	0.5	2.4	
3. มีแผนผังแสดงการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างชัดเจน และจัดแสดงให้กับนักท่องเที่ยว	1	2.4	
1.3 การจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว			

ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่า คะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการจัดการด้านความปลอดภัยสำหรับนักท่องเที่ยว	0	1.6	
2. มีการจัดการด้านความปลอดภัย และชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลพร้อมยาสามัญประจำบ้าน (ไม่หมดอายุ)	0.5	1.6	
3. มีเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย อาสาสมัครสาธารณสุข ประจำหมู่บ้าน (อสม.) หรือเจ้าหน้าที่พยาบาลประจำแหล่งท่องเที่ยวและมีชุดเครื่องมือปฐมพยาบาลพร้อมยาสามัญประจำบ้าน (ไม่หมดอายุ)	1	1.6	
1.4 การจัดการของเสียในแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่า คะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการจัดการของเสีย	0	2.4	
2. มีการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสีย ภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีการจัดการของเสียอย่างเป็นระบบ	1	2.4	
1.5 การยอมรับและความร่วมมือกับชุมชนโดยรอบ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่า คะแนน รวม (A × B)
1. ชุมชนไม่ยอมรับหรือมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับผลกระทบจากการท่องเที่ยว	0	1.6	
2. ชุมชนยอมรับและได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว	0.5	1.6	
3. ชุมชนยอมรับและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว	1	1.6	
1.6 การสร้างเครือข่ายเพื่อสนับสนุนแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่า คะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรต่าง ๆ	0	1.6	
2. มีการสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงกับองค์กรระดับท้องถิ่น	0.5	1.6	
3. มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรระดับภาค / ประเทศ / นานาประเทศ	1	1.6	

1.7 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. การจัดการการท่องเที่ยวไม่สอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0	2.4	
2. การจัดการการท่องเที่ยวมีความสอดคล้องกับแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.5	2.4	
3. การจัดการการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมแนวทางการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	1	2.4	
1.8 การบำรุงรักษาระบบสาธารณูปโภคและทรัพยากรการท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีแผนการบำรุงรักษา	0	1.6	
2. มีแผนการบำรุงรักษา	0.5	1.6	
3. มีการดำเนินงานตามแผนการบำรุงรักษา	1	1.6	
1.9 การส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตร	0	1.6	
2. มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรระดับท้องถิ่น (OTOP)	0.5	1.6	
3. มีการส่งเสริมการขาย การเพิ่มมูลค่า และพัฒนาผลิตภัณฑ์เกษตรระดับประเทศ	1	1.6	

1.10 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีแผ่นพับหรือเอกสารแนะนำแหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีสื่อเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์มากกว่า 2 ประเภท เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อโทรทัศน์ และเว็บไซต์ เป็นต้น	0.5	2.4	
3. มีสื่อเพื่อการโฆษณา และประชาสัมพันธ์มากกว่า 2 ประเภท และมีเว็บไซต์ของตนเอง	1	2.4	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
2. ศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจาก ความพร้อมในการจัดหาบริการพื้นฐาน ให้นักท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว อีกทั้งเป็นองค์ประกอบที่ช่วยเสริมให้แหล่งท่องเที่ยว มีความสำคัญ และสร้างความประทับใจให้นักท่องเที่ยว			
2.1 เส้นทางเดินทางเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. การเดินทางเข้าถึงแหล่งไม่สะดวก	0	3.2	
2. การเดินทางเข้าถึงได้สะดวกบางช่วงฤดูกาล	0.5	3.2	
3. การเดินทางเข้าถึงได้สะดวกทุกฤดูกาล	1	3.2	
2.2 ความพร้อมของระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	0	3.2	
2. มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์	0.5	3.2	
3. มีระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน และอินเทอร์เน็ต	1	3.2	

2.3 ความพร้อมด้านที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว	0	3.2	
2. ไม่มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว แต่มีเครือข่ายบริการที่พักภายนอกแหล่งท่องเที่ยวที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง	0.5	3.2	
3. มีที่พักสำหรับบริการนักท่องเที่ยว ในแหล่งท่องเที่ยว	1	3.2	
2.4 ความพร้อมด้านอาหารสำหรับบริการนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยว	0	3.2	
2. มีบริการอาหารสำหรับนักท่องเที่ยวเฉพาะที่มีการสั่งจองล่วงหน้า	0.5	3.2	
3. มีร้านอาหารให้บริการแก่นักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	1	3.2	
2.5 การกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับขนาดพื้นที่			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวเข้าสู่แหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีการกำหนดจำนวนนักท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับศักยภาพการรองรับของแหล่งท่องเที่ยว และมีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม	1	2.4	
2.6 การเตรียมความพร้อมของบุคลากรในการรองรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีบุคลากรรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ	0	2.4	
2. มีบุคลากรรองรับนักท่องเที่ยวอย่างเพียงพอ เฉพาะเมื่อมีการติดต่อล่วงหน้า	0.5	2.4	
3. มีบุคลากรพร้อมรองรับนักท่องเที่ยวตลอดเวลา	1	2.4	

2.7 การกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้เฉพาะบางฤดูกาล	0.5	2.4	
3. มีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการท่องเที่ยวได้ตลอดปี	1	2.4	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
3. ศักยภาพการให้บริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการสร้างคุณค่าให้กับตัวสินค้าที่ให้บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว			
3.1 การต้อนรับและสร้างความคุ้นเคยสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการบรรยาย แนะนำสถานที่ และกตีกาการปฏิบัติตนภายในแหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการบรรยายกิจกรรม แนะนำสถานที่ และกตีกาการปฏิบัติตนสำหรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีการฉายวีดิทัศน์ และบรรยายกิจกรรม แนะนำสถานที่ และกตีกาการปฏิบัติตน สำหรับนักท่องเที่ยวภายในแหล่งท่องเที่ยว	1	2.4	
3.2 การให้บริการมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีมัคคุเทศก์ท้องถิ่นหรือผู้นำชมสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมที่พูดได้เฉพาะภาษาไทยสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีมัคคุเทศก์หรือผู้นำชมที่พูดได้ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศสำหรับบริการนักท่องเที่ยว	1	2.4	

3.3 ร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึก			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกภายใน แหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกภายใน แหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีร้านขายของใช้ประจำวัน ของฝากและของที่ระลึกทั้งภายใน และบริเวณใกล้เคียงแหล่งท่องเที่ยว	1	2.4	
3.4 ความหลากหลายของกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ พักผ่อน หรือ บันเทิงในแหล่งท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีกิจกรรมเสริมสำหรับนักท่องเที่ยวเพื่อเรียนรู้ พักผ่อน หรือ บันเทิงในแหล่งท่องเที่ยว ตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
3.5 การให้บริการด้านความรู้และข้อมูลของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว เช่น แผ่น พับเอกสาร บอร์ดหรือป้ายสื่อความหมาย	0.5	2.4	
3. มีการให้บริการด้านความรู้และข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว และมีการ สาธิตวิธีการปฏิบัติ	1	2.4	
3.6 การให้บริการด้านยานพาหนะนำชมสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่า น้ำหนัก (B)	ค่าคะแนน รวม (A × B)
1. ไม่มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่	0	1.6	
2. มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่	0.5	1.6	
3. มีการบริการด้านยานพาหนะนำชมสถานที่อย่างเหมาะสม และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	1	1.6	

3.7 การให้บริการติดต่อสื่อสารสำหรับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร	0	2.4	
2. มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร เช่น ส่งจดหมาย โทรศัพท์ โทรสาร อินเทอร์เน็ต เป็นต้น	0.5	2.4	
3. มีการให้บริการติดต่อสื่อสาร ตั้งแต่ 3 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
3.8 การให้บริการฝึกอบรมหรือถ่ายทอดองค์ความรู้			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้สำหรับนักท่องเที่ยว	0	2.4	
2. มีการให้บริการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้สำหรับนักท่องเที่ยว	0.5	2.4	
3. มีสถานที่ให้บริการจัดการฝึกอบรมและถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่นักท่องเที่ยว	1	2.4	
3.9 การให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ	0	1.6	
2. มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น ห้องน้ำ ทางลาดเอียงสำหรับพื้นที่ต่างระดับ อย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	1.6	
3. มีการจัดการให้บริการสำหรับผู้สูงอายุและคนพิการ เช่น ห้องน้ำ ทางลาดเอียงสำหรับพื้นที่ต่างระดับ มากกว่า 1 ประเภท	1	1.6	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			

4. ศักยภาพการดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			คะแนนรวม 20 คะแนน
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว			
4.1 ความโดดเด่นด้านเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่น	0	2.4	
2. มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่นอย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	2.4	
3. มีเทคโนโลยีการเกษตรและองค์ความรู้เฉพาะที่โดดเด่นตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
4.2 ความโดดเด่นด้านเศรษฐกิจพอเพียงและภูมิปัญญาท้องถิ่น			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น	0	2.4	
2. มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างน้อย 1 ประเภท	0.5	2.4	
3. มีการทำการเกษตรแบบเศรษฐกิจพอเพียง หรือใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นตั้งแต่ 2 ประเภทขึ้นไป	1	2.4	
4.3 สภาพธรรมชาติที่มีความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีสภาพธรรมชาติที่สวยงาม เป็นพิเศษ	0	3.2	
2. ไม่มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ แต่มีการตกแต่ง ภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ	0.5	3.2	
3. มีสภาพธรรมชาติที่สวยงามเป็นพิเศษ และมีการตกแต่งภูมิทัศน์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ	1	3.2	

4.4 ความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายประเภท			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียงในรัศมี 20 กม.	0	2.4	
2. มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียง อย่างน้อย 1 แห่ง	0.5	2.4	
3. มีแหล่งท่องเที่ยวเชื่อมโยงในบริเวณใกล้เคียงตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป	1	2.4	
4.5 การได้รับรางวัล ใบรับรอง หรือใบประกาศเกียรติคุณ			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่เคยได้รับรางวัล	0	1.6	
2. เคยได้รับ 1 รางวัล	0.5	1.6	
3. เคยได้รับมากกว่า 1 รางวัล	1	1.6	
4.6 ความโดดเด่นและหลากหลายของผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น	0	2.4	
2. มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น อย่างน้อย 2-4 ประเภท	0.5	2.4	
3. มีผลิตภัณฑ์ที่โดดเด่น ตั้งแต่ 5 ประเภท ขึ้นไป	1	2.4	
4.7 ความโดดเด่นและความหลากหลายของกิจกรรมในแหล่งท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. มีกิจกรรมที่โดดเด่นเพียง 1 ประเภท	0	3.2	
2. มีกิจกรรมที่โดดเด่น 2-4 ประเภท	0.5	3.2	
3. มีกิจกรรมที่โดดเด่น ตั้งแต่ 5 ประเภทขึ้นไป	1	3.2	

4.8 การเรียนรู้วิถีชีวิตหรือร่วมทำกิจกรรมกับเกษตรกร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร	0	2.4	
2. มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร	0.5	2.4	
3. มีกิจกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตเกษตรกร ทั้งภายในแหล่งท่องเที่ยวและชุมชนโดยรอบ	1	2.4	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
5. ศักยภาพด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี		คะแนนรวม 20 คะแนน	
หมายเหตุ พิจารณาจากความสามารถในการดำเนินงาน วางแผน ควบคุม ดูแล และจัดการแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพอากาศที่บริสุทธิ์ สามารถดำเนินการได้อย่างยั่งยืน			
5.1 อากาศบริสุทธิ์และอยู่ห่างไกลจากเขตอุตสาหกรรม			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมน้อยกว่า 50 เมตร (พรบ. โรงงานอุตสาหกรรม)	0	4	
2. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรม 50-100 เมตร (พรบ. โรงงานอุตสาหกรรม)	0.5	4	
3. สวนเกษตรอยู่นอกเขตอุตสาหกรรมมากกว่า 100 เมตร (พรบ. โรงงานอุตสาหกรรม)	1	4	
5.2 ทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A x B)
1. ไม่มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0	3.2	
2. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลายภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	0.5	3.2	
3. มีทรัพยากรทางธรรมชาติที่หลากหลาย และมีการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติภายในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร	1	3.2	

5.3 ความหลากหลาย การอนุรักษ์ และส่งเสริมคุณค่าของเมืองแห่งผลไม้			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีความหลากหลายของสายพันธุ์ ไม่มีการอนุรักษ์ และส่งเสริมสายพันธุ์	0	3.2	
2. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ และมีการอนุรักษ์สายพันธุ์	0.5	3.2	
3. มีความหลากหลายของสายพันธุ์ มีการอนุรักษ์และส่งเสริมสายพันธุ์	1	3.2	
5.4 การมีอัยยาศัยที่ดี มีความเป็นกันเองกับนักท่องเที่ยว			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร น้อยกว่าร้อยละ 50	0	3.2	
2. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร ร้อยละ 50-80	0.5	3.2	
3. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสวนเกษตร มากกว่าร้อยละ 80 ขึ้นไป	1	3.2	
5.5 เรื่องราว/ความเป็นมาของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. ไม่มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา	0	3.2	
2. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา แต่ไม่เป็นรูปธรรมชัดเจน	0.5	3.2	
3. มีการถ่ายทอดเรื่องราว ความเป็นมา และเป็นรูปธรรมชัดเจน	1	3.2	
5.6 การจำหน่ายและเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร			
ตัวชี้วัด	คะแนน (A)	ค่าน้ำหนัก (B)	ค่าคะแนนรวม (A × B)
1. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร แต่ไม่มีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0	3.2	
2. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	0.5	3.2	
3. มีการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร และมีการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และให้นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมในกิจกรรมการผลิต	1	3.2	
คะแนนรวม (คะแนนเต็ม 20 คะแนน)			
คะแนนรวมทั้งหมด (คะแนนเต็ม 100 คะแนน)			

- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีเยี่ยม มีคะแนนรวม ตั้งแต่ 81 คะแนนขึ้นไป
- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดีมาก มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 71-80 คะแนน
- ☐ ผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพระดับดี มีคะแนนรวม อยู่ระหว่าง 61-70 คะแนน
- ☐ ไม่ผ่านผ่านเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพ มีคะแนนรวม ต่ำกว่า 61 คะแนนลงมา

ภาคผนวก ฉ

รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี (โซนอำเภอเมือง)

“เที่ยวเมืองผลไม้ จันทบุรี 1 วัน”

ดื่มด่ำกับความสวยงามของธรรมชาติอันบริสุทธิ์ สวยงาม สนุกสนานไปกับการเรียนรู้
ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและ
ทรงคุณค่า พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวของชาวจันทบุรี ซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนอย่างแท้จริง
คัตสรรที่พัก อาหารรสเลิศ พร้อมบริการ แสนพิเศษสำหรับคุณ

กำหนดการเดินทาง

วันที่ 1 กรุงเทพฯ – ศาลหลักเมืองจังหวัดจันทบุรี - ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช - โบสถ์
โรมันคาทอลิก อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล - ชุมชนริมน้ำจันทบูร - ศูนย์
พัฒนาไม้ผลตามพระราชดำริ - แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี - (B/-/-)

05.00 น. เดินทางออกจากกรุงเทพฯ มุ่งสู่จังหวัดจันทบุรี “เมืองน้ำตกลือเลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี
อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวมญาติกู้ชาติ
ที่จันทบุรี” มีบริการอาหารเช้าบนรถ มีขนมปังแซนวิช เสิร์ฟพร้อมน้ำผลไม้เย็นๆ

09.00 น. นำทุกท่านสักการะ ขอพร เพื่อความเป็นสิริมงคล ศาลหลักเมืองจังหวัด
จันทบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ชาวจังหวัด จันทบุรี ให้ความเคารพและศรัทธา
เป็นอย่างมาก โดยมีการสันนิษฐานว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช

ทรงสร้างขึ้นเมื่อครั้งเสด็จเข้าเมืองจันทบุรี เพื่อใช้เป็นที่รวบรวมไพร่พลและ
เสปียงอาหารก่อนยกทัพไปกอบกู้กรุงศรีอยุธยาสำหรับตัวศาลหลักเมืองใน
ปัจจุบัน แต่เดิมเป็นศาลไม้รูปทรงธรรมดา ตั้งอยู่ระหว่างต้นข่อยใหญ่ 2 ต้น
ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ทางจังหวัดจันทบุรีได้ก่อสร้างศาลฝังเสาหลักเมืองและหล่อองค์เจ้าพ่อ
ขึ้นใหม่ มีลักษณะเป็นอาคารทรงไทยแบบจัตุรมุข ก่ออิฐถือปูน มีช่อฟ้าใบระกา และมีปรางค์ที่
ด้านบน ส่งผลให้ศาลหลักเมืองดูสง่างามเพิ่มขึ้นไปอีก

09.30 น. นำทุกท่านสักการะ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช เป็นสถานที่
สำคัญของเมืองจันทบุรี เสมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจันทบุรี ที่แสดงถึงความ
ศรัทธา และจงรักภักดีที่มีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สำหรับผู้ที่เดินทางมาถึง
จันทบุรีแล้ว ไม่ควรพลาดแวะสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล และขอพร ซึ่งในวันที่ 28
ธันวาคม ของทุกปี ถือว่าเป็น "วันสมเด็จพระเจ้าตากสิน" ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเสด็จขึ้น
ครองราชย์ ของพระองค์ เมื่อปี พ.ศ. 2310 บริเวณศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช
จะมีการทำบุญตักบาตรและถวายเครื่องราชสักการะ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหา

กรุณาธิคุณที่ทรงกอบกู้เอกราชให้แผ่นดินไทย

10.00 น. หลังจากที่ได้ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำจังหวัดไปแล้ว จากนั้นมุ่งหน้าไปสู่
โบสถ์โรมันคาทอลิก อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล เป็นอีกหนึ่ง
สถานที่ไฮไลท์ของการท่องเที่ยวในเขตตัวเมืองจันทบุรี เป็นโบสถ์คริสต์ที่มี

ประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 100 ปี มีความสวยงามและเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของไทย เป็นศาสนสถานที่ดูอลังการยิ่งใหญ่มาก ฝังไว้ด้วยความสงบ บ่งบอกถึงพลังความศรัทธาอันแรงกล้า และความเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้นของคริสตศาสนิกชนในจังหวัดจันทบุรี โบสถ์คาทอลิกได้เปิดให้ผู้คนแวะเข้าไปเยี่ยมชมภายในโบสถ์ได้ มีผู้คนแวะมาถ่ายรูปทั้งกลางวัน และกลางคืน โบสถ์อยู่ติดริมแม่น้ำจันทบุรี มีที่จอดรถสะดวก เดินชมแล้วสามารถเดินข้ามสะพานไปยังชุมชนริมน้ำจันทบูรได้ไม่ไกล

- 11.00 น. และพาทุกท่านเยี่ยมชมชุมชนโบราณ **ชุมชนริมน้ำจันทบูร** เป็นชุมชนเก่าแก่วัดริมน้ำจันทบูรด้านตะวันตก แต่เดิมรู้จักกันในชื่อที่เรียกกันติดปากว่า "บ้านลุ่ม" ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่ของชาวจีนและญวนอพยพตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ต่อมาได้พัฒนามาเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าของจันทบุรีที่สำคัญแห่งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ในปัจจุบันคือสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งที่น่าสนใจ อาทิเช่น บ้านเรือนริมน้ำเก่าสมัย ร.5 และวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงสถาปัตยกรรมโบราณร้านขายของและร้านอาหารต่างๆ แต่ละร้านไม่ทำร้านให้โดดเด่น หรือขัดแย้งกับสถานที่แต่กลมกลืนไปกับบรรยากาศเก่าๆตามแบบเดิมของชุมชนริมน้ำจันทบูร

- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวันตามอัธยาศัย ณ ร้านอาหารท้องถิ่นของจังหวัดจันทบุรี ภายในชุมชนริมน้ำจันทบูร ซึ่งมีเมนูอาหารท้องถิ่นให้ทุกท่านได้เดินเลือกซื้อ เลือกชมได้ตามใจชอบ ทั้งอาหารคาว ของหวาน ขนม เครื่องดื่มชนิดต่างๆ เป็นต้น
- 13.00 น. จากนั้นนำทุกท่านเรียนรู้วิถีเกษตรแบบพอเพียง ณ **ศูนย์พัฒนาไม้ผล ตามพระราชดำริ จังหวัดจันทบุรี** เป็นแหล่งเรียนรู้และถ่ายทอดความรู้ให้แก่ประชาชน รวมทั้งเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกทั้งยังเป็นศูนย์ศึกษาด้านการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และพัฒนาผลผลิตทางการเกษตรในรูปแบบเกษตรอินทรีย์ รวมถึงเป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ของราษฎรทั่วไปอย่างสมบูรณ์ทั้งด้านการปรับปรุงบำรุงดิน ด้านการเลี้ยงสัตว์และแมลงเศรษฐกิจ และด้านการประมง เพื่อส่งเสริมการผลิตให้สามารถจำหน่ายได้ทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ตลอดจนขยายผลให้ราษฎรนำไปปฏิบัติให้เกิดผล

- 14.00 น. เมื่อได้ความรู้เกี่ยวกับการเกษตรมากพอสมควรแล้ว จากนั้นจะนำทุกท่านเดินทางไปยัง **แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี** ที่มีการบริการเปิดสวนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้ามาสัมผัสกับการดำรงชีวิตแบบเรียบง่าย นักท่องเที่ยวจะได้ทำกิจกรรมต่างๆร่วมกับชาวสวน เช่น เดินชมสวน และได้รับความรู้จากการบรรยายของชาวสวน

เองเกี่ยวกับการเกษตร การชิมผลไม้ เช่น ทุเรียน ลองกอง เงาะ มังคุด เป็นต้น การให้อาหารสัตว์ ซึ่งนักท่องเที่ยวจะได้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ และความประทับใจกลับไปด้วย ถือว่าคุ้มค่ากับการเดินทางท่องเที่ยว

- 16.00 น. แวะซื้อสินค้าของที่ระลึกขึ้นชื่อของจันทบุรี เช่น สินค้าแปรรูป อาหารทะเล ขนมหอยนางรม ผลไม้สดๆ เป็นต้น และนำทุกท่านเดินทางกลับสู่ กรุงเทพมหานคร โดยสวัสดิภาพ
- 20.00 น. ถึงจุดหมายปลายทาง กรุงเทพมหานครโดย สวัสดิภาพ พร้อมความประทับใจไม่รู้ลืม
- **หมายเหตุ**** โปรแกรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

**รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
(อำเภอแหลมสิงห์)**

“เที่ยวเมืองผลไม้ จันทบุรี 2 วัน 1 คืน”

ดื่มด่ำกับความสวยงามของธรรมชาติอันบริสุทธิ์ สวยงาม สนุกสนานไปกับการเรียนรู้
ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและ
ทรงคุณค่า พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวของชาวจันทบุรี ซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนอย่างแท้จริง
คัดสรรที่พัก อาหารรสเลิศ พร้อมบริการ แสพพิเศษสำหรับคุณ

กำหนดการเดินทาง

- วันที่ 1** กรุงเทพฯ – ศาลหลักเมืองจังหวัดจันทบุรี – ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช –
วัดมังกรบุปผาราม – อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิ้ว – แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัด
จันทบุรี – พุทธอุทยานวัดขากใหญ่ (-/L/D)
- 07.00 น. เดินทางออกจากกรุงเทพฯ มุ่งสู่จังหวัดจันทบุรี “เมืองน้ำตกลือเลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทย
พันธุ์ ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวม
ญาติกู้ชาติที่จันทบุรี”
- 11.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ **ร้านก๋วยเตี๋ยวหมูเลียะ** ซึ่งเป็นอาหาร ท้องถิ่นของจันทบุรี หาทาน
ได้แค่ในจันทบุรีเท่านั้น ความเฉพาะเจาะจงของก๋วยเตี๋ยวหมูเลียะ คือ การเติมแฉงของ
“เร็ว” ซึ่งเร็วเป็นไม้ที่เป็นราก พบมากเฉพาะใน   ภาชนะวันออก
เร็วเป็นไม้พื้นบ้าน แล้วก็มีการเติม ข่าแก่
กระเทียมดอง กะปิเผา ซึ่งกะปิกี้เป็นอาหารที่มี
การผลิตในท้องถิ่น ส่วนสับปะรด ก็ปลูกได้ตาม
ท้องถิ่น ฉะนั้นการผสมผสานเครื่องเทศหลายๆ
อย่างลงไป ทำให้ก๋วยเตี๋ยวหมูเลียะมีรสชาติที่มีความเฉพาะมากๆ
และเป็นรสชาติหอมอร่อยและหอมเครื่องเทศ เป็นเมนูที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว
เป็นอย่างมาก
- 12.00 น. นำทุกท่านสักการะ ขอพร เพื่อความเป็นสิริมงคล **ศาลหลักเมือง**
จังหวัดจันทบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ชาวจังหวัด จันทบุรี ให้ความเคารพและ
ศรัทธา เป็นอย่างมาก โดยมีการสันนิษฐานว่า สมเด็จพระเจ้าตากสิน
มหาราชทรงสร้างขึ้นเมื่อครั้งเสด็จเข้าเมืองจันทบุรี เพื่อใช้เป็น
ที่รวบรวมไพร่พลและเสบียงอาหารก่อนยกทัพไปกอบกู้กรุงศรีอยุธยา
สำหรับตัวศาลหลักเมืองในปัจจุบัน แต่เดิมเป็นศาลไม้รูปทรงธรรมดา
ตั้งอยู่ระหว่างต้นข่อยใหญ่ 2 ต้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ทางจังหวัด
จันทบุรีได้ก่อสร้างศาลฝังเสาหลักเมืองและหล่อองค์เจ้าพ่อขึ้นใหม่ มี
ลักษณะเป็นอาคารทรงไทยแบบจัตุรมุข ก่ออิฐถือปูน มีช่อฟ้าใบระกา และมีปรางค์ที่ด้านบน
ส่งให้ศาลหลักเมืองดูสง่างามเพิ่มขึ้นไปอีก

- 12.30 น. นำทุกท่านสักการะ **ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช** เป็นสถานที่สำคัญของเมืองจันทบุรี

เสมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจันทบุรี ที่แสดงถึงความศรัทธา และจงรักภักดีที่มีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สำหรับผู้ที่เดินทางมาถึงจันทบุรีแล้ว ไม่ควรพลาดแวะสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล และขอพร

ซึ่งในวันที่ 28 ธันวาคม ของทุกปี ถือว่าเป็น "วันสมเด็จพระเจ้าตากสิน" ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเสด็จขึ้นครองราชย์ ของพระองค์ เมื่อปี พ.ศ. 2310 บริเวณศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จะมีการทำบุญตักบาตรและถวายเครื่องราชสักการะ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงกอบกู้เอกราชให้แผ่นดินไทย

- 13.00 น. เมื่อสักการะสิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำของจังหวัดเพื่อความเป็นสิริมงคลเรียบร้อยแล้ว จากนั้นนำ

นักท่องเที่ยวทุกท่าน ให้อำนาจบุญ ณ **วัดมังกรบุนพาราม (เล่งฮ่วย)** ซึ่งเป็นวัดจีนขนาดใหญ่ในจังหวัดจันทบุรี เป็นที่เคารพศรัทธาของนักแสวงบุญ พุทธศาสนิกชน ชาวไทยเชื้อสายจีน และถือเป็นตำแหน่งของทางมังกร ที่สืบเนื่องจากวัดมังกรกมลาวาส (หัวมังกร) และวัดจีนประชาสโมสร (ท้องมังกร) จึงมีผู้นิยมนิยมนำมากราบสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล ขอพรให้เกิดโชคลาภ สะเดาะเคราะห์ เสริมดวงชะตา แก่ปีชงมีลักษณะการวางผังของวัด เหมือนกับวัดมังกรกมลาวาส และวัดจีนประชาสโมสร สถาปัตยกรรมมีลักษณะผสมผสานอย่างกลมกลืน ระหว่างพุทธศิลป์ไทย-จีน แบบสถาปัตยกรรมจีนภาคใต้ ทุกท่านจะได้ตื่นตาตื่นใจกับศิลปะของจีนที่มีอยู่ทั่วทั้งบริเวณวัด แห่งนี้มีรู้ลึม

- 13.30 น. จากนั้นนำทุกท่านเที่ยวชม **อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลั่ว** ถูกเป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 11 ของประเทศไทย "น้ำตก พลั่ว" เป็นน้ำตกที่มีความสวยงามตามธรรมชาติ มีน้ำตกตลอดปี ประกอบด้วยสายธาร 2 สาย สายหนึ่งไหลลดหลั่นผ่านชอกหินผา อีกสายหนึ่งมีขนาดเล็กกว่า แต่ทั้งนี้ตัวลงมาจากผาสูง 20 ซึ่งเป็นจุดเด่นของอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลั่วและมีปลาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะ "ปลาพลวงหิน" เป็นที่ตื่นตาแก่ผู้ที่ไปท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวทุกท่านจะได้สัมผัสกับบรรยากาศของสายน้ำไหล เย็นชุ่มฉ่ำสดชื่น หายเหนื่อยไปทันที สัมผัสกับปลาพลวงแหวกว่ายไปมาในระยะใกล้ ให้ความรู้สึกละเอียดไปอีกแบบที่จะไม่ได้สัมผัสหากไม่เดินทางมาท่องเที่ยวยัง อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลั่ว

- 14.30 น. นำทุกท่านเดินทางสู่ **แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี** พบกับผลผลิตที่มีคุณภาพ คัดสรรเป็นอย่างดีเพื่อต้อนรับนักท่องเที่ยว เพลิดเพลินไปกับองค์ความรู้ทางการเกษตร เรียนรู้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่จากชาวสวนที่มีความเป็นกันเอง เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว นอกจากนั้นทุกท่านจะพบกับผลไม้สดๆ ที่หลากหลายจากสวน และเข้าสู่กระบวนการส่งผ่านไปยังนักท่องเที่ยวทุกท่าน ชวนให้อยากลิ้มลอง เช่น ทุเรียน เงาะ ระกำ ลางสาด ลองกอง กล้วยไข่ มังคุด ที่เมื่อลิ้มลองรสชาติแล้วติดใจ ทุกท่านยังสามารถซื้อผลไม้ดีมีคุณภาพสดๆ

- จากสวนเป็นของฝาก ของให้แก่บุคคลที่ท่านรักได้เยอะแยะมากมาย
- 16.30 น. จากนั้น เมื่อทุกท่านได้เรียนรู้วิถีเกษตร อิ่มอร่อยกับผลไม้หลากหลายชนิด ต่อไปจะพาทุกท่านท่องเที่ยวยัง **พุทธอุทยานวัดซากใหญ่วัดซากใหญ่** หรือ พุทธอุทยาน มหาปทุมวิทยา ญาณสัมปันโน ภายในบริเวณวัดมีต้นไม้ใหญ่เต็มพื้นที่ สถานที่แห่งนี้บรรยากาศเย็นสงบ ตั้งแต่เข้าสู่บริเวณพุทธอุทยานมหาปทุมวิทยาญาณสัมปันโน ภายในพุทธอุทยานฯ มีพุทธประติมากรรมอันยิ่งใหญ่อลังการ เป็นเรื่องราวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมเทศนาโปรดบุคคลต่าง ๆ ตามพุทธประวัติ ซึ่งล้วนเป็นประติมากรรมมีลักษณะที่สวยงาม นักท่องเที่ยวทุกท่านสามารถไหว้พระ ขอพร เดินชมความสวยงามของปติมากรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรมที่สวยงามภายในวัดได้
- 18.00 น. นำทุกท่านรับประทานอาหาร เย็นสุดแสนพิเศษ เต็มไปด้วยอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น และเมนูอาหารทะเลที่หลากหลายคัดสรร มาเป็นอย่างดีสดๆ ใหม่ ๆ กุ้ง หอย ปู ปลา ฯลฯ ท่านแล้วจะติดใจไม่ลืมเลือน
- 19.00 น. นำทุกท่านเข้าสู่ที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย ณ ชายหาดแหลมสิงห์ ท่ามกลางบรรยากาศกลิ่นไอทะเล นอนฟังเสียง คลื่น บรรยากาศ

วันที่ 2 ดึกแดง คุกขี้ไก่ – โอเอซิส ซีเวิลด์ - แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเก้า –อยู่ต่อ เรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช (B/L/-)

- 07.00 บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรมที่พัก จังหวัดจันทบุรี
- 08.00 น. นำทุกท่านเดินทางสู่ **ดึกแดง - คุกขี้ไก่** โบราณสถานอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์แห่งนี้ สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2436 (ร.ศ. 112) ในช่วงที่มีกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส และกองทหารฝรั่งเศสได้สร้างคุกขี้ไก่ขึ้นเพื่อใช้กักขังคนไทยที่ต่อต้านมหาอำนาจ โดยสร้างขึ้นเป็นหอสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีช่องระบายอากาศอยู่สองแถว หลังคาโปร่ง เป็นที่คุมขังที่เต็มไปด้วยความทรมาน เพราะชั้นบนใช้เป็นที่เลี้ยงไก่ซึ่งจะ ถ่ายมูลราดศีรษะนักโทษที่อยู่ภายในนั้นตลอดเวลา สำหรับดึกแดงเป็นอาคารชั้นเดียว สร้างด้วยอิฐถือปูน โครงหลังคาเป็นเหล็ก
- รางรถไฟ หลังคากระเบื้องดินเผาสีแดง ประตูเปิดถึงกันหมด ทุกท่านจะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของไทยและฝรั่งเศส รวมทั้งได้สัมผัสกับดึกแดง คุกขี้ไก่ ณ ปัจจุบัน ซึ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปมาก เพื่อใช้ในการศึกษาเรียนรู้ และเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดจันทบุรี
- 09.00 น. จากนั้นนำทุกท่านไปตื่นตาตื่นใจกับความน่ารักแสนซนของปลาโลมา ที่ **โอเอซิส ซีเวิลด์** เป็นสถานที่เพาะพันธุ์โลมา และแสดงโชว์โลมาที่มีชื่อเสียง เป็นที่เที่ยวยอดนิยมอีกแห่งหนึ่ง ที่จะได้เห็นความน่ารัก แสนรู้ของโลมาที่ได้รับการฝึกจากฝีมือครูฝึกไทยล้วนๆ ซึ่งการแสดงโลมา 2 สายพันธุ์ไทย นั่นก็คือ โลมาปากขวดหรือโลมาสีชมพู และโลมาหัวบาตรหรือโลมาอิรวดี และนอกจากการแสดงโลมาแล้วนั้นโอเอซิส ซีเวิลด์ก็ยังเปิดบริการให้

นักท่องเที่ยวลงเล่นน้ำกับโลมาด้วย จับได้ สัมผัสได้ ชนิดที่เรียกว่า “เนื้อแนบเนื้อ” กันเลยทีเดียว เรียกได้ว่าเป็นอีกหนึ่งความประทับใจ เป็นอีกหนึ่งความทรงจำที่เป็น *ครั้งหนึ่งในชีวิต*

- 10.00 น. จากนั้นพาทุกท่านสัมผัสกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ชาวชุมชนเป็นคนบริหารจัดการการท่องเที่ยวเอง นั่นคือ **แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเก้า** ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรม ที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายน่าเรียนรู้ เช่น บ้านปลาธนาคารปู ศูนย์ศิลป์เสือ ป่าตะกาดใหญ่ ตลาดสี่มุมเมรุ เป็นต้น ในปัจจุบันชาวบ้านในตำบลอาศัยพึ่งพิงเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด โดยส่วนใหญ่นิยมท่องเที่ยว “**จันทบูร**” โดยนำต้นกกซึ่งมีอยู่มากในบริเวณนี้มาตากแห้งย้อมสี และทอเป็นเสื้อ ตลอดจนจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากต้นกก เช่น ดัดแปลงทำเป็นกระเป๋าใส่เอกสาร รองเท้า กระเป๋า ตุ๊กตา กล่องใส่กระดาษชำระ เสื้อรองจาน นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพทางการเกษตร มีการทำนาข้าว ทำสวนผลไม้ ทำบ่อกุ้งปลุกกก ปลุกปอ ปลุกถั่วลิสง เลี้ยงกุ้งกุลาดำ การเลี้ยงหอยนางรม การทำประมงขนาดเล็ก และ การทำสวนทุเรียน เงาะ และมังคุด

- 11.00 น. จากนั้นก่อนเดินทางกลับ พาทุกท่านเยี่ยมชม **อุตู่เรือสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช** ณ ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี สันนิษฐานว่าเดิมเคยเป็นสถานที่ซึ่งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรง

ใช้เป็นอุตู่เรือเมื่อครั้งเตรียมยกทัพไปตีพม่าเพื่อกู้เอกราชในปี 2310 ก่อนที่พระเจ้าตากจะยกทัพไปตีพม่า ได้มีการต่อเรือประมาณ 100 ลำที่เมืองจันท ที่อุตู่เรือพระเจ้าตากสินมีโบราณวัตถุที่สำคัญ คือ เรือเสม็ดงาม เป็นเรือสำเภาท้ายตัด หรือเรือฟู้เจี้ยน ทำด้วยไม้ ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ที่ควรค่าแก่รักษาและสืบทอดต่อไปยังคนรุ่นหลัง เพื่อให้ตระหนักถึงความรัก สามัคคีกัน

- 12.00 น. แวะพักรับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารพื้นบ้านของจันทบุรีก่อนเดินทางกลับทุกท่านจะได้สัมผัสกับอาหาร พื้นบ้านของชาวจันทบุรีอย่างแท้จริง ซึ่งล้วนแต่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ไม่มีที่ใดเหมือน มีความหอม หวาน กลมกล่อม อร่อย เช่น ไก่ต้มกระวาน กว๋ยเตี๋ยหมูเลียขิง หมูขมวง กว๋ยเตี๋ยผัดน้ำกุ้ง เป็นต้น พร้อมเลือกซื้อสินค้าของฝากมากมาย เช่น ผลไม้แปรรูป ผลไม้สด ดี มีคุณภาพ
- 13.00 น. นำทุกท่านเดินทางกลับมุ่งสู่ กรุงเทพมหานคร โดยสวัสดิภาพ
- 17.00 น. ถึงจุดหมายปลายทาง กรุงเทพมหานครโดย สวัสดิภาพ พร้อมความประทับใจไม่รู้ลืม

****หมายเหตุ**** โปรแกรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

**รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี
(อำเภอท่าใหม่)**

“เที่ยวเมืองผลไม้ จันทบุรี 2 วัน 1 คืน”

ดื่มด่ำกับความสวยงามของธรรมชาติอันบริสุทธิ์ สวยงาม สนุกสนานไปกับการเรียนรู้
ประสบการณ์ที่แปลกใหม่ จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและ
ทรงคุณค่า พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวของชาวจันทบุรี ซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนอย่างแท้จริง
คัดสรรที่พัก อาหารรสเลิศ พร้อมบริการ แสพพิเศษสำหรับคุณ

กำหนดการเดินทาง

- วันที่ 1** กรุงเทพฯ – หน่วยสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำภายในอ่าวคุ้งกระเบน – สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำ
เฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ –
ชายหาดเจ้าหลาว (-/L/D)
- 07.00 น. เดินทางออกจากกรุงเทพฯ มุ่งสู่จังหวัดจันทบุรี “เมืองน้ำตกลือเลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์
ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวมญาติกู้
ชาติที่จันทบุรี”
- 11.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ ร้านก้วยเตี่ยวหมูเลี้ยง ซึ่งเป็นอาหาร ท้องถิ่นของจันทบุรี
หาทานได้แค่ในจันทบุรีเท่านั้น ความเฉพาะเจาะจง
ของก้วยเตี่ยวหมูเลี้ยง คือ การเติมแ่งของ “เร็ว”
ซึ่งเร็วเป็นไม้ที่เป็นราก พบมากเฉพาะในภาค
ตะวันออก เร็วเป็นไม้พื้นบ้าน แล้วก็มีมีการเติม
ข่าแก่ กระเทียมดอง กะปิเผา ซึ่งกะปิกี้เป็นอาหาร
ที่มีการผลิตในท้องถิ่น ส่วนสับปะรด ก็ปลูกได้ตามท้องถิ่น ฉะนั้นการ
ผสมผสานเครื่องเทศหลายๆ อย่างลงไป ทำให้ก้วยเตี่ยวหมูเลี้ยงมี
รสชาติที่มีความเฉพาะมากๆ และเป็นรสชาติหอมอร่อยและหอมเครื่องเทศ เป็นเมนูที่ได้รับ
ความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก
- 12.00 น. จากนั้นนำทุกท่านเดินทางสู่หน่วยสาธิตการเลี้ยงสัตว์น้ำ
ภายในอ่าวคุ้งกระเบน นักท่องเที่ยวจะตื่นตาตื่นใจสนุกสนาน
ไปกับการชม การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในกระชัง ซึ่งมีสัตว์น้ำ
หลากหลายชนิดบางชนิดแทบไม่รู้จักและไม่เคยเห็นกันเลย เช่น
ปลาฉลามเสือดาว ปลาหมอตะเล เต่าตนุ ปลาเก๋า
เป็นต้น นอกจากนั้นทุกท่านยังจะได้สนุกสนานกับการให้อาหารปลาฉลามด้วยตัวเอง กอรป
กับทิวทัศน์ที่สวยงาม มองเห็นทะเลสุดเส้นขอบฟ้า เหมาะแก่การเก็บภาพเป็นอย่างยิ่ง

- 13.00 น. นำทุกท่านเดินทางพักผ่อนหย่อนใจต่อไปยัง สถานแสดงพันธุ์สัตว์น้ำเฉลิมพระเกียรติ 6 รอบ พระชนมพรรษา เพลิดเพลินไปกับความสวยงามของสัตว์น้ำทะเลนานาชนิดที่แหวกว่ายไปมา ต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างสวยงาม โดยมีการจัดแสดงโชว์ไว้ในตู้ ทั้งหมด 36 ตู้ อาทิเช่น ปลากะรัง ปลากะพงแดง ปลาสินสมุทร ปลาการ์ตูน ปลากะเบน เป็นต้น

- 14.00 น. มุ่งสู่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ ในการเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติป่า

ชายเลน ซึ่งเริ่มก่อตั้งตามพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทุกท่านจะได้เพลิดเพลินกับเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม ของอ่าวที่มีลักษณะคล้ายปลากะเบน

- 15.00 น. นำทุกท่านเข้าสู่ที่พักระดับ 4 ดาวหรือเทียบเท่า ณ หาดเจ้าหลาว ทุกท่านพักผ่อนตามอัธยาศัย บนเตียงนอนอันอ่อนนุ่ม แสนสบาย เป็นส่วนตัว มองเห็นวิวชายหาดเจ้าหลาว ตื่นตากับบรรยากาศที่สวยงาม เล่นน้ำทะเลยามเย็น เก็บภาพประทับใจ ครั้งหนึ่ง ณ หาดเจ้าหลาว หาดทรายสวย เนื้อทรายละเอียด นุ่ม น่าสัมผัส ประทับใจทุกท่านแน่นอน

- 18.00 น. ทุกท่านพร้อมกันบนรถ นำทุกท่านรับประทานอาหาร เย็นสุดแสนพิเศษ เติมไปด้วยอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น และเมนูอาหารทะเลที่หลากหลายคัดสรร มาเป็นอย่างดีสดๆ ใหม่ๆ กุ้ง หอย ปู ปลา ฯลฯ ทานแล้วจะติดใจไม่ลืมเลือน

- 20.00 น. นำทุกท่านกลับสู่ที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย ท้ามกลางบรรยากาศกลิ่นไอทะเล นอนฟังเสียงคลื่น

วันที่ 2 หาดคู้วิมาน – วัดเขาสุกิม - แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี – ร้านของที่ระลึก (B/L/)

- 07.00 บริการอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรมที่พัก จังหวัดจันทบุรี

- 08.00 น. นำทุกท่านเดินทางสู่ หาดคู้วิมาน จุดชมวิวนางพญา มองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม มองเห็นทะเลสุดลูกตา เห็นเส้นขอบฟ้า ผสมกับลมเย็นที่ปะทะใบหน้า ถือเป็นวิมานบนดินที่แท้จริง ซึ่งได้รับความนิยมนักท่องเที่ยว ในการมาสัมผัส ตื่นตากับบรรยากาศอันน่าหลงใหล

- 09.00 น. เดินทางสู่ วัดเขาสุกิมเป็นวัดที่มีชื่อเสียงอันดับต้นๆ ของจังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้ภายในวัดยังมีศาสนสถานมากมาย พิพิธภัณฑสถาน

โบราณ เป็นสถานที่จัดแสดงหุ่นขี้ผึ้งพระเกจิอาจารย์ชื่อดัง นั่นคือหลวงปู่สมชาย ฐิตวิริโย ซึ่งเป็นที่เลื่อมใสศรัทธาของพุทธศาสนิกชน นอกจากนั้นยังมีจุดที่นักท่องเที่ยวให้ความสนใจและชอบถ่ายภาพเป็นที่ระลึก คือบันไดทางเดินที่มีการตกแต่งล้อมรอบไปด้วยพญานาคหลายหัว ซึ่งมีหางทอดยาวขึ้นไปจนสุดทางเดิน ซึ่งเป็นบันไดที่มีความสวยงามมาก กอรปกับวัดเขา

- สุขุมอยู่บนเนินเขา มองไปไกลสุดลูกหูลูกตา ทำให้เรามองเห็นวิวทิวทัศน์ในบริเวณนั้น
- 10.00 น. นำทุกท่านเดินทางสู่แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี
 รับประทานผลไม้ ชิมทุเรียนเมืองจันทร์ พร้อมกับเที่ยวชมแหล่ง
 ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เรียนรู้ประสบการณ์แปลกใหม่ เพลิิดเปลี่ยนไป
 กับองค์ความรู้ทางการเกษตรไปพร้อมกับชาวชุมชน ซึ่งแหล่ง
 ท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นชุมชนเก่าแก่วิถีชีวิตเรียบง่าย
 ขึ้นชื่อเรื่องผลไม้หลากหลายชนิด เช่น ทุเรียนโบราณของเมือง
 จันทร์ เงาะ ระกำ ลางสาด ลองกอง กล้วยไข่ มังคุด ทุกท่าน
 สามารถซื้อผลไม้คุณภาพสดๆจากสวนเป็นของฝาก ให้แก่
 บุคคลที่ท่านรัก ได้เยอะแยะมากมาย
- 12.00 น. รับประทานอาหารกลางวัน ณ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ทุกท่านจะได้สัมผัสกับอาหาร
 พื้นบ้านของชาวจันทบุรีอย่างแท้จริง ซึ่งล้วนแต่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ไม่มีที่ใดเหมือน มี
 ความหอม หวาน กลมกล่อม อร่อย เช่น ไก่ต้มกระวาน กว๋ายเตี่ยวหมูเลีย้ง หมูขมวง กว๋ายเตี่ยว
 ผัดน้ำกุ้ง เป็นต้น
- 13.00 น. นำทุกท่านเดินทางกลับมุ่งสู่ กรุงเทพมหานคร โดยสวัสดิภาพ
- 17.00 น. ถึงจุดหมายปลายทาง กรุงเทพมหานครโดย สวัสดิภาพ พร้อมความประทับใจไม่รู้ลืม
- **หมายเหตุ**** โปรแกรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

รายการนำเที่ยว แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี

“เที่ยวเมืองผลไม้ จันทบุรี 3 วัน 2 คืน”

ดื่มด่ำกับความสวยงามของธรรมชาติอันบริสุทธิ์ สวยงาม สนุกสนานไปกับการเรียนรู้ ประสบการณ์ที่แปลกใหม่จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร พร้อมด้วยแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายและทรงคุณค่า พร้อมต้อนรับนักท่องเที่ยวของชาวจันทบุรีซึ่งเหมาะแก่การพักผ่อนอย่างแท้จริง คัดสรรที่พัก อาหารรสเลิศ พร้อมบริการ แสพพิเศษสำหรับคุณ

กำหนดการเดินทาง

- วันที่ 1** ศาลหลักเมืองจังหวัดจันทบุรี – ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช – โบสถ์โรมันคาทอลิก อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ์นิรมล - ชุมชนริมน้ำจันทบุรี (-/L/D)
- 07.00 น. เดินทางออกจากกรุงเทพฯ มุ่งสู่จังหวัดจันทบุรี “เมืองน้ำตกลือเลื่อง เมืองผลไม้ พริกไทยพันธุ์ดี อัญมณีมากเหลือ เสื่อจันทบูร สมบูรณ์ธรรมชาติ สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช รวมญาติกู้ชาติที่จันทบุรี”
- 11.00 น. บริการอาหารกลางวัน ณ **ร้านก๋วยเตี๋ยวหมูเสียง** ซึ่งเป็นอาหารท้องถิ่นของจันทบุรี หากทานได้แค่นี้ในจันทบุรีเท่านั้นความเฉพาะเจาะจงของก๋วยเตี๋ยวหมูเสียง คือ การเติมแรงของ“เร่ว” ซึ่งเร่วเป็นไม้ที่เป็นราก พบมากเฉพาะในภาคตะวันออก เร่วเป็นไม้พื้นบ้าน แล้วก็มีการเติม ข่า แก่ กระเทียมดอง กะปิเผา ซึ่งกะปิกี้เป็นอาหารที่มีการผลิตในท้องถิ่น ส่วนสับปะรด ก็ปลูกได้ตามท้องถิ่น ฉะนั้นการผสมผสานเครื่องเทศหลายๆ อย่างลงไป ทำให้ก๋วยเตี๋ยวหมูเสียงมีรสชาติที่มีความเฉพาะมากๆ และเป็นรสชาติหอมอร่อยและหอมเครื่องเทศ เป็นเมนูที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก
- 12.00 น. นำทุกท่านสักการะ ขอพรเพื่อความเป็นสิริมงคล **ศาลหลักเมืองจังหวัดจันทบุรี** ซึ่งเป็นสถานที่ชาวจังหวัดจันทบุรี ให้ความเคารพและศรัทธา เป็นอย่างมาก โดยมีการสันนิษฐานว่า สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชทรงสร้างขึ้นเมื่อครั้งเสด็จเข้าเมืองจันทบุรี เพื่อใช้เป็นที่ยรวบรวมนไพรพลและเสบียงอาหารก่อนยกทัพไปกอบกู้กรุงศรีอยุธยาสำหรับตัว ศาลหลักเมืองในปัจจุบัน แต่เดิมเป็นศาลไม้รูปทรงธรรมดา ตั้งอยู่ระหว่างต้นข่อยใหญ่ 2 ต้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ทางจังหวัดจันทบุรีได้ก่อสร้างศาลฝังเสาหลักเมืองและหล่อองค์เจ้าพ่อขึ้นใหม่ มีลักษณะเป็นอาคารทรงไทยแบบจัตุรมุข ก่ออิฐถือปูน มีช่อฟ้าใบระกา และมีปรางค์ที่ด้านบน ส่งผลให้ศาลหลักเมืองดูสง่างามเพิ่มขึ้นไปอีก

13.00 น. นำทุกท่านสักการะ ศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช ซึ่งเป็นสถานที่สำคัญและ

เสมือนเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวจันทบุรี ที่แสดงถึงความศรัทธา และจงรักภักดีที่มีต่อสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช สำหรับผู้ที่เดินทางมาถึงจันทบุรีแล้ว ไม่ควรพลาดแวะสักการะเพื่อความเป็นสิริมงคล และขอ

พร ซึ่งในวันที่ 28 ธันวาคม ของทุกปี ถือว่าเป็น "วันสมเด็จพระเจ้าตากสิน" ซึ่งเป็นวันคล้ายวันเสด็จขึ้นครองราชย์ ของพระองค์ เมื่อปี พ.ศ. 2310 บริเวณศาลสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช จะมีการทำบุญตักบาตรและถวายเครื่องราชสักการะ เพื่อเป็นการน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงกอบกู้เอกราชให้แผ่นดินไทย

14.00 น.

หลังจากที่ไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ประจำจังหวัดไปแล้ว จากนั้นมุ่งหน้าไปสู่วโบสถ์โรมันคาทอลิก อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธินิรมล เป็นอีกหนึ่งสถานที่ไฮไลท์ของการท่องเที่ยวในเขตตัวเมืองจันทบุรี เป็นโบสถ์คริสต์ที่มีประวัติความเป็นมายาวนานกว่า 100

ปี มีความสวยงามและเก่าแก่ที่สุดแห่งหนึ่งของไทย เป็นศาสนสถานที่ดูอลังการยิ่งใหญ่ แผงไว้ด้วยความสงบ บ่งบอกถึงพลังความศรัทธาอันแรงกล้า และความเป็นปึกแผ่นแน่นแฟ้นของคริสตศาสนิกชนในจังหวัดจันทบุรี โบสถ์คาทอลิกได้เปิดให้ผู้คนแวะเข้าไปเยี่ยมชมภายในโบสถ์ได้ มีผู้คนแวะมาถ่ายรูปทั้งกลางวัน และกลางคืน โบสถ์อยู่ติดริมแม่น้ำจันทบุรี มีที่จอดรถสะดวก เดินชมแล้วสามารถเดินข้ามสะพานไปยังชุมชนริมน้ำจันทบุรีได้ไม่ไกล

15.00 น.

และพาทุกท่านเยี่ยมชมชุมชนโบราณชุมชนริมน้ำ

จันทบุรีเป็นชุมชนเก่าแก่ริมแม่น้ำจันทบุรีด้านตะวันตก แต่เดิมรู้จักกันในชื่อที่เรียกกันติดปากว่า "บ้านลุ่ม" ซึ่งเป็นชุมชน เก่าแก่ของชาวจีนและญวนอพยพตั้งแต่สมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ต่อมาได้พัฒนามาเป็น ศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและการค้าของ จันทบุรีที่สำคัญแห่งหนึ่งในสมัยรัชกาลที่ 5 ในปัจจุบันคือสถานที่ท่องเที่ยว สิ่งที่น่าสนใจอีกเช่น บ้านเรือนริมน้ำเก่าสมัย ร.5 และวิถีชีวิตของคนในชุมชน รวมถึงสถาปัตยกรรมโบราณร้านขายของและร้านอาหารต่างๆ แต่ละร้าน ไม่ทำร้านให้โดดเด่น หรือขัดแย้งกับสถานที่แต่กลมกลืนไปกับบรรยากาศเก่าๆ ตามแบบเดิมของชุมชนริมน้ำจันทบุรี

16.00 น.

นำทุกท่านรับประทานอาหาร เย็นสุดแสนพิเศษ เต็มไปด้วยอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น และเมนูอาหารทะเลที่หลากหลายคัดสรร มาเป็นอย่างดีใหม่ๆ กุ้ง หอย ปู ปลา ไก่ต้มกระวาน หมูขมวง ฯลฯ ทานแล้วจะติดใจไม่ลืมเลือน จากนั้นให้อิสระทุกท่านในการเดินเที่ยวชมวิถีชีวิตชุมชนริมน้ำจันทบุรี

และตื่นตาตื่นใจกับความสวยงามของ แสง สี บรรยากาศยามเย็นของโบสถ์
โรมันคาทอลิก อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ์นิรมล เปรียบเหมือนท้องที่เยวอยู่
ต่างประเทศ รับรองถึงความประทับใจไม่รู้ลืม

- 18.00 น. นำทุกท่านเข้าสู่ที่พักระดับ 4 ดาว หรือเทียบเท่า และพักผ่อนตามอัธยาศัย
ท่ามกลางบรรยากาศมนต์เสน่ห์ของวิถีชุมชนโบราณริมน้ำ จันทบุรี

**วันที่ 2 ศูนย์วิจัยพืชสวนพลั่ว – วัดมังกรบุปผาราม – น้ำตกพลั่ว – พุทธอุทยานวัดขากใหญ่ –
แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเก้า - ตึกแดง คุณข้าไก่ – ชายหาดแหลมสิงห์
(B/L/D)**

- 07.00 น. รับประทานอาหารเช้า ณ ห้องอาหารโรงแรมที่พัก

- 08.00 น. หลังจากรับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้ว จากนั้นนำนักท่องเที่ยวทุกท่านเที่ยวชม
ศูนย์วิจัยพืชสวนพลั่ว ซึ่งศูนย์วิจัยนี้มีหน้าที่รับผิดชอบใน
การค้นคว้าวิจัยเพื่อแก้ปัญหาและ พัฒนาพืชสวน ภายใน
ศูนย์มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และกิจกรรมการท่องเที่ยว
รองรับนักท่องเที่ยวมากมาย เช่น เส้นทางเดินชมสวน ศาลา
ไม้ชายน้ำ จุดชมวิวอ่างเก็บน้ำหนองเสม็ด เส้นทางจักรยานชมสวน สวนพรรณไม้หอม
สามารถเดินเที่ยวและช้จักรยานชมธรรมชาติ ดูนก เดินชมพันธุ์ไม้หลากหลายชนิดในโครงการ
และทางเดินที่ได้ ภายในมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากผลไม้ ผลไม้สดตามฤดูกาล
บริการห้องประชุมและบ้านพัก สามารถมาเที่ยวได้ตลอดปี

ไว้
ร่ม

- 09.00 น. หลังจากรับประทานอาหารเช้าเรียบร้อยแล้ว จากนั้นนำ
นักท่องเที่ยวทุกท่าน ไหว้พระทำบุญ ณ **วัดมังกรบุปผาราม
(เล่งฮ่วยี)** ซึ่งเป็นวัดจีนขนาดใหญ่ในจังหวัดจันทบุรี เป็นที่
เคารพศรัทธาของนักแสวงบุญ พุทธศาสนิกชน ชาวไทยเชื้อ
จีน และถือเป็นตำแหน่งของทางมังกร ที่สืบเนื่องจากวัด
มังกรมลาวาส (หัวมังกร) และวัดจีนประชาสโมสร (ท้อง
มังกร) จึงมีผู้นิยมแวะมากราบสักการะเพื่อความเป็นสิริ
มงคล ขอพรให้เกิดโชคลาภ สะเดาะเคราะห์ เสริมดวงชะตา แม้ปีชงมีลักษณะการวางผัง
ของวัด เหมือนกับวัดมังกรมลาวาส และวัดจีนประชาสโมสร สถาปัตยกรรมมีลักษณะ
ผสมผสานอย่างกลมกลืน ระหว่างพุทธศิลป์ไทย-จีน แบบ
สถาปัตยกรรมจีนภาคใต้ ทุกท่านจะได้ตื่นตาตื่นใจกับศิลปะ
ของจีนที่มีอยู่ทั่วทั้งบริเวณวัด แห่งนี้ไม่รู้ลืม

สาย

- 10.00 น. จากนั้นนำทุกท่านเที่ยวชม **อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลั่ว** ซึ่ง
เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับที่ 11 ของประเทศไทย "น้ำตกพลั่ว" เป็นน้ำตกที่มีความ
สวยงามตามธรรมชาติ มีน้ำตกตลอดปีประกอบด้วยสายธาร
2 สาย สายหนึ่งไหลลดหลั่นผ่านชอกหินผา อีกสายหนึ่งมี
ขนาดเล็กกว่า แต่ทั้งตัวลงมาจากผาสูง 20 ซึ่งเป็นจุดเด่น
ของอุทยานแห่งชาติน้ำตกพลั่วและมีปลาอาศัยอยู่เป็น

จำนวนมาก โดยเฉพาะ "ปลาพลวงหิน" เป็นที่ตื่นตาแก่ผู้ที่ไปท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ นักท่องเที่ยวทุกท่านจะได้สัมผัสกับบรรยากาศของสายน้ำไหล เย็นชุ่มฉ่ำสดชื่นหายเหนื่อยไปทันที สัมผัสกับปลาพลวงแหวกว่ายไปมาในระยะใกล้ ให้ความรู้สึกแปลกไปอีกแบบที่จะไม่ได้สัมผัสหากไม่เดินทางมาท่องเที่ยวยัง อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลูู้ว ทุกท่านสามารถเพลิดเพลินกับการเล่นน้ำสายน้ำเย็นฉ่ำ สดชื่น และสัมผัสกับปลาพลวงหินอย่างใกล้ชิด

12.00 น.

นำทุกท่านรับประทานอาหารกลางวันที่มีเมนูให้ทุกท่านเลือกรับประทาน เต็มไปด้วยอาหารที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น รวมถึงเมนูอาหารทะเลที่คัดสรร มาเป็นอย่างดีไว้บริการทุกท่านทานแล้วจะติดใจไม่ลืมเลือน อาหารมื้อพิเศษนี้แน่นอน

13.00 น.

จากนั้นพาทุกท่านท่องเที่ยวยัง **พุทธอุทยานวัดซากใหญ่วัดซากใหญ่หรือ พุทธอุทยาน**

มหาปทุมวิทยาณสถานสัมปโน ภายในบริเวณวัดมีต้นไม้ใหญ่เต็มพื้นที่ สถานที่แห่งนี้บรรยากาศเย็นสงบ ตั้งแต่เข้าสู่บริเวณพุทธอุทยานมหาปทุมวิทยาณสถานสัมปโน ภายในพุทธ

อุทยานฯ มีพุทธประติมากรรมอันยิ่งใหญ่อลังการ เป็นเรื่องราวขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมเทศนาโปรดบุคคลต่าง ๆ ตามพุทธประวัติ ซึ่งล้วนเป็นประติมากรรมมีลักษณะที่สวยงามนักท่องเที่ยวทุกท่านสามารถไหว้พระ ขอพร เดินชมความสวยงามของประติมากรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรมที่สวยงามภายในวัดได้

14.00 น.

จากนั้นพาทุกท่านสัมผัสกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่ชาวชุมชนเป็นคนบริหารจัดการการท่องเที่ยวเอง นั่นคือ **แหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเก้า**ซึ่งเป็นชุมชนเกษตรกรรม ที่มีทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่หลากหลายน่าเรียนรู้ เช่น บ้านปลาธนาคารปู ศูนย์ศิลป์เสือ ป่าตะกาดใหญ่ ตลาดสี่มุมเมรุ เป็นต้น ในปัจจุบันชาวบ้านในตำบลมีอาชีพเกี่ยวข้องกับการทอเสื่อ ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน ที่สร้างชื่อเสียงให้กับจังหวัด โดยส่วนใหญ่นิยมทอเสื่อ

“จันทบูร” โดยนำต้นกกซึ่งมีอยู่มากในบริเวณนี้มาตากแห้ง ย้อมสี และทอเป็นเสื่อ ตลอดจนจำหน่ายผลิตภัณฑ์แปรรูปจากต้นกก เช่น ดัดแปลงทำเป็นกระเป๋าใส่เอกสาร รองเท้า กระเป๋า ตุ๊กตา กล่องใส่กระดาษชำระ เสื่อรองจาน นอกจากนี้ยังประกอบอาชีพทางด้านการเกษตร มีการทำนาข้าว ทำสวนผลไม้ ทำบ่อกุ้งปลุกกก ปลุกปอ ปลุกถั่วลิสง เลี้ยงกุ้งกุลาดำ การเลี้ยงหอยนางรม การทำประมงขนาดเล็ก และการทำสวนทุเรียน เงาะ และมังคุด

- 15.00 น. นำทุกท่านเดินทางสู่ **ตึกแดง - คูกี้ไก่อ** โบราณสถานอันทรงคุณค่าทางประวัติศาสตร์แห่งนี้สร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2436 (ร.ศ. 112) ในช่วงที่มีกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส และกองทหารฝรั่งเศสได้สร้างคูกี้ไก่อขึ้นเพื่อใช้กักขังคนไทยที่ต่อต้านมหาอำนาจ โดยสร้างขึ้นเป็นหอสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีช่องระบายอากาศอยู่สองแถว หลังคาโปร่ง เป็นที่คุมขังที่เต็มไปด้วยความทรมาน เพราะชั้นบนใช้เป็นที่เลี้ยงไก่ซึ่งจะ ถ่ายมูลราดศีรษะนักโทษที่อยู่ภายในนั้นตลอดเวลา สำหรับตึกแดงเป็นอาคารชั้นเดียว สร้างด้วยอิฐถือปูน โครงหลังคาเป็นเหล็กทรงรถไฟ หลังคากระเบื้องดินเผาสีแดง ประตูเปิดถึงกันหมด ทุกท่านจะได้เรียนรู้ประวัติศาสตร์ของไทยและฝรั่งเศส รวมทั้งได้สัมผัสกับตึกแดง คูกี้ไก่อ ณ ปัจจุบัน ซึ่งมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปมาก เพื่อใช้ในการศึกษาเรียนรู้ และเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ของจังหวัดจันทบุรี
- 16.00 น. นำทุกท่านเข้าสู่ที่พักระดับ 4 ดาวหรือเทียบเท่า พักผ่อนตามอัธยาศัย ณ ชายหาดแหลมสิงห์ ให้อิสระทุกท่านในการทำกิจกรรมทางน้ำ เช่น เล่นน้ำ ถ่ายภาพ ดำน้ำ ดูพระอาทิตย์ตก ยามเย็น ฯลฯ ซึ่งถือว่าการพักผ่อนอย่างแท้จริง

- 18.00 น. เมื่อทุกท่านสนุกสนานกับกิจกรรมทางทะเล เรียบร้อยแล้ว นำทุกท่านเดินทางไปทานอาหารเย็นมื้อสุดแสนพิเศษ มีเมนูอาหารทะเลเผาสดๆ บริการนักท่องเที่ยว เช่น กุ้งเผา ปลาเผา หมึกเผา หอยเผา เป็นต้น นอกจากอาหารทะเลแล้วยังมีเมนูท้องถิ่นของจันทบุรีเตรียมพร้อมเสิร์ฟทุกท่านอย่างเต็มที่ท่ามกลางบรรยากาศกลิ่นไอทะเล ฟังเสียงคลื่นกระทบฝั่ง บรรยากาศชวนให้อยากรับประทาน

- 20.00 น. นำทุกท่านเดินทางกลับสู่ที่พัก พักผ่อนตามอัธยาศัย ราตรีสวัสดิ์

วันที่ 3 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี - ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนฯ-จุดชมวิวนางพญา หาดคุ้งวิมาน-ร้านของที่ระลึก (B/L/-)

- 07.00 น. รับประทานอาหารเช้า ณ ห้องอาหารของโรงแรมที่พัก
- 08.00 น. นำทุกท่านมุ่งสู่ **แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดจันทบุรี** พบกับผลผลิตทางการเกษตรผลไม้ที่มีคุณภาพ คัดสรรเป็นอย่างดีเพื่อรอต้อนรับนักท่องเที่ยว เพลิดเพลินไปกับองค์ความรู้ทางการเกษตร เรียนรู้ประสบการณ์ที่แปลกใหม่จากชาวสวนที่มีความเป็นกันเอง เป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว นอกจากนั้นทุกท่านจะพบกับผลไม้สดๆ ที่หลากหลายจากสวน และเข้าสู่กระบวนการส่งผ่านไปยังนักท่องเที่ยวทุกท่าน ชวนให้อยากลิ้มลอง เช่น ทูเรียน เงาะ ระกำ

กลางสาด ลองกอง กล้วยไข่ มังคุด ที่เมื่อลิ้มลองรสชาติแล้วติดใจ ทุกท่านยังสามารถซื้อผลไม้ดี มีคุณภาพสดๆจากสวนเป็นของฝาก ของให้แก่บุคคลที่ท่านรักได้เยอะแยะมากมาย

- 10.00 น. หลังจากทุกท่านเพลิดเพลินกับการชิมผลไม้แล้ว จากนั้นนำทุกท่านมุ่งสู่ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อเรียนรู้แหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศในการเรียนรู้การอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติป่าชายเลน ซึ่งเริ่มก่อตั้งตามพระราชดำริ ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ทุกท่านจะได้เพลิดเพลินกับเส้นทางศึกษาธรรมชาติป่าชายเลน ที่มีทัศนียภาพที่สวยงาม ของอ่าวที่มีลักษณะคล้ายปลากะเบน

- 11.00 น. นำทุกท่านเดินทางสู่ หาดคุ้งวิมาน จุดชมวิวนางพญา

มองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม มองเห็นทะเลสุดลูกหูลูกตา เห็นเส้นขอบฟ้า ผสมกับลมเย็นที่ปะทะใบหน้า ถือเป็นวิมานบนดินที่แท้จริง ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว การมาสัมผัส ดื่มด่ำกับบรรยากาศอันน่าหลงใหล

ใน

- 12.00 น. แวะพักรับประทานอาหารกลางวัน ณ ร้านอาหารพื้นบ้านของจันทบุรีก่อนเดินทางกลับทุกท่านจะได้สัมผัสกับอาหาร พื้นบ้านของชาวจันทบุรีอย่างแท้จริง ซึ่งล้วนแต่มีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง ไม่มีที่ใดเหมือน มีความหอม หวาน กลมกล่อม อร่อย เช่น ไก่ต้มกระวาน กว๋ยเตี๋ยหมูเลียขี้ หมูขมวง กว๋ยเตี๋ยผัดน้ำกุ้ง เป็นต้น พร้อมเลือกซื้อสินค้าของฝากมากมายเช่นผลไม้แปรรูป ผลไม้สด ดีมีคุณภาพ

- 13.00 น. นำทุกท่านเดินทางกลับมุ่งสู่ กรุงเทพมหานคร โดยสวัสดิภาพ

- 17.00 น. ถึงจุดหมายปลายทาง กรุงเทพมหานครโดยสวัสดิภาพพร้อมความประทับใจไม่รู้ลืม

****หมายเหตุ**** โปรแกรมอาจมีการเปลี่ยนแปลงตามความเหมาะสม

ภาคผนวก ข

ภาพการลงพื้นที่สำรวจและสัมภาษณ์

ภาพการลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพการสัมภาษณ์หน่วยงานและสวนท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาคผนวก ซ

ภาพการลงพื้นที่ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาพการลงพื้นที่ประเมินมาตรฐานคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ภาคผนวก ณ
ภาพการประชุมกลุ่มย่อย

ภาพการประชุมกลุ่มย่อย

ภาคผนวก ญ

ภาพกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการนำผลจากโครงการไปใช้ประโยชน์

1. งาน “สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพิ่มทักษะเกษตรกรในการจัดทำแผนบริหารจัดการท่องเที่ยววิถีเกษตร”
ในวันที่ 21 กุมภาพันธ์ 2560 ณ โรงแรม เคพี แกรนด์ จันทบุรี

2. งาน “การประชุมเพื่อบูรณาการงานวิจัยด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและวิสาหกิจชุมชน และวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SME) สำนักงาน กองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ในพื้นที่จังหวัดจันทบุรี” ในวันพฤหัสบดีที่ 20 เมษายน 2560 เวลา 13.00 – 15.00 น. ณ ห้องประชุมแกรนด์ บอลรูม โรงแรมณัฏฐา รีสอร์ท จังหวัดจันทบุรี

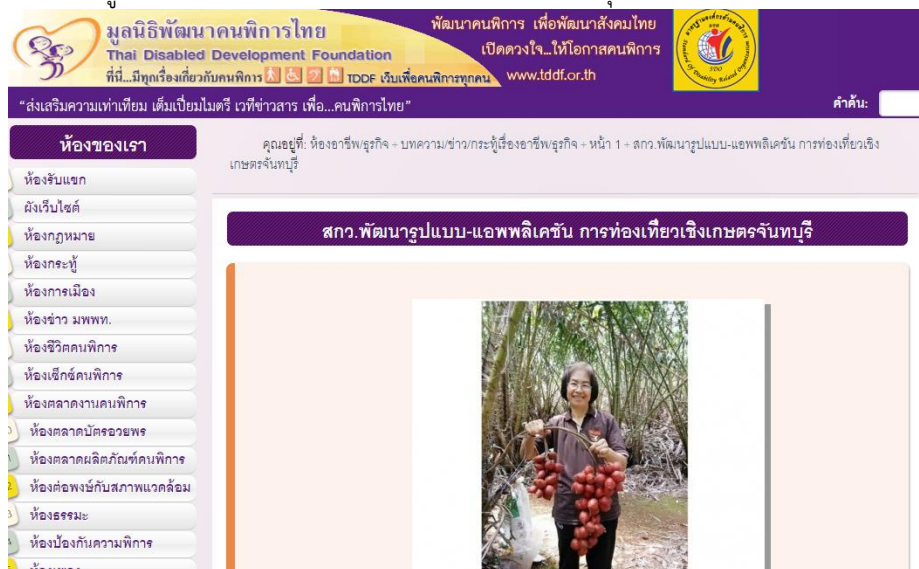
3. วิทยากรในการเสวนาเชิงวิชาการเรื่อง “แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการการท่องเที่ยววิถีเกษตรในจังหวัดจันทบุรี” ในโครงการอบรมสัมมนาส่งเสริมการท่องเที่ยววิถีเกษตรจังหวัดจันทบุรี จัดโดยสำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรีร่วมกับสำนักงานเกษตรจังหวัดจันทบุรี วันที่ 14 กันยายน 2560 ณ โรงแรม นิวเทรเวลลอร์ด จันทบุรี

3) <http://www.kehakaset.com/newsactivities> เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ของ เครือข่ายเกษตร ทำการประชาสัมพันธ์ในหัวข้อ “สกว.พัฒนารูปแบบ-แอปพลิเคชัน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี” เผยแพร่เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2560

4) <http://www.tddf.or.th/business/detail> เว็บไซต์ประชาสัมพันธ์ของ มูลนิธิพัฒนาคนพิการไทย ทำการประชาสัมพันธ์ในหัวข้อ “สกว.พัฒนารูปแบบ-แอปพลิเคชัน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี” เผยแพร่เมื่อวันที่ 27 เมษายน 2560

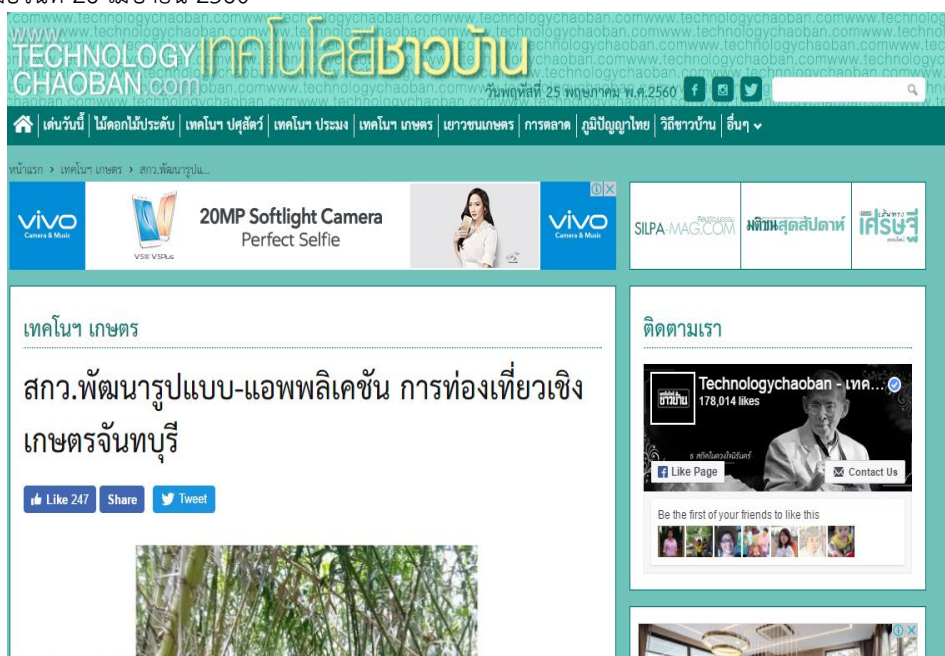

- 5) <https://www.dailynews.co.th/article/571013> เว็บไซต์สัมพันธ์ของ หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ ทำการประชาสัมพันธ์ในหัวข้อ “จันทบุรี 4.0” เผยแพร่เมื่อวันที่ 30 เมษายน 2560

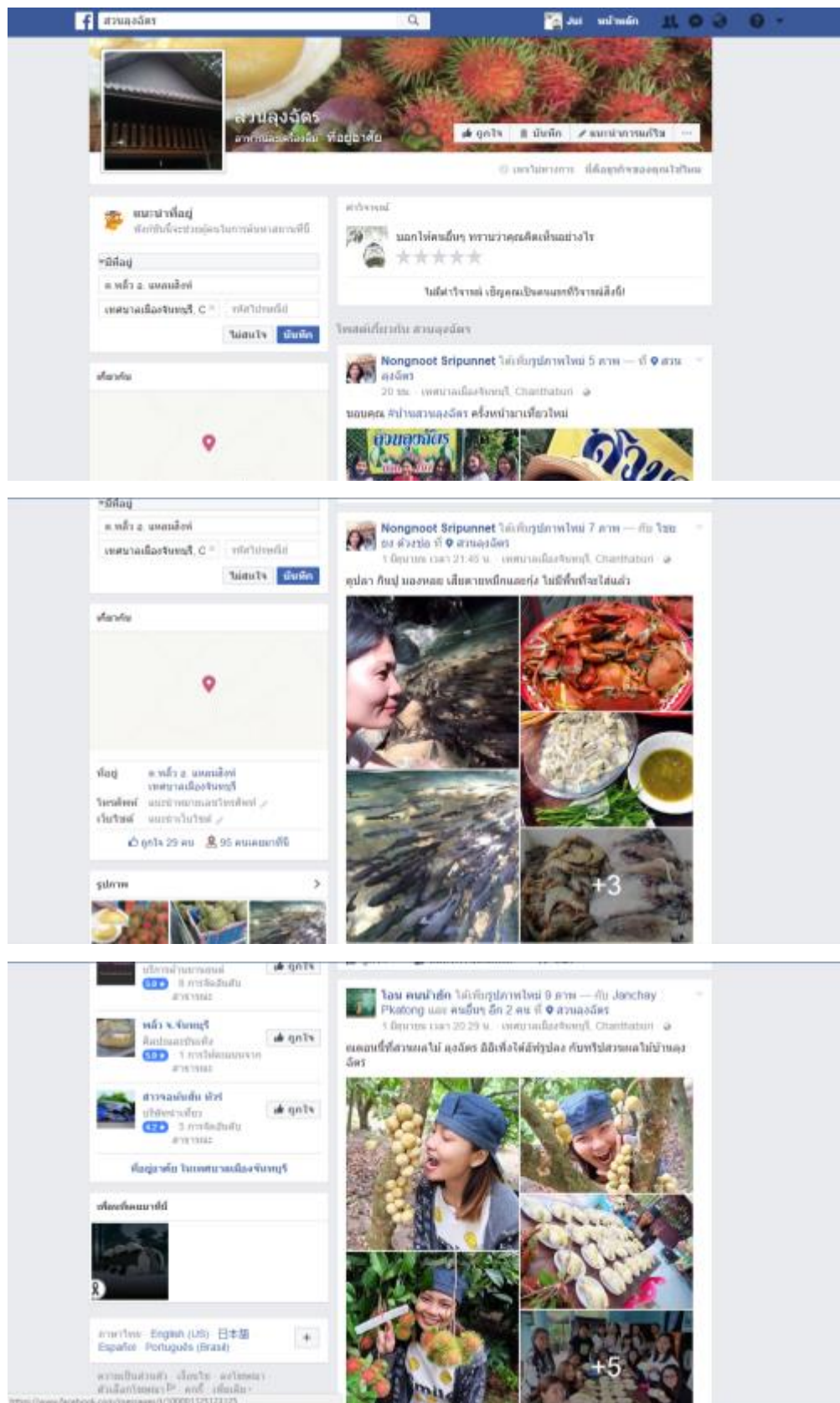
เดลินิวส์ อ่านความจริง อ่านเดลินิวส์
พฤหัสบดีที่ 25 พฤษภาคม 2560

- 6) https://www.technologychaoban.com/agricultural-technology/article_17364 เว็บไซต์สัมพันธ์ของ เทคโนโลยีชาวบ้าน ทำการประชาสัมพันธ์ในหัวข้อ “สกว.พัฒนารูปแบบ-แอปพลิเคชัน การท่องเที่ยวเชิงเกษตรจันทบุรี” เผยแพร่เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2560

5. การประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อสังคมออนไลน์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ชุมชนรักษ์เขานายศรี

หน้าหลัก

- เกี่ยวกับ
- รูปภาพ
- คำวิจารณ์
- ถูกใจ
- โพสต์

ส่วนแรก

ชุมชนรักษ์เขานายศรี

14/10/2561

หน้าหลัก

เกี่ยวกับ

รูปภาพ

คำวิจารณ์

ถูกใจ

โพสต์

หน้าหลัก

เกี่ยวกับ

รูปภาพ

คำวิจารณ์

ถูกใจ

โพสต์

ชุมชนรักษ์เขานายศรี

หน้าหลัก

- เกี่ยวกับ
- รูปภาพ
- คำวิจารณ์
- ถูกใจ
- โพสต์

ส่วนแรก

หน้าหลัก

เกี่ยวกับ

รูปภาพ

คำวิจารณ์

ถูกใจ

โพสต์

หน้าหลัก

เกี่ยวกับ

รูปภาพ

คำวิจารณ์

ถูกใจ

โพสต์

ชุมชนรักษ์เขานายศรี

หน้าหลัก

- เกี่ยวกับ
- รูปภาพ
- คำวิจารณ์
- ถูกใจ
- โพสต์

ส่วนแรก

หน้าหลัก

เกี่ยวกับ

รูปภาพ

คำวิจารณ์

ถูกใจ

โพสต์

หน้าหลัก

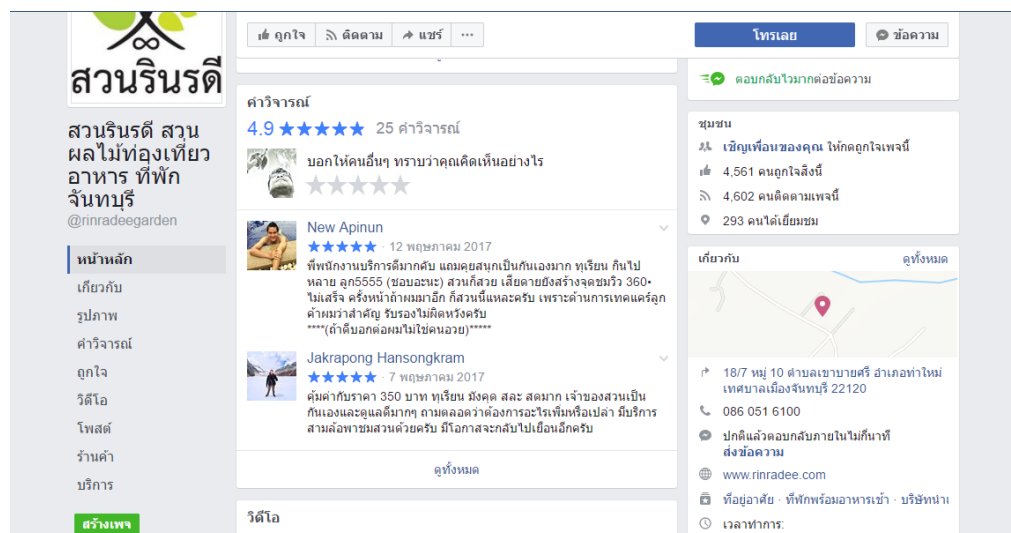
เกี่ยวกับ

รูปภาพ

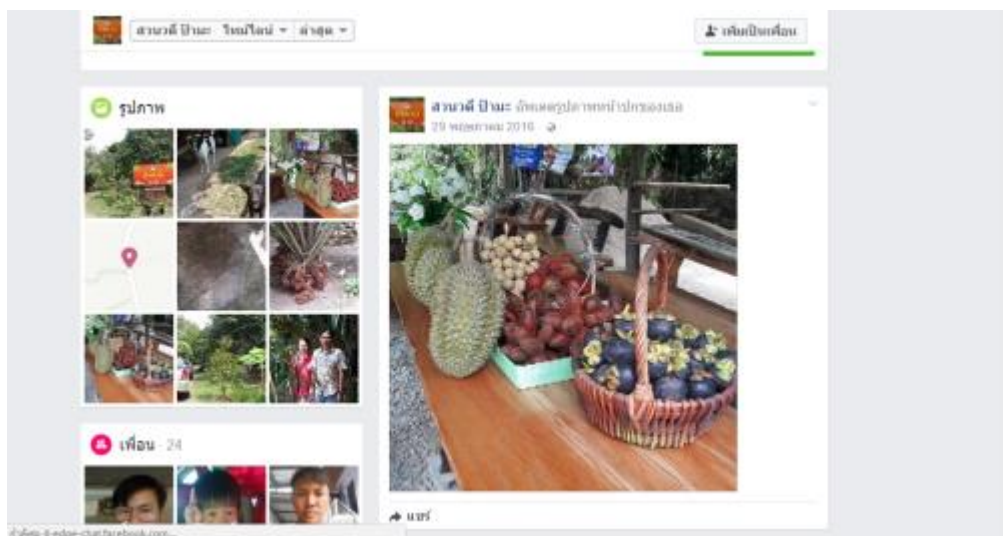
คำวิจารณ์

ถูกใจ

โพสต์

ภาคผนวก ก

ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนได้ และกิจกรรมที่ดำเนินการมาและ
ผลที่ได้รับตลอดโครงการ

**ตารางเปรียบเทียบวัตถุประสงค์ กิจกรรมที่วางแผนไว้ กิจกรรมที่ดำเนินการมา
และผลที่ได้รับตลอดโครงการ**

วัตถุประสงค์	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
1. เพื่อสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	1. ศึกษาเอกสาร สื่อต่างๆ การสำรวจ การสังเกต การสัมภาษณ์ 2. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้น แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 3. สร้างแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 4. ลงพื้นที่สำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 5. จัดเตรียมแบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี	1. ดำเนินการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ จากการศึกษาเอกสาร สื่อต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 2. สร้างแบบสำรวจแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 3. ดำเนินการให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรง (IOC) 4. จัดเตรียมแบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี	1. ทราบข้อมูลเบื้องต้นของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 2. ได้แบบสำรวจที่เหมาะสมต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 3. ทราบถึงข้อมูลข้อเท็จจริงของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 4. ได้แบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี
2. เพื่อศึกษาศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	1. ลงพื้นที่ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี ตามสภาพความเป็นจริง โดยมีผู้ประเมินที่เกี่ยวข้องจากหลายภาคส่วน 2. สรุปผลการประเมินจากการลงพื้นที่ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี	1. ติดต่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อลงพื้นที่ในการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร 2. ติดต่อเจ้าของสวนแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อชี้แจง นิตหมายการลงพื้นที่ประเมิน 3. ลงพื้นที่ทำการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 4. สรุปผลการประเมินจากการลงพื้นที่ประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี	1. ทราบผลการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี ทั้งข้อดีและข้อเสีย รวมถึงข้อควรปรับปรุงเกี่ยวกับการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร
3. เพื่อนำเสนอมาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิง	1. ชี้แจงแจ้งผลการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี	1. ติดต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชิญเข้าร่วมงานการประชุมกลุ่ม	1. มาตรฐานแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี ที่เหมาะสมกับ

วัตถุประสงค์	กิจกรรมที่วางแผนไว้	กิจกรรมที่ดำเนินการ	ผลที่ได้รับ
เกษตรที่ เหมาะสมกับ จังหวัดจันทบุรี	2. จัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ประเด็นการ สร้างมาตรฐานศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัด จันทบุรี 3. สรุปมาตรฐานแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ เหมาะสมกับ จังหวัดจันทบุรี	ย่อยประเด็นการสร้าง มาตรฐานศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 2. ชี้แจงแจ้งผลการ ประเมินศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จันทบุรี 3. ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ประเด็น การสร้างมาตรฐาน ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 4. สรุปมาตรฐานแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ เหมาะสมกับ จังหวัด จันทบุรี	ศักยภาพและเป็นที่ ยอมรับของชาวสวน แหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร จันทบุรี
4. เพื่อนำเสนอ แนวทางในการ พัฒนาศักยภาพ แหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	1. การจัดประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) 2. สรุปแนวทางในการพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวเชิง เกษตร	1. ติดต่อหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชิญเข้า ร่วมงานการประชุมกลุ่ม ย่อยประเด็นแนวทางใน การพัฒนาศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี 2. ประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ประเด็น แนวทางในการพัฒนา ศักยภาพแหล่งท่องเที่ยว เชิงเกษตร จังหวัด จันทบุรี 3. สรุปแนวทางในการ พัฒนาศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี	1. แนวทางในการ พัฒนาศักยภาพแหล่ง ท่องเที่ยวเชิงเกษตร จังหวัดจันทบุรี